

Holy Bible

Aionian Edition®

Bondei Bible

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ®

Bondei Bible

Language: Bondei

Tanzania (Northeast)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

The Word for the World International, 2025

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Bondei at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Bonpei at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Ελεῆσē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

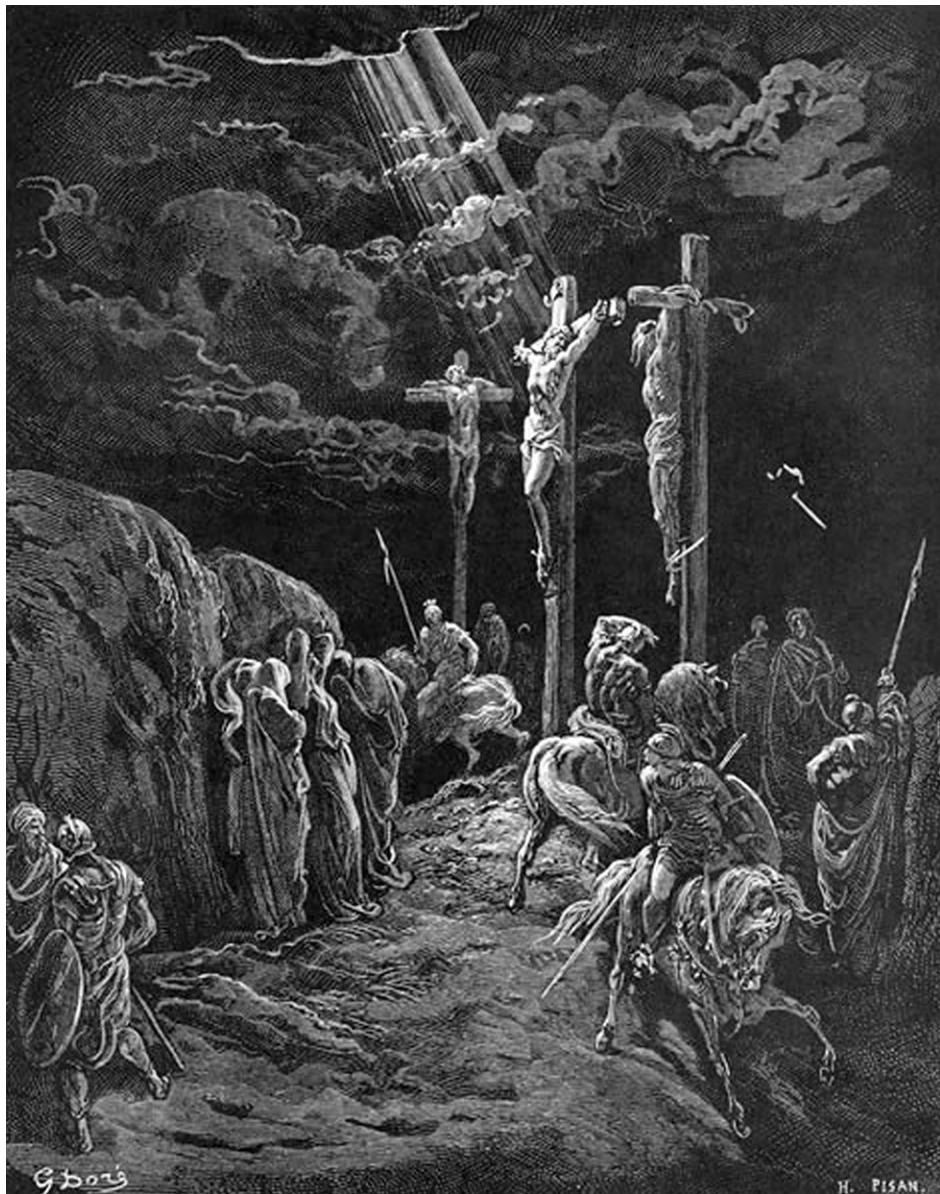
NEW TESTAMENT

Matayo	11
Maliko	91
Luka	140
Yohana	228

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu akamba, "Tate, waekee kwa viya khawamanya wagosoado."

Naho wakapangana magwanda yakwe kwa kuyatoeya kula.

Luke 23:34

Matayo

1 Kitabu cha mazina ya wantu wa kolwa da Yesu Klistu mwana Daudi mwana wa Ibulahimu. **2** Ibulahimu nekamvyaa Isaka na Isaka akamvyaa Yakobo na Yakobo akamvyaa Yuda na wanduguze. **3** Yuda akamvyaa Pelesi na Zela, ambao mami yao nee ni Tamali, Pelesi akamvyaa Eziloni na Hesiloni akamvyaa Alamu. **4** Alamu akamvyaa Aminadabu na Aminadabu akamvyaa Nashoni na Nashoni akamvyaa Salimoni. **5** Salimoni akamvyaa Boazi, na mami yakwe Boazi nee ni Lahabu, na Boazi akamvyaa Obedi, na mami yakwe Obedi nee ni Luti, na Obedi akamvyaa Yese. **6** Nae Yese akamvyaa Seuta Daudi. Daudi akamvyaa Selemani, mami yakwe Selemani ni yuda ekuwae mkaza Ulia. **7** Selemani akamvyaa Lehoboamu na Lehoboamu akamvyaa Abiya na Abiya akamvyaa Asa. **8** Asa akamvyaa Yehoshafati na Yehoshafati akamvyaa Yolamu na Yolamu akamvyaa Uzia. **9** Uzia akamvyaa Yosamu na Yosamu akamvyaa Ahazi na Ahazi akamvyaa Ezekia. **10** Ezekia akamvyaa Manase na Manase akamvyaa Amoni na Amoni akamvyaa Yosia. **11** Yosia akamvyaa Yekonia na wanduguze. Kisingi cha kusamizwa kwa Wayahudi kuita si ya Babeli. **12** Bada ya kusamizwa na kuita mwe si ya Babeli, Yekonia akamvyaa Shealitieli na Shealitieli akamvyaa Zelubabeli. **13** Zelubabeli akamvyaa Abiudi na Abiudi akamvyaa Eliakimu na Eliakimu akamvyaa Azoli. **14** Azoli akamvyaa Sadoki na Sadoki akamvyaa Akimu na Akimu akamvyaa Eliudi. **15** Eliudi akamvyaa Eliazali, na Eliazali akamvyaa Matani na Matani akamvyaa Yakobo **16** Yakobo akamvyaa Yusufu muume da Malia ekuwae mami yakwe da Yesu etangwaye Klistu. **17** Naho kuvoka Ibulahimu adi kubua kwa seuta Daudi, nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne, naho tangia Seuta Daudi hadi

Wayahudi wekudoigwaho kuita Babeli nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne. Naho kuvoka kisingi wekusamizwaho adi kuvyaigwa kwa Yesu Klistu nee kuwa na vivyazi kumi dimwe na nne. **18** Naho kuvyaigwa kwa Yesu Klistu nekuwa ivi, Malia mami yakwe ekuwaho kaombwa na Yusufu. Akini kisingi khawazati kuteguana akaoneka ana ifu kwa udaho wa Muye wa Muungu. **19** Kwaviya Yusufu, ekuwaye akunda kumtegua Malia nekawa mntu yedi, khekukunda kumgea soni hemeso ya wantu, ivyo akakunda kumbada kwa sii. **20** Ekuwaho akamamakhanya mbui iyo, mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamwawiya mwe sozi, nakumwamba “Yusufu mwana Daudi wesekuogoha kumdoa Malia atende mkazio mana kenua ifu kwa udaho wa Muye wa Muungu. **21** Endaavyae mwana kigosi na wendaumwekhe zina da Yesu, kwa viya yee nee mwendae awaohoe wantu wakwe kulawa mwe mavigaviga yao.” **22** Naho aya yose yalawiiya ili iiganie ida mbui ya Zumbe ekugombekayo kwembokea kwa muoni wa Muungu **23** “Kauwa mvyee mwenye kiwaa endaenue ifu. Na kuvyaa mwana kigosi, nae endaetangwe Imanueli” mana yakwe, “Muungu hamwe na swie.” **24** Naye Yusufu ekwenukaho mwe usisiza akagosoa inga mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe ekumwambavyo, akamdoa mkaziwe adi kaya. **25** Akini khekugonana nae adi Maliamu ekuvyaaho mwana kigosi. Na Yusufu akamwekha zina da Yesu.

2 Yesu kavyaigwa mwe mzi wa Betilehemu phande ya Uyahudi, kisingi cha ugookezi wa Seuta Helode. Ekuvyaigwaho du, wamanyi wa ntoondo kulawa awiyo da zua wakabua mzi wa Yelusalemu, **2** wakauza, “Yuhahi mwana, mwekuvyaigwa, endaeawe Seuta wa Wayahudi?, Kwaviya tiiyona ntoondo yakwe yekulawiiyah o awiyo da zuwa na swie teza kumvika.”

3 Seuta Helode ekuyategeezaho ayo, yee na wantu wose wa mzi wa Yelusalemu wakatozwa ni maatu. 4 Naho akawetanga hamwe, waviki wakuu wose na wahinyi wa miko ya Muungu ekumwekhayo Musa akawauza, “Klistu avyaigwa hahi?” 5 Wowo wakamtambaisa, “Avyaigwa mwe mzi wa Betilehemu, uko Uyahudi.” Inga muoni wa Muungu ekuandikavyo, 6 “Wee Betilehemu si ya Uyahudi, Wee khio mdodo katu mwe mizi mikuu ya si ya Yudea Kwaviya aho hako endaalawiye Seuta mwendae awagookee wantu wangu wa Isilaeli.” 7 Aho Helode akawetanga kandani awo wamanyi wa ntoondo akawauza, asa kisingi ida ntoondo yekuwalawiiyaho. 8 Naho akawaagiiya waite mwe mzi wa Betilehemu akawamba, “Hitani mkasunguumanye kwa vitana mbui za mwana uyo, mkabinda kumanya mbui zakwe niyeteani mbui zakwe na miye niite nikamvike.” 9 Wekubindaho kumtegeeza seuta, awo wamanyi wa ntoondo wakahauka, wakaongweewa na ida ntoondo wekuiyonayo awio da zua adi hantu hada hekuwaho yuda mwana, 10 Wenye umanyi wekuonaho ida ntoondo igooka nawo wakawa na nyemi muno. 11 Wakengia mda nyumbani, wakamwona yuda mwana hamwe na Malia mami yakwe wakakinta mavindi, wakamvika. Naho wakavugua sanduku na kulavya fungo zao, zahabu na ubani na mzigi kwaajii ya wana wekwetangwao manemane. 12 Ivyo wakauya mwe si yao kwa sia ntuhu, kwaviya Muungu nee kawahaza mwe sozi wasekuuya kwa Helode. 13 Wamanyi wa ntoondo wekuhaukaho mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamuawiya Yusufu mwe sozi akagombeka, “Hauke, mdoe mwana hamwe na mami yakwe mnyiikie Misili. Mwekae uko adi nendaho nikugombeke vituhu, kwaviya Helode aondeza kumkoma uyu mwana.” 14 Ivyo, Yusufu akenuka, akamdoa

mwana hamwe na mami yakwe wakahauka na kio akaita Misili.

15 Akekaa uko hadi Helode ekuuyaho na nyuma mbui iyo igosoka inga ekwambavyo Zumbe kwa sia ya muoni wakwe iiganie, "Khimwetanga mwanangu kulawa Misili." **16** Helode ekumanyaho wada wamanyi wa ntoondo wamtiiya akakimwa muno. Akaaggiya wana wose wa kigosi wa mzi wa Betilehemu na mizi yose yekuwayo hehi yakwe, kuvokea mwana wa msi umwe adi myaka miidi wakomwe. Bada ya kumanya mbui izo kulawa kwa wada wamanyi wa ntoondo. **17** Nee yekuiganiaho mbui yekugombekwayo kwa sia ya muoni Yelemia, **18** "Mgutio wa ndio na mabwaimbo vitegeezeka uko Lama. Laheli awaijya wana wakwe, Nahodu khakunda kugewa moyo kwaviya wose wakomwa." **19** Helode ekuuyaho na nyuma mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamuawiya Yusufu mwe sozi kuda Misili, **20** akamwamba, "Enuka! Mdoe mwana hamwe na mami yakwe, uuye vituhu mwe si ya Isilaeli kwaviya wada wekukundao kumkoma mwana uyo khawana ugima vituhu." **21** Naho Yusufu ekwenukaho, akamdoa mwana hamwe na mami yakwe akauya mwe si ya Isilaeli. **22** Akini Yusufu ekusikiaho kuwa Alikelao mwanawe da Helode nekawa seuta wa si ya Yudea hantu hatati yakwe akaogoha kuita uko. Naho bada ya kuemezwa mwe sozi akaita phande za Galilaya, **23** akasamia mwe mzi wetangwao Nazaleti. Nee ivyo yekuiganiavyo mbui zekugombekwazo kwa sia ya Waoni wa Muungu, "Endaetangwe mntu wa Nazaleti."

3 Misi ziya Yohana Mbatiiiza keza akibiikia mwe nyika ya Uyahudi na akigombeka, **2** "Mhitukieni Muungu na mbade mavigaviga yenu kwamana useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi." **3** Yohana uyu ni yuda mwekutamwiwaye na muoni Isaya

ekwambaho, "Mgutio wa mntu wetanga mwenyika 'Mgosoeeyani Zumbe sia yakwe Nyooshani myemboko yakwe.'" **4** Yohana nee kavaa gwanda dekufumwado kwa mazoya ya mnyama etangwae ngamia na mkwiji wa babu mwe kigudi. Khande yakwe neiwa sige na woki. **5** Naho wantu wakamtima kulawa mzi wa Yelusalemu, na phande zose za Uyahudi na mizi ya khandakhanda ya zigizigi da mazi da Yolodani. **6** Nawo wakagombeka mavigaviga yao na kubatiizwa mwe zigizigi da mazi da Yolodani. **7** Akini ekuwaonaho Mafalisayo na Masadukayo wangi wamwezea wakunda kubatiizwa, nee awamba, "Nywie uvyazi wa nyoka! Nindai mwekuwahaza mguuke maya yezayo? **8** Naho oneshani kwa ntendwa zenu kuwa mumhitukia Muungu na kubada mavigaviga inga mti uvyaao matunda matana. **9** Naho msekumamakhanya mwe miyo yenu na kweamba tinae tate ni Ibulahimu. Kwaviya nawamba kwei Muungu adaha kuyagosoa maiwe aya yawe wana wa Ibulahimu. **10** Na hoyo diikwa kae mwe mazindo ya miti ivyo kia mti wesaokuvyaa matunda matana wendausengwe na kwasigwa mwe moto. **11** Mie nawabatiiza kwa mazi kwaviya mhituka na kubada mavigaviga. Akini mwe mgongo wangu eza yee mwenye udaho kusima miye, ambae khikundigwa katu kwenua sabana zakwe. Yee enda awabatiize kwa Muye wa Muungu na kwa moto. **12** Ana kiheo mwe mkono wakwe, nae endaahagie hantu ha kuhetea, na kukusanya ubosi wakwe na kuuika mwe taa na mafusi endaayoke moto wesaokukomeka." **13** Naho kisingi icho Yesu akalawa mzi wa Galilaya akabua mwe zigizigi da mazi da Yolodani akamtima Yohana ambatiiize. **14** Akini Yohana akaemea akamba, "Mie asa nemkundigwa nibatiizwe na weye, na weye weza aha hangu nikubatiize!" **15** Yesu akamtambaisa, "Eka

iwe ivyo isasa, kwaajii inu nee vyeivyo tikundigwavyo kugosoa yada akundayo Muungu. Aho Yohana akazumiiya.” **16** Yesu ekubindaho kubatiizwa akalawa mwe mazi, uwanga kwa Muungu kukavuguka nae akoona Muye wa Muungu ukaseeya inga sua na kugooka uwanga yakwe. **17** Naho mgutio kulawa uwanga kwa Muungu ukagombeka, “Uyu nee mwanangu nimkundisae, anieteaye nyemi khuu.”

4 Naho Yesu akegalwa na Muye wa Muungu adi he kiwawe na kugeezwa na ibiisi. **2** Bada ya kwekaa misi makumi mane kwehiniza kuda kio na musi na kisiikizi akaumwa ni saa muno. **3** Aho mgeezza akamwezea, na akamgombeka, “Ukawa wee ni Mwana wa Muungu yaagiiye maiwe aya yawe mabumunda.” **4** Yesu akamtambaisa, “Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Mntu khadaha kwekaa du kwa mabumunda, lya kwa kia mbui agombekayo Muungu.’” **5** Naho ibiisi akamdoa adi Yelusalemu mzi wa Muungu akamuika uwanga ya mnaa wa Nyumba ya Muungu, **6** akamwamba, “Ikawa wee ni Mwana wa Muungu, etambike asi kwaviya iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu ‘Muungu endaawaagiiye wandima wakwe wa uko uwanga weze, Wendawakudoe mwe mikono yao, Usekweza kweumiza muundi wako mwe iwe.’” **7** Yesu akatambaisa, “Naho iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Usekumgeeza Zumbe, Muungu yako.’” **8** Naho Ibiisi akamdoa adi uwanga ya muima wekulehao, akamwonyesha seuta zose za inusi na ukuu wakwe. **9** Akamwamba, “Ivi vyose nendanikwekhe inga ukankintia mavindi na kunivika.” **10** Aho Yesu akamwamba, “Hauke ibiisi! Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu ‘Wendaumvikie Zumbe Muungu yako na kumgosoeya ndima yee ikedu!’” **11** Aho, ibiisi akambada, na wandima wa uwanga uko kwa Muungu

wakamwezea na kumwambiiza. **12** Yesu ekusikiaho Yohana Mbatisa kagewa mwe kifungo akaita mwe si ya Galilaya. **13** Yesu khekwekaa Nazaleti iya kaita kwekaa Kapelinaumu mzi wekuwao hehi na tondoo da mazi da Galilaya mwe miyaka ya si ya Zabuloni na Nafutali. **14** Iganie ida mbui ya uwoni wa muoni Isaya inga ikugombekavyo. **15** "Si ya Zabuloni na si ya Nafutali Kwe sia ya kwembokea tondoo da mazi phande ya Yolodani na Galilaya si ya wantu wesawokuwa Wayahudi! **16** Wantu wada wekwekaao mwe kiza. Wauona ung'ao mkuu. Naho wekwekaao mwe si ya kiza na kuogoha ufe, Ung'azi uwezea." **17** Kuvokea kisingi icho, Yesu akavoka kubiikia akagombeka, "Hitukani na mbade mavigaviga yenu kwamana useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi." **18** Kisingi Yesu ekuwaho enda khandakhanda ya tondoo da mazi da Galilaya neawaona wandugu waidi walowa samaki, Simoni etangwae Petulo na Andulea ekuwaye nduguye, newawa wakazitambika nyavu zao mwe mazimshindo kwaviya wowo newawa walowa. **19** Naho Yesu akawamba, "Nitongeani na miye nendaniwagosoe nywie mnietee wantu inga walowa waetavyo samaki kaya." **20** Aho wakazibada nyavu zao na wakamtongea. **21** Ekuitaho hemeso, akawaona wandugu watuhu waidi Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo. Awo newawa mwe ngaawa hamwe na tati yao Zebedayo nee wakagosoa nyavu zao. Yesu akawetanga, **22** ahoaho wakaibada ngaawa hamwe na tati yao, wakamtongea Yesu. **23** Yesu nekawa akaita kia hantu mwe mzi wa Galilaya, uku akahinya mwe nyumba ya kukintania Wayahudi na kuwaabiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu na kuhonya kia mbai ya matamu yose wekuwayo nayo wantu. **24** Mbui zakwe zikaambazwa phande zose za si yose ya Siliya. Wekutozwao na matamu mbaimbai na suuba na

wenye mazaiko na wagwao mtwi na wekuhooawo, naye Yesu akawahonya. **25** Mazumwezumwe makuu ya wantu kulawa mzi wa Galilaya na mzi wa Dekapoli na Yelusalemu na Yudea na phande ya Zigizigi da mazi da Yolodani wose wakamtongea.

5 Yesu ekuyaonaho mazumwezumwe ya wantu akakwea kwe muima akekaa. Wahina wakwe nao wakambasa, **2** nae akavoka kuwahinya. **3** “Wenda wawe na nyemi wada wantu wamanyao kuwa wamkunda Muungu mwe wekazi wao, Mana useuta wa uwanga uko kwa Muungu ni wao **4** Wenda wawe na nyemi wada wekuwao na hovu, Mana awo wenda wahongezwe. **5** Wenda wawe na nyemi wada wahuhusi, Mana wendawahokee si ambayo Muungu ekuwaikiayo kiaga endaawekhe. **6** Wenda wawe na nyemi wada wenye saa na khiu ya kugosoa akundavyo Muungu, Kwaviya wenda weguswe. **7** Wenda wawe na nyemi wada wenye mbazi, Kwaviya wenda wafiiwe mbazi. **8** Wenda wawe na nyemi wada wena moyo mtana, Kwaviya awo wenda wamwone Muungu. **9** Wenda wawe na nyemi wada waetao uivanisi, Kwaviya awo wenda wetangwe wana wa Muungu. **10** Wenda wawe na nyemi wada wasumizwao kwaajii ya kugosoa viya akundavyo Muungu, Kwaviya Useuta wa uwanga uko kwa Muungu ni wao. **11** “Mwenda muwe na nyemi nywinywi wantu wendaho wawabee na kuwasumiza na kuwagombeka ya ufyaimi wa mbai yoyose kwa uhokho kwaajii ya miye. **12** Muwe na nyemi muno kwaviya fungo yenu ni kuu uko uwanga kwa Muungu. Iyo nee wekuwasumizavyo waoni wa Muungu wekuwaaho kisingi khamzati kuwaaho. **13** “Nywie ni munyu wa inusi. Akini munyu ukaza umwiye wakwe khaidahika vituhi kuvuza umwiye wakwe, iya kwasigwa chongoi na kujatwa ni wantu. **14** “Nywie ni ung'azi wa inusi! Mzi wekuzengwao uwanga

ya muima khaudaha kwevisa. **15** Naho wantu khawawasha taa na kuigubika na nyungu iya waiika uwanga ya kintu cha kuikia taa iyo, ili iwamuikie wantu wose weumo mwe nyumba. **16** Viyaviya mng'ao wenu na uwamuike wantu, naho waone ntendwa zenu ntana, wamtogoe Tati yenu ekuwaye uwanga uko kwa Muungu. **17** "Msekumamakhanya sheza kuiyusa miko ya Musa na mahinyo ya waoni iya ncheza kuiganiza. **18** Kwaviya nawamba kwei, adi aho mbingu na inusi zendazemboke, khahana katu hata hantu ekuwaho hadodo he miko ya Musa yendayoiyuswe adi yose yaiganie. **19** Naho mntu yoyose mwendaabade kutongea na kuwahinya wantu ivyo, endaetangwe mdodo muno mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu, iya mntu azigosoae na kuzihinya, uyo endaetangwe mkuu mwe Useuta wa Uwanga uko kwa Muungu **20** Nawagombeka, mwakundigwa muitongee vyedi muno miko ya Muungu kusima viya wekugosoavyo wahinyi wa miko ya Musa na Mafalisayo, ama khivyo khamna mwengie mwe Useuta wa uwanga uko kwa Muungu. **21** "Mtegeeza wantu waaho kae wekwembigwavyo, 'Useukoma! Na mntu yoyose endaeakome endaaamuiwe.' **22** Akini miye nawamba, yoyose amkimae nduguye wa kigosi hambu wakivyee akundigwa aamuiwe. Na ambae ambea nduguye endaegalwe he mkonga. Amwetangae nduguye, 'Mhezi' akundigwa engie mwe moto wesao kukomeka. (Geenna g1067) **23** Ukegaa malavyo yako uwanga ya ingo na ahoaho ukamanya khamwevana na nduguyo, **24** bada malavyo yako he meso ya ingo, na uwite ukevane na nduguyo, nee uuye ulavye malavyo yako. **25** "Evana na mmasa yako kinyio kisingi mke siai hamwe nae uku mwaita he mkonga, uyo mmasa yako asekweza akakubuza kwa muamua nae muamua akakwekhia kwa maasikai na kugewa mwe kifungo."

26 Kwa kwei nakwamba khunaulawe umo adi uihe hea ya kisikiizi. 27 "Mtegeeza kuwa wantu nee wembigwa, 'Usekugosoa ukianga.' 28 Akini miye nawamba, endaeamkauwe mvye kwa kumtamiyya endaawe kagosoa nae ukianga mwe moyo wakwe.

29 Ziso dako da kuume dikakutenda ugosoe mavigaviga diuse ukadase hae. Ni ebae kwaza kimamo kimwe cha mwii wako kusima mwii wako wose utambikwe mwe moto wesao kukomeka.

(Geenna g1067) 30 Na inga mkono wako wa kuume ukakutenda ugosoe mavigaviga usenge na uwase hae. Ni ebae hako kwaza kimamo kimwe cha mwii wako, kusima mwii wako wose utambikwe mwe moto wesao kukomeka. (Geenna g1067) 31 "Naho igombekwa kuwa, 'Mgosi yoyose ambadae mkaziwe, akundigwa amwekhe bauwa ya kubadana.'

32 Akini miye nawamba mgosi yoyose khakundigwa kumbada mkaziwe kwa masa yoyose, iya kwa mbui ya ukianga du, akini ambadae mkaziwe kwa masa yoyose amtenda mkaziwe awe mkianga na mgosi yoyose endaeamtegue yuda mvye mwekubadwa agosoa ukianga. 33

"Naho mtegeeza wekwembigwavyo wantu wa kae kuwa, 'Inga ukaika kiaga chako kwa Muungu wakundigwa ukiiganize.'

34 Iya miye nawamba mwesekuaha katu iwe uwanga kwa Muungu, kwaviya uwanga kwa Muungu ni kigoda cha Useuta wa Muungu, 35 naho msekuaiah inusi, kwaviya nee hantu hakwe Muungu hakuikia miundi, naho kwa Yelusalemu kwaviya ni mzi wa Seuta Mkuu. 36 Naho usekuaha kwa mtwi wako kwaviya khudaha kugosoa hata fii mwenga iwe size hambu yekung'aayo. 37

Ukagombeka, 'Eehe, naiwe eehe' Na ukagombeka, 'Khio kwei naiwe khio.' Chochose kitendesacho chalawa kwa yuda ibiisi. 38 "Mtegeeza nee igombekwa, 'Ziso kwa ziso, zino kwa zino.'

39 Iya miye nawamba, usekuiha masa kwa mntu ekukugosoeaye

mafaimi. Mntu akakutoa kofi funda da kuume, mhituiye na dakumoso. **40** Mntu akundae kukwegaa mwe mkonga na kukunda kukudoeya shati dako mbadie adoe na koti dako. **41** Mntu akakushuutiza kwenua fuushi dakwe kilomita mwenga, wee wenue kilomita mbii. **42** Akuombezae mwekhe, akundae kukuazima kintu usekumuemeeya. **43** "Mtegeeza kuwa nee igombekwa, 'mkundise mmbuya wako na umkime mmasa yako.'

44 Akini miye nawamba, wakundiseni wamasa wenu na kuwavika wada wawasuumizao nywie, **45** ili mdahe kuwa wana wa tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu kwaviya yee aditenda zua diwekhe mng'ao wakwe kwa wantu wafyaimi na wantu wedi, na viyaviya fua yanya kwa wantu wamkundisao Muungu na wantu wesaokumkundisa Muungu. **46** Mkawakundisa du wada wawakundisao ivi mwendamwekhigwe kintu yani? Kwaviya watozao ushuhu nao wagosoa ivyoivyo! **47** Inga mkasagua kugosoa yedi kwa wambuya wenu du ivi muwatendesa watuhu kintu chani? Kwaviya ata wantu wesao kummanyia Muungu nao wagosoa ivyoivyo! **48** Naho mwesekuhungukiwa na kintu chochoso inga Tati yenu wa uwanga kwa Muungu ambavyo khekuhungukiwa.

6 "Ekauweni mwesekugosoa inga wakundavyo wantu, ili wawatogoe. Kwaviya mkagosoa inga ivyo khamnampate fungo kwa Tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu. **2** "Ivyo muwaambizavyo wakiwa, mwesekweambaza kwa wantu, inga wahokho wagosoavyo mwe nyumba zakukintania Wayahudi na siai ili wantu wawatogoe. Kwei nawagombeka, awo wekhigwa kae fungo. **3** Akini wee umuambizavyo mkiwa gosoa ivyo na mntu yoyose asekumanya. **4** Umuambiize mntu kwesiho mntu kumanya na Muungu endaakwekhe fungo. **5** "Mvikaho

msekugosoa inga wahokho, wovo wakunda kuvika wakawa wagooka mwe nyumba ya kuvika wayahudi na mwe sia phanda ili wantu wawakauwe. Kwei nawamba awo wekhigwa kae funge dao. **6** Akini wee uvikaho engia gati kwako vugaa uvi, naho umvike Tati yako esae kuoneka. Nae Tati yako aonae sii, endaakwekhe funge. **7** "Naho mvikaho, mwesekutamwiya ntamwiizi zesazo kuwa na mana inga wantu wesao kummanya Muungu, kwaviya wovo wamamakhanya wendawategeezwe kwa ntamwiizi zao kuwa nygingi. **8** Naho mwesekuigana nao kwaviya Tati yenu amanya muyakundayo kabla khamzati kumwombeza. **9** Naho ivi nemkundigwavyo kuvika, 'Tati yetu mwe uko uwanga kwa Muungu, Zina dako ditogolwe muno. **10** Useuta wako weze. Yada ukundayo yagosoke uko uwanga kwako Muungu na yagosoke mwe inusi **11** Utekhe khande yetu kia msi. **12** Utiekee masa yetu Inga swiswi tiwaakeavyo masa wamasa wetu. **13** Usekutigea mwe mageezo Akini utihonye na ibiisi kwaviya Useuta niwako na udaho na ukuu hata misi zose zesazo na kisiikizi. Pepa.' **14** "Kwaviya mkawaakea wantu masa yao na Tati yenu wa uko uwanga kwa Muungu endaawaakee na nywinywi **15** Naho mkesekuwaakea wantu masa yao na Tati yenu khanaawaakee nywinywi masa yenu. **16** "Mwehinizaho kuda khande, mwesekugosoa inga wabakha, wehituao kuwa wenyen hovu na kunyafuisa vyeni vyao, ili wantu wawaone kuwa wehiniza kuda khande. Kwei nawamba wapata kae funge zawo. **17** Akini mwehinizaho kuda, esiseni mavuta mwe mitwi yenu na kusunta vyeni vyenu, **18** ili kwehiniza kwenu kuda kwesekumanyika na wantu watuhu, iya Tati yenu ekaae hantu hasii, nae Tati yenu aonae sii endaawekhe funge zenu. **19** "Mwesekweikia kiikizo hanu he inusi ambaho sondo na kutu,

na wabavi wengia na kubawa. **20** Eikieni kiikizo uko uwanga kwa Muungu ambaho sondo na kutu khawadaha kubananga na wabavi khawadaha kuita kutua na kubawa. **21** Kwaviya hada cheiho kiikizo chako nee wendahouwe moyo wako. **22** “Ziso ni taa ya mwii. Inga ziso dako ni gima mwii wako wose wendauwe mwe mng'ao. **23** Akini ikawa ziso dako khio gima mwii wako wose wendauwe mwe kiza. Naho mng'ao wekuwao umo mwako ukawa kiza, umanye icho kiza ni chakutisa muno. **24** “Khahana mntu adahae kuwagosoeya ndima mazumbe waidi, kwaviya enda amgosooee ndima vitana zumbe yumwe na kumbea mtuhu. Khamdaha kumkundisa Muungu hamwe na vintu vingi.” **25** “Ivyo nawamba, msekuwa na matumatu uwanga ya khande na vidomeo hambu mii yenu mvaeni, kwaviya kwekaa kwenu khakukauwiya khande du na mii yenu khaikauwiya magwanda. **26** Wakauweni wadege wa uwanga khawahanda na khawabonda na khawana khande mwe taa dodose. Hata ivyo Tati yenu wa uwanga awaisa. Tambe nywie khamna yombe kusima aho? **27** Nindai gatigati yenu mwenye maatu muno adaha kweongeza msi wa kwekaa kwakwe? **28** “Kwambwai mwepisha kwaajii ya magwanda? Kauweni maua ya mztuni yatamavyo, khayagosoa ndima wala khayegosweeya magwanda yakwe. **29** Iya nawamba hata seuta Selemani mwenye na vintu vyakwe vyose khekuwahi kuvikwa vitana inga uwa dimweaho. **30** Naho ikawa Muungu ayavika ivi mani ya mwe minda ambayo ivyeo yaaho na kioi yasigwa mwe moto, Nywie wantu wenye uzumizi mdodo namba nywie enda awagosooe muno? **31** “Aho msekuwa na matumatu, ‘Tendatideni? Tendatidomee mbwai? Tendativae mbwai?’ **32** Kwaviya ayo yose yaondezwa na wantu wesaokummanya Muungu. Tate yenu wa uwanga amanya ati mwakunda vintu ivyo

vyose. **33** Naho vokani kuuondeza Useuta wakwe, na kwekaa viya akundavyo Muungu na ayo yose mwendamwekhigwe na ngeeko. **34** Naho msekwa na matumatu ya kioi, kwaviya kioi ina yakwe. Kiya msi ina suuba yakwe.

7 "Msekwaamwiya watuhu, msekweza na nywie mkaamwiwa. **2** Kwaviya mwendavyomuwaamwiye watuhu nee ivyo na nywie mwendavyomuamwiwe, na kihimo kiakia muhimiacho watuhu nee icho mwendachomuhimiwe. **3** Kwambwai waona kibasi mwe ziso da nduguyo na ahoaho khuona basi mwe ziso dako? **4** Hambu wadaha viivihi kumwamba nduguyo 'Mwaya eka nikuuse iki kibasi mwe ziso dako kisingi wee mwenye una basi mwe ziso dako?' **5** Mhokho wee usa basi deumo mwe ziso dako naho ndiho wendaho udahe vitana kuusa kibasi mwe ziso da nduguyo. **6** "Msekukwaha makui vintu vya vyekuikwavyo kwajii ya Muungu wasekweza wakahituka na kuwakwacha naho msekawasia nguuwe lulu zenu wasekweza kuzijata. **7** "Ombezani nanywi mwendamwekhigwe, na ondezani nanywi mwendampate na ukon'te uvi na mwenda mvuguiwe. **8** Kwaviya mntu yoyose aombezae ekhigwa na aondezae apata na akon'tae uvi avugwiwa. **9** Tambe kuna yumweaho mwanawе akamwombeza bumunda enda amwekhe iwe? **10** Hambu akamwombeza samaki endaamwekhe mdudu? **11** Ikawa ninywi wenyе mavigaviga mwamanya kuwekha wana wenu vintu vitana, haika Tati yenu mwe uwanga kwa Muungu endaawekhe vintu vitana muno kwa wada wamuombezao. **12** "Yoyose mkundayo wantu wawagosoee na nywie muwagosoee inga ivyo. Kwaviya inu nee miko ya Musa na mahinyo ya waoni wa Muungu. **13** "Engiani kwa kwembokea uvi msisii, kwaviya sia iitayo umo mwe ubanasi ni phana, na sia ya kwengiiya umo ni phana, na

wembokeao sia iyo ni wangi. **14** Iya sia iitayo mwe ugima ni sisii na uvi wa kwengiyya ni msisii, ni wantu wachechedu wadahao kuiyona sia iyo. **15** “Muwe hae nao waoni wahokho wovo weza kwenu wakaoneka inga ngoto kwa chongoi akini kwa ndani ni inga makui makai ya mztuni. **16** Mwendamuwamanye kwa wayagosoayo inga timanyavyo mti kulawana na matunda yakwe. Ivi tambe wantu watunda zabibu mwe migunga hambu matunda yetangwayo tini mwe mbigii? **17** Iya mti mtana wavyaa matunda matana na mti mfyaimu wavyaa matunda mafyaimu. **18** Mti mtana khaudaha kuyyaa matunda mafyaimi na mti mfyaimi khaudaha kuyyaa matunda matana. **19** Kia mti wesao kuyyaa matunda matana wenda usengwe na kwasigwa mwe moto. **20** Ivyo mwendamuwamanye kwa yada wayagosoayo. **21** “Khio kia mntu anetangae ‘Zumbe, Zumbe,’ enda engie mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu iya ni yudadu mgosoa yada ya Tate yangu wa uwanga. **22** Wantu wangi wendawanambe misi ida, ‘Zumbe, Zumbe! Kwa zina dako tibiikia mbui zako na kwa zina dako tiwaavya mazaiko na kugosoa vihii vingi.’ **23** Aho nenda nimwambe ‘Nchekuwamanya nywie katu haukeni aha hangu nywie mgosoao mavigaviga.’ **24** “Ivyo kia mntu ategereezae mbui zangu na kuzigosoaa aigana na mntu mwenye akii, mwekuzenga nyumba yakwe uwanga ya iwe kuu. **25** Fua ikanya, mazigizigi ya mazi yakamema na khusi khai ikeza ikatoa iyo nyumba. Akini khayokugwa kwaviya izengwa uwanga ya iwe kuu. **26** “Na yoyose ategereezae mbui zangu izi na akesekuzitozeeza, aigana na mntu mhezi mwekuzenga nyumba yakwe uwanga ya sanga. **27** Fua ikanya, mazigizigi ya mazi yakamema, khusi khai ikeza na kuitoa iyo nyumba nayo ikagwa, naho kugwa uko kuwa kukuu muno.” **28** Yesu ekubindaho kugombeka mbui iyo

zumwezumwe da wantu wakahondomazwa na mahinyo yakwe.

29 Kwaviya nee kawa akahinya khio inga wahinyi wa maagiiyo iya kahinya inga mwenye udaho.

8 Yesu ekuseeho kwe muima na zumwezumwe da wantu dikambasa. **2** Nee eza mntu yumwe mwenye utamu wa nyoka kuu na akamkintia mavindi na kugombeka, "Zumbe ukakunda wadaha kuning'aza!" **3** Yesu akaunyoosha mkono akamdonta na kugombeka, "Nakunda, ng'azika!" Ahoaho mntu uyo akahona utamu wakwe wa nyoka kuu. **4** Naho akamwamba, "Kauwa, usekumwamba mntu yoyose, iya hita ukeonyeshe kwa mviki na kulavya malavyo inga akwambavyo Musa, na wantu wamanye kuwa kuhona." **5** Yesu ekuwaho engia mwe mzi wa Kapelinaumu, asikai mkuu yumwe akambasa, **6** na kumwamba, "Zumbe, mndima yangu kagona kaya ni mtamu wa kuhooa na ahuma muno." **7** Yesu akamwamba, "Hita nendaneze kumhonya." **8** Uyo mkuu wa asikai akamwamba, "Zumbe, miye khifaa weye wengie kaya hangu. Akini wee gombeka mbui du na mndima yangu endaahone. **9** Kwaviya hata miye ni mntu mkuu mwenye udaho mkuu, neno asikai asi yangu. Nikamwamba yumwe, 'Hita!' Nae aita na mtuhu 'Soo' Nae eza, naho nikamwamba mndima wangu, 'Gosoa kintu iki!' Nae agosoa." **10** Yesu ekusikiaho ayo akahondomaa, akawagombeka wada wantu wekuwao wambasa, "Kwei nawamba khizati kumwona mntu mwe si ya Isilaeli mwenye uzumizi inga unu. **11** Iya nawamba kwei wantu wangi wendaweweze kulawa awio da zua na engiiyo da zua naho wendawekae he ntafuno hamwe na Ablahamu, na Isaka na Yakobo mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu. **12** Iya wada Waisilaeli wose wekukundigwao kuwa mwe Useuta uwo wendawasigwe chongoi mwe kiza, na uko wendawaiye

na kuuma meno kwa usungu.” **13** Aho Yesu akamwamba uyo asikai wa Kilumi, hita kaya na iwe inga wekuzumiavyo. Na mndima yakwe akahona saa idaida. **14** Yesu ekubuaho kaya kwa Petulo akamwona mkwewe da Petulo kagona mwe usazi, ana bomubomu kai. **15** Nee Yesu amdonta uyo mmaa mkono nee ahona, akenuka na kuvoka kumwembikia. **16** Yekubuaho guoni, wakamweeteya wantu wangi wekukwewao ni mazaiko, nae akayalavya ayo mazaiko kwa kugombeka mbui yakwe du, na wantu wose wekuwao watamu akawahonya. **17** Kagosoa ivyo ili yada ekugombekayo muoni lsaya yaiganie, “Yee mwenye kadoa unyonge wetu na akayenua matamu yetu.” **18** Yesu ekuonaho zumwezumwe da wantu dimuikia bunga akawamba wahina wakwe waite phande ya kaidi ya tondoo da mazi. **19** Mhinyi yumwe wa miko akambasa na kumwamba, “Mhinyi miye nenda nikutongee hohose wendako uite.” **20** Yesu akamtambaisa, “Ukwii wana maphanga, wadege wana masasa, iya Mwana wa Mntu khana hantu hakuhumwiiza.” **21** Yumwe wa wahina wakwe akamwamba, “Zumbe unekhe uhusa niite nikamzike tate.” **22** Akini Yesu akamtambaisa, “Nitongee! Wabade wekuuyao na nyuma wawazike wekuuyao na nyuma wao.” **23** Naho Yesu akakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe wakahauka wose. **24** Na wekuwaho mwe tambo vuupuu mwe mazimshindo ikalawiiya khusi khai hata mkubwadiso wa mazi ukavoka kugubika ngaawa, iya Yesu nee kagona usisiza. **25** Wahina wakambasa, wakamwenua wakagombeka, “Zumbe, tiohoe tadagamia!” **26** Yesu akawatambaisa, “Kwambwai mwaogoha, nywie wantu wenye uzumizi mdodo?” Ahoaho akenuka akaiwakia ida khusi na mkubwaniso wa mazi twiyani, nee kватвиya tui. **27** Wada wantu wakahondomaa na kugombeka, “Uyu ni mntu yevivihi? Hata

khusi na mkubwadiso vyamtegeeza!" **28** Yesu ekubuaho phande ya kaidi wa si ya Wagelasi na uko nekuwa na wagosi waidi wekuwao na mazaiko wakakintana nae, wowo nee walawiiia mwe mbia. Awa nee ni wantu watisao muno, naho khahaha mntu mwekudaha kwembokea sia iyo. **29** Wekukintanaho na Yesu nee wavoka kutoa vuzo, "Wakunda mbwai kwetu, wee Mwana wa Muungu? Kweza kutisuumiza kisingi kikundigwacho khakizati kubua?" **30** Hehi na hantu aho nee hawa na tintimo da nguuwe wakaiswa. **31** Nee ayo mazaiko yakamhembeeza Yesu, "Inga ukatilavya utibade tiwengie wada nguuwe." **32** Yesu akawamba, "Hitani." Aho wakalawa mwe wantu awo na kuwengiiya wada nguuwe, nee tintimo da nguuwe. Dikaseeya mwe mpoomoko mkai wakengia mwe tondoo da mazi, nguuwe wose wakauya na nyuma mwe mazi. **33** Wada waisi wa awo nguuwe wakaguuka wakaita mwe mzi uko na kuwamba wantu mbui zose zekulawiiazo kwa wada wantu wekuwao wakwewa ni mazaiko. **34** Nee wantu wose mwe mzi uda wakalawa mwe mzi na kumbasa Yesu na wekumuonaho wakamwombeza ahauke mwe si yao.

9 Yesu akakwea ngaawa, akadumua ntondoo da mazi na kubua mwe mzi wa Kapelinaumu ekuwaho akecaa. **2** Aho wakamwetea mntu mwenye kuhooa mwii, kagonezwa mwe javi. Yesu ekuonaho uzumizi wao, akamwamba uyo mntu mwe kuhooa, "Ekhe moyo mwanangu! Kuekewa mavigaviga yako." **3** Naho wamwe wa wahinyi wa miko wakavoka kumamakhanya mwe miyo yao, "Mntu uyu amdumua Muungu!" **4** Yesu akayamanya wamamakhanyayo, akamba "Kwambwai mwamamakhanya ufyaimi mwe miyo yenu? **5** Ni dihi dekuhuhado muno, kugombeka, 'kuekewa mavigaviga, hambu kugombeka, gooka

wende?’ **6** Naho, nakunda mmanye Mwana wa Mntu ana udaho mwe inusi ya kuwaakea wantu mavigaviga.” Aho akamwamba uyo mntu mwekuhoowa, “Enuka, udoe javi dako uite kaya kwako.” **7** Yuda mntu ekuhooae akahauka na kuita kaya kwakwe. **8** Zumwezumwe da wantu dekuwado hada, dikahondomaa na kuogoha, wakamtogoa Muungu ekuwekhae wantu udaho wa namna iyo. **9** Yesu akahauka hantu hada, na ekuwaho akaita zakwe, akamwoona mntu yumwe etangwae Matayo, kecaa mwe kazumba cha kuihiya ushoo. Nee, Yesu amwamba, “Nibase.” Matayo akenuka, akambasa. **10** Yesu ekuwaho kaya kwa Matayo kecaa ada khande, watoza ushoo wangi na wenye mavigaviga wakeza na kwecaa hamwe na Yesu na wahina wakwe. **11** Mafalisayo wekuonaho, wakawamba wahina wakwe, “Kwambwai mhinyi yenu ada khande hamwe na watoza ushoo na wenye mavigaviga?” **12** Yesu ekuwategeezaho, akawatambaisa, “Wantu wenye ugima khawakunda mganga, iya watamu du nee wakundao mganga. **13** Akini hitani, mkehinye mana ya mbui inu. ‘Nakunda mbazi khio ntambiko.’ Nchekweza kuwetanga wantu wedi iya wenye mavigaviga.” **14** Naho wahina wa Yohana Mbatiiiza wakamtimia Yesu, na kumuuzza, “Swie na Mafalisayo tehiniza kuda, kwambwai wahina wako khawehiniza kuda?” **15** Yesu akawatambaisa, “Ivi wekugonekwa kwe ndoza wadaha viivihi kutoa bwaimbo kisingi zumbe wa ndoza yuke hamwe nao? Havidika! Iya kisingi chendakibue ambaho zumbe wa wiya endaho ausigwe gatigati yao, kisingi icho ndiho wendaho wehinize kuda. **16** “Wantu khawagea kilaka cha gwanda dihya mwe gwanda dekusakaayo. Kwa mana kilaka icho chendakitatue diya gwanda dekusakaayo, na hada hekutatukaho endahagenyee. **17** Naho wantu khawageya divai

mphy a mwe mikwiji yekusakaayo, inga akatenda ivyo iyo divai mphy a yendaitatue iyo mikwiji na divai yendayetike na mikwiji iyo yendaibanike. Divai mphy a yagewa mwe mikwiji ya babu mihya."

18 Yesu ekuwaho akagombeka ayo, mkuu yumwe wa Wakiyahudi neabuwa, akamkintia mavindi na kugombeka, "Mwanangu ya kindee kauya kae na nyuma isasa ivi. Akini tite ukamwikie mkono, nae endaatende mgima." **19** Yesu akahauka akatongeana nae, nao wahina wakwe wakamtongea. **20** Kisingi ichoicho, mmaa yumwe, mwekuwa na utamu wa mtuo kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na mbii, nee amtongea Yesu kwa nyuma, akadonta msao wa gwanda dakwe. **21** Kwaviya nee kegombeke a mwe moyo wakwe, "Nikadonta du gwanda dakwe, nendanihone."

22 Yesu nee ahituka akamwona, akamwamba, "Ekhe moyo biti yangu! Uzumizi wako ukuoho." Mmaa uyo akahona saa idaida. **23** Naho Yesu akengia nyumbani kwa yuda mkuu. Na ekuwaonaho wantu wavuzia fiimbi na zumwezumwe kuu da wantu wakatoa bwaimbo, **24** akagombeka, "Haukeni aha! Mndee uyu khekuuya na nyuma, kagonadu." Nawo nee wamseka. **25** Naho, zumwezumwe da wantu dekuuswaho, Yesu akengia mda ndani, akamtoza mkono uyo mndee, nae akenuka. **26** Mbui iyo ikaambazika mwe si ida yose. **27** Yesu ekuwaho ahauka hantu aho, matuntu waidi wakambasa na kutoa vuzo, "Mwana wa Daudi, utifiiye mbazi!" **28** Yesu ekwengiaho nyumbani, wantu awo waidi wakamtima, nae akawauza, "Ivi, mwazumiya nadaha kutenda mbui iyo?" Nao nee wamtambaisa, "Eehe, Zumbe."

29 Aho Yesu akayadonta meso yao, akawamba, "Naiwe inga mzuumiavyo!" **30** Meso yao yakagubulwa. Nee Yesu akawahaza muno, "Mwesekumwamba mntu yoyose mbui inu!" **31** Iya wowo wakalawa na kuambaza mbui zakwe Yesu mwe si ida yose. **32**

Wantu wada waidi wekuwaho wakahauka, watuhu wakamwetea
Yesu mntu yumwe mwekuwa mbubu naho kakwewa ni zaiko.

33 Ahoaho uyo zaiko dekulavigwaho, mntu uyo mwekuwa
mbubu akavoka kutamwiya vituhu. Wantu wakahondomaa na
kugombeka, "Mbui inga inu khaizati kulawiyya kwa wantu wa
Isilaeli!" **34** Iya Mafalisayo wakagombeka, "Ayaguusa mazaiko
kwa udaho wa mkuu wa mazaiko." **35** Yesu akavuiya mizi yose
mikuu na phaamo zose, akahinya he nyumba ya kukintania
Wayahudi na kubiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu, na
kuwahonya wantu matamu yose. **36** Na ekuwaonaho wantu,
zumwezumwe kwa zumwezumwe, akawafiiya mbazi kwaajii
newasokea muno na wenyenya maatumaatu inga ngoto wesao kuwa
na muisi. **37** Iyo akawamba wahina wakwe, "Ubosi ni mwingi, iya
wagosozia wandima niwacheche. **38** Iyo mwombezeni mwenye
uwo ubosi aagiye wagosozia wa ndima wabonde ubosi wakwe."

10 Naho Yesu akawetanga wahina wakwe kumi dimwe na waidi
na kuwekha udaho wakulavya mazaiko na kuhonya matamu
yose. **2** Mazina ya awo waagiiwa kumi dimwe na mbii, Wabosi ni
Simoni etangwae Petulo na Andulea nduguye na Yakobo mwana
wa Zebedayo na Yohana nduguye, **3** Filipo na Batiomayo, na
Tomasi na Matayo mwekuwa mtoza ushoo na Yakobo mwana
wa Alifayo na Tadei, **4** Simoni ambae nekawa mtoanaji kwaajii
ya si yakwe hambu zelote na Yuda Isikaliote mwekumhituka
Yesu. **5** Yesu akawaagiiya awo waagiiwa kumi dimwe na mbii na
kuwekha miagiiyo inu, "Mwesekuita kwa wantu wesao kuwa
Wayahudi, naho mwesekwengiya mwe mizi ya Wasamalia. **6** Iya
hitani kwa wantu wa Isilaeli wekwagao inga ngoto. **7** Na mwitahoh
bikiani ivi, 'Useuta wa uwanga kwa Muungu uhehi!' **8** Wahonyeni
watamu na wekuyao na nyuma wayuyuseni, na wasunteni wenyenya

utamu wa nyoka na lavyeni mazaiko. Mwekhigwa bue na nywie lavyeni bue. **9** Mwesekudoa mwe mikwiji yenu zahabu, wala hea wala sensi za shaba. **10** Mwesekudoa mfuko wa ntambo wa kuombezea vintu siai, wala gwanda da hakiba nawala sabana wala ngoda. Kwaviya mgosizi wa ndima akundigwa ekhigwe maiho yakwe. **11** “Mkengia mwe mzi wowose mkuu hambu phaamo yoyose, ondezani mntu ambae akunda kuwahokea na ekaeni aho hake adi mwendaho mhauke hantu aho. **12** Mwengiaho mwe nyumba iyo ugusani wenyezi wakwe, na kuwamba, ‘Uivanisa uwe nanywi.’ **13** Inga waaho wantu wedi umo ndani mkawaombee Muungu awajaiye, ati khawana wawe awo wantu wedi Muungu khana awajaiye. **14** Inga mntu yoyose akaemea kuwahokea hambu kuwategeeza, naho mlawaho mwe nyumba iyo hambu mzi uwo kung'untani sanga ya mwe miundi yenu inga hazo kwao. **15** Kwei nawagombeka, msi wakuamuiwa mzi uwo wenda wekhigwe sugusa khuu kusima ida yekwekhigwayo ya mizi ya Sodoma na Gomola. **16** “Isasa miye nawaaggiya inga ngoto gatigati ya makui ya mztuni. Muwe na unyanyi inga nyoka na muwe wahuhusi inga sua. **17** Ekaeni hae na wantu, kwaviya wendawamigwiye na kuwegaa mwe mikonga, na wenda wamitoe ngoda mwe nyumba ya kukintania Wayahudi. **18** Mwendamwegalwe hemeso ya wagookezi na Maseuta kwaajii yangu, ili mdahe kuwagombeka wowo mbui zangu na kwa wantu wesao kuwa Wayahudi. **19** Naho wendahowawegae he mikonga msekugohoa mwendavyo mgombeke, kwaviya saa idaida mwenda mwekhigwe yakugombeka. **20** Kwaviya khio nywie mwendaomgombeke, iya ni Muye wa Muungu wa Tati yenu nee endaeagombeke umo mwenu. **21** “Ndugu endamhituke nduguye akomwe, na tate endaamhituke mwanawe, wana nao

wenda wawahituke wavywazi wao wakomwe. **22** Wantu wose khawana wawakundise kwaajii yangu. Akini mwenda azizimize adi kisiikizi nee mwendaao holwe. **23** Wantu wakasumiiza mwe mzi unu guukani mzi mtuhu. Nawamba kwei, khamna mbindiize mizi yose ya wantu wa si ya Isilaeli hadi Mwana wa Mntu endaho eze. **24** "Mhina khadaha kumwemboka mhinyi yakwe, na mndima nae khadaha kumwemboka zumbe yakwe. **25** Yadahika mhina kuwa inga mhinyi yakwe na yadahika mndima kuwa inga zumbe yakwe. Ikawa wanetanga miye mkuu yenu Beelizebuli, Ivi nywie khawana wawetange mazina mafyaimi muno. **26** "Naho msekuaogoha wantu awo, kwaviya kia mbui yekugubikwayo yendaigubulwe, na kia chekufiswacho chendakioneke. **27** Niwagombekayo nywie kandani myagombeke he wazo. Kiya niwanong'onezacho nawakunda mkitamwiye kwa mgutio kiya mntu ategeeeze. **28** Msekuaogoha wada waukomao mwii, akini khawadaha kuukoma muye. Mwakundigwa kumwogoha Muungu adahae kudagamiza mwii hamwe na muye mwe moto wesao kukomeka. (Geenna g1067) **29** Wadege waidi wadodo watagwa kwa sensi mwenga ndodo. Akini ata yumwe aho kagwa asi kwesiho Tate yenu kumanya. **30** Hata ntaazia ya fii za mitwi yenu Muungu azimanya. **31** Kwa iyo msekuaogoha nywie ni watana he meso ya Muungu kusima wadege wangi. **32** "Na yoyose mwendaye anizumiye hemeso ya wantu, miye nami nendanimzumiye hemeso ya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu. **33** Iya yoyose mwendaye aniemee hemeso ya wantu, na miye nenda nimuemee hemeso ya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu. **34** "Msekumamakhanya kuwa ncheza kueta uivanisa mwe inusi iya ncheza kueta khondo. **35** Kwaviya ncheza kueta kutokwevana kwa mntu na tati yakwe biti na mami

yakwe, mkaza mwana na mame vyaa khawana wevane. **36** Na mmasa wa mntu ni wantu wakaya kwakwe. **37** “Amkundisae tate hambu mami yakwe kusima anikundisavyo miye, khadaha kuwa hamwe na miye na akundisae wanawe kusima miye, khadaha kuwa mhina wangu. **38** Mntu mwesaekuudoa mhamba wakwe na kunitongea khadaha kuwa mhina wangu. **39** Mntu akundae kuuhonya ugima wakwe endaawaze, akini endaeawaze ugima wakwe kwaajii yangu wenda wekhigwe. **40** “Na yoyose awahokea nywie anihokea miye. Na yoyose anihokea miye, amhokea yuda mwekuniagiya. **41** Na yoyose amhokeaye Muoni kwaajii ni Muoni, endaahokee funge da Muoni. Na yoyose amhokeaye mntu agosoaye yada akundayo Muungu, endaekhigwe funge idaida ambayo wekhingwa wada ambao wagosoa akundayo Muungu. **42** Nawagombeka kwei, yoyose mwenda amwekhe yumwe aho wa wadodo awa kikombe cha mazi ya pheho kwaajii ni mhina yangu, haika khana akose katu kwekhigwa funge dakwe.”

11 Yesu ekubindaho kuwekha miagiyo wahina wakwe, akalawa aho, akaita kuhinya na kubiikia mwe mizi yao uko Galilaya. **2** Yohana ekuwaho mwe kifungo nee asikia mbui za Klistu, akawaaggiya wahina wakwe, waite kumuuzza, **3** weye nee yuda ezae, hambu timkauwiye mtuhu? **4** Yesu akawatambaisa, “Hitani mkamgombek ee Yohana mbui mtegeezazo na kuziona, **5** matuntu waona, wesaokudaha kwenda wenda, na viziba wategeeza, na wenye utamu wa nyoka wasuntika na wekuuyao na nyuma wayuyuswa, na wakiwa wabiikiwa Mbui Yedi. **6** Endaawe na nyemi mntu yuda ambae khana maatu na miye.” **7** Wada wahina wa Yohana wekuwaho wakahauka, Yesu akavoka kugombeka na dia zumwezumwe kuusu Yohana, Mbatisa. Akawauza,

“Mwekuitaho kuda he nyika, mwita kukauwa mbwai? Ivi nee mkakunda kuona inde dikasingiswa ni khusi? **8** Inga khivyo, mwiita kukauwa mbwai? Mwiita kukauwa mntu mwekwehasika magwanda matana? Wantu wehasikao magwanda inga ayo, wekaa mwe nyumba ya Maseuta. **9** Naho, mwita kukauwa mbwai? Muoni wa Muungu? Haika nawamba, nee mwiita kumuona mntu ekuwaye mkuu kusima muoni. **10** Uyo nee ambae mbui zakwe ziandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Kauwa namuagiyya mwagiyya yangu aniongweee, mwendayeagosoe sia he meso yako.’ **11** Nagombeka kwei mwa wantu wekuvyaigwao na wavyee, khazati kulawiiya mntu mkuu inga Yohana Mbatiiiza, akini ambae ni mdodo muno mwe useuta wa uwanga kwa Muungu, ni mkuu kusima Yohana. **12** Kuvoka kisingi cha Yohana Mbatiiiza adi isasa Useuta wa uwanga kwa Muungu wapatikana kwa nguvu, naho wantu wenyenye udaho wageeza kuudoa. **13** Kwaviya miko ya Musa na waoni wose na wazitamwiyya mbui za useuta wa Muungu wendavyo uwe kwa kisingi iki. **14** Ikawa mwakunda kuzumia ido, yee Yohana nee uyo Eliya ambae waoni newawa wakagombeka endaeze. **15** Yee mwenye magutwi na ateggeze! **16** “Akini nikiiganiye na mbwai kivyazi iki? Kiigana na wana wekaao gwiyo, wawetangao wezwao na kuwagombeka, **17** ‘Nee tiwatoea ngoma na wala khamwekuvina, na titoa wiya za bwaimbo na wala khamwekuiya.’ **18** Kwaviya Yohana Mbatiiiza keza akehiniza kuda na wala kuidomea divai, nao wakamwamba, ‘Kakwewa na mazaiko.’ **19** Mwana wa Mntu keza, ada khande na kudomea, nao wakamwamba. ‘Mkauweni uyu ni mmeo, na ni mkozi, wambuya wakwe ni watoza ushoo na wenyenye mavigaviga! Ata ivyo unyanyi wa Muungu imanyika kuwa niyedi kulawana na ndima yakwe.’ **20** Ndiho Yesu akavoka kuihaza

mizi ida ambayo kaigosweeya vihii vingi kusima kutuhu, kwaviya
wantu wakwe khawakubada mavigaviga. **21** Wendawakione
wantu wa Kolozini! Wendawakione wantu wa Betisaida! Inga
vihii vyekugosokavyo aha henu ati nee vigosoka kuda Tilo
na Sidoni, wantu wakwe newavaa kae magwanda ya gunia
na kwesisa mazeu na kuonyesha wabada mavigaviga. **22**
Nagombeka kwei yundaiwe ihuha kwa wantu wa mizi ya Tilo na
Sidoni kuzizimiza mwe msi wa kuamuiwa wa Muungu kusima
aha henu. **23** Na nywie wantu wa Kapelinaumu, ivi wenda
wenulwe adi uwanga kwa Muungu? Eehe, wenda useezwe adi
si ya wekuyao nyuma, kwaviya inga vihii vyekugosokavyo aho
hako inga nevigosoka mwe Sodoma mzi uwo neukeaho adi
ivyeo. (**Hadēs g86**) **24** Akini nagombeka kwei, msi wakuamwiwa
weye wenda wekhigwe sugusa khuu kusima ya Sodoma. **25**
Kisingi icho Yesu akagombeka, "Nakutogoa ee Tate, Zumbe
wa uwanga na wa inusi, kwaviya kuwafisa wenye unyanyi
na umanyi, na ukawagubwiya wana wadodo. **26** Eehe, Tate
nee vyekukutamiavyo. **27** "Tate yangu kanekha vintu vyose.
Khahana ammanyae Mwana iya Tate, nawala ammanyae
Tate iya Mwana, na yoyose yuda ambae Mwana akunda
kumgubwiya uyo endaammanye Tate. **28** "Sooni aha hangu
nywie nyose muangadikao na kuzamiwa na mafuushi, na miye
nendaniwahumwiize. **29** Mzumiye kuongoewa na miye inga
viya njeku afungwaho nila kisingi cha kuima, mkehine kulawa
kwangu, kwaviya miye niyedi naho ni mnyenyeketu wa moyo,
na nywie mwenda mwekhigwe nyemi. **30** Kwaviya yundaiwe
vihufu kwenu kwamana mahinyo yangu ni mahufu."

12 Kisingi icho Yesu akembokea kwe minda ya uhemba msi
wa kuhumwiiza. Aho wahina wakwe wakawa nasaa, kusenga

uhemba, wakada khokhoo zakwe. **2** Mafalisayo wekuonaho ayo, wakamwamba Yesu, "Kauwa, wahina wako wagosoa mbui yesayokukundigwa kugosoka mwe Msi wa Kuhumwiiza." **3** Yesu akawatambaisa, "Khamzati kusoma ekugosoavyo Daudi hamwe na weziwe kisingi wekuwaho na saa? **4** Yee kengia mwe nyumba ya Muungu akada yada mabumunda yekuikwayo hemeso ya Muungu. Khio yee wala wada weziwe khawekukundigwa kuda yada mabumunda iya nee yakundigwa kuigwa na waviki wowodu ikedu. **5** Tambe khamzati kusoma mwe miko, Waviki wakuu newawa wakabananga miko ya Msi wa Kuhumwiiza nao khawamamakhanya kuwa wana masa? **6** Iya nawagombeka kwei, aha yuaho mkuu kusima nyumba ya Muungu. **7** Inga nee mmanyia mana ya mbui inu, 'Nakunda mbazi nawala khio ntambiko.' Khamwekuwa mkawaamuiiya wantu wesaokukoa masa, **8** kwaviya Mwana wa Mntu nee Zumbe wa Msi wa kuhumwiiza." **9** Yesu akahauka hantu aho, na kwengia mwe nyumba yao yakuktania Wayahudi. **10** Nekuwa na mntu yumwe mwenye mkono wekuhoao. Naho, wantu wakamuza Yesu, "Kulawana na miko yetu, ivi ni vitana kuoho mntu Msi wa Kuhumwiiza? Wamuza ivyo wapate kumuamuiiya masa." **11** Yesu akawamba, "Ni ndai gatigati yenu mwenye ngoto yumwe, na yuda ngoto akengia mwe tubwi Msi wa Kuhumwiiza, ivi khanaamtoze na kumlavaya? **12** Nakunda mmanyia du, mntu ana yombe muno kusima ngoto! Aho ni vitana kugosoa matana Msi wa Kuhumwiiza." **13** Naho akamwamba yuda mntu, "Unyooshe uwo mkono." Akanyoosha, nao ukawa mgima inga uda mtuhu. **14** Aho, Mafalisayo wakalawa chongoi na kufanyanya wendavyowadahe kumkoma Yesu. **15** Akini Yesu ekumanyaho mamakhanyi zao, hantu hada akahalawa. Wantu wangj wakamtongea, akawahonya

watamu wose. **16** Akawaemeza wasekumwamba mntu mbui zakwe. **17** Ili yada ekwambayo Muoni Isaya yaiganie, **18** "Kauwa mndima yangu nekumsaguæ, Mkundiswa wangu nitamiwae nae mwe moyo. Nenda niike Muye wangu, Nae enda aiyambaze miamuiyo kwa si zose. **19** Khana aete uhigano na wantu wala kutoa vuzo, Wala mgutio wakwe khauna utegeeezeke siai. **20** Lasi dekuhondekado khanaadibonde, Wala utambi wa koloboi ufufutikao mosi khanaaukome Adi endaho atende uwamuiyo wa kwei ugooke wenye, **21** Na wantu wose wendawamkauwiye."

22 Aho wantu wakamwetea Yesu mntu mwekuwae ni tuntu naho khadaha kutamwiyya uku kakwewa ni mazaiko. Yesu nee amhonya ata akadaha kutamwiyya na kuona. **23** Zumwezumwe dose da wantu dikahondomaa na kugombeka, "Ivi yadahika ikawa nee Mwana wa Daudi?" **24** Akini Mafalisayo wekusikiaho ayo, newamba, "Mntu uyu ayaguusa mazaiko kwa udaho wa Belizebuli mkuu wa mazaiko." **25** Yesu, akawamanya mamakhanyo zao, akawamba, "Useuta wowose wekupanganikao vizumwezumwe vihiganavyo khaudaha kwekaisa, naho mzi wowose hambu kaya yoyose yekupanganikayo vizumwezumwe vihiganavyo khavina vigooke. **26** Ikawa Ibiisi amguusa Ibiisi mweziwe ahigana mwenye. Aho useuta wakwe wenda ugooke viivihi? **27** Nywie mwamba ati naguusa mazaiko kwa udaho wa Belizebuli mkuu wa mazaiko. Awo wana wenu wayaguusa kwa udaho wa ndai? Kwaajii iyo wao nee wendao awaamuiye nywinywi. **28** Akini ikawa nayaguusa mazaiko kwa udaho wa Muye wa Muungu, aho mmanyé Useuta wa Muungu ubua kae henu. **29** "Yadahika viivihi mntu kwengia mwe nyumba ya mntu mwenye nguvu na kumhoka vintu vyakwe, kwesaho kuvoka kumzengeteza sigi uyo mntu mwenye nguvu? Akimzengeteza

kae aho ndiho endahoadaha kumhoka mai zakwe. **30** “Mntu yoyose mwese kuwa hamwe na miye ahigana na miye naho mtu yoyose mwesaekuika wantu hamwe na miye na kuwega kwa Muungu mtu uyo amwaganisa. **31** Kwaajii iyo nawamba, wantu wenda waekewe mavigaviga yao hamwe na kufuu zao, akini khawana waekewe mavigaviga ya kumbea Muye wa Muungu.

32 Nae agombekae mbui ya kuhigana na Mwana wa Mntu enda aekewe, akini yuda agombekae mbui ya kuhigana na Muye wa Muungu khana aekewe mwe si inu wala ida yezayo. (aiōn

g165) 33 “Ukauweni mti uwe mtana na matunda yakwe yenda yawe matana na ugosoeni mti kuwa mfyaimi na matunda yakwe yenda yawe mafyaimi, kwaviya mti wamanyika kwa matunda yakwe. **34** Nywie uvyyazi wa mdudu mwadaha viivihi kugombeka mbui ntana kisingi nywinywi wenyenye ni wenyenye mavigaviga? Kwaviya mntu agombeka yada yekumemayo mwe moyo wakwe.

35 Mntu yedi ulavya mbui zedi mwe moyo wakwe na mntu mfyaimi hulavya mbui zakwe za ufyaimi kwe moyo wakwe wa ufyaimi. **36** “Iya nawamba, mwe msi wakuamuiwa wantu wenda wakundigwe kutambaisa kuusu kia mbui wekugombekayo. **37** Kwaviya kwayada ugombekayo wendautaaziwe kuwa uyedi hemeso ya Muungu na kwa kugombeka wendauamuiwe.” **38**

Wamwe wa wahinyi wa Miko na Mafalisayo wakamwamba Yesu, “Mhinyi takunda kuona ntangio kulawa kwako.” **39** Iya yee akawatambaisa, “Kivyazi chesacho kutama na cha ukianga chaondeza ntangio! Iya khakina chekhigwe ntangio iya ntangio wa Yona muoni wa Muungu. **40** Kwaviya inga Yona ekuwavyo mwe ifu da samaki etangwae Nyangumi, nee ivyo Mwana wa Mntu endavyoekae asi ya sanga kwa misi mitatu kio na musi. **41** Wantu wa Ninawi wenda wagooke msi wa kuamuiwa hamwe na

uvyazi unu na kuwaamuiya, kwaviya wowo wayaeka mavigaviga
kwa mabiikizi ya Yona, kauwa hanu yuaho ambae ni mkuu kusima
Yona! **42** Maikia wa kusini endaagooke kisingi cha uamuiyo
na kukiamuiya kivyazi iki, kwaviya yee kalawiiya kisikiizi cha
inusi, kutegeeza umanyi wa Selemani, akeza kutegeeza mbui
za umanyi wa Selemani na aha yuaho ekuwae mkuu kusima
Selemani. **43** “Zaiko dimlawaho mntu, daangadika angadika
mwe hantu hesiho na mazi dikoondeza hantu hakuhumwiiza
akini kadipata, **44** aho egombekea mwenye, ‘Nenda niuiye
ida nyumba yangu nekulawayo.’ Iya auyaho na kuibwiyya ibue
ihagiwa na kuhambwaa vitana. **45** Aho, aita kuwaeta mazaiko
mfungate wafyaimi kusima yee, nao wengia nakwekaa umo. Nae
hali ya kisiikizi ya mntu yuda yatenda ya ufyaimi muno kusima
ya bosi. Nee yendavyoiwe mwe uvyazi unu wa mavigaviga.” **46**
Yesu ekuwaho atamwiyya na zumwezumwe da wantu, mami
yakwe na wanduguze wakabua na kugooka chongoi na kukunda
kutamwiyya nae. **47** Aho mntu yumwe akamwamba, “Mhinyi,
mami yako na wanduguzo wagooka uko chongoi wakunda
kutamwiyya nawe.” **48** Yesu akamtambaisa, “Mmaa yangu nindai,
na wandugu zangu ni wakina ndai?” **49** Ahoaho akenua mkono
kwa wahina wakwe, akagombeka, “Awa nee mmaa yangu na
wandugu zangu! **50** Mana yoyose agosoae akundavyo Tate
yangu wa uwanga kwa Muungu, uyo nee kaka yangu na umbu
dangu na mmaa yangu.”

13 Msi uwouwo Yesu akalawa mwe nyumba ida, akaita na
kwekaa khandakhanda ya mazimshindo. **2** Zumwezumwe kuu da
wantu wakamwekaiya bunga nee Yesu akakwea mwe ngaawa
na kwekaa. Nawo wantu wose wakagooka khandakhanda
ya mazimshindo, **3** nae Yesu akatamwiyya nawo mbui nydingi

muno kwa misimo. "Tegeezani, muimi kaita kuhanda mbeyu. 4 Ekuwaho akahanda mbeyu mwe mnda, mbeyu ntuhu zikagwa khandakhanda ya sia, wadege wakeza na kuzida. 5 Ntuhu zikagwa hantu ha uwongo wekuwao uwanga ya iwe, ahoaho zikaoneka kuhota kwa kinyio. 6 Iya zua dekusomookaho, mitengea iyo ikahya na kwaviya mazindo yakwe khayokwengia asi muno, zikanyaa. 7 Mbeyu ntuhu zikagwa gatigati ya miwa, miwa iyo ikakuwa na kufintafinta ida mitengea. 8 Naho mbeyu ntuhu zikagwa he uwongo ntana, na mitengea yakwe ikavyaa khokoo makumi kumi na ntuhu makumi mtandatu na ntuhu makumi matatu." 9 Yesu akawamba, "Mwenye magutwi na ategheeze!" 10 Naho wahina wakamtimia na kumuza Yesu, "Kwa mbwai wagombeka na wantu kwa misimo?" 11 Yesu akawatambaisa, "Muungu kawekha nywie udaho wa kumanya sii za Useuta wakwe, akini wowo khamwekwekhigwa udaho wa kumanya ayo yose. 12 Mntu yeyose ambae amanya kuusu Useuta wa Muungu, Muungu endaamgosoe kwevana muno, iya mtu esayekumanya ata kidodo, Muungu endaadoe ata kiya kidodo akimanyacho. 13 Nagombeka nao kwa misimo, kwaajii wakauwa niyagosoayo, iya wegosoaa khawaona, na wategeeza nihinyayo, iya wegosoaa khawava. 14 Yaigania kwao yada ekugombekayo muoni Isaya, 'Wantu awa wendawategeeze na kutegeeza akini khamnamnive; Kukauwa mwenda mkauwe, wala khamnamuone, 15 Kwaajii akii za wantu awa zihuuzuka Waziba magutwi yao Meso yao wayafumba. Ama khivyo nee woona kwa meso yao, Nee wategeeza kwa magutwi yao, Nee wamanya kwa akii zao, Na kunihitukia agombeka Zumbe na miye nee kiwahonya.' 16 "Mwenda muwe na nyemi nywie, kwaviya meso yenu, kwaajii yakauwa na magutwi yenu kwaajii ya tegeeza. 17

Kwei nawamba, Waoni wangi na wantu wedi watamiwa kuyaona yada mwekuyaonayo nywie, iya khwekuyaona, na nee watamiwa muno kutegeeza yada myategeezayo iya khawekuyategeeza.

18 “Naho tegeezani mana ya msimo wa yuda mntu ekuwaye ahanda mbeyu. **19** Mntu yoyose ategheezae mbui inu ya Useuta wa Muungu kwesiho kuva, aigana na zia mbeyu zekugwazo siai. Yuda Ibiisi eza na kumhoka kia chekuhandwacho mwe moyo wakwe. **20** Ida mbeyu zekugwiswazo mwe uwongo wekuwao uwanga ya iwe ni mntu yuda ateegeeza Mbui ya Muungu na ahoaho huihokea kwa nyemi. **21** Iya kwaviya khana mazindo yenyenye udaho ndani yakwe, ida mbui yekaa kisingi kijiji. Ilawiaho suuba hambu masuumizo kwaajii ya mbui iyo, yee afa maya. **22** Ida mbeyu yekugwayo mwe miwa ni yuda mntu ategheezae mbui, akini maangadiko ya inusi na usongeezi wa mai yaifintafinta ida mbui na kuigosoa yesekuvyaa matunda.

(aiōn g165) **23** Ida mbeyu yekuhandwayo mwe uwongo mtana ni sawa na mntu ategheezae mbui iyo na kuiva, nae avyaa matunda, makumi kumi mtuhu makumi mtandatu na mtuhu makumi matatu.” **24** Yesu akawamba wantu msimo mtuhu, “Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mntu mwekuhanda mbeyu ntana mwe mnda wakwe. **25** Iya wantu wekuwaho wagon akeza mmasa wakwe akahanda ndago gatigati ya mnda wa uhemba, akaita. **26** Naho mbeyu zekuhotaho na mitengea ikakuwa na kuvoka kuvyaa, viyaviya ndago ikavoka kuoneka. **27** Wandima wa yuda mwenye mnda wakamwezea na kumwamba, ‘Mkuu khwekuhanda mbeyu ntana mweunu mnda wako? Inu ndago ilawiyya hahi?’ **28** Yee akawatambaisa ‘Mmasa nee mwekutenda ivyo.’ Wandima wakwe wakamuza, ‘Ivi, wakunda tiite tikayang’oe?’ **29** Iya akagombeka ‘mwesekuita kuyausa

kwaviya kisingi muusaho mainde, mwadaha kuusa ndago hamwe na uhemba.' **30** Ekani uhemba na mainde vikue vyose hamwe adi kisingi cha ubosi. Kisingi icho nenda niwambe wabosi, wavoke kuika hamwe mainde, wayafunge matitamatita yokwe moto wakabinda waike hamwe na uhemba na kuika mwe taa."

31 Yesu akawamba wantu msimo mtuhu, "Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mbeyu yetangwayo haladali ekuidoayo mntu yumwe, akaihanda mwe mnda wakwe. **32** Mbeyu iyo ni ndodo kusima mbeyu zose, akini ihotaho yawa mtenge mkuu kusima mitengea yose, naho yakuwa na kutenda mti mkuu na wadege wawzeza mti uwo na kuzenga masasa mwe matambi yakwe." **33** Yesu akawagombeka msimo mtuhu, "Useuta wa uwanga wa Muungu waigana na hamila ekudoayo mvyee yumwe, akaihanganya mwe madebe yakwe maidi ya unga wa ngano na hindi, ata unga wose ukaumuka." **34** Yesu nee kawamba ayo zumwezumwe da wantu kwa misimo. Na khekuwamba dodose kwestiho misimo. **35** Ili mbui yekugombekwayo na Muoni iiganie, "Nenda nigombeke nao kwa misimo, Nendaniyatamwiize yada yekufiswayo tangia kuumbwa kwa inusi." **36** Naho Yesu akadiaga dia zumwezumwe da wantu, akengia nyumbani. Wahina wakwe wakamtimia na kumwamba, "Tisosoe mana ya uda msimo wa mainde za mwe mnda." **37** Yesu akawatambaisa, "Mhasi wa zia mbeyu ntana ni Mwana wa Mntu, **38** uda mnda ni inusi. Zia mbeyu ntana ni wantu wada ambaa Useuta ni wao. Akini yada mainde ni wada wantu wa Ibiisi, **39** mmasa mwe kuhanda ida mainde ni Ibiisi, ubosi ni kisikiizi cha inusi wabondaji ni wandima wa uwanga kwa Muungu. (aiōn g165) **40** Inga viya muonavyo mainde yaikwavyo hamwe na kokwa moto, nee ivyo vyendavyo viwe mwe kisikiizi cha inusi. (aiōn g165) **41** Mwana

wa Mntu enda awaagiiye wandima wakwe wa uwanga kwa Muungu wawaike hamwe wantu kulawa mwe Useuta wakwe, na wada wose wawatendao wantu wagosoe mavigaviga na wada wose wagosoao ubanasi, **42** na kuwatambika mwe tanuli da moto, na uko wendawaiye na kuuma meno kwaajii maumevu makai. **43** Naho wada wantu wekugosoayo yada yamtamiayo Muungu wendawang'ae inga zua mwe Useuta wa Tate yao. Mwenye magutwi na ategeeze! **44** “Useuta wa uwanga wa Muungu waigana na kiikizo chekufiswacho mwe mnda. Mntu yumwe ekuiyonaho akaifisa vituhu, akawa na kinyemi muno akenda kutaga vintu vyose ekuwavyo navyo, na akaugua uda mnda.” **45** “Naho Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mtabiashaa yumwe mwoondeza lulu ntana, **46** na ekupataho lulu mwenga ya hea nyingi muno, akenda kutaga vyose ekuwavyo navyo, akaigua ida lulu.” **47** “Naho, Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na wavu wekwasigwao na walowa samaki mwe mazimshindo, ukagwiya samaki wa kia mbai, **48** Wekumemaho, wantu wakaibuuta adi khandakhanda ya mazimshindo, wakekaa na kuwasaguwa samaki watana na kuwaika mwe majumu yao na samaki wafyaimi wakasigwa.” **49** Nee ivyo vyendavyoviwe kisikiizi cha inusi, wandima wa uwanga kwa Muungu wendawalawiye, na kuwabahua wantu wafyaimi na wantu wedi, **(aiōn g165)** **50** nakuwasa awo wafyaimi mwe tanuli da moto. Uko wendawaiye na kuuma meno kwa maumevu makai. **51** Yesu akawauza, “Ivi, mbui izi mzymanya zose?” Wakamtambaisa, “Eehe.” **52** Nae akawamba, “Nee ivyo, kia mhinyi wa miko ya Musa awaye mhina wa Useuta wa Muungu aigana na mwenye kaya alavyae kiikizo chakwe cha vintu vihya na vya kae.” **53** Yesu ekubindaho kutamwiya misimo jyo akahauka hantu aho, **54** akaita mwe mzi

wakwe. Uko akawa awahinya wantu mwe nyumba ya kukintania Wayahudi ata wakahondomaa, wakamba, "Uyu kaipata hahi akii nydingi ivi," wakauza, "Na udaho wa kugosoa vihii? **55** Uyu khio yuda mwana seemaa? Mami yakwe khio yuda etangwae Maliamu na wanduguze khio Yakobo na Yusufu na Simoni na Yuda? **56** Naho umbuze wose khawekaa hamwe na swie? Naho khayapata hahi aya yose?" **57** Wakamuemea. Iya Yesu akawamba, "Muoni atunywa na kia hantu kwesiho wantu wa mwe si yakwe na kaya kwakwe." **58** Nae khekugosoa vihii vingi uko, kwaajii ya kwesekuzumiya kwao.

14 Kisingi icho Seuta Helode ekuwae mgookezi wa si ya Galilaya nee kategeeza mbui za Yesu. **2** Akawagombeka wandima wakwe, "Uyo nee Yohana Mbatiiiza, ekuyuyukae, nee mana ana udaho wakugosoa mbui za vihii uumo mwakwe." **3** Helode nee kamgwiiya Yohana Mbatiiiza akamzengeteza minyololo na akamwengiza mwe geeza kwaajii ya Helodia mkaza Filipo nduguye da Helode. **4** Kwaajii Yohana Mbatiiiza kamwamba Helode, "Khio vitana kumdoa Helodia awe mkazio!" **5** Helode nee kakunda kumkoma Yohana Mbatiiiza, iya nee akawaogoha Wayahudi, kwaajii wao wenyne nee wakamanya kuwa Yohana Mbatiiiza nekawa Muoni wa Muungu. **6** Ata yekubuaho sikukhuu ya kuvyaigwa kwakwe Helode, mwana kindee wa Helodia akavina hemeso ya wageni wekugonekwao. Adi Helode akatamiwa muno, **7** ata akaika kiaga kwa kuaha, "Nenda nikwekhe chochoose wendacho uniombeze." **8** Uyo mndee nee kanchochewa kae na mami yakwe akamba. "Nekha mtwi wa Yohana Mbatiiiza mwe chanol!" **9** Seuta Helode akaungumia mwe moyo wakwe akini kwaajii ya kuaaha kwakwe hemeso ya wada wageni wekuwao he ntafuno akaagiiya ekhigwe. **10** Helode

akaagijiya mntu kuda mwe geeza Yohana mbatiiza adumue mtwi. **11** Mtwi wake ukaetwa uikwa mwe chano, wakamwekha yuda mwana kindee, nae akamwegaiya mami yakwe. **12** Wahina wakwe Yohana Mbatiiza wakeza mwe geeza na kuudoa mwii wakwe na kuugea mwe mbia. Wekubindaho wakaita na kumwamba Yesu. **13** Yesu ekusikiaho mbui ya Yohana Mbatiiza akahauka hantu hada kwa ngaawa, akaita hantu hesiho wantu yee ukedu. Wantu wakamtimia kwa miundi kulawa mwe mizi yao. **14** Aho ekuseaho khandakhanda ya mazimshindo akoona zumwezumwe kuu da wantu, akawafiiya mbazi na akawahonya watamu wao. **15** Zuwa dekuswaho wahina wakwe wakambasa na kugombeka, “Hantu aha khahaha wantu wekaisao aha na saa zemboka kae. Agana na awa wantu ili waite mwe mizi wakeguiye khande.” **16** Yesu akawatambaisa, “Khawakundigwa kuhauka wekheni nywinywi khande.” **17** Iya wao wakamtambaisa, “Tina mabumunda mashano na samaki waidi du.” **18** Yesu akawamba, “Nieteyani hanu.” **19** Akawakunda wantu wekae asi mwe mani. Yesu akayadoa yada mabumunda mashano na wada samaki waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu, akavijaiya na kubendua yada mabumunda aho akawekha wahina wakwe ayo mabumunda na wada samaki, na wahina wakwe wakawekha wada wantu. **20** Wantu wose wakada na kweguta. Aho wahina wakadodoa phuguntio, na wakamemeeza ngahu kumi dimwe na mbii. **21** Wantu wekudao ntaazia yao nee ni wagosi elufu shano kwesiho kutaazia wavyee na wana. **22** Ahoaho Yesu akawamba wahina wakwe wengie mwe ngaawa waongoe na kuita phande ya kaidi ya tondoo da mazi, kisingi yee aagana na zumwezumwe da wantu. **23** Ekubindaho kuwaaga, akakwea mwe muima yee ukedu kuvika. Na yekubuwaho guoni yee nekekaa uko ikedu

kidege, **24** kwa kisingi icho ida ngaawa nee igatigati ya tondoo da mazi yakubwaniswa na mazi kwaajii khusi khai nee yaikindia ngaawa. **25** Kio, hehi na kucha, Yesu akawatimia wahina wakwe uku enda uwanga ya mazi. **26** Wahina wakwe wekumwonaho akenda uwanga ya mazi wakaogoha muno, wakagombeka, "Ni mzimu!" Wakatoa vuzo kwa ukeng'enta. **27** Ahoaho Yesu akagombeka nao, "Twiiyani, ni miye, msekugoghal!" **28** Petulo akamwamba, "Zumbe, ikawa ni wee kwei, nambia nende uwanga ya mazi neze aho hako." **29** Yesu akamtambaisa, "Soo!" Aho Petulo akaseeya mwe ida ngaawa, akenda uwanga ya mazi na kumtimia Yesu. **30** Akini ekuonaho khusi khai akengiwa ni matu nae akavoka kudidimia mwe mazi, uku atoa vuzo, "Zumbe niohoe!" **31** Ahoaho Yesu akanyoosha mkono wakwe na kumtoza, akamwamba, "Wee mwenye uzumizi mcheche kwambwai kuwa na maatu?" **32** Nao wekwengiaho mwe ngaawa, khusi ikaeka. **33** Wose wekuwao mda mwe ngaawa wakakinta mavindi na kwemwenamia na kugombeka, "Ni kwei wee ni Mwana wa Muungu." **34** Wekubindaho kudumua tondoo da mazi, wakabua si ya Genesaleti. **35** Wantu wekummanyaho Yesu, wakaambaza mbui zakwe mwe si yose na mizi yekuwayo hehi na mzi uda, ivyo wakamwetea Yesu watamu wose. **36** Wakamwombeza awaekee wadonte msao wa nguo yakwe, na wose wekudontao wakahona.

15 Naho, Mafalisayo na wahinyi wa miko ya Musa wakabua kulawa Yelusalemu, wakamtimia Yesu na kumuza, **2** "Kwambwai wahina wako khawapatiiza mahinyo tekuyahokeayo kwa waongoweezi wetu wa kae? Khawasunta inga mazweeya yetu yakundavyo!" **3** Yesu akawatambaisa, "Kwambwai nywie nanywi khampatiiza miko ya Muungu iya mwayabasa mahinyo yenu

wenye? **4** Kwaviya Muungu kagombeka, ‘Na mntu yoyose amtunya tati yake na mami yake na mntu yoyose amdumuae tati yakwe hambu mami yakwe, yakundigwa akomwe.’ **5** Iya nywie mwahinya inga mntu akawa na kintu ambacho chadaha kumwambiiza tati yakwe au mami yakwe, iya akamba, ‘Kintu iki ni cha Muungu,’ **6** nywie wagombeka khudaha kumtunya tati yako kwa kumuambiiza kwa kumwekha kintu icho! Ivyo nee mbeavyo Mbui ya Muungu kwa kutongea mahinyo yenu wenye. **7** Nywie wabakha! Muoni lsaya kaambiza vyedi kwenu nywinywi, **8** ‘Muungu amba Wantu awa wanitunya kwa ntamwiizi zao, iya mwe miyo yao wahae na miye. **9** Kunivika kwao khakuwaambiiza dodose, Kwaviya mahinyo wahinyayo ni wantu ni du wekuyagoayo wao wenye!’” **10** Yesu akawetanga wada zumwezumwe da wantu, akagombeka, “Tegeezani, na mnive! **11** Kintu kimtendacho mntu asekuzumiwa kuwa he meso ya Muungu khio via vyengiavyo mwe muomo, iya ntamwiizi zimlawazo mwe muomo. Ivyo nee vimtendavyo mntu asekuzumiwa kuwa he meso ya Muungu.” **12** Aho wahina wakambasa nakumwamba, “Ivi, wamanya kuwa Mafalisayo wakimwa muno wekutegeezaho mbui zako?” **13** Yesu akawatambaisa, “Kintu chochoso ambacho Tate yangu wa uwanga kwa Muungu khekuhanda chendaking’olwe.” **14** Wabadeni wenye, wowo ni matuntu na waongweeya matuntu. Inga tuntu akamwongoeya tuntu mweziwe, wose waidi wendawengiye mwe tubwi. **15** Petulo akamba, “Tisosoe msimo uwo.” **16** Yesu akawamba, “Hata nywie khammany? **17** Ivi khammany kuwa kia chengiacho kanwai chengia mweifu na kulavigwa chongoi na kuita nkii? **18** Iya mbui zilawazo kanwai zaława mwe moyo na mbui izo nee zimtendazo mntu asekuzumiwa kuwa he meso ya

Muungu. **19** Kwaviya umo mwe moyo wa mntu kwalawa fanyanyi za ufyaimi na ukomaji na ukianga na kianga na ubavi na ugombekaji wa uhokho na kuwagombekea watuhu mafyaimi.

20 Ayo nee yamtendayo mntu asekuzumiwa ni Muungu.” **21** Yesu akahauka hantu hada akaita mwe si ambazo ni hehi na mizi ya Tilo na Sidoni, **22** Aho mvyee yumwe ekuwae ni mkanaani ambae nee kawa akecaa mwe si iyo akamtimia Yesu, nakutoa mgutio, “Zumbe, Mwana wa Daudi, unifiye mbazi! Mwanangu wa kivyee apishwapishwa ni mazaiko.” **23** Iya Yesu khekumwandua mbui yoyose. Aho, wahina wakwe wakambasa Yesu, na kumwamba, “Umwambe aite kwaviya atibasabasa na kutitoeya vuzo!” **24** Yesu akamtambaisa, “Khiagiwa kwaajii ya wantu wa si ya Isilaeli wakwagao inga ngoto.” **25** Iya yuda mmaa akeza na kukinta mavindi hemeso ya Yesu na kumwamba, “Zumbe, niambiize!” **26** Yesu akamtambaisa, “Khio vitana kudoa khande ya wana na kuwatambikia makui.” **27** Yuda mmaa akamtambaisa, “Ni kwei Zumbe, akini hata makui yada phuguntio zigwiswazo kulawa he meza za mazumbe wao.” **28** Aho Yesu akamtambaisa, “Mmaa uzumizi wako ni mkuu na itende inga wekukundavyo.” Yuda mdee akahona kisingi ichoicho. **29** Yesu akahauka na kuita khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya. Aho akakwea mwe muima akecaa uko. **30** Zumwezumwe kuu da wantu dikamwezea, wakamuetea wantu wekuviao na matuntu na wekuviao miundi na mabubu na watuhu watamu wangi, wakawaika hemeso yakwe Yesu nae akawahonya. **31** Awo wantu wakahondomaa wekuonaho mabubu watamwiya na wekuviao miundi wenda na matuntu waona, wantu wakamtogoa Muungu wa wantu wa Isilaeli. **32** Aho Yesu akawetanga wahina wakwe akagombeka, “Nawafijiya mbazi

wantu awa kwaajii wawa na miye misi mitatu, naho khawana khande. Khikunda kuwabada waite na saa, wasekweza kugwa msae siai.” **33** Wahina wakwe wakamwamba, “Hantu hanu khahana wantu, tendatiipatie kuhi khande ya kuigania wantu wose awa?” **34** Yesu akawauza, “Mnayo mabumunda mangahi?” Wakamtambaisa, “Tinayo mabumunda mfungate na visamaki vidodo naho ni vicheche.” **35** Aho akawamba wada wantu wekae asi. **36** Akayadoa yada mabumunda mfungate na via visamaki vicheche, akamtogoa Muungu, akavibendua, akawekha wahina, nao wakawapangia wada wantu. **37** Wose wakada na kweguta. Wahina wakwe wakaika hamwe phuguntio vyva vyekusigaavyo wakamemeeza ngahu mfungate. **38** Awo wekudao nee wawa wagosidu elufu nne kwesaho kutaazia wavyee na wana. **39** Aho, Yesu akaagana na wada wantu akengia mwe ngaawa, akaita phande za Magadani.

16 Mafalisayo na Masadukayo wakamwezea Yesu, na kumgeeza kwa kumwoombeza awagosooee ntangio kulawa uwanga kwa Muungu. **2** Akawatambaisa akawamba, “Ibuaho guoni mwagombeka, ‘Hali ya hewa yundaiwe ni ntana kwaviya maangwi ni mekhundu.’ **3** Na keokeo mwagombeka, ‘Ivyeo fua yundaiye kwaajii ni yasize nahodu mazunde yatanda.’ Naho nywie mwamanya muno kusoma misimu na kuikauwa hali ya uwanga, iya khammanya ntangio zilawiiyazo kisingi iki. **4** Kivyazi cha wantu wabanasi na chesacho kuwa na uzumizi! Chakunda ntangio, akini khakina chekhigwe ntangio yoyose, iya ida ntangio ya Yona, Yesu akawabada, akaita.” **5** Wahina wakwe wekubuaho phande ya kaidi ya tondoo da mazi, wakakumbuka wajaa kudoa mabumunda. **6** Yesu akawamba, “Kauwani, na muiyemee hamila ya Mafalisayo na Masadukayo.” **7** Akini

wakauzana wowo kwa wowo, "Tambe agombeka ivyo kwakuwa khatekudoa mabumunda." **8** Yesu akamanya yada wekuwayo watamwiya akawamba, "Nywie wantu wenyenye uzumizi mdodo! Kwambwai mwauzanauzana kwa kwesekuwa na mabumunda **9** Ivi khamzati kuniva? Khamkumbuka nekubenduaho yada mabumunda mashano kwaajii ya wada wantu elufu shano? Mmemeeza ngahu nyingahi ya vyekusigaavyo? **10** Hambu yada mabumunda mfungate wekudao wada wantu elufu nne, nee mwiika hamwe ngahu nyingahi ya vyekusigaavyo. **11** Kwambwai mwavotwa kumanya miye nchekuwa nikatamwiya mbui ya mabumunda? Ekaumeni na hamila ya Mafalisayo na Masadukayo!" **12** Aho wahina wakamanya kuwa kawamba waemee khio hamila ya mabumunda, iya mahinyo ya Mafalisayo na Masadukayo. **13** Yesu ekubuaho phande za Kaisalia Filipi, akawauza wahina wakwe, "Wantu wagombeka Mwana wa Mntu kuwa nindai?" **14** Wakamtambaisa, "Watuwu wamba ni Yohana Mbatisa na watuhu wamba ni Eliya na watuhu wamba ni Jelemia hambu yumwe wa Waoni." **15** Yesu akawauza, "Ivi, nywinywi mwambaze, miye nindai?" **16** Simoni Petulo akamtambaisa, "Wee nee Klistu, Mwana wa Muungu ekuwaye na ugima." **17** Yesu akagombeka, "Wenda uwe na nyemi Simoni mwana wa Yona, kwaviya khahaha mntu yoyose mwekukugubwiya mbui inu, iya Tate yangu wa uwanga kwa Muungu ekukugubuiaye mbui izi. **18** Ivo nakwamba, wee nee Petulo na uwanga ya iwe idi nendanizenge zumwezumwe da wantu wamzumiiyao Klistu, na udaho wa ufe khaunaudah kudivota. (Hadēs g86) **19** Nendanikwekhe funguo za Useuta wa uwanga kwa Muungu, na dodose wendadoudivugae mwe inusi dendadiwe divugalwa uko uwanga kwa Muungu, na dodose wendado udivugue mwe

inusi dendadiwe divugulwa uko uwanga kwa Muungu.” **20** Aho akawaemeza wahina wakwe wasekumwamba mntu yoyose kuwa yee nee mwekusagulwa ni Muungu. **21** Tangia kisingi icho Yesu akavoka kuwamanyisa pwii wahina wakwe, kuwa nakundigwa niite Yelusalemu na uko nendanekhigwe usuumizi mwingi kulawa kwa wadaa na Waviki wakuu na wahinyi wa miko na nendanikomwe, na msi wa ntatu nendaniyuyuke. **22** Aho Petulo akamdoa khandai akavoka kumwakia Yesu, “Zumbe isekuwa ivyo, mbui iyo khaina ikubwiiye!” **23** Yesu akahituka na kumwamba Petulo, “Hauke he meso yangu, Ibiisi! Wee ukikindio changu. Moyo wako khaumamakanya yekuwayo ya Muungu iya ya wantu.” **24** Aho Yesu akawamba wahina wakwe, “Mntu yoyose akakunda kunitongea yakundigwa eemee mwenye na audoe mhamba wakwe anitongee. **25** Kwaviya mntu akakunda kuuhonya ugima wakwe mwenye, endaawaze, **26** na mntu endae awaze ugima wakwe kwaajii yangu endaekhigwe. Ivi, mntu endaafaidike mbwai akekhigwa vintu vyose vyta inusi uku akawaza ugima wakwe? Hambu mntu endaalavye kintu chani kiwe badala yakwe? **27** Kwaviya, Mwana wa Mntu endaeze na udeeko wa Tati yakwe hamwe na wandima wa uwanga kwa Muungu na aho ndiho endahoamwihe kiya mntu kwa kadii ya ntendwa zakwe. **28** Nawamba kwei, wauko watuhu hanu amba o khawana wauye na nyuma kabla ya kumoona Mwana wa Mntu akeza mwe useuta wakwe.”

17 Yekwembokaho misi mtandatu, Yesu akawadoa Petulo na Yakobo na Yohana nduguye akaita nao hadi uwanga ya muima uko nee wawa ikedu. **2** Wekuwaho uko Yesu akahituka cheni hemeso yao. Cheni chakwe kikang'ang'azika inga zuwa na magwanda yakwe yakang'ang'azika inga ung'azi. **3** Naho

wada wahina watatu nee wawaona Musa na Eliya wakatamwiya na Yesu. **4** Aho Petulo akamwamba Yesu, “Zumbe, nivitana sie kuwa hanu! Ukakunda nendanizenge makumbi matatu. Dimwe dako na dimwe da Musa na kitudu cha Eliya.” **5** Ekuwaho bado agombeka, zunde dekung'aado dikawagubika, na mgutio ukategeezeka kulawa mwe dia zunde, “Uyu ni Mwanangu nimkundisae, nitamiwae nae, mtegeeezeni yee.” **6** Wahina wekutegeezavyo ivyo, nee wakagwa asi na kugonea maifu, wakaogoha muno **7** Yesu akawezea akawadonta, akawamba, “Gookani msekuogoha!” **8** Wekukauwaho uwanga khawekumwona mntu mtuhu, iya Yesu ikedu. **9** Aho wekuwaho waseeya mwe muima Yesu akawaemeza, “Wasekumwamba mntu mbui wekuonazo adi Mwana wa Mntu endaho ayuyuke.” **10** Aho wahina wakamuza, “Kwa mbwai wahinyi wa miko wagombeka kuwa yakundigwa Eliya avoke kweza?” **11** Yesu akawatambaisa, “Ni kwei, yakundigwa Eliya avoke kweza na kuika vitana mbui zose.” **12** Akini nawamba Eliya keza kae, iya wantu khawekummanya, iya wakamgosoeya mbui za ufyaimi inga wakundavyo. Viyaviya Mwana wa Mntu enda asuumizwe mwe mikono yao. **13** Aho awo wahina wakamanya kuwa nee akawamba mbui za Yohana Mbatiiza. **14** Wekudibwiyyaho vituhu dia zumwezumwe da wantu, mntu yumwe akamwezea Yesu na kumkintia mavindi, **15** akagombeka, “Zumbe mfiiye mbazi mwanangu kwaviya agwa mtwi naho asumiya muno, maa nyngi agwa mwe moto na mwe mazi. **16** Khiwaetea wahina wako iya khawekudaha kumhonya.” **17** Yesu akawatambaisa, “Nywie wantu wa kivyazi iki chesacho kuzumiiya, chekuatukacho! Nenda nekae na nyie adi ini? Nendaniwazizimize ata ini? Mweteni hanu uyo mbwanga.” **18** Aho Yesu akadiwakia ido zaiko nado

dikamlawa yuda mbwanga akahona kisingi kia kia. **19** Aho wahina wakwe wakamtima Yesu hantu kwesiho wantu, wakamuza, "Kwa mbwai sie khatokudaha kumlavya yuda zaiko?" **20** Yesu akawatambaisa kwaajii ya uzumizi wenu mdodo. Nawamba kwei, ati nee muwa na uzumizi inga khokhoo ya haladali nee mkawamba muima unu hauke aha uite hada, nao wendauhauke. Iryo khahaha mbui yoyose yesayokudahika kwenu. **21** Mbui inga inu khaidahika iya kwa kuvika na kwa kwehiniza kuda. **22** Yesu ekuwaho na wahina wakwe uko Galilaya akawamba, "Mwana wa Mntu enda alavigwe kwa wantu. **23** Nao wenda wamkome na msi wa ntatu enda ayuyuke." Wahina wakwe wakaungumia muno. **24** Yesu na wahina wakwe wekubuwaho Kapelanaumu, wadoao kodi he Nyumba ya Muungu wakamwezea Petulo na kumuza, "Wee, ivi mhinyi yenu khaiha kodi ya Nyumba ya Muungu?" **25** Petulo akatambaisa, "Eehe yee aiha." Aho, Petulo ekwengiaho mda ndani ya nyumba hata khazati kutamwiya mbui, Yesu akavoka kumuza, "Simoni, wee waona viivihi? Maseuta wa inusi wadoa kodi kulawa kwa kinandai? Kulawa kwa wantu wa si yao hambu kwa wageni?" **26** Petulo akatambaisa, "Kulawa kwa wageni." Yesu akamwamba, "Inga ni ivyo wenye si yao khawakundigwa kuiha kodi. **27** Iya khatikunda kuwasefua moyo, hita mwe tondoo da mazi ukatambike ndoano, samaki wa bosí endaeatözwe mgubue muomo wakwe wenda umbwiye heya idoe ukaihe kodi yako na yangu."

18 Kisingi kiya wahina wakamwezea Yesu, na kumuza, "Nindai mkuu muno mwe useuta wa uwanga kwa Muungu?" **2** Yesu akamwetanga mwana mdodo na kumgoosa gatigati yao, **3** Aho akawagombeka, "Nawamba kwei, mkesekuhituka na kuwa inga wana khamnamwengiye katu mwe useuta wa uwanga

kwa Muungu. 4 Kwaiyo mntu yoyose ajinyenyeeekeshae inga mwana uyu, nee endae awe mkuu kusima wose mwe useuta wa Muungu. 5 Yuda amhokeaye mwana kwaajii yangu, endaawe anihokea miye. 6 “Iya inga mntu yoyose mwendae amtende yumwe wa wadodo awa wanizumiiao agosoe mavigaviga, ni ebae mntu uyo azengetezwe iwe kuu da kubundugia mwe singo yakwe na kutambikwa mwe kina kilehacho cha mazimshindo. 7 Mmbwii yenu wantu wa Inusi inu kwaajii ya yada yaetayo wantu kugosoa mavigaviga! Mbui izo nlazima yawe aho, iya mmbwii yakwe mntu yuda ambae endaagosoe. 8 “Inga mkono hambu muundi wako ukakutenda kugosoa mavigaviga usenge na uwase hae. Ni ebae kwako kwengia mwe ugima kwesiho mkono hambu muundi, kusima kwasigwa mwe moto wesao kukomeka misi yose kwesiho kisiikizi ukawa na mikono miidi na miundi yako miidi. (aiōnios g166) 9 Na ziso dako dikakutenda ugosoe mavigaviga, ding'oe na kudasa hae. Ni ebae kwako kwengia mwe ugima ukawa na ziso dimwe kusima kwengia mwe moto misi yose kwesaho kukomeka ukawa na meso yako yose maidi. (Geenna g1067) 10 “Ekauweni, msekumbea wamwe wa wadodo awa. Kwaviya nawamba, wandima wao wa uko uwanga kwa Muungu, misi yose wahamwe na Tate yangu uko uwanga kwa Muungu. 11 Kwaviya Mwana wa Mntu keza kuohoa wada wakwagao. 12 “Mwaona viivihi? Mntu akawa na ngoto makumi kumi, akaga yumwe endaatende viivihi? Ivi khana awabade wada makumi kenda na kenda kwe muima, na nakuita kumwondeza yuda yumwe mwekwaga? 13 Nawamba kwei endaho amuone, endaawe na nyemi nae uyo kusima wada makumi kenda na kenda ambao khawekwaga. 14 Ivoivyo na Tate yangu wa uwanga kwa Muungu khakunda hata yumwe

wa wadodo awa age. **15** “Nduguyo mkese kwevana, umbase na umhaze mkawa nywie waidi du. Akakutegeeza wendauwe nduguyo kumpata. **16** Ikawa ata khekukutegeeza doa mtu yumwe hambu waidi, inga Maandiko yagombekavyo, ‘kia masa yendayaonoke kuwa ni kwei kwa uvuhuzi wa wantu waidi hambu watatu, masa yaamulwe.’ **17** Akese kuwategeeza awo wavuhuzi waidi hambu watatu, wagombeke zumwezumwe da wantu wekumzumiiyao Klistu. Na inga khanaaditegeeze zumwezumwe da wantu wamzumiiao Klistu na awe kwako inga wantu wesao kummanyia Muungu hambu watozao ushoo. **18** “Kwei nawamba, mbui mwendazomzivugue mwe inusi zendazivugalwe na uko uwanga kwa Muungu, na mbui zendazomzivugae mwe inusi zendazivugulwe na uko uwanga kwa Muungu. **19** “Nawagombeke vituhu waidi gatigati yenu wakevana hanu he inusi kuusu mbui yoyose waiyombezayo, Tate yangu wa uko uwanga endaagosoe mbui iyo. **20** Kwaviya hohose hada wakintanaho waidi hambu watatu kwa zina dangu, miye ni ahoaho gatigati yao.” **21** Naho Petulo akamwezea Yesu na kumuzaa, “Zumbe, ndugu yangu akaendeeda kunikosea maa nydingahi na miye nimfiiye mbazi? Hambu, ata maa mfungate?” **22** Yesu akamtambaisa, “Khigombeka maa mfungate iya mfungate maa makumi mfungate.” **23** Kwaivyo Useuta wa Muungu wadaha kuiganywa na seuta yumwe mwe kukunda kugosoa ntaazia ya hea na wandima wakwe. **24** Ekuvokaho kugosoa ntaazia zakwe mntu yumwe mwekuwa adaiwa vifuko magana kumi vy a zahabu, akaetwa kwakwe. **25** Ekuvotwaho kuiha deni ido, ivyo seuta yake akakunda yee atagwe na mkaziwe atagwe hamwe na wanawe watagwe na vyose ekuwavyo navyo vitagwe ili dia deni diihwe. **26** Yuda mndima akakinta mavindi na kumhembeeza

yuda seuta na kugombeka, "unizizimzie, nami nenda nikuihe deni dako dose." 27 Yuda Mkuu wa uyo mndima akamfiiya mbazi na akamuekea deni dakwe dose akambada aite zakwe. 28 "Iya uyo mndima ekuwaho alawa chongoi, akakintana na mndima ekuwae amdai ntii makumi kumi ya madini yetangwayo feza. Akamfuntia na kumkeda kongomeo na kumwamba niihe kia nikudaiacho. 29 Yuda mndima mweziwe akakinta mavindi na kumhembeeza akagombeka, 'Naombeza unizizimzie, nami nendanikuihe deni dako dose.' 30 Akini akaemea na akamwegaa he kifungo hadi endahoaihe ido deni. 31 Wandima weziwe wekuonaho ayo yekuawiayyo wakakimwa muno, nao wakaita nakumgombeka seuta yao kiya kintu chekulawiiacho. 32 Aho yuda seuta akamwetanga yuda mndima, akamwamba, 'wee ni mndima mfyaimi muno! Kuniombeza nikakufiiya mbazi na miye nikakufiiya mbazi deni dako dose.' 33 Ivi weye, khwekukundigwa kumfiiya mbazi mndima mwezio inga nekukufiiavyo mbazi? 34 Aho, uyo seuta akakimwa muno akamwekhiiza kwa asikai mageeza wamsuumize adi endahoaihe deni dose." 35 Na Yesu akaedeea kugombeka, "Tate yangu wa uwanga kwa Muungu nee endavyoawagoswee ivyo inga kia yumwe yenu khana amfiiye mbazi nduguye kwa moyo wakwe wose."

19 Yesu ekubindaho kutamwiya mbui izo, akahauka Galilaya akaita Uyahudi, phande ya zigizigi da mazi da Yolodani. 2 Zumwezumwe da wantu dikamtongea, nae akawahonya uko. 3 Mafalisayo wakamwezea, wakamuuza kwa kumgeeza, "Vyafaa mgosi kumbada mkaziwe kwa masa yoyose?" 4 Yesu akawatambaisa, "Khamwekusoma mwe Maandiko ya Muungu kuwa Muungu mwe kumuumba mntu, kuvokea aho bosi kagosoa mgosi na mvyee, 5 na akagombeka, 'Kwaajii

uyo mgosi endaabadane na tati yakwe na mami yakwe, na endaaungane na mkaziwe, nao awa waidi wenda wawe mwii umwe.’ **6** Kwaivyo, wovo khio waidi vituhu iya ni mwii umwe. Iryo ekukintanisacho Muungu mntu asekukibahua.” **7** Akini wovo wakamuza, “Kwambwai Musa katiagijiya mvyee ekhigwe bauwa na kubadwa?” **8** Yesu akawatambaisa, Musa kawekha uhusa kuwabada wavyee wenu kwaajii miyo yenu itoga. Iya khayokuwa ivyo kuvoka aho bosi. **9** Na isasa nawambeni, yoyose ambadae mkaziwe kwesiho mbui ya ukianga na akategua mvyee mtuhu agosoa kianga. **10** Wahina wakwe wakamwamba, “Ikawa mbui ya mgosi na mvyee niivyo, ni ebae mtu asekutegua.” **11** Yesu akawamba, “Khio wose wadahao kuhokea hinyizo idi, kwesiho kwa wada amba Muungu kawaambiza kugosoa ivyo. **12** Kwaviya wauko mabunyenge wekuvyraigwao na mami zao na wauko mabunyenge wekugosolwao na wantu na wauko mabunyenge wekwetenda kuwa mabunyenge kwaajii ya Useuta wa Muungu. Adahae kuhokea hinyizo ido na aihokee.” **13** Wamwe wa wantu wakamwetea wana wadodo awaikie mikono na kuwavika. Akini wahina wakawawakia. **14** Yesu akagombeka “Waekeni awo wana weze hangu, naho msekukindia, kwaviya Useuta wa uwanga kwa Muungu ni wa wantu wekuwao inga wana awa.” **15** Ekubindaho kuwaikia mikono nee ahauka hantu aho. **16** Mntu yumwe akamwezea Yesu akamwamba, “Mhinyi, nigosoe mbui yani yedi nekhigwe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi?” (aiōnios g166) **17** Yesu akamtambaisa, “Mbona waniuza kuusu mbui yedi? Kuna yumwedu ambae ni yedi. Ukakunda kwengia mwe ugima toza amli.” **18** Yuda mntu akamuza, “Amli ni zihi?” Yesu akamwamba, “Usekukoma na usekugosoa kianga na usekubawa na wesekugombeka uhokho, **19** watunye tati yako

na mami yako na mkunde mwezio inga wekundavyo mwenye."

20 Uyo mbwanga akamwamba, "Ayo yose khiyatozeeza. Ivi kihihungukiwa na mbwai?" **21** Yesu akamwamba, "Inga ukakunda kuwa mwiganizi, hita ukatage vintu vyako vyose na izo hea ukawekhe wakiwa, nawe wendauwe na kikizo uwanga kwa Muungu, ukabinda soo unitongee." **22** Yuda mbwanga ekusikiaho ayo, akahauka kwa kuungumia kwaajii nekawa na vintu vingi. **23** Aho Yesu akawamba wahina wakwe, "Kwei nawamba indaiwe khavidahika muno kwa mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa uwanga kwa Muungu. **24** Naho nawamba ni vihufu ngamia kwemboka mwe ntundu ya singano kusima mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa Muungu." **25** Wada wahina wakwe wekusikiaho ivyo wakahondoma muno wakauzana, "Nindai adahae kuoholwa?" **26** Yesu akawakauwa, akagombeka, "Kwa mntu mbui inu khaidahika, iya kwa Muungu mbui zose zadahika." **27** Aho Petulo akagombeka, "Na swiswi tibada vyose takutongea, tinda tipate mbwai?" **28** Yesu akawamba, "Nawamba kwei, Mwana wa Mntu endahoekae mwe kigoda kikuu cha Useuta mwe inusi mphya, nywinywi mwekunitongeao mnda mwekae mwe vigoda kumi dimwe na mbii mkaamuiya mbai kumi dimwe na mbii ya Isilaeli. **29** Kiya mwekubada nyumba yakwe, hambu ndugu yakwe hambu umbu dakwe hambu tati yakwe hambu mmaa yakwe hambu wanawe hambu minda yakwe kwaajii yangu, endaahokee mamia na ngeeko, na kwekhigwa ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. (aiōnios g166) **30** Iya amba ni wabosi wendawawe wa kisikiizi na amba ni wa kisikiizi wendawawe wa bosi.

20 "Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na mntu mwenye mnda wa mizabibu, mwekulawa keokeo da mtungaihu kwaajii

ya kuwekha waimi ndima mwe mnda wakwe. **2** Akevana nao kuwaiha sensi mwenga ya madini yetangwayo feza kwa msi umwe, nee awegaa mwe mnda wakwe wa mizabibu. **3** Akalawa mwe saa tantu da keo akawabwiya wantu watuhu wagooka gwiyo, khawana ndima, **4** akawagombeka, 'Hitani na nywie mkagosoe ndima mwe mnda wangu wa mizabibu, na miye nenda niwekhe kiya kikundigwacho kuihwa.' **5** Nawo wakaita. Uyo mwenye mnda akalawa vituhu mwe saa mtandatu na saa kenda, akatenda ivyo. **6** Ata zua dekuswaho akalawa vituhu akawabwiya wantu watuhu wagooka hada gwiyo. Aho akawauza, 'Mbona mgooka hanu musi ngima kwesiho ndima?' **7** Wakamtambaisa, 'Kwaviya khahaha mntu mwekutekha ndima.' Nae akawamba, 'Hitani na nywie mkagosoe ndima mwe mnda wangu wa mizabibu.' **8** "Zua dekuswaho, uyo mwenye mnda akamwamba mgookezi wakwe, 'Wetange wandima uwahihe maiho yao, uvoke na wada wekugosoao ndima mda wa kisikiizi na uwabindiizie wada wekuvokaho ndima.' **9** Wada wandima wakeza wada wekugosoao ndima zua diswa kae wakahokea kia yumwe maiho ya sensi mwenga ya madini yetangwayo feza. **10** Wada wa bosi wekubuaho, wakamamakhanya wenda wekhigwe na ngeeko, akini hata wowo wakekhigwa sensi mwenga mwenga ya madini yetangwayo feza. **11** Wakahokea yada maiho na kuvoka kumng'ung'uzikia yuda mwenye mnda. **12** Wakamba, 'Wantu awa weza guoni na wagosoa ndima kwa mda wa saa dimwe du, mbona kutiiha sawa nao, kisingi swie tizizimiza ndima ngumu na zua kai?' **13** Naho yuda mwenye mnda akamtambaisa yumwe aho, 'Mbuyangu nchekukukonya kintu! Ivi, tambe khatekwevana kuwaiha misi yose maiho ya sensi mwenga kwa msi umwe? **14** Doa kiya wekukundigwacho

kuihwa na uite. Nakunda kumwekha uyu wa kisikiizi inga nikukuihavyo wee. **15** Ivi khikundigwa kugosoa kiya nikundacho na ni vintu vyangu mwenye? Hambu waona kinyuu kwa viya khiwa yedi?" **16** Yesu akabindiizia kwa kugombeka, "Ivyo, wakisikiizi wendawawe wa bosi na wabosi wendawawe wa kisikiizi." **17** Yesu ekuwaho akaita Yelusalemu hamwe na wahina wakwe wangi, na wekuwaho siai akawadoa wada wahina wakwe kumi dimwe na mbii kuwegaa khandani na kutamwiia nawo wowo ikedu, **18** "Tegeezani! Taita Yelusalemu na uko Mwana wa Mntu endaekhiizwe kwa waviki wakuu na wahinyi wa miko, nao wendawamuamuiye akomwe. **19** Wenda wamwekhiize kwa wantu wesao kuwa Wayahudi, nawo wendawambee na endaatoigwe ngoda na kusumizwa na kugong'ondewa he mhamba, iya bada ya misi mitatu endaayuyuswe." **20** Aho mkaza Zebedayo hamwe na wanawe waidi amba ni Yakobo na Yohana wakamwezea Yesu, wakakinta mavindi hemeso yakwe na kumwombeza kintu. **21** Yesu akamuuza, "Wakunda mbwai?" Uyo mmaa akamtambaisa, "Niikia kiaga wendaho wengie mwe Useuta wako, awa wanangu waidi nakunda wekae, yumwe phande yako ya kuume na mtuhu phande yako ya kumoso." **22** Yesu akamtambaisa, "Khammanyia mwaombeza mbwai. Ivi mwadaha kudomea kikombe iki cha usuumizi nendacho nidomee miye?" Wakatambaisa, "Tadaha." **23** Yesu akawamba, "Kwei kikombe changu cha masuumizo mwenda mkidomee, iya kwekaa phande ya kuume hambu kumoso kwangu iyo khiyo ndima yangu kuwekha, mbui iyo wendawekhigwe wada wekuikiwao kae ni Tate yangu." **24** Wada wahina watuhu kumi dimwe wekutegeezaho ayo, wakakimwa kwaajii ya awo ndugu waidi. **25** Ivyo Yesu akawetanga wose, na akawamba, "Mwamanya kuwa

wagookezi wa si ntuhu uwagookeea wantu wao kwa nguvu na wakuu wao wawatumikisha wekuwao asi yao. **26** Iya kwenu isekuwa ivyo, na mntu akundae kuwa mkuu gatigati yenu yakundigwa awe mndima wa wose, **27** na akundae kuwa wa bosi gatigati yenu, akundigwa awe mndima yenu. **28** Inga ivyoivyo, Mwana wa Mntu khekweza kugosoewa, iya kuwagosoea na kuulavya ugima wakwe na ili wantu wangi waoholwe.” **29** Kisingi Yesu na wahina wakwe wekuwaho wakahauka mwe mzi wa Yeliko, zumwezumwe kuu da wantu dikamtongea. **30** Matuntu waidi wekuwao wekaa khandakhanda ya sia, wekusikiaho kuwa Yesu emboka aho, wakatoa mgutio, “Zumbe, Mwana Daudi utifiiye mbazi!” **31** Dia zumwezumwe da wantu dikawaegazea na kuwakunda wanyamae. Iya wowo wakatendesa kutoa mgutio, “Zumbe, Mwana wa Daudi utifiiye mbazi!” **32** Yesu akagooka, akawetanga na kuwauuza, “Mwaonda niwagoswee mbwai?” **33** Wakamtambaisa, “Zumbe, takunda meso yetu yagubuke.” **34** Yesu akawafiiya mbazi na kuyadonta meso yao, ahoaho meso yao yakadaha kuona, na wao wakamtongea.

21 Yesu na wahina wakwe wekubuaho hehi na Yelusalemu na kubua hantu hetangwaho Betifage mwe muima wa Mizaituni, akawaagiiya wahina wakwe waidi, **2** akawamba, “Hitani adi mwe mzi weihohemeso yenu na aho mwendamumbwiye phunda kazengetezwa uzigi na mwanawewe kazengetezwa uzigi khandai yakwe wavugueni mkawaete. **3** Inga mntu akawauza kwambwai mwawadoa phunda, mmmwambe, Zumbe awakunda, na mwenye phunda endaawekhe kinyio.” **4** Mbui inu igosoka ili yada yekugombekwayo na Muoni wa Muungu yaiganyie, **5** “Wagombekeni wantu wa mzi wa Sayuni, Kauwa, Seuta yako akwezea! Ni mhuhusi, nae eza akawa kecaa uwanga

ya phunda, Mwana phunda.” **6** Iryo wada wahina wakaita wakagosoa inga Yesu ekuwaagiiavyo. **7** Wakamweta yuda phunda na mwanawe, wakatandika nguo zao uwanga ya phunda na Yesu akekaa uwanga yakwe. **8** Zumwezumwe kuu da wantu wakatandaza nguo zao mwe sia na wantu watuhu wakasenga matambi madodo dodo ya miti nayo wakayatandaza mwe sia. **9** Zumwezumwe da wantu wekuongoao na wada wamtongeao wakatoa mgutio, “Atogolwe Mwana wa Daudi! Ajaiwe uyo ezae kwa zina da Zumbe! Atogolwe Muungu uwanga!” **10** Yesu ekwengiaho Yelusalemu mzi wose wakawa na matumatu. Wantu wakawa wauzana, “Uyu ni nindai?” **11** Wantu mwe dia zumwezumwe wakagombeka, “Uyu ni Yesu, yuda muoni kulawa Nazaleti mzi wa Galilaya.” **12** Aho, Yesu akengia he Nyumba ya Muungu, na kuwaguusa wose wekuwao wakagua na kutaga vintu he Nyumba ya Muungu. Akazihitua meza za wada wekuwao wahitua hea, na vigoda vya wada wekuwao wataga sua. **13** Akawamba, “Iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, ‘Nyumba yangu indaiwe nyumba ya kuvika.’ Iya nywie mwitenda phanga da wabavi!” **14** Wantu wekuwao matuntu na wekuviao wakambasa uko kwe Nyumba ya Muungu, nae Yesu akawahonya. **15** Aho, waviki wakuu na wahinyi wa miko wakakimwa muno wekuonaho vihii ekugosoavyo Yesu hamwe na kuwategeeza wana wekuwavyo walavya mgutio kwe Nyumba ya Muungu wakamba, “Atogolwe Mwana Daudi.” **16** Iryo wakamwamba, “Ivi, wategeeza wambavyo?” Yesu akawatambaisa, “Eehe, nategeeza!” Ivi khamzati kusoma Maandiko aya? “Kwa miomo ya wana wadodo na wateke, Muungu kawagosoa wamtogoe yee.” **17** Aho Yesu akawabada, akalawa chongoi ya mzi na kuita mwe phaamo ya Besania, na

akagona uko. **18** Keokeo da mtungaihu Yesu ekuwaho auya mwe mzi neekawa na saa. **19** Akoona mtini khandakhanda ya sia, akautimia hehi, akini khekuona tunda dodose iya manidu. Ahoaho akaugombeka uda mtini, "Wesekuvyaa vituhu matunda misi yose!" Aho uwo mtini ukanyaa. (aiōn g165) **20** Wahina wakwe wekuonaho mbui iyo wakahondomaa, wakamuuza, "Iwa viivihi mti unu wa mtini unyaa kinyio?" **21** Yesu akawatambaisa, "Nawamba kwei, inga mkazumiya na mkesekwa na matumatu, mwadaha khio du kugosoa ivyo kwa yada yekugosokanayo kwa unu mtini, iya ata mkawamba muima unu halawe uketambike mwe mazimshindo, inda igosoke ivyo. **22** Na mkazumiya, dodose mwendado muombeze kwa kuvika, mwenda mwekhigwe." **23** Yesu ekwengiaho, he Nyumba ya Muungu wagookezi wa waviki na wadaa wa wantu wakamwezea ekuwaho akahinya na kugombeka, "Wagosoa mbui izi kwa udaho wani, nae ni ndai mwe kukwekha udaho unu?" **24** Yesu akawatambaisa, "Na miye nendaniwauze mbui mwenga, mkanitambaisa, na miye nendaniwambe nagosoa mbui izi kwa udaho wani. **25** Ubatiizo wa Yohana, ulawa kuhi? Ulawa kwa Muungu hambu ulawa kwa wantu?" Wakavoka kuuzana wooo kwa wooo, "Tikamba ulawa kwa Muungu, endaatiuze, mbona khamwekumzumiya?" **26** Iya tikamba, "Ulawa kwa wantu, taogoha zumwezumwe da wantu kwaviya wose wammanyia Yohana Mbatiiiza kuwa ni muoni wa Muungu." **27** Kwaiyo wakamtambaisa, "Swie khatimanya." Nae Yesu akawamba, "Wala na miye khina niwambie ni kwa udaho wani natenda mbui izi." **28** "Nywie mwamamaakhanya viivihi? Mntu yumwe nee ana wana waidi wakigosi. Akamwamba yuda wa bosí, 'Mwanangu, ivyeo hita kwe mnda wa mizabibu ukaimé.' **29** Yuda mwana akamtambaisa,

‘Miye khina niite,’ bada ya mda akamamakhanya na akaita. **30**
Nee yuda tate akambasa mwanawe mtuhu akamwamba viyaviya.
Yee akatambaisa, ‘Nenda niite Tate,’ iya khekuita. **31** Gatigati ya
awo wana waidi ni yuhi mwe kugosoa kida ekukundacho Tati
yao?” Wakamtambaisa, “Ni yuda wa bosi.” Yesu akawamba,
“Watoza ushuu na wakiyanga wao wendawaongoe kwengia
mwe Useuta wa Muungu.” **32** Kwaviya Yohana Mbatiiiza keza
kwenu na kuwaonyesha sia yedi, iya khamwekumzumiyya, akini
watoza ushuu na wakiyanga wamzumiia. Nywie hata mwe
kuonaho ayo, khamwekuhituka na khamwekuzumiyya. **33** Yesu
akamba, “Tegeezani msimo mtuhu. Nee kuwa na mntu yumwe
mwenye mnda wa mizabibu. Akadizengea buha na akafuka
tubwi mda ndani da kukamwiyya divai, na akazenga mnaa.
Naho akawekha waimi uwo mnda, na akatamba na kuita si ya
hae.” **34** Kisingi cha ubosi chekubuaho, akawaagiiya wandima
wakwe kwa wada waimi wakadoe hantu ha ubosi wakwe. **35**
Wada waimi wakawagwiyya awo wandima, yumwe wakamtoa na
yumwe wakamkoma na mtuhu wakamtoa maiwe. **36** Uyo mntu
akawaagiiya wandima watuhu, wangi na wangi kusima wada wa
ntambo ya bosi. Wada waimi wakawagosweeya ya viyaviya inga
wezwao wa bosi. **37** Kisikiizi akamwagiyya mwanawe kwao, uku
amamaakhanya, na kugombeka, “Wendawamtunye mwanangu.”
38 Iya wada waimi wekumwonaho ni mwanawe wakegombakea
wowo kwa wowo, “Uyu nee mpazi na timkome na upazi wakwe
tiudoe swie!” **39** Ahoaho wakamgwiyya na kumlavya chongoi ya
uda mnda wa mizabibu na kumkoma. **40** Yesu akawauza, “Yuda
mwenye mnda, endahoeze andaawatende mbwai wada waimi?”
41 Wowo wakamtambaisa, “Haika, endaawakome na uda mnda
enda awekhe waimi watuhu, wendao wamwekhe hantu ha

ubosi kwa kisingi chakwe." 42 Yesu akawamba, "Khamzati kusoma mwe Maandiko yagombekavyo? 'Iwe wekuemeado wazengi Isasa diwa iwe kuu da khandakhanda. Zumbe nee mwe kugosoa mbui inu, Nayo ni kiozo muno umu mwetu!" 43 "Nawagombeka," "Useuta wa Muungu wendauusigwe aha henu na kwekhigwa wantu wa si ntuhu wada wagosoao yada yamtamizayo Muungu." 44 Yesu akaendeeea kugombeka, "Yee endaeagwe mwe iwe idi endaabondeke bondeke ntii, iya yuda dendaedimgwiye endaahondeke muno." 45 Wagookezi wa waviki wakuu na Mafalisayo wekutegeezaho misimo iyo wakamanya nee akawagombekea wowo. 46 Wakoondeza sia ya kumgwiya, iya wakaogoha zumwezumwe da wantu kwaviya wantu nee wamkauwa Yesu kuwa ni muoni.

22 Yesu akagombeka nao vituhu wada wantu kwa misimo. 2 "Useuta wa uwanga kwa Muungu waigana na zumbe yumwe mwekumgosoeya mwanawe ntafuno ya ndoza. 3 Akawaagiya wandima na kuwetanga wekugonekwa weze kwe ndoza, iya wekugonekwa khawakukunda kweza. 4 Naho akawaagiya wandima vituhu wawambe wada wekugonekwa, 'Isasa ntafuno iikwa kae khande. Na nyama za njeku na wesao kudaha vitana kia kintu kiikwa kae!' 5 Iya wowo khawekupatiiza, wakahauka, yumwe kaita tanga kwakwe na mtuhu kwe biashaa zakwe, 6 na watuhu wakawagwiya wakawatoa na kuwakoma. 7 Yuda Seuta akakimwa, akawaagiya maasikai wakwe wakawadagamize wada wakomaji na kuubananga mzi wao kwa moto. 8 Aho akawamba wandima wakwe, 'Ntafuno ya ndoza itayali, iya wekugonekwa wakaemea kweza. 9 Hitani mwe baabaa na wowose wendao muwabwiye wetangani weze kwe ndoza,' 10 wada wandima wakalawa na kuita mwe baabaa, wakawaika hamwe wantu

wose, wafyaimi na wedi. Nyumba ya ndoza ikamema wageni.

11 "Seuta ekwengiaho kuwakauwa wageni akamwona mntu yumwe ambae khekuvaat ganda da ndoza. **12** Seuta akamuza, 'Mmbuya, kwengia viivihi uku khuna ganda da ndoza?' Yuda mntu khekuwa na dakugombeka. **13** Ahoaho Seuta akawamba wandima, 'Mzengetezeni sigi za mwe miundi na mwe mikono mkamwase chongoi kwe kiza, uko endaaiye na kuuma meno."

14 Yesu akabindiizia kwa kugombeka, "Wantu wekwetangwao ni wangi, iya wekusagulwao niwacheche." **15** Nee Mafalisayo wakahauka na kuita sia ya kuteganya wendavyo wamgwiye Yesu kwa ntamwiizi zakwe. **16** Aho wakawaagiiya wahina wao hamwe na wahina wa kizumwezumwe cha Mahelode. Wakamuza, "Mhinyi, tamanya wee ni mntu yedi na wahinya sia ya Muungu ya wantu kugosoa yekuwayo yedi, khumwogoha mntu yoyose kwamana ya ukuu wakwe na ukuu wakwe kwako khio kintu. **17**

Haya tambie wee waona viivihi? Ni vyedi kumuiha ushoo kwa seuta mkuu wa Lumi hambu tisekumuiha?" **18** Yesu akamanya nteganyi zao za ufyaimi akawagombeka, "Nywie ni wahokho, kwambwai mwanigeeza kwa kunihega? **19** Nionyeshani iyo sensi iihayo ushoo." Nawo wakamwekha sensi mwenga. **20** Ahoaho,

Yesu akamuza, "Cheni na magondo aya ni ya ndai?" **21** Wakatambaisa, "Ni seuta mkuu wa lumi." Aho Yesu akawamba, "Ya seuta mkuu wa lumi mwekheni seuta mkuu wa lumi na ya Muungu mwekheni Muungu." **22** Wekusikiavyo ivyo nee wahondomaa, wakambada wakaita. **23** Msi uwouwo wamwe wa Masadukayo wagombekao wekufao khawayuyuka vituhu wakamtimia Yesu. **24** Na kumwamba, "Mhinyi, Musa kagombeka mntu inga akategua na akauya na nyuma na khekubada mwana, yakundigwa nduguye amtegue uyo mvyee mwekufiiwa ni mgosi,

ili ampatie wana. **25** Hanu hetu nee kuwa na wandugu mfungate. Wabosi kategua nee auya na nyuma na khekujaiwa mwana, akadoigwa ni nduguye uyo mvyee mwekufiwa ni mgosi. **26** Vikagosoka ivyoivyo kwa ndugu wakaidi na wantatu, adi wose mfungate. **27** Bada ya ndugu ao wose kuuya na nyuma na yuda mvyee nae akauya na nyuma. **28** Wendaho ubue uwo msi wa uyuyuko wendaho wayuyuke mvyee uyo endaawe ni mkaza ndai wamwe wa wada wandugu mfungate? Kwaviya wose mfungate nee wamtegua." **29** Yesu akawatambaisa, "Nywie mwaga kwaajii khammany Maandiko ya Muungu wala udaho wa Muungu. **30** Kisingi wantu wendaho wayuyuke khawana wategulwe wala kutegua, iya wendawawe inga wandima wa uwanga kwa Muungu. **31** Iya kwa ida mbui ya wantu kuyuyuka tambe khamzati kusoma yada ekuwagombekayo Muungu? **32** 'Miye ni Muungu wa Iblahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo!' Yee khie Muungu wa wekuuyao na nyuma, iya ni Muungu waugima." **33** Yada mazumwezumwe ya wantu yekutegeezaho mahinyo yakwe wakahondomazwa muno. **34** Mafalisayo wekusikiaho kuwa Yesu kawatwiiza Masadukayo, na wakakintana hamwe. **35** Yumwe wa Mafalisayo ambae amanya miko, akamuuza Yesu kwa kumgeeza. **36** "Mhinyi mwe miko ni amlí ihi yekuwayo khuu?" **37** Yesu akamtambaisa, "Mkundise Zumbe Muungu yako kwa moyo wako wose na muye wako wose na kwa akii zako zose.' **38** Inu nee amlí khuu na ya bosi. **39** Yakaidi yaigana na inu, 'Mkundise mntu yoyose inga wekundisavyo wee mwenye.' **40** Miko yose ya Musa na mahinyizo ya Waoni zizengwa na amlí izi mbii." **41** Kisingi Mafalisayo wekukintanaho hamwe, Yesu akawauza. **42** "Nywie mwaona viivihi kuusu klistu mwohozi? Yee ni mwana wa ndai?"

Wakamtambaisa, "Yee ni mwana ya Daudi." **43** Yesu akawauza, "Yadahika viihi Daudi akaongweewa na Muye wa Muungu amwetange Klistu ni 'Zumbe?' Kwaviya kagombeka, **44** 'Zumbe kamwamba Zumbe yangu, Ekaa he mkono wangu wa kuume Adi nendaho niwavote wamasa wako.' **45** Akawa Daudi amwetanga Klistu 'Zumbe', yadahika viihi Daudi kuwa mwanawewe?" **46** Khahana mntu yoyose mwekudaha kumtambaisa Yesu mbui iyo, na kuvokea msi uwo khahana mwekudaha kugeeza kumuuzza vituhu dodose.

23 Naho Yesu akawamba wada wantu wangi na wangi wekuwao aho, hamwe na wahina, **2** "Wahinyi wa Miko na Mafalisayo nee wekwekhigwao udaho wakusosoa miko ya Musa. **3** Iyvo tozani na mtongee dodose wendado wawagombekee. Iya mwesekutongea yada wayagosoayo, kwaviya wowo khawayatongea yada wayahinyayo. **4** Wadoa maafuushi yazamayo na kuwabadika wantu mwe mawega, akini wowo wenyenye khawakunda kuidon'ta hata kwa chaa wadahe kuyenua. **5** Wao wagosoacho mbui zao zose ili kwakweonyesha he meso ya wantu. Kwaviya wavaa kwenye vyeni vyao na mwe mikono yao ntii khuu za babu ambavyo viandikwa miko ya Musa, na kuomeea mafundo mwe magwanda yao. **6** Wakunda kwekaa phasi za kutunywa mwe ntafuno na vigoda vya kutunywa mwe Nyumba za kukintania Wayahudi. **7** Wakunda kuuguswa kwa kutunywa gwiiyo na nakwetangwa na wantu. 'Mhinyi.' **8** Iya nywie wantu wasekuwetanga 'Mhinyi.' Kwaviya mhinyi yenu ni yumwedu, na nywie wose ni ndugu. **9** Nahodu mwesekumwetanga mntu yoyose 'Tate' hanu mwe inusi kwaviya Tate yenu ni yumwedu, mweuko uwanga kwa Muungu. **10** Naho mwesekwtangwa 'Wagookezi,' Kwaviya mgookezi yenu ni yumwedu nee Klistu. **11**

Na mntu yoyose ambae akunda kuwa mgookezi, akundigwa awe awagosoeya ndima wenziwe. **12** Na mntu yoyose egosoaye kuwa mkuu Muungu enda amtende mdodo na yoyose etendae mdodo Muungu enda amtende mkuu. **13** "Mmbwii yenu, wahinyi wa miko na Mafalisayo mwekuwao wahokho! Uvi muuvugaa wa Useuta wa Muungu hemeso ya wantu. Nywie wenyen khamwengia umo, naho khamuwabada watuhu wakundao kwengia wengie. **14** Mmbwii yenu wahinyi wa miko na Mafalisayo nywie wahokho! Mwada khande mwe nyumba za wavyee wekufiwao ni wagosi, nywie mwetenda kuwa ni wedi mwavika kisingi kileacho. Kwaajii iyo mwenda mwekhigwe sugusa khai. **15** "Mmbwii yenu, wahinyi wa miko na Mafalisayo, wahokho! Mwatamba mwe mazimshindo na mwesanga khavu ili mmuohoe mntu esae kuwa Myahudi awe Myahudi mkabinda awatongea nywie, iya mkabinda kumpata mwamgosoa awe mntu akundigwae kuita mwe si ya moto wesao kukomeka inga nywie wenyen. (**Geenna g1067**) **16** "Mmbwii yenu, wagookezi matuntu! Nywie mwahinya, 'mntu akaaha kwa Nyumba ya Muungu khio kintu, iya akaaha kwa zahabu yekuwayo mwe Nyumba ya Muungu kuaha kwakwe kwenda kumtoze.' **17** Nywie matuntu wahezi! Kihi ambacho ni cha mana muno, ni zahabu hambu Nyumba ya Muungu yekugosoayo iyo zahabu iwe ya Muungu! **18** Naho mwahinya mntu akaaha kwa ingo da kulaviya malavyo khio kintu, iya akaaha kwa fungo ikuikwayo uwanga ya ingo, kuaha kwakwe uko kwamtoza. **19** Nywie matuntu kweikwei! Ni kihi chekuwacho kikuu muno. Ni fungo hambu ingo ambado dagosoa iyo fungo iwe ya Muungu. **20** Kwaiyo mntu aahae kwa ingo da kulaviya malavyo, kuaha kwa ido ingo na vintu vyose vyekuwavyo uwanga yakwe. **21** Na aahae kwa Nyumba ya Muungu, kaaha kwa iyo Nyumba

ya Muungu na yuda ekaae ndani yakwe. 22 Na aahae kwa uwanga kwa uwanga kwa Muungu, aaha kwa kigoda cha kiseuta cha Muungu na kwa uyo ekaae uwanga yakwe. 23 "Mmbwii yao, wahinyi wa miko na Mafalisayo, wahokho! Mwawatoza wantu zaka ya mani ya halufu ntana, na binzali, na bwache, na uku mwabada mbui za miagiyo inga viya haki na mbazi na uzumizi. Aya nee asa mkundigwayo kuyagosoa na mwesekujaa yada matuhu. 24 Wagookezi matuntu! Mwalavya nisi mwe vyakudomeea, akini mwakhia ngamia! 25 "Mmbwii yenu Wahinyi wa Miko na Mafalisayo wahokho! Mwasunta kikombe na kalai kwa chongoi, iya ndani mwabada kumema vintu mwe kupatavyo kwa kuwahoka wantu na uchoyo. 26 Nywie Mafalisayo matuntu! Vokani kusunta kikombe ndani, na chongoi chendakiwe kisuntika. 27 "Mmbwii yao wahinyi wa miko na Mafalisayo nyie wahokho! Mwaigana na mambia yekusiswayo nchokaa ambayo kwa chongoi yakaulwa kuwa ni matana, akini umo ndani yamema mavuha ya vimba na kia namna ya usama. 28 Viyaviya kwa chongoi nywie mwaonekana kuwa ni wantu wedi, akini kwa ndani mmema uhokho na kia namna ya ufyaimi. 29 "Mmbwii yenu wahinyi wa miko na Mafalisayo, wahokho. Mwayazengea mambia ya waoni na mwayazengea na kuhamba mbia za wantu wedi, 30 nywie mwagombeka, inga nee tiwaaho kisingi cha wadaa wetu nee khatokutongeana nao mwe ukomaji wa waoni!" 31 Ivyo mwesemea wenye kuwa nywie ni uvyaigwa wa wantu wekukomao waoni 32 Aya iiganizeni ndima ida wadaa wenu wekuivokayo. 33 Enywi uvyaizi wa mdudu mwenye sumu! Mwendamdahe viivihi kuhepa sugusa ya si ya moto wesao kukomeka misi yose kwesiho kiiikizi? (Geenna g1067) 34 Nee mana miye nawegaijya nyie waoni, wantu wenye akii na

wahinyi, mwenda muwakome na kuwagong'ondea he mhamba na wamwe wao, na watuhu mwendamuwatoe ngoda mwe nyumba za kukintania Wayahudi na kuwaguusa kwa kia mzi.

35 Ivyo lawama yose inda iwapate kwaajii ya phome yose ya wantu wedi wa Muungu yekwetiwayo uwanga ya inusi, kuvokea phome ya Abeli ambae khekuwa na hatia hadi ida ya Zakalia, mwana wa Balakia ambae mumkoma he Nyumba ya Muungu gatigati ya hantu hang'azi ha ingo. **36** Nawamba kwei, wantu wa kivyazi iki chendachekhigwe sugusa kwaajii ya mbui izi. **37** "Nywie wantu wa Yelusalemu! Nywie wantu wa Yelusalemu! Uwakomae waoni wa Muungu na kuwatambikia maiwe wada wose wekuagiiwao aha hako. Maa nydingahi khigeeza kuwaika hamwe wana wako kwangu, inga via nguku awatamiiavyo wanawe asi ya mawawa yakwe, akini khamwekukunda. **38** Kauwa Muungu endaaibade Nyumba yenu yenda ibomolwe na kubadwa ukiwa. **39** Nakwamba, khuna unikauwe vituhu hadi kisingi wendaho ugombeke, 'Ajaiwe uyo ezae kwa zina da Zumbe."

24 Yesu akalawa he Nyumba ya Muungu, wahina wakwe wakamtimia na kumwonyesha mazengo ya Nyumba ya Muungu.

2 Yesu akawamba, "Ni sawa, mwadaha kuyakauwa aya yose! Kwei nawamba, khahaha hata iwe dimwe dendado disigae uwanga ya iwe tuhu, kia iwe dendadibomolwe." **3** Yesu ekuwaho kekaa he muima wa Mizaituni, wahina wakwe wakamtimia Yesu ili wawe ikedu, wakamuuza, "Tambie, mbui izi zendazilawiiye ini, na ni ntangio ihi ya kweza kwako na ntangio ya kisikiizi cha inusi ni mbwai." (aiōn g165) **4** Yesu akawatambaisa, "Kuwani meso mntu asekuwatiiya. **5** Kwaviya wangi wendaweze na wendawatumiiye zina dangu na kugombeka, 'Miye nee Klistu, nao

wenda wawatiyiye wangi.” **6** Mwenda mtegeeze mbui za khondo na ufukufuku wa khondo kauweni mwesekuogoha, kwaviya aya yakundigwa yalawiyye, iya kia kisikiizi chenyeh kahizati. **7** Wantu wa si mwenga wenda watoane khondo na wantu wa si ntuhu, wantu wa useuta umwe wenda watoane khondo na wantu wa useuta mtuhu. Kwendakuwe na saa na mizingizo mwe hantu mbaimbai mwe inusi. **8** Yose ayo ni inga usungu wa bosi wa kwefungua mwana. **9** “Naho mwenda muemewe na wantu na kuwasuumiza na kukomwa. Wantu wa Si zose wenda wawakime kwaajii kunizumiia miye. **10** Naho wangi wenda wabade kuzumiia kwao na wendawahitukane na khawana wakundisane katu. **11** Wendawalawiiye waoni wangi wa uhokho, nao wenda wawatiyiye wantu wangi. **12** Naho ukundiso wa wantu wangi wenda uhungue, kwaajii mavigaviga yenda yawe yamema. **13** Na yoyose endaeagooke mwe untintimavu adi kisikiizi, uyo nee endaeao holwe. **14** Mbui Yedi ya useuta wa Muungu inda ibiikiwe mwe inusi yose, ili wantu wose waimanye nee kisikiizi chendahocheze. **15** “Ivyo mwendaho muone mbui ya kutisa na dietado ubanasi, digooka he Nyumba ya Muungu inga ekugombekavyo muoni Danieli, ivyo kia asomaye na amanye mbui iyo.” **16** Aho, wada wekaao Uyahudi waguukie he miima. **17** Yoyose mwe uwanga ya taa da nyumba yakwe asekuseeya kudoa chochoso kulawa mwe nyumba yakwe. **18** Ekuwae tanga asekuuya kaya kudoa gwanda dakwe. **19** Mmbwii yao wakina mmaa wekwenuao maifu na waokhesao misi iyo! **20** Ombezani Muungu kuguuka kwenu kusekuwa kisingi cha khusi hambu Msi wa Kuhumuiza. **21** Kwaviya kisingi icho chendakiwe na suuba khuu ambayo khaizati kulawiia kuvoka aho bosi wa inusi adi ivyeo, wala khakina kilawiyye vituhu. **22** Iya

Muungu kahunguza misi izo, inga khekugosoa ivyo khahaha
mntu ambae nee kaoholwa, na Muungu kazihunguza kwaajii ya
wantu wakwe ekuwasaguwao. **23** "Kisingi icho mntu yoyose
akawamba, 'Klistu, yuhanu!' Hambu 'Yuhada,' msekuzumiya." **24**
Kwaviya wendawalawiye wantu wetangao Klistu akini khio, naho
wendawalawiye waoni wa uhokho. Wendawagosoe ntangio na
vihii vikuu vya kudaha kuwaza, vikadahika hata wekusagulwao ni
Muungu. **25** Kauwani! Khibindiiza kuwahaza kae kabla mbui izo
khazizati kulawiia. **26** "Kwaiyo, mntu yoyose akawamba, 'Klistu yuuko
he nyika, msekuita.' Hambu wakagombeka, 'Klistu yuuko
gati, msekuzumiya.' **27** Kwaviya inga umbauwa umuikavyo
kulawa awiyo da zua adi engiyo da zua, nee ivyo vyendavyoviwe
kweza kwakwe Mwana wa Mntu. **28** "Hada weiho mzoga, neaho
wakintanaho tai. **29** "Maa misi iyo za suuba zendaho zemboke,
Muungu endaadhitue zuwa kuwa kiza na mweenge nayo khaina
ilavye mng'ao na ntoondo zendazigwe kulawa uwanga, viyaviya
endaazisingise nguvu za uwanga. **30** Aho wenda uoneke ntangio
ya Mwana wa Mntu uwanga kwa Muungu na wantu wose
mwe inusi wenda watoe bwaimbo, wenda wamwone Mwana
wa Mntu akeza uwanga ya maangwi ya uwanga kwa Muungu
kwa udaho na ukuu mwangi. **31** Nae endaawaagiiye wandima
wa uwanga kwa Muungu uku watoa gunda divumado muno,
nao wendawawaike hamwe wekusagulwao ni Muungu kulawa
phande zose nne za inusi, kulawa kisikizi iki cha inusi adi kisikizi
kituhu cha inusu. **32** "Mwehinye kulawa kwa mti wa mkuyu,
muonaho matambi yakwe yamema mani, mwamanya kisingi
cha fua kibua. **33** Ivyoivyo, mwonaho mbui izo zikagosoka
mmanye kuwa Seuta yuhehi muno. **34** Nawamba kwei, wantu
wa kiyyazi iki khauna wemboke kabla ya mbui izo khazizati

kulawiya. **35** Uwanga kwa Muungu na inusi zendazemboke, iya mbui zangu khazina zemboke katu. **36** “Kwa mbui ya msi uda na saa ida khahaha amanyae, ata wandima wa uwanga kwa Muungu wala Mwana, iya Tate ikedu nee amanyae msi uwo. **37** Inga yekuwavyo kisingi cha Nuhu, nee vyendavyoviwe kweza kwakwe Mwana wa Mntu. **38** Kwaviya kisingi icho, kabla ya mazi mangi kuigubika inusi, wantu neewawa wakada na kudomea, wakategua na kutegulwa, hadi Nuhu ekwengiaho mwe ida Safina. **39** Khawokumanya kuna mbwai hadi yada mazi mangi yekulawiyyaho, kuwakumba wose. Nee vendavyoviwe kisingi Mwana wa Mntu endahoeze. **40** Kisingi icho wantu waidi wendawawe tanga yumwe endaadoigwe na mtuhu endaababwe. **41** Wavyee waidi wendawawe wakabunduga khande, yumwe endaadoigwe na mtuhu endaababwe. **42** Ekauweni, kwaviya khammany msi endahoeze Zumbe yenu. **43** Iya mmany mbuti inu, inga mwenye nyumba ati nee kamanya msi mbavi endahoabue, nee akacheeza, wala khekuwa aibadie nyumba yakwe itulwe. **44** Viyaviya nanywi mwekae meso, kwaviya Mwana wa Mntu endaeze saa mwesayokuikauwiya. **45** “Nindai mndima mkwei na mwenye akii, ambae zumbe yakwe endaamwiike agookee weziwe na awekhe khande kwa kisingi chakwe? **46** Yendaiwe vyedi mndima uyo ambae zumbe yakwe endahoeze endaambwiye agosoa ivyo. **47** Nawamba kwei, endaamwiike mndima uyo agookee vintu vyakwe vyose. **48** Inga mndima ni mfyaimi akegombeka mwe moyo, ‘Zumbe yangu endaacheewe kuuya,’ **49** nae akavoka kuwatoa wandima weziwe, na kuvoka kuda na kudomea hamwe na wakozi, **50** zumbe yakwe mndima uyo endaeze msi amba mndima khamkauwiya na saa ida ambayo khaimanya. **51** Endaamsuumize vifyaimi na kumwiika

hamwe na wahokho. Uko kwendakuwe na ndio na kuuma meno kwa usungu.

25 “Useuta wa Muungu wendauigane na wandee kumi dimwe wekudoao taa zao, na wakaita kumhokea zumbe wa ndoza.” **2** Washano nee niwahezi na washano wawa wenyne akii. **3** Wada wahezi wadoa taa zao, iya khawekudoa mavuta ya kuomeea, **4** iya wada wenyne akii wadoa taa zao na mavuta ya kuomeea mwe nchupa zao. **5** Kwaviya mteguzi kacheewa kweza, wada wandee wose wakasikha na wakagona. **6** “Kio kikuu kukawa na vuzo, ‘Homgwiyo, homgwiyo! Mteguzi eza, hitani mkamhokee.’ **7** Aho wada wandee wose wakenuka wakaziika vitana taa zao. **8** Wada wahezi wakawamba wada wenyne akii, ‘Tipangieni mavuta kwaviya taa zetu zafa.’ **9** Akini wada wenyne akii wakawamba, ‘Khayanayatitoshe nywie na swiswi! Ni ebae mwiite kwa watagao mavuta mkague wenyne!’ **10** Aho wada wandee wahezi, wakaita kugua mavuta. Uku nyuma mteguzi akabua, na wada wekuwao watayali wakengia hamwe nae mwe nyumba ya wiya, na uvi ukavugalwa. **11** “Yekwembokaho ayo wada wandee watuhu wakeza, na kwetanga. ‘Zumbe, Zumbe, tivuguiye uvi!’ **12** Akini yee akawatambaisa, ‘Nawamba kwei,’ kхиwamanya nywie.” **13** Ahoaho Yesu akawamba, “Ekauweni, kwaviya khammany msi wala saa. **14** “Naho Useuta wa Muungu inga mntu yumwe mwe kukunda kutamba, akawetanga wandima wakwe, akawekha vintu vyakwe. **15** Akamwekha kadii ya udaho wa kia yumwe, yumwe vifuko vya hea vishano na mtuhu vifuko vya hea viidi na mtuhu kifuko cha hea kimwe, na ahoaho akatamba. **16** Yuda mwe kwekhigwa vifuko vya hea vishano akazigosoeya biashaa zikavyaa vifuko vya hea vishano ntuhu. **17** Viavia yuda mwe kwekhigwa vifuko vya hea viidi nazozikavyaa vifuko

nya hea vituhu. **18** Iya yuda mwe kwekhigwa kifuko cha hea kimwe, yee akaita akafuka tubwi na kuifukia kia kifuko cha hea ya zumbe yakwe. **19** “Yekwembokaho kisingi kilehacho, yuda zumbe wa wada wandima akauya, na kugosoa ntaazia nao. **20** Yuda mndima mwe kwekhigwa vifuko vishano nya hea akeza uku kaeta vifuko vishano nya hea zekuongezekazo. Akagombeka. ‘Zumbe kunekha vifuko vishano nya hea, kauwa kiongeza mituhu mishano.’ **21** Zumbe wakwe akamwamba, ‘Vyedi mndima yedi, nee kuwa yedi kwa vintu vicheche, ninda nikuike uwe mgookezi kwa vintu vingi. Soo ushiiki nyemi ya zumbe yako!’ **22** Yuda mwekwekhigwa vifuko viidi nya hea mbii nae akeza. Akagombeka, ‘Zumbe kunekha vifuko viidi nya heya mbii. Kauwa kietu vifuko vituhu viidi.’ **23** Zumbe yakwe akamtambaisa, ‘Kutenda vyedi muno mndima yedi na kuwa mzumiwa mwe mbui ndodo, nendanikuike kuwa yedi kwa vintu vingi. Soo ushiiki mwe nyemi ya zumbe yako!’ **24** Naho yuda mndima mwekwekhigwa kifuko kimwe cha heya akeza na kugombeka, ‘Zumbe, namanya kuwa wee ni mntu utogae, wabonda kwesiho kuhandu na kukisanya kwesiho kwetiya mbeyu. **25** Khikuogoha kwaza kifiko chako cha hea, na khiiifisa kifuko kimwe cha heya yako mwe sanga. Doa kifuko kimwe cha heya yako.’ **26** Zumbe yakwe akamwamba, ‘Wee ni mndima mfyaimi na mbwa! Kumanya kuwa, miye nabonda hantu ambaho nchekuhanda, nadoa hantu ambaho nchekwetiya mbeyu. **27** Kukundingwa kuika kifuko cha hea kwa walavyao nyongeza, na miye mwe kifuko changu nee khipata nyongeza. **28** Haya mhokeni icho kifuko cha hea mkamwekhe yuda mwenye vifuko kumi. **29** Kwaviya mwena endaekhigwe na ngeeko. Na yuda mwesena hata kia enacho endaahokwe. **30** Mtambikeni uyu

mndima mfyaimi chongoi mwe kiza! Uko kundakuwe na ndio na kuuma meno kwa usungu.' **31** "Mwana wa Mntu endahoeze na ukuu wakwe na wandima wa Muungu wakawa hamwe nae, aho endaekae mwe kigoda chakwe cha Useuta na ukuu. **32** Wantu wa si zose wendawakintane hemeso yakwe, nae enda awaike wantu inga via mwiisi awaikavyo ngoto hantu hakwe na mbuzi hantu hakwe. **33** Aho endaawaiike ngoto phande ya kuume na mbuzi phande ya kumoso. **34** Naho Seuta endaawambe wada wa phande ya kuume, 'Sooni nywie mwekujaiwao na Tate yangu, hokeani Useuta mwekuikiwao kae kuvokea kugosolwa kwa inusi. **35** Kwaviya nekhiwa na saa, mkanekha khande, na nekhiwa na khiu mkanidomeza na nekhiwa mgeni mkanihokea, **36** nekhiwa mwazi mkanivika magwanda na nekhiwa mtamu mkeza kunikauwa na nekhiwa mwe kifungoni mkeza kunivuiya.' **37** Aho awo wantu wedi wenda wamtambaise na kumwamba, 'Zumbe ni ini, tekukuonaho una saa tikakwekha khande hambu ukawa na khiu tikakudomeza mazi? **38** Ni ini tekukuonaho umgeni na swie tikakuhokea na tekukuonaho umwazi tikakuvika magwanda? **39** Na ni ini tikuona ukawa mtamu tikeza kukukauwa hambu wekuwaho mwe kifungo tikeza kukuvuiya.' **40** Nae Seuta endaawatambaise, 'Kwei nawamba, chochoso mwekuwagosweado wamwe wa awa wandugu zangu mnigosweeya miye!' **41** "Ahoaho endaawambe wada wekuwao phande yakwe ya kumoso, haukeni aha hangu, nywie mwe kubadiwao lazi, hitani mwe moto wa misi zose kwesaho kukomeka na wekuikwao kae kwaajii ya ibiisi na wandima wakwe! (aiōnios g166) **42** Kwaviya nekhiwa na saa khamwekunekha khande na nekhiwa na khiu khamwekunidomeza mazi; **43** Nekhiwa mgeni nywie khamwekunihokea, na nekhiwa mwazi khamwekunivika

magwanda na nekhiwa mtamu khamwekweza kunikauwa, na nekhiwa mwe khiwa mwe kifungo khamwekweza kunivuiya.”

44 Wowo wenda wamtambaise, “Zumbe, ni ini, tekukuonaho una saa na khiu, hambu ukawa mgeni na umwazi, na ukawa mtamu, na ukawa mwe kifungo, khatikweza kukuambiza?” **45** Nae endaawatambaise, “Nawamba kwei kiya mwekuemeavyo kumwambiiza yumwe wa wadodo awa mwemea kuniambiiza miye.” **46** “Awa wendawaite kwe usuumizi wa misi zose zesazo kuwa na kisiikizi, na wada wantu wedi wenda waite kwe ugima wa misi zose zesazo kuwa na kisiikizi.” (**aiōnios g166**)

26 Yesu ekubindaho kuwahinya ayo yose, akawamba wahina wakwe, **2** “Mwamanya kuwa bada ya misi miidi indaiwe ni sikukhuu ya Pasaka, na Mwana wa Mntu endaalavigwe ili agong'ondewe mwe mhamba.” **3** Naho wagookezi wa waviki wakakintana hamwe kwe ukumbi wa Mviki Mkuu zina dake Kayafa. **4** Wakagosoa nteganyi wendavyo wamgwiye kwa sii kwa unyanyi na kumkoma. **5** Iya wakamba, “Isekuwa kisingi cha sikukhuu ama khivyo kunda kulawiye khumbizi kwa wantu.” **6** Yesu ekuwaho Besania kaya kwa Simoni, mwekuwa na utamu wa nyoka. **7** Mvyee yumwe mwekuwa na nchupa ya iwe yetangwayo alibasta yenyen mavuta yanukhiayo vitana ya yombe kхuu, akamtimia hada Yesu ekwekaaho ada khande, na akamwetiyya ayo mavuta mwe mtwi. **8** Wahina wakwe wekuonaho ayo wakakimwa na kugombeka, “Kwambwai taza hea ivi! **9** Mavuta aya nee yatagwa kwa yombe kхuu, na hea izo wekhigwe wakiwa.” **10** Yesu akamanya mamakhanyi zao, akawamba, “Kwambwai mwampisha uyu mvyee? Yee kanigosoeysa mbui yedi. **11** Wakiwa mnao misi yose, iya miye khamna muwe nami misi yose. **12** Mvyee uyu kanitiyya mavuta ili niwe tayali

kwa maziko yangu. **13** Nawambeni kwei, hohose mweinusi ambaho Mbui Yedi yendaibiikiwe, kintu iki ekugosoacho myyee uyu chendakitamwiwe kwa khumbuso yakwe.” **14** Naho Yuda Isikaliote, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi, akaita kwa wagookezi wa waviki, **15** akawamba, “Mwendamnekhe mbwahi nendahonimhituke Yesu kwenu?” Wakamtaazia ntii makumi matatu ya madini ya feza. **16** Kuvoka kisingi icho Yuda Isikaliote akaondeza phasi ya kumhituka Yesu. **17** Msi wa bosi ya sikukhuu ya mabumunda yesayo kugewa hamila, wahina wakaita kwa Yesu na kumuza, “Wakunda tikuikie kuhi khande ya Pasaka?” **18** Yee akawatambaisa, “Hitani mwe mzi kwa mntu yumwe, na mmwambe, ‘Mhinyi amba kisingi changu kibua, mwe nyumba yako nakunda niide khande ya Pasaka hamwe na wahina wangu.” **19** Wahina wakatenda inga Yesu ekuwaaggiavyo, wakaandaa khande ya Pasaka. **20** Yekubuaho guoni, akekaa asi hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi. **21** Wekuwaho wakada, Yesu akawamba, “Nawambeni kwei, yumwe yenu endaanihituke.” **22** Wahina wakaungumia muno, wakavoka kuuza yumweyumwe, “Ni miye Zumbe?” **23** Yesu akawatambaisa, “Agintae bumunda hamwe na miye mwe wiga nee endae anihituke. **24** Mwana wa Mntu aita zakwe inga Maandiko yagombekavyo, iya mmbwii yakwe mntu yuda amhitukae Mwana wa Mntu! Neeiwa ebae kwa mntu uyo inga khekuvyaigwa.” **25** Yuda Isikaliote ambae nee mwe kumhituka akamuza, “Mhinyi! Ivi ni miye?” Yesu akamtambaisa, “Eehe weye mwenye kugombeka”. **26** Wekuwaho wakada, Yesu akadoa bumunda akamtogoa Muungu, akadibendua akawekha wahina wakwe akamba, “Doani mde unu nee mwii wangu.” **27** Akakidoa kikombe cha divai akamtogoa Muungu

akawekha akamba, domeani wose, **28** “Inu nee phome yangu iyonyeshayo Agane dangu ni dakwei, phome yetiwayo kwaajii ya wantu wangi kwa kuwausia mavigaviga. **29** Nawamba, khina nidomee vituhu divai ya mzabibu adi msi uda nendaho nidomee mphya hamwe na nywinywi mwe Useuta wa Tate yangu.” **30** Wekubindaho kutoa wiya, wakahauka wakaita mwe muima wa mizeituni. **31** Aho Yesu akagombeka, “Kio cha ivyeo nywie wose mwendamniguuke kwaviya Maandiko yagombeka, ‘Muungu endaamtoe mwiisi na tintimo da ngoto dendadiangadike.’ **32** Iya bada ya miye kuyuyuka nendaniwaongwee uko Galilaya.” **33** Petulo akamwamba Yesu, “Wose wakakubada miye katu khinanikubade.” **34** Yesu akamwamba Petulo, “Kwei nakwamba, kio iki zogoo khadizati kukema wendauniemee maa ntatu.” **35** Petulo akamwamba, “Hata nikakudigwa niuye na nyuma hamwe nawe khinanikubade katu.” Wada wahina watuhu wose wakatamwiya viyaviya. **36** Yesu akaita hamwe na wahina wakwe adi hantu ekwetangwaho Getisemani akawamba, “Ekaeni hanu, miye naita kuvika.” **37** Akamdoa Petulo hamwe na wada wana waidi wa Zebedayo, akavoka kuwa na usungu na uku aona kiyangayanga, **38** aho akawamba, “Nina usungu muno mwe moyo ata nihehi na kuuya na nyuma, ekaeni hanu na msekugona na muwe hamwe na miye.” **39** Aho akaita mbee kidogo akagonea ifu, akavika akamba, “Tate yangu, usekutenda nengie mwe masuumizo yezayo isasa, khio inga nikundavyo miye iya inga ukundavyo wee.” **40** Akawatimia wada wahina akawabwia wagona, neamuuza Petulo, “Yaani khamwekudaha kucheeza hamwe na miye hata saa dimwe? **41** Msekugona iya vikani msekweza kwengia mwe mageezo. Kwaviya muye wakunda akini mwii unyong'onyea.” **42** Akaita vituhu maa ya

kaidi akavika, "Eee Tate yangu, ikawa khaidahika kuyembokea maasumizo haya makuu, naho ugosoe ukundavyo wee." **43** Akawatimia vituhu akawabwiiya wagona, kwaviya nee watozwa muno na usisiza. **44** Aho akawabada, akaita vituhu kuvika maa ya ntatu kwa mbui idaida. **45** Naho akawaitiya wada wahina, akawamba, "Mke mgonie na kuhumwiza? Kauwani, saa ibua na Mwana wa Mntu endaalavigwe kwa wantu wenyen mavigaviga. **46** Enukani, titeni! Kauwani, eza yuda endaeanihituke." **47** Ekuwaho ake kugombeka, Yuda Isikaliote yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi akabua, uku katongeana na zumwezumwe kuu da wantu wenyen malungu na mapaange wekuwao waagiiwa na wagookezi wa waviki na wagookezi wa Wayahudi. **48** Yuda Isikaliote mwe kukunda kumhituka Yesu akawekha awo wantu ntangio, "Mntu uyo nendae nimuuguse kwa kumuumbatia uyo mgwiyeni." **49** Yuda Isikaliote akamtimia Yesu hehi akamuugusa, "Mhinyi nakuugusa!" Nee amuumbatia. **50** Yesu akamwamba, "Mbuyangu gosoa wekwezeado." Aho wada wantu wakamtimia nee wamfuntia na kumgwiya Yesu. **51** Yumwe wa wada wekuwao hamwe na Yesu akasomoa tuni dakwe khuu, akamsenga gutwi mtumwa wa mviki mkuu. **52** Yesu akamwamba, "Vuza tuni dako mwe kisafuo, kwaviya yoyose atumiae tuni kwa kukoma wantu, endaauye na nyuma kwa tuni. **53** Ivi tambe khammanyia kuwa nadaha kumwombeza uwambiizi Tate yangu akanietea mazumwezumwe kumi dimwe na mbii ya wandima wakwe wa Muungu? **54** Iya nikagosoa ivyo Maandiko ya Muungu yendayaiganie viivihi?" **55** Kisingi ichoicho Yesu akadigombeka ido zumwezumwe da wantu, "Ivi mweza kunigwiya kwa mapaange na malungu inga miye nibagaa? Kia msi nekhiwa he Nyumba ya Muungu nikahinya,

na khamwekunigwiya! **56** Iya aya yose yagosoka ili Maandiko wekuandikayo waoni yaiganie." Nee wahina wose wakambada na kumguuka. **57** Wada wantu wekumgwiyyao Yesu wakamwegaa he nyumba ya mviki mkuu ekwetangwae Kayafa, wekukintanikaho wahinyi wa miko na wagookezi wa Wayahudi. **58** Petulo akamtongea kwa hae adi kwe ukumbi da mviki mkuu, akengia mwe buha da ida nyumba hamwe na wagoji adahe kukauwa mbui zendavyozilawiye. **59** Wagookezi wa mkonga na waviki wakuu wakaondeza uvuhuzi wa uhokho wadahe kumkoea masa Yesu ili wamkome. **60** Iya khawekupata uvuhuzi wowose, etiho nee weza wavuhuzi wangi wa uhokho. Kisikiizi wakeza wavuhuzi waidi, **61** wakamba, "Mntu uyu kagombeka, 'Nadaha kuituwa Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu.'" **62** Mviki mkuu akagooka na kumuza Yesu, "Wee khuna chakutambaisa kwa aya wagombekayo wantu awa?" **63** Iya Yesu yee khekuandua dodose. Mviki mkuu akamwamba, "Nakuahiza kwa Muungu wa ugima, tambe ati wee nee Klistu, Mwana wa Muungu!" **64** Yesu akamtambaisa, "Inga wekugombekavyo miye nee uyo. Iya nawamba, kuvokea isasa mwendammuone Mwana wa Mntu kecaa phande ya kuume ya yuda mwenye udaho, akeza uwanga ya mazunde ya uwanga kwa Muungu." **65** Aho mviki mkuu akatatua gwanda dakwe akamba, "Kambea Muungu takunda wavuhuzi wani vituhu? Nywie wenyе mtegeeza ekumbeavyo Muungu. **66** Nywie mwaona viihi?" Wowo wakamtambaisa, "Akundigwa auye na nyuma!" **67** Ahoaho wakamswiya ovu mwe cheni na watuhu wakamtoa ngumi na watuhu vibao, **68** wakamwamba, ati wee nee klistu "Otea! Ni ndai mwekukutoa!" **69** Kisingi Petulo nekekaa chongoi he buha. Mndima yumwe wa kiyee wa Mviki Mkuu akamwezea na kumwamba, "Wee namba

ne uhamwe na Yesu wa Galilaya." 70 Petulo akaemea hemeso ya wose akamba, "Khimanya wagombeka mbwai." 71 Ekuwaho akalawa he uvi, mndima mtuhu wa kivyee ekumwonaho, akawamba wada wekuwao hada, "Mntu uyu nekawa na Yesu wa Nazaleti." 72 Petulo akaemea vituhu kwa kuaha, "Khimmanyamntu uyo." 73 Kisingi kidogo, wantu wekuwao hada wakambasa Petulo na kumwamba, "Ata wee, ni yumwe yao, kwaviya ata viya ugombekavyo kwakumanyisa." 74 Aho Petulo akavoka kweswiyya ute na kweahiza na kugombeka, "Khimmanyamntu uyo!" Ahoaho zogoo akakema, 75 aho Petulo akaikumbuka ida mbui ekwembigwayo ni Yesu, "Zogoo khadizati kukema wenda uniemee maa ntatu." Aho akalawa chongoi na akavoka kuiya kwa usungu.

27 Kwekuchaho wagookezi wa Waviki wose na waongoezi wa Wayahudi wakakintana vituhu ili wagosoe nteganyi wadahe kumkoma Yesu. 2 Wakamzengeteza phingu na kumwegaa kwa Pilato, mwekuwa mgookezi wa Kilumi. 3 Yuda Isikaliote mwekumhituka Yesu, ekuonaho Yesu kabindakae kuamuiwa, akamema usungu na akawavuzia wagookezi wa waviki wakuu zia ntii za makumi matatu ya madini ya feza. 4 Akawamba, "Khikoa masa kwa kumlavya mntu mwesekuwa na masa yoyose akomwe." Iya wowo wakamtambaisa, "Yatiambiiza mbwai swie? Ivo umanye wee mwenye!" 5 Nee atambika zia ntii za madini ya feza he nyumba ya Muungu na kulawa chongoi na kuita kwetungika. 6 Waviki wakuu wakadoa zia ntii za madini za feza wakamba, "Khaifaa kuika hamwe madini aya ya feza na madini yalavigwayo mwe Nyumba ya Muungu kwaviya ntii izi za madini ya feza zilavigwa kwaajii ya kumkoma mntu." 7 Wekubindaho kumamakhanya wakevana kugua mnda wa kiongo hawe hantu

hauzisi ha wanyika. **8** Nee mana adi ivyeo mnda uwo wetangwa mnda wa phome. **9** Nee yaigania ida mbui yekwegombekwayo na Muoni Yelemia, kuwa, "Wakadoa ziya ntii za makumi matatu ya madini ya feza, yombe yekupangwayo na wantu wa Isilaeli, **10** wakaziguiya mnda wa kiongo, inga Zumbe ekuniagiiavyo." **11** Yesu ekuwaho kagooka hemeso ya Pilato ekuwaye mgookezi wa Kilumi, akamuuza, "Wee nee Seuta wa Wayahudi?" Yesu akagombeka, "Inga wekugombekavyo miye nee uyo." **12** lya wagookezi wa waviki na wadaa wekumwahiavyo masa kheketambaisa mbui. **13** Ivo Pilato akamuuza, "Ivi khutegheeza mbui ambazo wazigombeka?" **14** lya Yesu khekuandua ata mbui mwenga, ata uyo mgookezi wa Kilumi akahondomaa muno. **15** Neiwa kawaida kisingi cha sikukhuu ya Pasaka mgookezi wa Kilumi awavugwiya zumwezumwe da wantu mfungwa yumwe wamkundae. **16** Kisingi icho nekuwa na mfungwa yumwe ekuwaye mntu mfyaimi, zina dakwe Balaba. **17** Ivo wantu wekukintanikaho hamwe, Pilato akawauza, "Mwakunda ni wavugwiye yuhi gatigati ya awa waidi, Balaba hambu Yesu etangwae Klistu?" **18** Kagombeka ivyo, kwaviya kamanya wamueta kwakwe kwaajii ya kinyuu. **19** Pilato ekuwaho kekaa mwe kigoda chakwe cha kuamuiya, mkaziwe akamwetea bauwa inu. "Usekumgosoa kintu chochouse mntu uyu yedi, na kwaviya ivyeo khisumizwa muno mwe sozi kwaajii yakwe." **20** lya waviki wakuu na wadaa wakawanchochea dia zumwezumwe da wantu wamwombeze Balaba aekewe na Yesu akomwe. **21** Pilato akawauza, "Gatigati ya awa waidi ni yuhi mumkundae niwavugwiye?" Wakatambaisa, "Balaba!" **22** Pilato akawauza, "Isasa mwaonda nimtende viivihi na Yesu mwetangwae Klistu?" Wose wakagombeka, "Agong'ondewe he mhamba!" **23** Pilato

akawauza, "Kwa mbwai? Ni ufyaimi wani ekugosoao?" Wowo wakaendeea kutoa mgutio, "Agong'ondewe he mhamba!" **24** Pilato ekuonaho kuwa khadaha kugosoa dodose na kwaviya khumbizi zavoka kulawiya, akadoa mazi na akasunta mikono hemeso ya dia zumwezumwe da wantu, akamba, "Mie khimo mwe mbui ya kumkoma mntu uyu, mbwii yenu wenye." **25** Wantu wose wakamba, "Kwa mbui inu tiigosoayo, Muungu na atekhe sugusa swie hamwe na wana wetu!" **26** Aho Pilato akawavuguiya Balaba kulawa he kifungo, na akagombeka Yesu atoigwe na ngoda yekwegasolwayo na babu da kiboko, na akamlavya agong'ondewe he mhamba. **27** Wakamwega gati mwe nyumba ya ugookezi, na maasikai wose wakamzunguka. **28** Wakamhambua gwanda dakwe, wakamhasika joho dekhundu. **29** Wakagosoa kintu inga khofia seuta yekugosolwayo na miwa wakamhasika mwe mtwi, wakamwiikia ngoda mwe mkono wakwe kuume. Wakakinta mavindi hemeso yakwe, wakambea kwa kumwamba, "Takuugusa Seuta wa Wayahudi!" **30** Wakamswiija ovu, wakadoa ida ngoda wekumwekhayo mwe mkono wakwe na kumtoa nayo mwe mtwi **31** Wekubindaho kumgosoeya ayo, wakamhambua dia gwanda na kumhasika nguo zakwe, na wakamwega kumgong'ondea mwe mhamba. **32** Wekuwaho wakaita kumng'ondea he mhamba wakamuona mntu yumwe zina dakwe Simoni, mwenyezi wa Kilene. Aho asikai wa Wakilumi wakamshuutiza kuudoa mhamba wakwe Yesu. **33** Wekubuaho hantu hetangwaho Goligota mana yakwe, hantu hafufu da mtwi, **34** wakamwekha divai yekuhanganywayo na nyongo. Iya Yesu ekionjaho akaemea kuidomea. **35** Wakamgong'ondea he mhamba, naho nguo zakwe wakapangana kwa kuzitoea kula. **36** Wakekaa, wakawa wamuinda. **37** Uwanga ya mtwi

wakwe kwe mhamba nee kuikwa kibao chekuandikwacho, "Uyu ni Yesu, Zumbe wa Wayahudi." **38** Viyaviya mabagaa waidi nee wagong'ondewa kia yumwe na mhamba wakwe, yumwe phande ya kuume na mtuhu phande ya kumoso. **39** Wantu wekuwao wakemboka hehi na aho wakam dumua na kusingisa mitwi yao kwa kumseka na kugombeka, **40** "Wee kwevuna, wadaha kuitua Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu! Inga wee ni Mwana wa Muungu, eohoe mwenye na usee mwenye kulawa aho he mhamba!" **41** Viyaviya, wagookezi wa waviki na wahinyi wa miko na waongoezi wa Wayahudi wakamhega na kugombeka. **42** "Kawaohoa watuhu, akini kweohoa mwenye khadaha! Ati yee ni Seuta wa wantu wa Isilaeli! Na asee mwe mhamba, na swie tenda timzumiyye! **43** Kamkauwiya Muungu, na isasa Muungu amwoohoe inga amkunda, kwaviya kagombeka, 'Mie ni Mwana wa Muungu.'" **44** Ata wada wahokaji wekugong'ondewao hamwe nae wakam dumua viyaviya. **45** Kuvokea saa mtandatu, musi adi saa kenda, si yose nenikiza du. **46** Yekubuaho saa kenda Yesu akaiya kwa mgutio mkuu, "Eloi, Eloi, Lama sabakitani?" Yaani, "Muungu yangu, Muungu yangu, mbona kunibada?" **47** Iya wantu wada wekugookao hada wekutegeezaho ivyo wakagombeka, "Amwetanga Elia." **48** Yumwe awo akaguuka na akadoa dodoki akadiginta mwe divai yekusasayo, akaiika uwanga ya lasi, na akamwekha adomee. **49** Watuhu wakagombeka, "Eka tikauwe ati Elia endaeze kumwoohoa." **50** Naho Yesu akaiya vituhu kwa mgutio mkuu na akauya na nyuma. **51** Ahoaho pazia da Nyumba ya Muungu dikatatuka ntii mbii, kulawa uwanga hadi asi, na inusi ikazingiza na maiwe makuu yakabondekabondeka, **52** mambija yakavuguka na wantu wa Muungu wakayuyuswa. **53** Bada ya kuyuyuka kwakwe Yesu, wakalawa mwe mambija na wakengia

mzi wa Muungu na wantu wangi wakawaona. **54** Yuda mkuu wa maasikai hamwe na weziwe wekuwao wakamuinda Yesu wekuonaho zingizo da inusi na zia mbui zekulawiiazo wakaogoha muno na wakagombeka kwei, "Mntu uyu neekawa Mwana wa Muungu." **55** Hantu aho newaaho wavyee wangi wakamkauwa kwa hae. Awo nee wada wekumtongeao Yesu kulawa Galilaya wakamwambiiza. **56** Gatigati yao nee ni Maliamu mntu wa Magidala na Maliamu mami yao da Yakobo na Yusufu, hamwe na mami yao wana wa Zebedayo. **57** Yekubuaho guoni, akeza mntu yumwe mwenye vintu vingi zina dakwe Yusufu mwenyezi wa mzi wa Alimataya. Yee naye nekawa mhina wa Yesu, **58** akambasa Pilato akauombeza mwii wa Yesu. Aho Pilato akamba ekhigwe. **59** Yusufu akaudoa uda mwii akauzengeteza sanda yekung'aayo muno, **60** akauiika mwe mbia dihya ekudisongoado mwe iwe kuu, akadoa iwe kuu na kudiika he uvi, na akahauka zakwe. **61** Maliamu mntu wa Magidala na Maliamu yuda mtuhu, newekaa kukauwa mbia da Yesu. **62** Kioi yakwe, yaani Msi wa Kuhumwiiza, Waviki wakuu na Mafalisayo wakambasa Pilato, **63** wakamwamba, "Mkuu tikumbuka kuwa, 'Yuda mtiizi katigombeka, kisingi khazati kuuya na nyuma, bada misi mitatu nendaniyuyuke.' **64** Kwaiyo agiiya ido mbiya diiindwe adi misi mitatu ili wahina wakwe wasekweza kumbawa, na kuwamba wantu kayuyuka. Uhokho hunu wa kisikiizi wendauwe wa ufyaimi muno kusima uda wa bosi." **65** Pilato akawamba. "Haya, mnao waindaji na waite mkadiinde mmanyavyo." **66** Ivyo wakaita na wagoji ili kudiinda dia mbia vitana, na wakaika alama mwe dia mbia na aho waika asikali wainde.

28 Wekwembokaho Msi wa Kuhumwiiza na yekubuwaho keo muno msi wa Jumapili. Maliamu mntu wa Magidala na

yuda Maliamu mtuhu wakaita kudikauwa dia mbia. **2** Vuu
puu, kukalawiya zingizo kuu da inusi mndima wa Zumbe
akaseeya kulawa uwanga kwa Muungu akaditongoosa dia
iwe na akadekaiya. **3** Akoonekana inga umweko na nguo
zakwe nezing'aa chwee. **4** Wagoji wa dia mbiya wakakama
kwa ukeng'enta mkuu wakawa inga wekuuyao na nyuma. **5**
Iya yuda mndima wa uwanga kwa Muungu akawamba wada
wavyee, "Nyie mwesekuogoha! Namanya mwa mwondeza
Yesu mwekugong'ondewa he mhamba. **6** Hanu khayuho
kwaviya kayuyuka inga ekugombekavyo. Sooni mhakauwe hantu
hekuwaho mwii wakwe ugonezwa. **7** Naho hitani kinyionyio
mkawambe wahina wakwe kuwa kayuyuka na isasa awaongoeya
kuita Galilaya, uko mwendamumwone. Aya miye khigombeka
kae." **8** Awo wavyee wakahauka hada he mbiya uku wamema
ukeng'enta na nyemi muno, wakaita uku waguuka wakawambe
wahina wakwe mbui iyo. **9** Vuu puu, Yesu akakintana nawo
akagombeka, "Mwaona vihi." Awo wavyee wakamtimia na kukinta
mavindi hemeso yakwe wakatoza miundi yakwe wakavika.
10 Nee Yesu awamba, "Mwesekuogoha! Hitani mkawambe
wandugu zangu waite Galilaya na uko wenda wanione." **11**
Kisingi wada wavyee wekuwaho wakaita zao siai, wamwe na
wamwe wa asikai wekuwao wainda mbiya wakaita mwe mzi na
kuwatamwiizya wagookezi wa waviki kia kintu chekulawiacho.
12 Awo wagookezi wa waviki kukintana hamwe na waongoezi wa
Wayahudi na kugosoa nteganyi yao, na wakawekha wada asikai
hea nydingi muno, **13** wakawamba, "Nywie mwenda mgombeke ivi,
'Wahina wakwe nee weza na kio, wakaudoa mwii wakwe kisingi
swie nee tigona.' **14** Inga mbui izi zikambwiya mgookezi Pilato
swie tendatigombeke nae na nywie khamnampate tatizo dodose."

15 Wada wagoji wakazidoa zia hea inga wekuhinyawyo. Mbui
iyo ikaambazika gatigati ya Wayahudi hadi ivyeo. **16** Wada
wahina kumi dimwe na mwenga wakaita Galilaya kwe uda
muima inga ekuwaagiiavyo Yesu. **17** Akini watuhu newawa
khawazumiyya kuwa kwei nee ni Yesu. **18** Yesu akeza hehi
na kuwamba, "Nchekhigwa udaho wose wa uko uwanga kwa
Muungu na mwe inusi. **19** Hitani mkawagosoe wantu wa si zose
wawe wahina wangu, mkawabatiiza kwa zina da Tate na da
Mwana na Muye wa Muungu. **20** Wahinyeni kutoza miagiiyo
yangu nikuwekhayo. Na miye ni hamwe na nywie misi yose, adi
kisingi cha kisikiizi." (aiōn g165)

Maliko

1 Inu ni Mbui Yedi ya Yesu Klistu, Mwana wa Muungu. **2** Ivoka inga yekuandikwavyo he kitabu cha muoni wa Muungu etangwaye Isaya, “Muungu akagombeka, ‘Namuagiyya mndima yangu Akuongwee, endaye akugoswee sia yako.’ **3** Mgutio wa mntu wetanga mwenyika ‘Mgosoeeyani Zumbe sia yakwe Nyoooshani myemboko yakwe.’ **4** Yohana mbaatiiza kalawiyya mwe nyika, akawabiikia wantu na kuwabatiiza na kuwamba, “Waeke mavigaviga na Muungu endaawaekee mavigaviga yao.” **5** Wantu wose kulawa si ya Uyahudi na wada wa mzi wa Yelusalemu, wakambasa kumtegeeza Yohana na kubada mavigaviga yao, nee wabatizwa mwe zigizigi da mazi Yolodani. **6** Yohana kavaa gwanda dekugosolwado na mazoya ya mnyama mwetangwa ngamia, na mshipi wa babu mwe kigudi chakwe, naho khande yakwe ne nsige na woki. **7** Akawamba wantu, “Eza mntu kwe mgongo wangu mwenye udaho kusima miye. Naho miye khikundigwa ata kwenama na kuchopoa sigi za sabana zakwe. **8** Miye nabatiiza kwa mazi, akini yee endaawabatiize kwa Muye wa Muungu.” **9** Misi ida Yesu akatimia kulawa Nazaleti mzi wa Galilaya, akabatizwa ni Yohana mwe zigizigi da mazi Yolodani. **10** Ahoaho ekulawaho mwe mazi, Yesu akaona uwanga kwa Muungu kuvuguka na Muye wa Muungu ukaseeya inga suwa uwanga yakwe. **11** Mgutio ukategeezeka kulawa uwanga kwa Muungu, “Uyu ne mwanangu nimkundaye, nitamiwaye naye.” **12** Ahoaho Muye wa Muungu ukamuongoeeya kuita he kiwawe. **13** Akecaa uko kwa misi makumi mane, akageezwa ni Ibiisi. Kekaa uko hamwe na wanyama wa mzeituni, naho wandima wa uwanga wa Muungu wamuambiza. **14** Yohana ekuikwaho mwe kifungo, Yesu akaita mwe si ya Galilaya, akabiikia Mbui Yedi ya

Muungu. **15** Akagombeka, "Kisingi kibua, Useuta wa Muungu uhehi! Hitukani mzumiiye Mbui Yedi!" **16** Naho Yesu ekuwaho akemboka khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya, nee awaona wavuvi waidi, Simoni na nduguye Anduleya, walowa samaki. **17** Yesu akawamba, "Nitongeani miye, nendaniwatende muwaete wantu kwangu inga walowa waetavyo samaki." **18** Aho wakazibada nyavu zao wakamtongea. **19** Ekuitalo mbee kidodo nee awaona Yakobo na nduguye Yohana wana wa Zebedayo. Wowo pia newawa mwe ngaawa yao, naho ne wakagosoa nyavu zao. **20** Ahoaho Yesu akawetanga, wakambada tati yao Zebedayo mwe ngaawa hamwe na wandima wakwe na kumtongea Yesu. **21** Yesu na wahina wakwe nee waita mzi wa Kapelinaumu. Msi wekwezao wa Kuhumwiiza, Yesu akengia mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi, nee avoka kuhinya wantu. **22** Wantu wose wekumtegeezaho nee wahondomaa kwa mahinyo yakwe, kwaviya khekuwa akahinya inga wahinyi wa miko, iya inga mntu mwenye udaho. **23** Mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi akaawiiya mntu yumwe mwekuwa na mazaiko, nee agutia, **24** "Una mbwai na swie, Yesu wa Nazaleti? Kweza kutidagamiza? Namanya wee u ndai? Wee ni Mntu Mtana wa Muungu!" **25** Yesu akadiwakia ido zaiko, "Nyamaa muawe mntu uyu!" **26** Dia zaiko dikamgea ugwa mtwi, akaiya kwa mgutio mkuu akamlawa. **27** Wantu wose wakahondomaa wakauzana, "Inu ivivihi? Uwo ni mahinyo mahya? Kwaviya kwa udaho mntu uyu alavya mazaiko, naho yamtegeeza!" **28** Nee mbui za Yesu zikaambazwa mwe si yose ya Galilaya. **29** Wakalawa he Nyumba ya kukintania Wayahudi, wakaita mwenga kwa mwenga kaya kwa Simoni na Anduleya na Yakobo na Yohana wakaita hamwe nawo. **30** Naho mkwewe da Simoni ya kivye nee yumwe usazi

ni mtamu ana bombom kai, Yesu ekubuaho wakamwamba mbui zakwe. **31** Yesu akamtimia hehi yakwe, akamtoza mkono uyo mvye, akamwenua na ahoaho homa ikamwekea. Akavoka kuwagosoeya ndima. **32** Guoni zua dekuswaho, wakamwegaiya Yesu watamu wose na wekukwewao mazaiko. **33** Wantu wose wa mzi uda wakakintana chongoi ya uvi. **34** Yesu akawahonya wantu wangi wekuwao na tamu mbaimbai na akaguusa mazaiko mangi. Naho khekuwaakea watamwiye kintu chochose kwaviya wammanyia yee ni ndai. **35** Keokeo da mtungaihu, Yesu akalawa akaita hantu kwesaho wantu kuvika. **36** Simoni na weziwe wakaita kumondeza, **37** wekumwonaho wakamwamba, “Kiya mntu akoondeza.” **38** Yesu akawatambaisa, “Titeni he mizi mituhu yahehi nikabiikie uko, miye ncheza kwaajii jyo.” **39** Naho akaita si yose ya Galilaya, akabiikia mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi na kuwaakia mazaiko. **40** Mntu yumwe mwekuwa na utamu wa nyoka akambasa Yesu, akamheembeza na kumkintia mavindi na kumwamba, “Ukakunda, wadaha kuning’aza.” **41** Yesu akamwonea mbazi, akenua mkono wakwe na kumdonta. Nee amwamba, “Nakunda, ng’azika! **42** Ahoaho utamu wa nyoka ukamuekea yuda mntu, akang’azika.” **43** Naho Yesu akamwamba aite kinyionyio na kumwamba, **44** “Tegeeza, usekumwamba mntu yoyose mbui inu. Akini hita ukeonyeshe kwa mviki, na kwaajii ya kung’aa kwako ukalavye mviko inga ekugombekavyo Musa koonyesha kuhona.” **45** Akini yuda mntu akaita na akavoka kuambaza mbui izo kiya hantu, hata Yesu khekudaha kwengia mwe mzi wowose kwa kweonyesha. Nee ekaa chongoi kwesaho wantu, nee iyyo wantu wakambasa kulawa kiya phande.

2 Yekwembokaho misi micheche, Yesu akauya mwe mzi wa Kapelinaumu wantu wakategeeza yukaya. **2** Aho wakeza wantu

wangi na kumema hewazo adi kwe uvi. Yesu nee awabiikia mbui zakwe, **3** kisingi ichoicho wantu wane nee wabua wakamwenua mntu yumwe mwekuhooa, wakamwega kwa Yesu. **4** Kwaajii ya zumwezumwe da wantu dekumemado, khawekudaha kubua hehi na Yesu. Ivyo wakabovoa hantu ha chusi yekuwayo uwanga ya hantu ekuwaho Yesu, nee waseeza javi da yuda mwekuhooa. **5** Yesu ekuonaho kuzumiya kwao, akamwamba yuda mwekuhooa, "Mwanangu, kuekewa mavigaviga yako." **6** Wahinyi watuhu wa miko newawa mwe nyumba ida wekaa, wakamamakhanya mwe miyo yao, **7** "Haikuka mbwahi ata agombeka ivi? Kamdumua Muungu! Khahaha mdaha kuekea mntu mavigaviga iya Muungu ikedu!" **8** Yesu akamanya wamamakhanyavyo mwe miyo yao nee awauza, "Kwa mbwai mwamamakhanya ivyo mwe miyo yenu? **9** Vyedi ni vihi, kumwamba mntu mwekuhooa, 'Kuekewa mavigaviga yako', hambu kugombeka, 'Enuka wetwike javi dako wende?' **10** Akini mmanye Mwana wa Mntu ana udaho wa kuekea wantu mavigaviga yao mwe inusi." Nee Yesu amwamba yuda mntu mwekuhooa, **11** "Nakwamba, gooka, wetwike javi dako uite kaya!" **12** Ahoaho wantu wose nee wamkauwa yuda mntu akenuka, na kudoa kilago chakwe, akahauka. Wantu wose nee wahondomaa na kumtoga Muungu wakamba, "Khatizati kuona katu mbui inga inu!" **13** Yesu akaita vituhu khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya. Zumwezumwe da wantu dikambasa, nee avoka kuwahinya. **14** Ekuwaho akemboka, nee amwona Lawi mwana wa Alifayo, kekaa mwe kazumba ka kuihia kodi. Yesu akamwamba, "Nitongea." Lawi akagooka akamtongea. **15** Kisingi kwemboka Yesu nee kekaa mwe nyumba ya Lawi, akada khande. Watoza ushuu na wada wagosoao mavigaviga nee wakambasa Yesu, na wangi

wao wawa wekaa hamwe na wahina wakwe. **16** Wamwe wa wahinyi wa miko, wekuwao Mafalisayo, wekumuonaho Yesu ada hamwe na wagosoa mavigaviga na watoza ushoo, nee wawauza wahina wakwe, "Kwambwai ada na watoza ushoo na wagosoa mavigaviga?" **17** Yesu ekuwategeezaho, nee agombeka, "Wantu wesao kuhuma khawakunda mganga akini wamkundao ni wada wahumao. Nchekweza kuwetanga wedi, iya wenyé mavigaviga." **18** Kisingi kimwe wahina wa Yohana mbatiiza hamwe na wahina wa Mafalisayo nee wehiniza kuda. Naho wantu wakeza wakamuuza Yesu, "Kwambwai wahina wa Yohana na wa Mafalisayo wehiniza kuda, akini wahina wako khawehiniza kuda?" **19** Yesu akatambaisa, "Wantu wekugonekwa kwe wiya wadaha viivihi kwehiniza kuda ikawa zumbe wa wiya yu hamwe nao? Khawadaha kwehiniza kuda wakawa hamwe na zumbe wa wiya. **20** Akini kisingi chendakibue zumbe wa wiya endaho ausigwe gatigati yao, aho wendawehinize kuda. **21** "Khahana mntu msenga kilaka kihya na kukibwikabwika mwe nguo yekusakaayo, inga akatenda ivyo iko kilaka kihya chendakitatue nguo yekusakaayo, naho yendaibanike muno. **22** Naho khahana wantu wageayo divai mhya mwe mikwiji ya babu yekusakaayo, inga wakagosoa ivyo divai yendaitatue mikwiji ya babu, na divai hamwe na mikwiji ya babu yendaibanike. Divai mhya yagewa mwe mikwiji mihya." **23** Msi umwe wa Kuhumwiiza, Yesu na wahina wakwe wekuwaho wemboka mwe minda ya uhemba, wekuwaho wakenda wahina wakwe wakavoka kusenga uhemba. **24** Mafalisayo wakamuuza Yesu, "Kauwa, ni viivihi wagosoa mbui ziemewazo kugosoa Msi wa Kuhumwiiza?" **25** Yesu nee awatambaisa, "Khamzati kusoma ekugosoavyo Daudi hamwe na weziwe kisingi wekuwaho na saa? **26** Yee akengia

mwe Nyumba ya Muungu akada yada mabumunda yekuikwayo hemeso ya Muungu. Mbui inu igosoka kisingi cha Abiazali, nekawa Mviki Mkuu. Na ni waviki wowodu wakukundigwao wade mabumunda ayo, akini Daudi kada na kuwekha na weziwe.” **27** Naho Yesu akawamba, “Msi wa Kuhumwiiza uikwa kwaajii ya wantu na khio wantu kwaajii ya Msi wa Kuhumwiiza. **28** Iyyo Mwana wa Mntu ana udaho ata wa Msi wa Kuhumwiiza.”

3 Naho Yesu akengia vituhu mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi, nemuwa na mntu mwekuhooa mkono. **2** Umo wantu watuhu wakamgoja amhonye mntu uyo Msi wa Kuhumwiiza ili wadahe kumuahiya masa. **3** Yesu akamwamba uyo mntu mwekuhooa mkono, “Soo aha gooka hemeso ya kia yumwe.” **4** Naho akawauza, “Kulawana na miko yetu takundigwa kugosoa mbwai Msi wa Kuhumwiiza? Kuohoa ugima au kukoma?” Akini wowo khawekuandua dodoxe! **5** Aho Yesu akawafuiya meso kwa maya, akaugumia, kwaajii ya miyo yao itogayo. Naho amwamba yuda mntu, “Enua mkono wako!” Naye akenua mkono wakwe, ukatenda mgima vituhu. **6** Ahoaho Mafalisayo wakalawa chongoi, wakakintana hamwe na kizumwezumwe cha Helode wakaondeza sia ihi wendayo wamkome Yesu. **7** Yesu hamwe na wahina wakwe, wakahauka na kuita khandakhanda ya tondoo da mazi. Na zumwezumwe da wantu kulawa si ya Galilaya dikambasa, **8** wekusikiaho mbui zose ekugosoazo, zumwezumwe da wantu dikamwezea kulawa Uyahudi na Yelusalemu na Idumea na si zose zekuwazo awio da zua da zigizigi da mazi Yolodani hamwe na wada wa hehi wa si ya Tilo na Sidoni. **9** Yesu akawamba wahina wakwe wamuikie ngaawa kwaviya wantu wasekumfintafinta. **10** Kwaviya ne kawahonya watamu wangi, na watamu wose ne wamfintafinta wadahe kumdonta. **11** Na kia

mwenye zaiko ekumuonaho Yesu, aketambika ahosi hemeso yakwe na kugombeka, “Wee ni Mwana wa Muungu.” **12** Akini Yesu akayaemeza kwa ukai yada mazaiko yasekuwamba wantu kuwa yee ni ndai. **13** Yesu ne akwea kwe kiima akawetanga wada ekuwakundao ne wambasa. **14** Naho ne awasagua wantu kumi dimwe na waidi na akawetanga waagiiwa, wekae naye awaagiiye kubiikia wantu, **15** na wawe na udaho wa kulavya mazaiko. **16** Aho kumi dimwe na waidi wekusagulwao ni awa, Simoni mwekwekhigwa zina da Petulo, **17** Yakobo na kakie Yohana wana wa Zebedayo, Yesu akawekha zina Boanege mana yakwe, “Wantu wa tuntumo.” **18** Andulea na Filipo na Batolomayo na Matayo na Tomasi na Yakobo mwana wa Alifayo na Tadayo na Simoni mtoanaji wa si yakwe. **19** Yuda Isikaliyote mwekumhituka Yesu. **20** Naho Yesu akauya kaya na zumwezumwe da wantu dikakintana vituhu, ata Yesu na wahina wakwe khawekupata phasi ya kuda khande. **21** Nduguze wekusikiaho mbui iyo wakenda kumdoa kwaajii wantu ne wamba, “Ana kiau.” **22** Wamwe wa Wahinyi wa Miko kulawa Yelusalemu wakamba, Kakwewa Belizebuli! Mkuu wa mazaiko awalavya wantu mazaiko kwa udaho wa mkuu wa mazaiko. **23** Yesu akawetanga, akagombeka nao kwa simo, “Ibiisi adaha viivihi kumguusa Ibiisi mweziwe?” **24** Inga wantu wa useuta umwe wakatoana khondo wenyne kwa wenyne, useuta wendaugwe. **25** Wantu wa kaya mwenga wakesekwewana kaya iyo yendaidagamie. **26** Kwaivyo useuta wa Ibiisi ukepanga vizumwezumwe khaudaha kwekaisa iya wendaudagamie. **27** “Khahaha mntu adahae kwengia mwe nyumba ya mntu mwenye mdundugo na kuvidoa vintu vyakwe, avoke kutoana na kumzengeteza yuda mntu mwenye mdundugo nae akamvota endaadahe kuvidoa vintu vyakwe.”

28 "Kwei nawamba, wantu wadaha kuekewa mavigaviga yao hamwe na kumbea Muungu." **29** Akini mntu agombekaye yesayokutama kwa Muye wa Muungu khana aekewe katu, endaawe na mavigaviga ya kae na kae. (aiōn g165, aiōnios g166)

30 Yesu kagombeka ivyo kwaajii wantu watuhu ne wamba, "Ana mazaiko." **31** Mami yakwe da Yesu na wanduguze wakabua aho, wakagooka chongoi wakamwagiya mntu kumwetanga Yesu. **32** Zumwezumwe da wantu diwa dekaa aho wekaa bunga. Naho wantu wakamwamba, "Kauwa mami yako na wandugozo wauko chongoi, wakwetanga." **33** Yesu akawatambaisa, "Mmaa na wandugu zangu ni wakina ndai?" **34** Aho akawakauwa wada wantu wekuwao wekaa bunga akamba, "Awa ne mmaa yangu na wandugu zangu! **35** Mntu yoyose agosoaye akundayo Muungu, uyo ne kaka yangu na umbu dangu na mmaa yangu."

4 Yesu ne avoka vituhu kuhinya khandakhanda ya tondoo da mazi ya Galilaya. Zumwezumwe da wantu wangi dikaika bunga naho akengia mwe ngaawa na kwekaa, wantu wose wekaa mwe sanga khandakhanda ya tondoo da mazi. **2** Akawahinya mbui nyangi kwa simo, na mwe mahinyo yakwe akawamba. **3** "Tegeezani! Mntu mhanda mbeyu kenda kwetia mbeyu." **4** Ekuaho aketia mbeyu ntuhu zigwa khandakhanda ya sia ne wadege weza wakazida. **5** Ntuhu zikagwa mwe iwe kwesihø na sanga, zikahota aho, kwaviya sanga nee ncheche. **6** Zua dekulawaho mbeyu ziya zikanyaa, kwaviya mazindo yakwe khayokuwa na udaho. **7** Mbeyu ntuhu nezagwa mwe miwa, ida miwa neyakua na kuzifintafinta ziya mbeyu naho khazokuvyaa. **8** Na mbeyu ntuhu zikagwa mwe sanga ntana, ne zakua na kuvyaa vitana, mwenga makumi matatu na mwenga makumi mtandatu, na mwenga makumi kumi. **9** Yesu akagombeka,

“Mwenye magutwi na ategéeze.” **10** Yesu ekuwaho ikedu wamwe wa wada wekumtegeezao hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi ne wambasa na kumuza kia ekutamwiacho kwa simo. **11** Yesu akawatambaisa, “Nywie mwekhigwa kumanya sii zose za Useuta wa Muungu, akini kwa wada weuko chongoi wenda wembigwe kia kintu kwa simo, **12** ili, ‘Wakaue kwei, akini wasekuona Wategeéeze kwei, akini wasekumanya. Ama khivyo ne wamhitukia Muungu, wakaekewa.’” **13** Naho Yesu akawauza, “Nyie khammanyia msimo unu? Mwadaha viivihi kumanya simo tuhu?” **14** Mbeyu ihandwayo na mntu ahandaem beyu ni mbui ya Muungu. **15** Wantu watuhu ni inga viya mbeyu zekwetiwazo siai. Ahoaho wategeezaho ida mbui ya Muungu, Ibiisi eza na kuiusa mwe miyo yao. **16** Wantu watuhu nao ni inga mbeyu zekwetiwazo mwe maiwe. Ahoaho wategeezaho mbui ida wakaihokea kwa kinyemi. **17** Akini khaviwengia nakuwa na mazindo mwe miyo yao. Mbui ida yekaa kwa misi micheche na kisingi cha suuba kikalawiya, ahoaho mntu uyu hufa maya. **18** Wantu watuhu inga mbeyu zekugwazo he miwa. Uwo ni msimo wa wada wekutegeezao ida mbui, **19** akini maatu ya mwe inusi na utiizi wa mai, na kukunda muno vintu vingizikawengia mwe miyo yao, zafintafinta ida mbui ya Muungu na kuvota kuvyaa matunda. (aiōn g165) **20** Akini watuhu inga mbeyu zekwetiwazo he sanga ntana. Aho wategeezaho ida mbui ya Muungu, wakaihokea na kuvyaa matunda watuhu makumi matatu, watuhu makumi mtandatu na watuhu makumi kumi. **21** Yesu akaendeeea kuwamba, “Uwo wantu wadaha kuwasha koloboi na kwengiza nyumbani na kuigubika kwa biga au kuika mzungui? Aah! Waiika uwanga ya kiango. **22** Naho kintu chochoso chekufiswacho chenda kioneke, na chochoso

chekugubikwacho chenda kigubulwe. **23** Mwenye magutwi ya kutegeeza na ategheeze!" **24** Naho akamba, "Tegeezani vitana kwa kia mtegeezacho! Miko idaida mtumiayo kuamuiiya watuhu, Muungu enda azitumie kuamuiiya nywie, nayo ata kai muno. **25** Kwaviya mwena endaamemezewe, na mwesena endaahokwe kiya kidodo enacho." **26** Yesu akaendeea kugombeka, "Useuta wa Muungu inga yezayo mntu ahanda mbeyu mwe mnda. **27** Kio agona, musi yu meso na kisingi icho mbeyu yahota na kukua yee mwenye khamanya vyekugosokavyo. **28** Kwaviya sanga yenye yagosoa mimea kukua na kuvyaa, uvoka kulavya zani teke, naho dakua suke na kulawiyya uhemba wekudahayo. **29** Uhemba ukabinda kudahaa, mntu uyo adoa nyengo na kuvoka kusenga, kwaajji kisingi cha ubosi kibua." **30** Naho Yesu akagombeka, "Tiuganye na mbwai Useuta wa Muungu? Tiutamwiize kwa simo zih? **31** Waigana na mbeyu ya haladani, ambayo ni ndodo kwesima zose zihandwazo mwe inusi. **32** Akini ikabinda kuhandwa, yahota na kutenda ziti kuu kwesima yose mwe mnda. Naho matambi yakwe yawa makuu hata wadege wa uwanga wazenga masasa yao mwe matambi yakwe." **33** Yesu akawabiikia mbui zakwe kwa simo tuhu nyingi inga izo, akatamwiiana nao kadii wekudahavyo kumanya. **34** Khekutamwiya nao chochoso iya kwa simo, akini ekuaho hamwe na wahina wakwe ikedu akawamba kia kintu. **35** Msi udauda, guoni Yesu akagombeka na wahina wakwe, "Titeni phande ntuhu ya tondoo da mazi." **36** Aho wakabada dia zumwezumwe da wantu, wahina wakwe wakengia mwe ngaawa ekuwayo Yesu. Viyaviya ngaawa ntuhu zikambasa. **37** Khusi khai ikaawiya, mkubwaniso wa mazi ikatoa ida ngaawa, nayo ikavoka kumema mazi. **38** Yesu ne yunyuma ya ngaawa, naho kagonea mwe kigonea, wahina wakwe wakamwenua na

kumwamba, "Mhinyi kwa mbwai khutipatiiza khuona inga tinda tiuye na nyuma?" **39** Yesu akenuka na kuiwakia ida khusi na kuyamba mawimbi, "Nyamaa! Twijiya!" Ahoaho khusi ikaeka, ne kwatwiya tui. **40** Yesu akawauza wahina wakwe, "Kwa mbwai mwaogoha? Khamzati kuzumiyya du?" **41** Naho wakaogoha muno, wakauzana wenye, "Uyu ndai? Hadi khusi na mawimbi vyamtegeezal!"

5 Yesu na wahina wakwe wakabua phande ya kaidi ya tondoo da mazi ya Galilaya mwe si ya Wagelasi. **2** Ahoaho Yesu ekuseeaho mwe ngaawa akakintana na mntu yumwe mwenye mazaiko kaawiiya he mambia. **3** Mntu yuda ne akecaa kwe mambia na khahana mntu mwekudaha kumtoza na kumzengeteza minyololo. **4** Maa nyangi wamzengeteza kwa phingu mwe mikono na minyololo mwe miundi, akini kia maa akadaha kuidumua iyo minyololo na izo phingu, naho khahana mntu mwekudaha kumuemeza. **5** Msi na kio ne akecaa mwe mambia na kwe miima akagutia na kwsengasenga na maiwe. **6** Ekumuonaho Yesu kwa hae, akamguukia, akamwenamia. **7** Akamba kwa mgutio mkuu, "Una mbwai nami?, Yesu Mwana wa Muungu mwe uko uwanga muno! Nakuhembeza kwa zina da Muungu wese kunisuumiza!" **8** Akagombeka ivyo kwaviya Yesu nekawa kamwamba, "Ee zaiko mlaweni mntu uyu!" **9** Aho, Yesu akamuuza, "Zina dako ni ndai?" Ne amtambaisa, "Zina dangu ni hindoo kwaviya ti wangi." **10** Naho akamhembeeza Yesu asekuwaguusa mwe si ida. **11** Hehi na aho ne kuwa na tintimo kuu da nguue uisi he mpoomoko wa muima. **12** Aho mazaiko yada yakamhembeza Yesu na kumwamba, "Tegae tikengie kwa wada nguue." **13** Naye akayekha uhusa, aho yada mazaiko yakamlawa mntu yuda, yakawengija wada nguue.

Tintimo dose ido da nguuve ne diwa elufu mbii dikaseeya mwe
uda mpoomoko mkai dikengia mwe tondoo da mazi. **14** Waisi
wa wada nguuve, ne waguuka na kuambaza mbui ida mwe
mizi na mwe minda. Wantu wakaita wakauwe yekulawiayo. **15**
Ne wamtimia Yesu, wakambuiya mntu yudayuda mwekuwa
kakwewa na hindoo da mazaiko kekaa asi, kavaa nguo, na
akii zakwe zimuuiya, wantu wose wakaogoha. **16** Na wada
wekuonaho mbui ida ne wawamba wantu watuhu, chekulawiacho
kwa yuda mntu mwekuwa na mazaiko hamwe na mbui za
wada nguuve. **17** Aho, wantu wakamhembeza Yesu alawe
mwe si yao. **18** Yesu ekuwaho akwea mwe ngaawa yuda mntu
mwekuwa na mazaiko akamhembeza waite wose. **19** Akini
Yesu akamweemeza, naho akamwamba, "Hita kwenu kaya kwa
wanduguzo ukagombeke yada yose Zumbe ekukugosoeavyo na
kukufiia mbazi." **20** Aho yuda mntu akaita na kuvoka kubiikia
Dekapoli mana yakwe ni si ya mizi kumi dimwe, mbui zose
Yesu ekumgosoeavyo. Wantu wose wakahondomaa. **21** Yesu
akaita vituhu phande ya kaidi ya tondoo da mazi kwa ngaawa.
Zumwezumwe da wantu dikammemea hemeso yakwe, naye ne
kagooka khandakhanda ya tondoo da mazi. **22** Aho akeza mntu
yumwe etangwa Yailo yumwe wa wakuu wa Nyumba ya kuvikia
Wayahudi, ekumuonaho Yesu akakinta mavindi hemeso yakwe.
23 Akamhembeeza akamba, "Mwanangu wa kivyee mdodo ni
mtamu yu hehi na kuuya na nyuma. Nakuhembeza tite ukamuikie
mikono yako adahe kuhona na aendeee kwekaa." **24** Aho, Yesu
akahauka hamwe naye. Wantu wangi wakamtongea Yesu na
kumfintafinta kia phande. **25** Aho ne hawa na myyee yumwe
mwekuwa na utamu wa mtuo kwa kisingi cha myaka kumi dimwe
na miidi. **26** Myyee uyo ne kaangadika muno kuita kwa waganga

wangi. Na etiho kaza mai zakwe zose, akini khekuona ebae, iya kaendeea kuwa mtamu muno. **27** Naye uyo myee ne kasikia mbui za Yesu ne ahenya gatigati ya dia zumwezumwe da wantu. Akamlawiiya Yesu kwa nyuma na kudonta nguo yakwe. **28** Kwaviya ne kegombekea mwe moyo wakwe, "Nikadonta nguo yakwe, nenda nihone." **29** Ahoaho utamu wa mtuo ukanyaa, akeona mwe mwii wakwe kahona utamu wakwe. **30** Ahoaho, Yesu akamanya udaho umlawa. Neahitukia dia zumwezumwe da wantu na kuwauza, "Nndai mwekudonta nguo yangu?" **31** Wahina wakwe wakamtambaisa, "Woona wantu wakufintafinta, naho wauza ni ndai mwekukudonta?" **32** Akini Yesu akakauwa phande zose amwone nndai mwekumdonta. **33** Aho yuda myee akamanya yekumlawiayo, akeaviiza, akakama kwa kuogoha, aketambika asi hemeso ya Yesu, na kugombeka yose yekumlawiayo. **34** Yesu akamwamba, "Mwanangu kuzumiyya kwako kukuhonya, hita kwa utuivu naho utende mgima." **35** Yesu ekuwaaho agombeka, ne weza wantu kulawa kwa Yailo mkuu wa Nyumba ya kuvikia Wayahudi, wakamwamba, "Mwanao kauya na nyuma kae, kwambwai wampisha mhinyi?" **36** Akini, Yesu khekuwaanduwa wekugombekacho nee amwamba yuda mkuu wa Nyumba ya kuvikia Wayahudi, "Usekuogoha, wee zumiiya du." **37** Yesu khekukunda mntu yoyose amtongee, iya Petulo na Yakobo na Yohana nduguye Yakobo. **38** Wekubuaho mwe nyumba ya Yailo, Yesu ne aona wantu waketambikatambika asi wakiyya na kutoa bwaimbo. **39** Yesu ne engia gati, na kugombeka, "Kwa mbwai mwetambikatambika na kuiiya? Mndee khekuuya na nyuma, kagona." **40** Akini wowo wakamseka. Aho akawalavya wose chongoi, akamdoa tati yakwe na mami yakwe da yuda mwana na wahina wakwe watatu, wakengia

mwe chumba wekumwikacho yuda mndee. **41** Naho akamtoza mkono, na kumwamba, “Talita, komu,” Mana yakwe “Mndee mdodo nakwamba enuka!” **42** Ahoaho mndee yuda akagooka, na kuvoka kuita. Mndee yuda ne kawa na myaka kumi dimwe na miidi. Aho wantu wakahondomaa muno kwa dekulawiado. **43** Akini Yesu akawaemeza wasekugombeka kwa mntu yoyose ida mbui. Naho akawamba wamwekhe khande yuda mndee.

6 Yesu akalawa hada, akaita mwe mzi wakwe na wahina wakwe ne wamtongea. **2** Msi wa Kuhumwiiza wekubuaho, akavoka kuhinya mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi. Wantu wangi wekumtegeezao wakahondomaa wakauza, “Uwo mbui izi kazilavia kuhi? Ni udaho uhi ekwekhigwao? Naho agosoa viivihi tangio izi? **3** Uwo uyu khii yuda seemaa, mwana Maliamu, wanduguze ni Yakobo na Yusufu na Yuda na Simoni? Na maumbuze wekaa ahaaha hetu?” Wantu ne wawa na matumatu nae. **4** Yesu akawamba, “Muoni wa Muungu akundwa kia hantu iya mwe si yakwe na kwa wanduguze na kaya kwakwe khakundwa.” **5** Khekugosoa tangio zozose hada, iya akaika mikono kwa watamu wacheche, ne awahonya. **6** Yesu akahondomaa muno, kwaviya wantu khawokuzumiia. Naho Yesu neaita mizi ya hehi, akahinya wantu. **7** Akawetanga wada wahina kumi dimwe na waidi, akavoka kuwaagiia waidi waidi. Ne awekha udaho wa kuguusa mazaiko. **8** Akagombeka, “Msekudoa kintu chochoso mwe ntambo yenu iya ngoda du. Msekudoa khande, mkwiji wala hea. **9** Vaani sabana, akini mwesekudoa gwanda tuhu.” **10** Vituhu akawamba, “Kaya yoyose mwendayo mhokewe ekaani umo na msekusamasama kuita kaya tuhu hadi mwendaho mhauke mwe mzi uwo. **11** Hantu hohose wantu wendawo wawaemee kuwahokea au

kuwategeeza, haukeni aho na kung'unteni sanga ya mwe miundi yenu inga hinyo kwao." **12** Awo wakahauka na kuwabiikia wantu wamhitukie Muungu. **13** Wakaguusa mazaiko mangi na kuwasisa mavuta ya mizaituni watamu wangi na kuwahonya. **14** Naho, Seuta Helode ekutegeezaho mbui izi kwaviya togoo za Yesu ne ziambazwa kia hantu. Wantu watuhu ne wakagombeka, "Yohana mbatiiza kayuyuka kulawa mwe wekufao, ne mana udaho wa kugosoa vihii wagosoa ndima." **15** Wantu watuhu wakagombeka, "Uyu ni Eliya" Na wantu watuhu ne wagombeka, "Uyu ni Muoni wa Muungu inga yumwe wa Waoni wa Muungu wa kae." **16** Akini Helode ekusikiaho akagombeka, "Uyu ni Yohana mbatiiza! Nekumsengae mtwi, tambe kayuyuka!" **17** Aho bosi Helode mwenye kakunda Yohana Mbatiiiza agwiwe na aikwe mwe kifungo. Helode katenda ivyo kwaajii ya Helodia, myyee uyo ne nimkaza Filipo, nduguye Helode. **18** Kwaviya Yohana ne kamwamba Helode, "Khio vitana kumdoa mkaza nduguyo." **19** Aho Helodiya akakimwa muno na Yohana na akakunda kumkoma, akini khekudaha kumkoma. **20** Helode ne akamuogoha Yohana kwaviya kamanya Yohana ni mntu mtana na yedi, ivyo akamkindia asekukomwa. Helode kakundisa kumtegeeza Yohana, akini ekumtegeezaho, akahungumia muno mwe moyo wakwe. **21** Msi umwe Helodia akapata phasi kisingi cha sikukhuu ya khumbuso da kuvyaigwa kwakwe Helode. Helode kawagosoeya ntafuno wadaa waongoezi na wakuu wa mahindoo hamwe na wagookezi wose wa Galilaya. **22** Aho mwana kivyee wa Helodiya akengia akavina, akawatamiza muno Helode na wageni wakwe. Seuta Helode akamwamba yuda mndee, "Niombeza dodose ukundado, nami nenda nikwekhe."

23 Naho akamwahiiya, "Chochose wendacho uniombeze, nenda

nikwekhe hata ntii ya useuta wangu." 24 Aho uyo mndee akalawa kumuza mami yakwe, "Niombeze mbwai?" Mmaa yakwe akamtambaisa, "Ombeza mtwi wa Yohana Mbatiiza." 25 Yuda mndee akamuuiya seuta kinyionyio na kumwombeza, "Nakunda unekhe isasa mtwi wa Yohana Mbatiiza mwe chano." 26 Seuta akoona usungu, akini kwaviya ya kuaha kwakwe na kwaviya ya wageni wose wekuwao mwe ntafuno, khekudaha kumuemeea. 27 Aho seuta akamwagiya asikai kueta mtwi wa Yohana Mbatiiza. Asikai akaita akamdumua mtwi Yohana Mbatiiza. 28 Yuda asikali akaueta mtwi mwe chano, akamwekha yuda mndee, na mndee naye akamwekha mami yakwe. 29 Wahina wa Yohana Mbatiiza wekusikiaho mbui ida, ne waita wakaudoa mwii wakwe wakaugea mwe mbia. 30 Wada waagiija wakauya wakakintana hemeso ya Yesu na kumwamba yose wekugosoayo na kuhinya. 31 Yesu akawamba, "Titeni swie ikedu kwesiho wantu mkahumiize" kagombeka ivyo kwaviya ne hana wantu wangi, wekuwao wabua aho na kuhauka hata Yesu na wahina wakwe khawokudaha kuwa na phasi ya kuda khande. 32 Aho wakahauka wowodu kwa ngaawa na kuita kwesiho wantu. 33 Akini wantu wangi wakawaoona wakaita naho wakawamanya. Ne wantu kulawa kia mzi wakaguuka na kuongoa kubua ekuako aita Yesu na wahina wakwe. 34 Yesu ekuseeaho mwe ngaawa, ne aona zumwezumwe da wantu, akawafiiia mbazi, kwaviya ne wawa inga ngoto wesao kuwa na muiisi. Akavoka kuwahinya mbui nyngi na nyngi. 35 Wahina wakwe wakambasa Yesu wakamwamba, "Hantu aha nihe kiwawe na zua daswa. 36 Wabade wantu awa waite mwe minda na mwe mizi ya hehi, wakague khande." 37 Akini Yesu akawatambaisa, "Wekheni nywie khande." Ne wamuza,

“Khuona inga tendatikundigwe tiwe na mshahaa wa mntu wa miongo minane idahe kugua mabumunda na kuwekha wantu wade?” **38** Yesu akawauza, “Mna mabumunda mangahi? Hitani mkakauwe.” Wekumanyaho, wakamwamba, “Kuna mabumunda mashano na samaki waidi.” **39** Aho Yesu akagombeka na wahina wakwe wawaike wantu vizumwezumwe na kwekaa asi he mani. **40** Ne wekaa mwe vizumwezumwe vya wantu makumi kumi na vizumwezumwe vya makumi mashano. **41** Naho Yesu akadoa yada mabumunda mashano na wada samaki waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu, akavijaiya, ne abendua yada mabumunda na kuwekha wahina wakwe wawapangie wantu. Na wada samaki waidi wawapangie wose. **42** Wantu wose ne wada na kweguta. **43** Wahina wakwe wakadodoa phugutio za vyekusigaavyo vya mabumunda na samaki wakamemeza ngahu kumi dimwe na mbii. **44** Wekudao ida mikate ne wawa wagosi elufu shano. **45** Ahoaho Yesu akawamba wahina wakwe wakwee mwe ngaawa wamuongoe kuita Betisaida, phande ya kaidi ya tondoo da mazi, kisingi yee aaga zumwezumwe da wantu. **46** Ekubindaho kuagana nao, ne aita mwe muima kuvika Muungu. **47** Yekubuaho guoni, ngaawa ne igatigati ya tondoo da mazi, akini Yesu ne awa ikedu mwe sanga khavu. **48** Aho akoona wahina wakwe mwe ngaawa wakepisha kwa kutoa makasia, kwaviya ne wakahigana na khusi. Hehi na kucha, Yesu akawabasa wahina uku enda uwanga ya mazi, akakunda kuwemboka. **49** Akini wekumuonaho akenda uwanga ya mazi, ne wammamakhanya ni mzimu, wakakema. **50** Kwaviya wose wekumuonaho ne waogoha muno. Ahoaho Yesu akagombeka nao, “Twiyyani msekugoha! Ni mie!” **51** Naho akengia mwe ngaawa wekuwamo na khusi ikatwiyya, wahina wakwe ne wahondomaa muno. **52** Kwaviya ne khawazati

kumanya mana ya yada mabumunda wekudao wantu elufu shano. **53** Wakemboka phande ya kaidi ya tondoo da mazi wakabua mwe si ya Genezaleti, aho ne wagea kigomogomo. **54** Wekulawaho mwe ngaawa, wantu naho wakammanyia Yesu. **55** Naho wakaita kinyionyio mwe si yose, wakawenua watamu mwe vilago vyao ne wamwegaiya Yesu, hohose hada wekutegeezaho yuaho. **56** Kia hantu Yesu ekubuaho, mwe mizi na mwe minda, wantu ne wawaika watamu wao wazoi, Wakamhembeeza wadon'te du msao wa nguo yakwe, na wose wekumdontao nee wahona.

7 Wamwe wa Mafalisayo na Wahinyi wa Miko wekuwao walawa Yelusalemu ne wakintana hemeso ya Yesu. **2** Wakoona wamwe wa wahina wa Yesu wada khande kwa mikono yao kwesiho kusunta inga ikundingwavyo na Miko ya Wayahudi. **3** Mafalisayo na Wayahudi wose watozeeza mahinyo wekuyahokeayo kwa wadaa wao, khawada khande yoyose hadi wasunte mikono yao vitana kubua mwe kiko. **4** Naho khawada chochoso kulawa gwiiyo hadi wasunte mikono. Viyaviya watozeeza mahinyo matuhu wekuhokeayo kuvoka kae, inga viya wasuntavyo vikombe na nyungu na via vya shaba. **5** Aho wada Mafalisayo na Wahinyi wa Miko wakamuza Yesu, "Kwa mbwai wahina wako khawatongea mahinyo ya wadaa? Iya wada khande kwesiho kusunta mikono?" **6** Yesu akawatambaisa, "Muoni Isaya ne koona kwei kwenu nywie wabakha inga viya ekugondavyo, Muungu kagombeka, 'Wantu awa wanitegeezza mwe miomo yao, iya miyo yao ihae na mie. **7** Naho wanivikia buwe, kwaviya mbui wazihinyazo ni miagiyo ya kiuntudu wakigombeka ayo ni mahinyo ya Muungu!" **8** "Nyie mwabada Miko ya Muungu na kutongea miagiyo ya wantu." **9** Yesu akatendesa kugombeka, "Nyie mwadaha kuiemea kwa

unyanyi Miko ya Muungu kwaajii ya kutongea mahinyo yenu!

10 Mana Musa kagombeka, 'Wategeezeni tati zenu na mami zenu naho mntu yoyose amdumuae tati yakwe au mami yakwe yakundigwa akomwe.' **11** Akini nywie mwahinya, inga mntu mwenacho kintu kidahacho kumwambiiza tati yakwe au mami yakwe, akini akamba kintu icho ni 'Kolobani' yani ni fungo kwa Muungu. **12** Naho kheshuutiza vituhu kumwambiiza tati yakwe au mami yakwe. **13** Ivi ne mbeavyo mbui za Muungu, kwaajii ya mahinyo mhokezanayo. Naho mwagosoa mbui nyngi inga izi." **14** Yesu ne awetanga vituhu zumwezumwe da wantu, akawamba, "Nitegeezani nyose, mmanye." **15** Khakuna kintu chengiacho kwa mntu kidahacho kumtenda asekukundigwa na Muungu, akini kilawacho ndani ya mntu nee kimtendacho mntu asekukudigwa na Muungu. **16** Mwenye magutwi ya kutegeeza na ategheeze! **17** Ekubadaho zumwezumwe da wantu na kwengia kaya, wahina wakwe wakamuza mana ya msimo uwo. **18** Yesu akagombeka, "Hata nywie khamna umanyi? Khammanyia kintu kimwengiacho mntu kulawa chongoi khakidaha kumtenda mntu asekukudigwa hemeso ya Muungu, **19** kwaviya khachekumwegia mwe moyo wakwe iya mwe ifu, naho chalawa chongoi mwe mwii." Kwa kugombeka ivyo, Yesu kauusu khande zose ziigwe. **20** Akatendesa kugombeka, "Kimalawacho mntu ndani yakwe ne kimtendacho asekukudigwa hemeso ya Muungu. **21** Kwaviya mwe moyo wa mntu kwalawa mbui zesazo kutama, na ukianga na ubavi na ukomaji, **22** na kianga na choyo na ubanasi na utiizi na umeo wa mai na kinyuu na kubea na kibui na ubahau. **23** Mbui zose izo zalawa mwe moyo wa mntu na kumtenda asekukudigwa hemeso ya Muungu." **24** Yesu akahauka aho na kuita mwe si ya hehi na mzi wa Tilo. Uko akengia mwe

kaya mwenga na khekukunda mntu yoyose ammanye, akini khekudaha kwevisa. **25** Aho mvyee yumwe kawa na mwanaye wa kindee mwekuwa na zaiko, ekutegezavyo mbui za Yesu akeza hada na aketambika asi hemeso ya Yesu. **26** Mvyee yuda khekuwa Myahudi, iya nee ni mwenyezi wa Silofoinike mwe si ya Siliya. Aho akamheembeza Yesu amlavye mazaiko yuda mwanawe. **27** Akini Yesu akamtambaisa, “Eka wana wegute, kwaviya khio vitana kudoa khande ya wana na kuasia makui.” **28** Yuda mvyee ne amtambaisa, “Zumbe” ni vitana, “Akini hata makui nayo yeaho asi ya meza yadaha kudodoa phugutio za khande vyekusigazwavyo.” **29** Naho Yesu ne agombeka, “Kwaajii ya kutambaisa ivyo, hita kaya, naho wenda umbwiie mwanao zaiko dimlawa!” **30** Aho yuda mvyee akauya kaya na kumbwiia mwanawe kagona mwe usazi na dia zaiko dimlawa kae. **31** Yesu ne alawa mwe mihaka ya mzi wa Tilo akemboka gatigati ya Sidoni akaita Dekapoli mana yakwe si ya mizi kumi, kwembokea tondoo da mazi ya Galilaya. **32** Aho wakamwegaiiya mwenye kisita kikai na kiziba, wakamheembeza amuiikie mikono. **33** Yesu akamuusa mwe dia zumwezumwe da wantu, akamgea vyaa mwe magutwi ya yuda mntu, ne aswa ovu mwe vyaa vyakwe na kumdonta mwe ulimi wakwe. **34** Naho akakauwa uwanga, akatoa mhezemuko akamwamba, “Efata,” Mana yakwe, “Vuguka.” **35** Ahoaho magutwi yakwe yakavuguka na ulimi wakwe ukaegea na kuvoka kutamwiya vitana. **36** Yesu ne awaemeza wantu wasekumwamba mntu yoyose mbui izo. Akini ekuwaemezavyo ne watendesaho kuziambaza mbui izo. **37** Wantu wose wakahondomaa muno, wakagombeka, “Kagosoa yose matana kawajaiya viziba kutegeeza na mabubu kudaha kugombeka!”

8 Kisingi icho, zumwezumwe da wantu dikakintana vituhu, na khawekuwa na khande. Aho, Yesu akawetanga wahina wakwe akawamba, **2** “Nawafiiya mbazi wantu awa kwaviya wawa na mie kwa misi mitatu, naho khawana khande. **3** Nikawabada waite kaya kwesaho kuda wenda wagwe msae siai, kwaviya watuhu walawa hae.” **4** Wahina wakwe wakamuza, “Hanu he kiwawe tendatikundigwe tipatie kuhi mabumunda ya kuwegusa wantu wose awa?” **5** Yesu akawauza, “Mna mabumunda mangahi?” Wakamtambaisa, “Tina mabumunda mfungate.” **6** Aho Yesu akawamba wantu wekae asi, akayadoa yada mabumunda mfungate, akamtogoa Muungu, akayabendua yada mabumunda, akawekha wahina wakwe wawapangie wantu, ne wawapangia. **7** Naho kuwa na samaki wacheche. Yesu akamtogoa Muungu, na kuwekha wahina wakwe wawapangie wantu viyaviya. **8** Wantu wose wakada, na kweguta. Ne wahina wakwe wakadodoa phugutio za khande za vyekusigaavyo na kumemeeza ngahu mfungate. **9** Naho wekudao khande wabua wantu elufu nne, Yesu akabadana nao. **10** Ahoaho akakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe na kuita mzi wa Dalumanuta. **11** Wamwe wa Mafalisayo wakambasa Yesu na kuvoka kutambaisana nae. Wakamgeeza, wakakunda agosee tangio koonesha kuwa udaho wakwe walawa uwanga kwa Muungu. **12** Akini Yesu akoona usungu mwe moyo wakwe akagombeka, “Ni kwambwai wantu wa uvyazi unu wakunda tangio? Kwei nawamba khahaha tangio zozose zendazo mwekhigwe uvyazi unu.” **13** Aho akawabada na akakwea vituhu ngaawa, akavoka ntambo ya kuita phande ya kaidi ya mazimshindo. **14** Wahina wakwe wajaa kudoa mabumunda ya kuiganyia. Ne wawa na bumunda dimwe mwe ngaawa. **15** Yesu akawaemeza, “Kauwani muno, na

mwekae hae na hamila ya Mafalisayo na hamila ya Helode."

16 Wahina wakavoka kuuzana, "Agombeka ivi kwaviya khatina mabumunda." **17** Yesu kamanya ayo ne awamba, "Kwambwai mwauzana mbui ya kwesekupata mabumunda? Nyie khammanyau au khamna umanyi? Kwambwai miyo yenu yatoga? **18** Mna meso akini khamdaha kuona? Mna magutwi akini khamdaha kutegeeza? Khambukhua? **19** Kisingi kiya nikubenduaho yada mabumunda mashano na kuwekha wantu elufu shano? Mdodoa ngahu nyingahi za phugutio za khade za vyekusigaavyo?" Wahina wakatambaisa, "Ni ngahu kumi dimwe na viidi." **20** Yesu akawauza, "Na hada nikubenduao yada mabumunda mfungate na kuwekha wantu elufu nne wakada, mdodoa ngahu nyingahi za phugutio za khande za vyekusigaavyo?" Ne wamtambaisa, "Ni ngahu mfungate." **21** Aho akawauza, "Khamzati kumanya?" **22** Yesu akabua mzi wetangwao Betisaida hamwe na wahinyi wakwe. Uko wantu wakamwegaiya mntu tuntu, wakamheembeza amdonte. **23** Yesu akamtoza mkono yuda tuntu na kumlavya chongoi ya mzi. Akamswia ovu mwe meso, akamwiikia mikono kwe meso na kumuza, "Wadaha koona chochose?" **24** Yuda tuntu akakauwa na kugombeka, "Naona wantu wakenda inga miti yendayo." **25** Naho Yesu akamwiikia vituhu mikono yakwe mwe meso ya yuda tuntu, naye yuda mntu akafua meso, ne meso yakavuguka, koona kwakwe kukamuuiya akoona kia kintu pwii. **26** Yesu akamwamba aite kaya na kumuemeza, "Naho usekwengia mwe mzi." **27** Naho Yesu na wahina wakwe wakaita mwe mizi ya hehi na Kaisalia Filipi. Wekuwaho siai Yesu akawauza wahina wakwe, "Wantu wamba mie nndai?" **28** Wakamtambaisa, "Watuhu wamba wee ni Yohana mbatiiza, watuhu wamba u Eliya na watuhu wamba ni yumwe wa Waoni

wa Muungu." **29** Yesu akawauza, "Na nywie mwamba mie nndai?" Petulo akagombeka, "Wee ne Klistu." **30** Naho Yesu akawaemeza wasekugombeka kwa mntu yoyose mbui zakwe. **31** Naho Yesu akavoka kuwahinya wahina wakwe, nlazima Mwana wa Mntu ekhigwe usuumizi mwinci na kuemewa na wadaa na Waviki wakuu na Wahinyi wa Miko. Enda akomwe, akini mwe msi wa ntatu enda ayuyuke. **32** Yesu kagombeka mbui ida pwiii. Aho Petulo akamdoa Yesu khandani, na kuvoka kumuakia. **33** Akini Yesu akahituka na kuwakauwa wahina wakwe, akamuakia Petulo na akamba, "Hauke hemeso yangu Ibiisi wee! Umamakhanyo wako khio wa Muungu iya ni wa kiuntu." **34** Naho akawetanga zumwezumwe da wantu hamwe na wahina wakwe akawamba, "Inga mntu yoyose akakunda kunitongea nlazima eemee mwenye, enue mhamba wakwe anitongee. **35** Kwaviya mntu yoyose akundae kuohoa ugima wakwe mwenye enda awaze, akini mntu mwaza ugima wakwe kwaajii ya mie na kwaajii ya Mbui Yedi za Muungu enda ayaohoe. **36** Mntu enda ekhigwe mbwai inga akekhigwa vintu vyose vya inusi na kuwaza ugima wakwe? **37** Khahaha kintu wendacho ukilavye ili uupate ugima? **38** Mntu yoyose mwenda anionee soni mie na mahinyo yangu, mwe uvyazi unu wa kianga na cha mavigaviga, Mwana wa Mntu enda amuonee soni mntu uyo, kisingi endaho auye he ukuu wa Tati yakwe hamwe na wandima wa Muungu wa uwanga."

9 Yesu akatendesa kugombeka, "Nawamba kwei, kuna wantu watuhu aha khawana wauye na nyuma, hadi wendaho wauone Useuta wa Muungu ukeza kwa udaho." **2** Yekwembokaho misi mtandatu, Yesu akawadoa Petulo na Yakobo na Yohana, akaita nao uwanga ya muima ulehaa kwesaho wantu. Uko

Yesu akahituka cheni hemeso yao. **3** Nguo zakwe zikang'aa pee, ung'ao wakwe khahaha mnyukuaji yoyose mwe inusi mdaha kunyukuua nguo zing'ae inga izo. **4** Naho Eliya na Musa wakalawiiya wakatamwiya na Yesu. **5** Petulo akamwamba Yesu, "Mhinyi, ni vitana sie tiwe aha. Ebae tikazenga makumbi matatu, dimwe dako, dimwe da Musa na dimwe da Eliya." **6** Petulo na weziwe wakaogoha muno hata wasekumanya da kugombeka. **7** Naho kukalawia zunde dikawagubika, na mgutio ukategeezeka kulawa mwe dia zunde, "Uyu ne Mwanangu wa kigosi nimkundaye mtegeeezeni." **8** Ahoaho wahina wakakaua vituhu, akini khawekumwona mntu mtuhu iya Yesu ikedu. **9** Aho wekuwaho wakaseea kulawa kwe muima, Yesu akawaemeza, wasekumwamba mntu mbui zozose wekuzionazo, adi aho Mwana wa Mntu endaho ayuyuke. **10** Aho wakatoza miagiyo iyo, akini wakauzana, mana ya kuyuyuka ni mbwai? **11** Wahina wakamuza Yesu, "Kwambwai Wahinyi wa Miko wagombeka, Eliya akundigwa avoke kweza?" **12** Yesu akawatambaisa, "Ni kwei, Eliya avoke kweza na kuika mbui zose vitana. Ata ivyo kwambwai iandikwa mwe Maandiko ya Mungu, Mwana wa Mntu enda asumizwe muno na kubewa? **13** Akini nawamba Eliya keza kae naho wakamgosoa wakundavyo inga Maandiko yekugombekavyo kwaajii yakwe." **14** Naho wekuwabwiaho wada wahina watuhu, ne waona zumwezumwe kuu da wantu diwaikia bunga. Na wamwe wa Wahinyi wa Miko watambaisana nawo. **15** Ahoaho wada wantu wekumwonaho Yesu, wakahondomaa muno, wakamguukia na kumuugusa. **16** Yesu akawauza wahina wakwe, "Mwatambaisana mbwai?" **17** Aho mntu yumwe mwe dia zumwezumwe akagombeka, "Mhinyi khimueta mwanangu kwaviya ana mazaiko yekumgosoayo asekudaha kutamwiya.

18 Naho zaiko ido dikamkwea mwanangu damgwisa asi na kumtenda alawe fuo mwe kanwa, na akeuma meno naho akakama mwii wose. Kiwamba wahina wako walavye ido zaiko, akini khawekudaha.” **19** Yesu akagombeka, “Nywie kivyazi chesacho kuzumiya! Nenda nekae na nywie hata ini? Nenda niwazizimize hata ini? Mweeteni hangu!” **20** Naho wakamweta yuda mbwanga kwa Yesu. Na dia zaiko dekumuonaho Yesu dikamsingisa, yuda mbwanga akagwa asi, akagaagaa ne alawa fuo mwe kanwa. **21** Yesu akamuuza tate ya yuda mbwanga, “Mazaiko aya yamvoka ini?” Nee amtambaisa, “Kuokea udodo wakwe. **22** Maa zose zaiko idi damgwisa mwe moto na mwe mazi, ili dimkome. Inga ukadaha tifiiye mbazi na kutiambiza!” **23** Yesu akagombeka, “Ati ukadaha, Mbui zose zadahika kwa yuda azumiiae.” **24** Aho tati yakwe yuda mbwanga akatoa vuzo kwa mgutio mkuu, na akamba “Nakuzumiia, niambiza kwesekudaha kuzumiya.” **25** Yesu ekuonaho zumwezumwe da wantu dagenyea hemeso yakwe, ne amwamba dia zaiko, “Wee zaiko umgosoe mwana uyu asekudaha kugombeka na kutenda kiziba, nakwamba mlawe mbwanga uyu usekumuuwiya vituhu!” **26** Aho zaiko dia ne dagutia na kumgea ugwa mtwi na kumgwisa yuda mbwanga asi na kumlawa. Yuda mbwanga akekaa inga kimba hata watuhu ne wamba, “Kauya na nyuma!” **27** Akini Yesu akamtoza mkono yuda mbwanga, akamwenua, ne agooka. **28** Aho, Yesu akengia kaya, wahina wakwe wakamuuza wekuwaho ikedu, “Kwambwai swie khatekudaha kumlavya yuda zaiko?” **29** Yesu akawamba, “Zaiko inga idi khadidaha kulawa, kwesiho kuvika.” **30** Yesu na wahina wakwe walawa hada, ne waita wakembokea Galilaya, Yesu khekukunda wantu wowose wamanye weiho, **31** kwaviya ne awahinya wahina wakwe,

akawamba, "Mwana wa Mntu enda egalwe kwa wantu wendao wamkome. Akini bada ya msi wa ntatu enda ayuyuke." **32** Akini wahina wakwe khawokumanya mahinyo yada na wakaogoha kumuza. **33** Naho wakabua Kapelinaumu, ekuaho kaya, Yesu akawauza wahina wakwe, "Ne mkatambaisana mbwai mwe sia?" **34** Akini khawokuandua, kwaviya ne wakatambaisana wakamba nndai mkuu gatigati yao. **35** Yesu akecaa asi, akawetanga wada wahina wakwe kumi dimwe na waidi na kuwamba, "Mntu akakunda awe mgookezi akundigwa awe wa kisikizi na mndima wa wose." **36** Naho akamdoa mwana mdodo akamgoosa gatigati yao, akamuumbatia na kuwamba, **37** "Mntu yoyose amhokeae mwana inga uyu kwa zina dangu anihokea mie, naho mntu anihokeaye mie, khanihokea miedu iya amhokeea yuda mwekuniagiya." **38** Yohana akamwamba Yesu, "Mhinyi, timuona mntu yumwe akalavya zaiko kwazina dako, nee tageeza kumweemeza kwaviya khayuko hamwe na swie." **39** Akini Yesu akagombeka, "Msekumweemeza kwaviya khahana mntu agosoae tangio kwa zina dangu, na ahoaho akagombeka ufyaimu wa mbui zangu." **40** Kwaviya mntu yoyose esaye kuhigana nasi, yu hamwe na swie. **41** Nagombeka kwei mntu yoyose endae amyekhe kikombe cha mazi ya kudomea kwaviya nywie ni wantu wa Klistu, na kwei enda ahokee fungo. **42** Mntu yoyose endae amkindie yumwe wa awa wadodo wanizumiyyao agosoe mavigaviga ni ebae kwa mntu uyo azongomezwe he singo yakwe iwe kuu da kubundugia na kutambikwa mwe mazimshindo. **43** Mkono wako ukakutenda kugosoa mavigaviga, uusenge. Ebae wengie mwe ugima kwesaho mkono umwe, kusima na mikono miidi na kwengia mwe moto wa misi yose wesao kukomeka. (Geenna g1067) **44** Umo minyula yakwe khaifa

na moto wa misi yose kwesiho kisiikizi. **45** Na muundi wako ukakutenda kugosoa mavigaviga uusenge! Ebae kwengia mwe ugima kwesaho muundi umwe kusima na miundi yose miidi na kutambikwa mwe moto wa kae na kae. (**Geenna g1067**) **46**

Uko mafunyo yakwe khayafa na moto wa misi yose wesao kukomeka. **47** Ziso dako dikakutenda ugosoe mavigaviga diuse. Ebae kwengia mwe Uzumbe wa Muungu na ziso dimwe kusima na meso yose maidi na kutambikwa mwe moto wa kae na kae. (**Geenna g1067**) **48** Minyula yakwe khaifa na moto wa misi yose kwesiho kisiikizi. **49** Kwaviya kiya yumwe enda agewe munyu kwa moto. **50** “Munyu ni mtana akini inga ikabanika inda ikweezwe na mbwai? Muwe na munyu mwe miyo yenu na kwekaisa kwevana gatigati yenu.”

10 Yesu akalawa hada na kuita si ya Uyahudi, akadumua zigizigi da mazi da wa Yolodani. Zumwezumwe da wantu dikambasa vituhu, ne awahinya vituhu inga viya agosoavyo. **2** Aho Mafalisayo watuhu wakambasa na kumuuzza kwa kumgeeza wakagombeka, “Miko yamuekea mgosi kumbada mkaziwe?” **3** Yesu akawatambaisa kwa kuwauza. “Musa kawekha mwiko wani?” **4** Wowo wakagombeka, “Musa katiagiiya kuwa mgosi aluusiwa kuandika bauwa ya kumbada mkaziwe.” **5** Yesu akawamba, “Musa kagonda mwiko uwo, kwaajii ya kutoga kwa miyo yenu.” **6** Akini kuvokea kugosolwa inusi, Muungu kaumba mgosi na mvyee. **7** Ivo mgosi enda ambade tati yakwe na mami yakwe, enda awe hamwe na mkaziwe. **8** Na awa waidi wenda wawe mwii umwe. Kwaivyo wowo khio waidi vituhu iya mwii umwe. **9** Naho, ekukintanisacho Muungu, mntu asekukibahua. **10** Wekwingiaho kaya vituhu, wahina wakwe ne wamuuzza Yesu mbui ida. **11** Akawamba, “Mgosi yoyose

ambadae mkaziwe na kutegua mvyee mtuhu, agosoa kianga. **12**
Mvyee naye akambada mgosi yakwe na kutegulwa na mgosi
mtuhu, yee nae agosoa kianga." **13** Wantu wakamwetea Yesu
wana wadodo awadonte, akini wahina wakwe wakawaemeza
wantu wada. **14** Yesu ekuonaho ivyo akakimwa, akawamba
wahina wakwe, "Waekeeni wana wadodo weze hangu, naho
msekukwakindia, kwaviya Uzumbe wa Muungu ni kwa wantu
inga awa wana wadodo. **15** Nawamba kwei, mntu yoyose
mwesekuuhokea Useuta wa Muungu inga mwana mdodo, khana
engie umo." **16** Akawahokea wana wada akawaumbatia na
kuwaikia mikono kwa kuwajaiya. **17** Yesu ekuvokaho ntambo
yakwe, mntu yumwe nee amguukia, akakin'ta mavindi hemeso
yakwe, akamuuza, "Mhinyi yedi, nitende viihihi nidahe kuhokea
ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi?" (aiōnios g166) **18** Yesu
akamtambaisa, "Kwambwai wanetanga yedi? Khahaha mntu
yedi iya Muungu ikedu. **19** Miko waimanya, 'Usekuwa mkianga,
Usekukoma, Usekubawa, Usekugombeka uhonko, Usekutiyya
Wategeeze tati yako na mami yako.'" **20** Nee amtambaisa,
"Mhinyi, ayo yose khiyatozeeza kuvokea udodo wangu." **21**
Yesu akamkauwa akamkundisa akamwamba, "Kuhungukiwa
na kintu kimwe. Hita ukatage vyose wenavyo navyo uwekhe
hea wakiwa, nawe wenda uwe na utajii mwangi uwanga kwa
Muungu naho unibase." **22** Ekutegeezavyo ayo, ne agumia, na
kuhauka kwa usungu, kwaviya ne kawa na mai nydingi. **23** Yesu
akamagaza magaza kia phande na kuwamba wahina wakwe,
"Yenda iwe vyatoga kwa mwenye mai kwengia mwe Useuta wa
Muungu!" **24** Wahina wakwe wakahondomaa kwa ida mbui,
akini Yesu akawamba vituhu, "Wanangu, vyatoga muno kwa
wenye mai kwengia mwe Useuta wa Muungu! **25** Vyadahika

ng'ombe kwengia mwe ntundu ya singano iya khaidaika kwa
mntu mwe mai kwengia kwe Useuta wa Muungu.” **26** Wahina ne
wahondomaa na kuuzana, “Nndai mwenda adahae kuoholwa?”
27 Yesu akawafuiya meso na kuwamba, “Kwa wantu khavidahika,
akini kwa Muungu vintu vyose vyadahika.” **28** Naho Petulo
akamwamba, “Kauwa, tibada vyose, tikakutongea weye.” **29**
Yesu akagombeka, “Nawamba kwei, kia mntu mwekubada kaya,
na wanduguze wa kigosi na maumbu zakwe na mami yakwe
na tati yakwe na wanawe na minda yakwe kwaajji ya mie na
Mbui Zedi, **30** enda ahokee maa mia kisingi cha isasa, kaya
na wanduguze wa kigosi na maumbu na mame na wana na
mindu hamwe na suuba. Na mwe kisingi chezacho enda ahokee
ugima wa kae na kae. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Akini wantu
wangi wabosi wenda wawe wa kisikizi, na wakisikizi wenda
wawe wabosi.” **32** Naho wawa siai kuita Yelusalemu, na Yesu
ne mwekuwaongweea, wahina wakwe wakamema maatu, na
wantu wekuwatongeao nee waogoha. Yesu akawadoa wada
wahina kumi dimwe na waidi akavoka kuwamba mbui zendazo
zimlawie. **33** “Tegeezani, taita Yelusalemu uko Mwana wa Mntu
enda ekhiizwe kwa Waviki Wakuu na Wahinyi wa Miko wendao
wamuamwiie akomwe na kumwekhiiza kwa wantu wesih
Wayahudi. **34** Naho wenda wambee na kumswiia ovu na kumtoa
na koto na kumkoma, akini mwe msi wa ntatu enda ayuyuke.”
35 Naho, Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo, ne wambasa
Yesu na kumwamba, “Mhinyi, takunda utigosoe kintu tendacho
tiombeze.” **36** Yesu akawauza, “Mwonda niwagosoe mbwai?”
37 Ne wamtambaisa, “Hada wendaho wekae mwe kigoda
chako cha ukoo cha Uzumbe, takunda tekae hamwe nawe,
utigosoe kwekaa yumwe phande yako ya kumuso na mtu

phande yako ya kuume.” **38** Yesu akawamba, “Khammanyia ido mdiombezado. Mwadaha kuzizimiza kusuubikaa inga nendavyo nisuubike? Naho mwenda muwe tayali kuuya na nyuma inga nendavyo niuye na nyuma?” **39** Wakamtambaisa, “Tadaha” Yesu akawamba, “Suuba nendazo nipate mwendamzizimize kusuubika kwei, naho kwei mwenda muuye na nyuma inga nendavyo niuye na nyuma mie. **40** Akini khidaha kusagua ni yuhi endae ekae phande ya kuume hambu kumoso kwangu. Ni Muungu ne ahiganyaye yuhi ekae phande ya kuume hambu kumoso kwa wada ekuwasaguao.” **41** Wada wahina watuhu kumi dimwe wekutegeezaho mbui ida wekuombezayo Yakobo na Yohana ne wakimwa. **42** Yesu akawetanga wose na kugombeka, “Mwamanya kuwa wada wamamakhanywao kuwa waongoezi wa si wawagookea wantu wao kwa mdundugo, na wakuu awo wawashuutiza wantu wao. **43** Akini kwenu isekuwa ivyo, iya akundae kuwa mkuu gatigati yenu akundigwa awe mndima yenu. **44** Mntu yoyose akundae kuwa mwoongoezi wa wantu, akundigwa awe mndima wa wose. **45** Kwaviya Mwana wa Mntu khekweza kugosoewa ndima, iya keza kugosoea wantu ndima na kulavya ugima wakwe kwajii ya kuohoa wantu wangi.” **46** Naho wakabua Yeliko, Yesu ekuwaho akahauka mwe mzi uwo na wahina wakwe hamwe na zumwezumwe da wantu, tuntu yumwe etangwaye Batimayo mwana wa Timayo ne kekaa khandakhanda ya sia akaombeza. **47** Batimayo ekusikiaho Yesu Mnazaleti emboka hantu aho, ne avoka kukema, “Yesu! Mwana wa Daudi! Nifiie mbazi!” **48** Wantu wangi wakamwakia na kumwamba anyamae, akini ne aendeea kukema, “Mwana wa Daudi, nifiye mbazi!” **49** Yesu nee kagooka na kugombeka, “Mwetangeni.” Wakamwetanga yuda tuntu, nee wamwamba,

“Ekhe moyo! Gooka akwetanga.” **50** Akatambika gwanda dakwe, akahauka kinyinyio na kumbasa Yesu. **51** Yesu ne amuuza, “Wakunda nikugosoe mbwai?” Uyo tuntu akamwamba, “Mhinyi, nakunda nione.” **52** Yesu akamwamba, “Hita kuzumiya kwako kukuhonya.” Ahoaho akoona, akamtongea Yesu na kuita nae.

11 Wekuwaho wa hehi na Yelusalemu, hehi ya mizi ya Betifage na Besaniya, kwe muima wa mizaituni. Yesu akawaagiia wahina wakwe waidi. **2** Akawamba, “Hitani mwe mzi wehehi yenu. M kabua uko mwenda mbwiie mwanaphunda kazengetezwa, naho khazati kugosoewa ndima. Mchopoeni mkamweete. **3** Ati mntu akawauza, ‘Kwambwai mwagosoia ivi?’ Mmwambe, ‘Zumbe amkunda na enda amvuze isasa.’” **4** Naho, wakaita, wakambwiya mwanaphunda siai kafungwa he uvi. Wekuwaho wamchopoa, **5** wamwe wa wantu wekuwaho wagooka aho wakawauza, “Kwambwai mwamchopoa uyo mwanaphunda?” **6** Wahina wakawatambaisa inga viya wekwembigwavyo ni Yesu, naho wakawaeka waite. **7** Wakamwegaiya Yesu yuda mwanaphunda, wakatandika nguo uwanga ya yuda mwanaphunda, Yesu ne ekaa uwanga yakwe. **8** Wantu wangti watandaza nguo zao siai, watuhu nao watandaza vihuto vya miti wekusengayo mwe minda kwaajii ya kumtogoa. **9** Wantu wose wekuongoao na wada wekuwabasao, wakalavya mgutio wakagombeka, “Zumbe atogolwe! Ajaiwe yuda ezae kwa zina da Zumbe! **10** Ujaiwe Uzumbe wezao wa zumbe Daudi tati yetu! Atogolwe Muungu mwe uko uwanga muno!” **11** Yesu akengia mwe mzi wa Yelusalemu, akaita mwe Nyumba ya Muungu na kukauwa kia kintu. Akini kwaviya ne diswa, akaita mwe mzi wa Besaniya hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi. **12** Msi wekutongeao wekuwaho wakauya kulawa Besaniya, Yesu akaumwa nsaa.

13 Aho kwa hae akaona mti umanyikanao kwa zina da mtini wenye mani mangi, ne aubasa aukaue inga enda apate tini. Ekubuaho akaubwiia khauna tini iya manidu, kwaviya kisingi chakwe cha kuvyaa khakizati kubua. 14 Aho Yesu akawamba mtini, "Kuvoka ivyeo hadi misi zose khahana mntu endae ade tini kulawa kwako vituhu." Na wahina wakwe wakaitegeeza mbui iyo. (aiōn g165) 15 Wakabua mzi wa Yelusalemu, Yesu akengia mwe Nyumba ya Muungu akavoka kuwaguusa wantu wose wekuwaho wakataga na kugua vintu. Akahitua meza za wada wabadiishao hea na kugwisa viti vy a wada watagao suwa, 16 khekukunda mntu yoyose kwembokea kwe buha da Nyumba ya Muungu kudoa kintu chochose. 17 Naho ne awahinya, "Igondwa, 'Nyumba yangu yetangwa Nyumba ya kuvikia kwaajii ya wantu wa si zose!' Akini nywie muitenda phanga da wahokaji." 18 Waviki wakuu hamwe na Wahinyi wa Miko, wekutegezavyo mbui izo, wakavoka kuondeza sia ya kumkoma Yesu. Akini wakamuogoha Yesu kwaajii ya wantu wose wekuhondomaao kwa mahinyo yakwe. 19 Ikubuaho guoni, Yesu na wahina wakwe wakahauka mwe mzi uda. 20 Keokeo da mtungaihu, wekuwaho wakemboka ne wauwona uda mtini unyaa wose hadi kwe sina. 21 Petulo akakumbuka akamwamba Yesu, "Mhinyi, kaua uda mtini wekuubadio lazi, unyaa!" 22 Yesu akatambaisa, "Mzumieni Muungu." 23 Nawamba kwei mntu akawamba muima unu, ng'oka uketambike mwe mazimshindo naye khana matumatu mwe moyo wakwe, akini akazumiia mbui zose agombekazo zagosoka, enda agosoewe mbui iyo. 24 Kwaajii iyo nawagombekani, mvikaho na kuombeza kintu chochose, zumiani kwamba mkihokea, nacho chenda kiwe chenu. 25 Nyie mgookaho kuvika, mwekeeni kia mntu mwekukubanangia chochose, ili Tati yenu mwe uwanga

awaakee masa yenu. **26** Akini mwesekuwaakea watuhu, hata Tati yenu mwe uko uwanga kwa Muungu khana awaakee masa yenu. **27** Naho wakabua Yelusalemu vituhu, Yesu ekuwaho akaita he Nyumba ya Muungu, Waviki wakuu na Wahinyi wa Miko na wadaa waongoezi wakambasa, **28** wakamuuza, "Ni kwa udaho uhi wagosoa mbui izi? Naho nndai mwekukwekha udaho wa kugosoa mbui izi?" **29** Yesu akawatambaisa, "Nendaniwauze mbui mwenga, mkanitambaisa nami nendaniwambe nagosoa aya kwa udaho wa ndai. **30** Nigombekani, udaho wa ubatiizo wa Yohana walawa kwa Muungu au walawa kwa wantu?" **31** Wakavoka kuuzana, "Tikamba walawa uko uwanga kwa Muungu endaatiuze, 'Kwambwai khamwekumzumiia Yohana?' **32** Na tikamba, 'Ulawiyya kwa wantu.'" Wakaogoha zumwezumwe da wantu kwaajii wose wamzumiyya Yohana kwei ni muoni wa Muungu. **33** Aho wakamtambaisa Yesu, "Swie khatimanya." Yesu akawamba, "Mie nami khinaniwambe nagosoa mbui izi kwa udaho wa ndai."

12 Naho Yesu akavoka kugombeka nao kwa misimo, "Mntu yumwe kaima mnda wa mizabibu akazenga ukanto, na gatigati akagosoa hantu ha kukamuiia divai, akazenga mnaa aho. Naho akauazima uda mnda kwa waimi akatamba kuita si ya hae." **2** Kisingi cha ubosi chekubuaho, akamwagiyya mndima wakwe kwa wada waimi, amwetee fungu dakwe da ubosi da yuda mwenye mnda. **3** Wada waimi wakamgwiyya, yuda mndima wakamtoa na kumuza bue. **4** Mwenye mnda akamwagiyya mndima mtuhu, uyu nae wakamtoa mwe mtwi na kumtenda vyesavyo kutama. **5** Yuda mwenye mnda akamwagiyya mndima mtuhu, awo waimi wakamkoma na mwenye mnda akawaagiiya watuhu wangi, wakatoigwa na wangi wakakomwa. **6** Mwenye mnda akasigaa na

mntu yumwe ni mwanawwe amkundisae. Nae akamwagiya uyo akagombeka, "Wenda wamtunye mwanangu!" **7** Akini wada waimi wakaambizana, "Uyo ne mpazi haya timkome, upazi utende wetu." **8** Kwaiyo wakamgwiya, wakamkoma na kumtambika chongoi ya uda mnda wa mizabibu. **9** Aho Yesu akawauza, "Mwenye mnda endaatende viivihi? Endaeze awadagamize awo waimi na kuazimisha mnda uwo wa mizabibu kwa waimi watuhu. **10** Khamzati kusoma Maandiko aya? 'Iwe dekuemewado na wazengi isasa diwa iwe kuu da khandani. **11** Zumbe ne mwekugosoa mbui inu, nado ni utangio kwetu!" **12** Waviki wakuu, Wahinyi wa Miko na wadaa wamanya yakuwa msimo uwo wawausu, wakageeza kumgwiya akini wakaogoha zumwezumwe da wantu aho wakambada wakaita. **13** Naho, wamwe wa Mafalisayo na kizumwezumwe cha Helode, wakaagiiwa kwa Yesu wamtege kwa mbui zakwe. **14** Wakambasa Yesu wakamwamba, "Mhinyi tamanya wee ni mntu mzumizi, ugombekaye ukwei. Naho khukauwa ukuu wa mntu yoyose, akini wahinya kwei sia ya Muungu. Ni vyedi kuiha kodi kwa Seuta mkuu wa Lumi? Tiihe hambu tesekuiha?" **15** Akini Yesu ne amanya uhokho wao. Akawatambaisa, "Kwa mbwai mwanigeeza? Nekhani sensi niikauwe." **16** Wakamwegaiya sensi mwenga ne awauza, "Cheni na idi zina ni da ndai?" Ne wamtambaisa, "Ni vya Seuta mkuu wa Lumi." **17** Aho Yesu akawamba, "Ni vyedi mwekheni Seuta mkuu wa Lumi ayo yakwe na Muungu mwekheni yakwe." Wakahondomazwa muno nae. **18** Naho, wamwe wa Masadukayo wamba khakuna kuyuyuka, wakambasa Yesu na kumuza, **19** "Mhinyi, Musa katiagijiya ivi, 'Mntu akauya na nyuma na kumbada mkaziwe kwesiho kuvyaa. Nduguye akundigwa amdoe yuda myee mwekufiwa ni mgosi, adahe kumvyaa wana.' **20** Naho

nekuwa na ndugu mfungate, yuda wa bosí kategua, akauya na nyuma kwesiho kubada mwana. **21** Ndugu wakaidi naye akampaa yuda mvyee mwekufiwa ni mgosi, akini yee naye akauya na nyuma kwesiho kubada mwana. Viyaviya ndugu wa ntatu akauya na nyuma. **22** Wose mfungate wakauya na nyuma kwesiho kubada mwana. Ne yuda mvyee naye mwekufiwa ni mgosi akauya na nyuma. **23** Aho, msi wantu wendaho wayuyuke, mvyee uyo endaawe mkaza ndai? Kwaviya wose mfungate ne wamteguwa.” **24** Yesu akawatambaisa, “Nyie mwaga kwaviya khammany Maandiko ya Muungu wala udaho wa Muungu. **25** Kwaviya wantu wendaho wayuyuke, khawana wategue wala kutegulwa, iya wendawawe inga wandima wa uwanga wa Muungu. **26** Akini mbui ya kuyuyuka kwa wekufao, khamzati kusoma mwe kitabu cha Musa hantu ambaho kada katundugua kekuwacho chaka moto? Muungu akamwamba Musa, ‘Mie ni Muungu wa Ibulahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo.’ **27** Yee ni Muungu wa wantu wagima, na khio Muungu wa wada wekuuyao na nyuma. Ivyo mbanikiwa muno!” **28** Mhinyi yumwe wa miko akabua hada, akategeesa wahiganavyo. Ekuonaho Yesu kawatambaisa vitana yuda Sadukayo, ne ambasa Yesu na kumuuzi, “Mwe amli zose ni ihi ya bosí?” **29** Yesu akamtambaisa, “Mwiko mkuu ni unu, ‘Tegeezani nywie wantu wa Isilaeli! Zumbe Muungu yetu ni yumwe Zumbe ikedu. **30** Mkunde Zumbe Muungu yako kwa moyo wako wose, kwa muye wako wose, na kwa aki zako zose na kwa mdundugo wako wose.” **31** Ya kaidi ni inu, ‘Mkunde mwenzio inga wekundisavyo mwenye.’ Khahana mwiko mkuu mtuhi kusima inu miidi.” **32** Aho yuda Mhinyi wa Miko akamwamba Yesu, “Kugombeka vyedi Mhinyi! Muungu ni yumwe du na khahana Muungu mtuhi inga

yee. **33** Naho yakundigwa mntu amkundise Muungu kwa moyo wose na kwa muye wose na kwa akii zose na kwa udaho wose, na kumkundisa mwenzio inga wekundisavyo mwenye. Mbui inu ni ntana kusima malavyo na ntambiko.” **34** Yesu ekuonaho yuda mntu kamtambaisa kwa kutintimaa akamwamba, “Wee khuho hae na Uzumbe wa Muungu.” Bada ya mbui ida khahaha mntu yoyose mwekudaha kumuaza vituhu mbui yoyose. **35** Naho kisingi Yesu ekuwaho akahinya kwe Nyumba ya Muungu, akawauza, Wahinyi wa Miko wamba Klistu ni mwana Daudi? **36** “Daudi mwenye akaongoewa na Muye wa Muungu akagombeka. ‘Zumbe akamwamba Zumbe yangu, ekaa mkono wangu wa kudiya, hadi nendaho niwaike wamasa wako asi he miundi yako.’ **37** Daudi mwenye amwetanga Klistu Zumbe, aho Klistu endaawe viivihi mwanawe?” Zumwezumwe da wantu ne wakamtegeeza Yesu kwa kinyemi. **38** Yesu ekuwaho awahinya ne awamba, “Ekaani hae na Wahinyi wa Miko, wakundao kwemboka emboka wevaia khanzu zilehazo na kuuguswa ni wantu kwa tunyo mwe gwiyo, wakunda kwekaa hantu ha tunyo he Nyumba ya kukintania Wayahudi, **39** Wakunda kwekaa viti vya hemeso mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi na kwekhigwa phasi ha ntunyo mwe ntafuno. **40** Wawakonya wavyee wekufiwa ni wagosi naho wegosoa kuvika kisingi kilehacho! Msi wa kuamuiwa wendawekhigwe sugusa khai!” **41** Yesu ekuwaho kekaa hehi na ntezu ya kuikia malavyo. Akawakauwa wantu wangi waavyavyo hea na kuika mwe ntezu ya Nyumba ya Muungu. Wantu wenye mai nyingi walavya hea nyingi. **42** Aho ne eza mmaa yumwe mkiwa mwekufiwa ni mgosi, akalavya sensi mbii za shaba. **43** Aho Yesu akawetanga wahina wakwe akawamba, “Nawamba kwei mmaa uyu mkiwa mwekufiwa ni mgosi kagea hea nyingi

mwe ntezu ya malavyo kusima wose wekulavyao. 44 Kwaviya Watuhu wose walavya mai zekuwamemeazo, akini uyu mmaa mwe ukiwa wakwe kalavya vyose ekuwavyonavyo hata kia chakumwambiza mwe ugima wakwe."

13 Yesu ekuwaho akalawa mwe Nyumba ya Muungu, mhina wakwe yumwe akamwamba, "Mhinyi, kauwa maiwe aya na mazengo yekuwavyo matana muno!" 2 Yesu akamwamba, "Wayaona mazengo aya makuu? Khahana hata iwe dimwe dendado disigae uwanga ya ntuhu, yose yenda yatulwe." 3 Yesu ekuwaho kecaa kwe muima wa Mizaituni na kukauwa Nyumba ya Muungu, Petulo na Yakobo na Yohana na Andulea wakamuza kwesiho wantu. 4 "Tambie mbui izo zendazilawie ini? Na utangio wakwe ni uhi wendaoutimanyise mbui izi zihehi kubua?" 5 Yesu akavoka kuwamba, "Ekauweni mwesekutiiwa ni mntu yoyose." 6 Wangi wendaweze na kwetanga kwa zina dangu, kia yumwe endaagombeke, "Mie nee Klistu!" Naho wendawawatiie wantu wangi. 7 Mwendaho mtegeeze mbui ya khondo kwa hae na vuzo da khondo kwa hehi, mwesekuwa na maatu. Mbui izo zakundigwa zilawie, akini mbui iyo khaizati kubua. 8 Wantu wa si mwenga wendawatowane na wantu wa si ntuhu, wantu wa useuta umwe wendawatoane na wantu wa useuta mtuhu, naho kia hantu hendahawe na mizingizo ya inusi na baa da saa. Mbui izi inga usungu wa bosi wa kuvyaa mwana. 9 Akini nywie mwekae meso, kwaviya wendawawegae mwe kifungo na kuwatoa mwe Nyumba ya kuvikia Wayahudi. Mwendamwegalwe hemeso ya wagookezi na maseuta kwaajii yangu, ili muwambe Mbui Yedi. 10 Akini yakundigwa Mbui Yedi ya Muungu ivoke kubiikiwa kwa wantu wa si zose, kabla khakizati kubua kisingi cha kisikizi. 11 Naho wendaho wawagwiye na kuwegaa ha kuamuiwa,

msekuogoha mwendamgombie mbwai, mda wendaho ubue
dodose mwendado mwekhigwe gombekani. Kwaviya khio nywie
mgombekao iya ni Muye wa Muungu. **12** Mntu endaamhituke
nduguye akomwe, na tate endaamhituke mwanawewe. Wana nao
wendawawahituke wavyazi wao na kuwakoma. **13** Wantu wose
wendawakimwe na nywie Kwaajii yangu, iya mwendaazizimize
adi kubua kisikizi ne endaye aoholwe. **14** Muonaho ufyaimu
ugooka hantu kwesiho hakwe, mmanyisi na amanye mana
yakwe aho, wada weiho Uyahudi waguukie kwe miima. **15** Yuda
mwe uwanga ya nyumba asekuseea asi kwengia mwe nyumba
yakwe kudoa kintu chochose. **16** Mntu mwekuwa mwe mnda
asekuuya kaya kudoa nguo yakwe. **17** Wendawakione wavyee
wekwenuao maifu na wada waokhesao msi uwo! **18** Mwombezeni
Muungu mbui izo zeskulawia kisingi cha pheho. **19** Kwaviya
kisingi icho chendakiwe cha suuba kuu na khakizati kulawiyya
kuvokea aho Muungu ekugosoavyo inusi hadi ivyeo, naho
khayezakulawiyya vituhu. **20** Inga Zumbe khekuwa ahunguzie
misi izo khahaha mntu mwendayeao holwe, akini kwaajii ya
wantu wakwe ekuwasaguao Zumbe kahunguza misi izo. **21**
“Naho mntu yoyose akawamba, Kauwani, Klistu yuaha, au yu
kuda! Msekuzumiia.” **22** Kwaviya wendawalawie maklistu wa
utiizi na waoni wa utiizi, wendawagosoe vihii na viozo, kwaajii ya
kuwaza hata wada wekusagulwao ni Muungu, inga vikadahika.
23 Akini nywie mwekae meso! Kwaviya khitagombekea mbui
zose zekuwazo khazizati kulawiyya. **24** “Mwe misi izo, suuba
kuu ikemboka, zua dendadigewe kiza na mweenge khauna
ung’ae.” **25** Ntoondo zendazigwe kulawa uwanga na mdundugo
wa uwanga kwe mazunde wendausingisike. **26** Aho Mwana wa
Mntu endaalawie akeza mwe mazunde kwa udaho na ukuu. **27**

Naye endaawagiye wandima wa uwanga kwa Muungu kuwaika hamwe wantu wose wekusagulwao ni Muungu, kulawiya phande zose nne za inusi, kulawiya kisikizi cha inusi hadi kisikizi cha mmbingu. **28** “Kauwani msimo wa mti wa mtini na mwehinye. Aho matambi yakwe yavoka kutenda mateke na kulavya mani, mmanye kisingi cha ubosi kihehi.” **29** Viyaviya muonaho mbui izo zikalawia, mmanye Mwana wa Mntu yu hehi kwe uvi kweza. **30** Nawamba kwei, kivyazi iki khakinachemboke hadi mbui zose izo zendahozilawie. **31** Mmbingu na inusi zendazemboke, akini mbui zangu khazina zemboke katu. **32** Akini khahana mntu amanyae msi na saa hata wandima wa uwanga kwa Muungu, na Mwana khamanya, iya Tate ikedu ne amanyae. **33** Muwe tayali kwaviya khammanyia kisingi icho chenda kibue ini. **34** Yundaiwe inga mntu alawaye kaya na kuita ntambo akawabadia wandima wakwe waikaue na waigookee, kia yumwe akamwekha ndima yakwe yakugosoa, akamwamba yuda semgoja “Asekugona.” **35** Mwekae tayali kwaviya khammanyia mwenye kaya endaauye ini, yadahika ni guoni, kio kikuu, keokeo da mtungaihu au keo. **36** Mwekae tayali ili akeza vuupu asekweza akawabwiya mgona. **37** Niwambavyo nywie nawamba wose, mwekae tayali!

14 Nezisigaa misi miidi kabla khaizati kubua sikukhuu ya Pasaka na ya mabumunda yesayokugewa hamila. Waviki wakuu na wahinyi wa miko wakaondeza sia ya kumgwiya Yesu kwa unyanyi na kumkoma. **2** Akini wakamba, “Tese kumgwiya kisingi cha sikukhuu ya Pasaka, wantu wese kweza wakatikweea khumbizi.” **3** Yesu ne yumwe mzi wa Besaniya, mwe nyumba ya Simoni mntu mwekuwa na utamu wa nyoka. Aho Yesu ekuwaho akada khande ne engia mvyee yumwe mwekuwa na nchupa ya iwe yetangwayo alibasta yenyen mavuta yanukhiayo vitana ya

hela nyingi. Akaitua ida nchupa na kumwetiia mavuta Yesu mwe mtwi. **4** Wamwe wa wantu wekuwaho aho wakakimwa na mbui ida wakauzana, "Kwambwai mavuta aya matana yaga buehue? **5** Mavuta ayo ne yadahika kutangwa kwa sensi nyingi na sensi izo wakekhigwa wakiwa!" Wakamwakia yuda mvyee. **6** Akini Yesu akawamba, "Mweekeni kwambwai mwampisha? Kanigosweea mbui ntana. **7** Wakiwa mnao misi yose, mwadaha kuwaambiza kisingi chochoso mkundacho. Akini mie khinaniwe hamwe na nywie misi yose. **8** Mvyee uyu kagosoa viya ekudahavyo, kaongoa kuusisa mwii wangu mavuta kwaajii ya kuandaia maziko yangu. **9** Nawambeni kwei, hantu hohose mwe inusi Mbui Yedi yendaho ibiikiwe, mbui inu ekugosoayo uyu mvyee yenda itamwiwe kwa khumbuso da yuda mvyee." **10** Naho Yuda Isikaliote yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi, akaita kwa waviki wakuu ili kumhituka Yesu. **11** Waviki wakuu wekutegeezaho mbui izo, ne wawa na nyemi, wakamwikia kiaga cha kumwekha hela. Aho Yuda akavoka kuondeza phasi ya kumhituka Yesu. **12** Mwe msi wa bosi mwe sikukhuu ya mabumunda yesayokugewa hamila, kisingi ambaho mwanangoto wa Pasaka adumulwa singo, wahina wakwe wakamuza Yesu, "Wakunda tikwikie hahi ntafuno ya Pasaka?" **13** Naho Yesu akawagiya wahina wakwe waidi, akawamba, "Hitani kwe mzi na umo mwendamkintane na mgosi yumwe kenua biga da mazi. Mtongeeni, **14** hadi mwe kaya endayoengie, mkamwambe mwenye kaya, 'Mhinyi amba, nihahi gati nendaho nidiie khande ya Pasaka hamwe na wahina wangu?' **15** Naye enda awonyeshe gati khuu yeuko uwanga kwe goofa chekuikwacho tayali, tiikieni umo." **16** Wahina wakahauka wakaita kwe mzi, wakabwiya kia kintu nsawa inga Yesu ekuwagombekeavyo. Ne waiika

ntafuno ya sikukhuu ya Pasaka. **17** Yekubuaho guoni Yesu akabua hamwe na wahina wakwe kumi dimwe na waidi. **18** Wekuwaho wakada khande Yesu akawamba, “Kwei nawamba yumwe yenu mda nami, enda anihituke.” **19** Wada wahina wakagumia miyo wakamuuza Yesu yumwe yumwe, “Hambu, ni mie?” **20** Yesu akawatambaisa, “Ni yumwe gatigati yenu nywie kumi dimwe na waidi, ni yuda agintae bumunda hamwe na mie mwe bakui. **21** Kwei Mwana wa Mntu aita kuuya na nyuma inga yekuandikwavyo mwe Maandiko ya Muungu, akini endaakione mntu yuda amhitukae Mwana wa Mntu! Ebae mntu uyo khekuwa avyaigiwe!” **22** Wekuwaho wakada, Yesu akadoa bumunda akatogoa, akadibendua na kuwekha wahina wakwe, akamba, “Doani unu nee mwii wangu.” **23** Naho akadoa kikombe cha divai, akamtogoa Muungu na akawekha wose wakadomea kulawa mwe kikombe icho. **24** Akawamba, “Inu ne phome yangu ya Agane yetikayo kwaajii ya wantu wangii.” **25** Nawamba kwei, “Khinanidomee vituhu divai inu ya mzabibu hadi misi ida nendayo nidomee uhya mwe Uzumbe wa Muungu.” **26** Naho wakatoa wiya, wakahauka wakaita kwe Muima wa Mizaituni. **27** Yesu akawamba wahina wakwe, “Nywie nyose mwendamnibade, kwaviya Maandiko ya Muungu yamba ‘Nenda nimtoe mwiisi, na ngoto zenda ziangadike uko na uko.’ **28** Akini nendaho niyuyuke nenda niwaongoe kuda Galilaya.” **29** Petulo akamwamba Yesu, “Inga wose wendaho wakubade, mie khina nikubade katu!” **30** Yesu akamwamba Petulo, “Kwei nakwamba kio iki, zogoo khadizatikukema maa mbii, wendauniemee maa ntatu.” **31** Akini petulo akaendeea kugombeka, “Hata inga nikakudigwa niuye na nyuma hamwe nawe, khina nikubade katu.” Naho Wahina wose wakagombeka inga ivyo. **32** Aho,

wakabua he kamnda wetangwao Gesemane, Yesu akawamba wahina wakwe, “Ekaani aha, kisingi mie navika.” **33** Naho akawadoa Petulo, na Yakobo na Yohana. Akavoka kuugumia muno mwe moyo wakwe na kuangadika. **34** Ne awamba, “Nina usungu mno mwe moyo wangu hehi na kunikoma. Mwekae aha na mwekae meso.” **35** Akaita mbee kidodo, aketambika asi akagonea ifu, akavika amba, ati ikadahika asekwembokea mda uwo wa suuba. **36** Akagombeka, “Abba, Tate mbui zose kwako zadahika. Uniusie kikombe iki, iya khio inga nikundavyo mie iya ukundavyo weye.” **37** Naho akauya na kuwabwiya wada wahina wakwe watatu wagona, akawamba Petulo, “Simoni, kugona? Khamwekudaha kwekaa meso hata saa mwenga?” **38** Naho akawamba, “Mwekae meso na kuvika mwesekweza kwengia mwe mageezo. Muye wakunda, iya mwii khauna udaho.” **39** Akenda kuvika vituhu na kuuiya mbui ziyaziya. **40** Naho akauya vituhu, akawabwiya wagona kwaviya meso yao ne yamema usisiza, khawokumanya da kumtambaisa. **41** Ekwezaho maa ya ntatu akawamba, “Khamzati kwenuka na kuhumwiiza? Isasa enukani! Mda ubua kauwa, Mwana wa Mntu agewa mwe mikono ya wagosoao mavigaviga. **42** Enukani! Titeni! Kauwani, yuda mntu endaeanihituke yuhehi.” **43** Yesu ekuwaho agombeka, Yuda, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi akabua, keza hamwe na zumwezumwe da wantu wekwenuao mapaange na malungu. Wantu awo ne waagiiwa na waviki wakuu na wahinyi wa miko hamwe na wadaa wagookezi. **44** Naho Yuda Isikaliote nee kawekha utangio, “Nendaye nimuumbatie uyo mgwiieni na kumwiika asi ya ugoja.” **45** Yuda Isikaliote ekubuaho akaita kwa Yesu, akamwamba “Mhinyi!” Naho akamuumbatia. **46** Wada wantu wakamgwiya Yesu na kumwiika asi ya ugoja. **47** Yumwe

da wada wekuwaho wagooka aho hamwe na Yesu, akasomoa paange dakwe akamtoa yumwe wa wandima wa mviki mkuu, akamsenga gutwi. **48** Naho Yesu akawamba, “Uwo mweza na mapaange na malungu kunigwiya inga mie ni mhokaji? **49** Kia msi ni hamwe nanywi kahinya mwe Nyumba ya Muungu, khamwekunigwiya, akini isasa yakundigwa Maandiko ya Muungu yaiganie.” **50** Aho wahina wakwe wose wakambada na kuguuka. **51** Nekuwa na mbwanga yumwe ekuwaye akambasa Yesu nekavaa shuka ing'aayo. Naho wakageeza kumgwiya. **52** Akini yee akachopoka na kuwabadia shuka ing'aayo, akaguuka kwesaho nguo. **53** Naho Yesu akegalwa mwe kaya ya mviki mkuu, aho akakintana na waviki wakuu wose, wadaa na wahinyi wa miko ne wakintana. **54** Petulo akambasa Yesu kwa hae, akengia mda mwe buha da mviki mkuu, akecaa hamwe na wasemgoja aotea moto. **55** Waviki wakuu na wantu wose wa baaza kuu wakoondeza, mbui zendazo zimtende Yesu akomwe, akini khawekupata. **56** Wantu wangi nee wagooka na kugombeka uhokho, akini mbui zao khazekuhigana. **57** Naho watuhu wakagooka wakagombeka uhokho, **58** “Timtegeeza mntu uyu akagombeka, ‘Nenda niibanganje Nyumba inu ya Muungu yekuzengwayo na wantu, na kwa misi mitatu nendaniizenga tuhu yesayokuzengwa na wantu.’” **59** Akini ata ivyo mbui zao khazekwevana. **60** Nee Mviki Mkuu akagooka hemeso yao akamuza Yesu, “Wee khutambaisa mbui? Wantu awa waona mbwai kwako?” **61** Akini yee akanyamaa khekuandua hata mbui mwenga. Mviki Mkuu akamuza vituhu, “Uwo wee nee Klistu, Mwana wa Muungu Mkuu?” **62** Yesu akatambaisa, “Ehe, nee mie, na nywie mwendammwoone Mwana wa Mntu kecaa phande ya kuume ya Muungu mwenye udaho, eza na maangwi ya

uwanga." **63** Aho Mviki Mkuu akatatua khanzu yakwe, akamba, "Taonda mbui yani vituhu za kumkoea masa?" **64** Mtegeezeni amdumuavyo Muungu. Nyie mwaona vivihi? Wose wakakunda akomwe. **65** Aho wamwe wa wantu wakavoka kumswiia ovu, wakamfunga buye, wakamtoa na kumwamba, "Otea ni ndai mwekukutoa!" Hata wakinasemgoja wakamdoa, wakamtoa vibao. **66** Petulo ekuwaho yu ahosi kwe buha, yumwe wa wandima wa kiyee wa Mviki Mkuu akeza. **67** Ekumuonaho Petulo aotea moto, akamkauwa akamwamba, "Hata wee nee uhamwe na Yesu Mnazaleti." **68** Akini Petulo akaemea, "Hangi na khimanya ugombekayol!" Naho Petulo akahauka akaita hantu ha kwengiia, aho zogoo dikakema. **69** Yuda mndima ekumwonaho vituhu Petulo akavoka vituhu kuwamba wantu wekuwao wagooka aho, "Mntu uyu ni yumwe yao." **70** Petulo akaemea vituhu. Mda mcheche wantu wekuwaho wagooka aho wakamwamba Petulo, "Kwei wee ni yumwe yao, kwaajii wee ni Mgalilaya." **71** Iya Petulo akavoka kweyapiza na kuaha akamba, "Miye khimmanya mntu uyu mgombekaye mbui zakwe." **72** Aho zogoo akakema maa ya kaidi, Petulo akakumbuka viya Yesu ekuwavyo kamwamba, "Zogoo khadizati kukema maa mbii, wendauniemee maa ntatu." Petulo akahomokeza mesozi.

15 Kwekuchaho waviki wakuu na wadaa na wahinyi wa miko na Baaza kuu dose, wakamgea phingu Yesu wakamwegaa na kumwekhiiza kwa Pilato. **2** Pilato akamuuza Yesu, "Wee ni Seuta wa Wayahudi?" Yesu akamtambaisa, "Eeh inga ugombekavyo wee!" **3** Waviki wakuu wakamuahia Yesu kwa mbui nyngi. **4** Pilato akamuuza vituhu Yesu, "khuna da kutambaisa? Kauwa wakusakiavyo mbui nyngi kwaajii yako." **5** Akini Yesu khekutambaisa mbui hata Pilato akahondomaa. **6**

Kia kisingi cha sikukhuu ya Pasaka, Pilato kawa na mazweea ya kuwavuguiya mfungwa yumwe wamkundaye. **7** Kisingi icho nekuwa na mntu yumwe etangwae Balaba, nee kafungwa hamwe na wantu wekuaho waemea uongooezi, naho nee wagosoa ukomaji kwe khumbizi. **8** Wantu wangi wakaita kwa Pilato wakamwombeza awagosoeinga yekuwavyo akawagoso. **9** Pilato akawauza, "Mwakunda niwavuguiye Seuta wa Wayahudi?" **10** Pilato kagombeka ivyo kwaajji kamanya pwii waviki wakuu wamwegaa Yesu kwakwe kwaajji ya kinyuu. **11** Akini waviki wakuu wakawatenda wantu watoe vuzo ili wamwombeze Pilato awavuguiye Balaba. **12** Pilato akawauza wantu vituhu, isasa mwakunda nigosoe mbwai mntu uyu mwetangwae Seuta wa Wayahudi? **13** Wantu wose wakatowa mgutio vituhu, "Mgong'ondeni kwe mhamba!" **14** Akini Pilato akawauza, "Kwambwai! Kagosoa ufyaimu wani?" Akini wowo wakaendeea kutoa mgutio, "Mgong'ondeni he mhamba!" **15** Pilato akakunda kutamiza dia zumwezumwe da wantu. Aho nee amwekea Balaba kulawa mwe kifungo. Akakunda Yesu atoigwe ngoda wakabinda wamgong'ondee he mhamba. **16** Naho asikai wakamwegaa Yesu mwe buha da nyumba ya mkuu wa si ya Yudea, aho wakakintana kikosi kigima cha asikai. **17** Wakamvika gwanda da zambalau, wakagosoa kintu inga khofia ya useuta yekugosolwayo na miwa, wakamwiikia Yesu mwe mtwi wakwe. **18** Wakavoka kumuugusa, "Mwinyi Seuta wa Wayahudi!" **19** Wakamtoa kwa ngoda ya lasi mwe mtwi, wakamswiia ovu, wakamkintia mavindi na kumwenamia. **20** Wekubindaho kumbea, wakamhambua dia gwanda da zambalau, wakamvika nguo zakwe, naho wakamlavya chongoi, wakamwegaa kumgong'ondea mwe mhamba. **21** Wekuwaho siai, wakakintana na mntu yumwe etangwae Simoni,

mwenyezi wa Kilene. Yee nee ni tate yao Alekizanda na Lufo na kisingi icho ne akalawa chongoi ya mzi. Nee asikai wamshutiza audoe mhamba wa Yesu. **22** Naho wakamwegaa Yesu adi hantu hetangwaho Goligota, mana yakwe hantu ha Fufu da Mtwi. **23** Wakamwekha divai yekuhanganywayo na mzigi wetangwao manemane, akini yee akaemea kuidomea. **24** Nee wamgong'ondea he mhamba, wakapangana nguo zakwe na kuzitoea kula kia yumwe adoe yakwe. **25** Neiwa saa ntatu da keo wekumgong'ondeavyo he mhamba. **26** Nee yagondwa masa yakwe ni, "Seuta wa Wayahudi." **27** Wamgong'ondea he mhamba na wahokaji waidi kia yumwe mhamba wakwe, yumwe phande ya kudiya na mtuhu phande ya kumoso. **28** Aho Maandiko ya Muungu yakaigania yambayo, "Kaikwa kundi dimwe hamwe na wahokaji." **29** Wantu wekuwao wemboka hantu hada wakamandumua wakasingisa mitwi yao na kugombeka, Ehee! Wee mtua Nyumba ya Muungu na kuizenga kwa misi mitatu. **30** Isasa weohoe mwenye seea he mhamba! **31** Na viyaviya waviki wakuu hamwe na wahinyi wa miko wakammbea wakamba, "Kawaoho wantu watuhu akini khadaha kweoho mwenye!" **32** Ati yee ni Klistu ekusagulwae ni Muungu, Seuta wa Isilaeli! Na asee kulawa he mhamba tione na kumzumiia hata wada wantu wekugong'ondwao wose he mhamba nae wakamendumua. **33** Kuvoka saa mtandatu wa musi adi saa kenda kiza kikuu kikagwa mwe si yose. **34** Saa kenda guoni Yesu akaiya kwa mgutio mkuu, akamba, "Eloi, Eloi, lama, Sabakitani?" Mana yakwe, "Muungu yangu, Muungu yangu mbona kunibada?" **35** Wamwe wa wantu wekugookao hada wekutegezaho ivyo wakamba, "Tegeeza! Amwetanga Elia." **36** Mntu yumwe akamgukia akaginta dodoki mwe divai yekusasayo, akaika uwanga ya lasi akamwekha

adomee akamba, "Hembu timkaue ati Elia endaeze amseeze he mhamba!" **37** Yesu akakema kwa mgutio mkuu, akauya na nyuma. **38** Nee pazia kuu da Nyumba ya Muungu dikatatuka ntii mbii kulawa uwanga hadi asi. **39** Mkuu wa maasikai ekuwaye kagooka hemeso ya mhamba wa Yesu, ekuonaho Yesu kauya na nyuma kwa namna iyo, akamba kwei mntu uyu nekawa Mwana wa Muungu. **40** Wawa aho wavyee wekukauwao kwa hae gatigati yao nee ni Maliamu Magidalena na Salome na Maliamu mami yakwe Yakobo mvunawe da Yusufu. **41** Awa ne wambasa Yesu ekuwaho Galilaya na kumwambiza. Nekuwa na wavyee watuhu wangi na wangi wekwezao Yelusalemu hamwe nae. **42** Kisingi cha guoni ne kibua kae, na iyo neiwa msi wa maandaiyo yani msi uongoao Msi wa Kuhumwiiza. **43** Aho akeza Yusufu mwenyezi wa Alimatayo ne ni mntu wa Baaza kuu da Wayahudi, mtunywa muno. Yee pia nee akakauwiya kweza kwa Useuta wa Muungu. Nee aita kwa Pilato kwesiho kumwogoha, akamwombeza ekhigwe mwii wa Yesu. **44** Pilato akahondomaa ekusikiaho kuwa Yesu kabindiikia kae kuuya na nyuma. Nee akamwetanga mkuu wa maasikai na kumuuzza ati Yesu kauya kae na nyuma mwandoose. **45** Pilato ekwembigwaho na uyo mkuu wa maasikai Yesu kauya kae na nyuma, akamkunda Yusufu adoe mwii wakwe. **46** Aho Yusufu akagua sanda, akauseeza asi uwo mwii akauvungavunga sanda. Akauwiika mwe mbia dekuwado digosolwa kwe iwe cha ukuu naho akatongoosa iwe kuu hemeso ya uvi. **47** Na Maliamu Magidalena na Maliamu mami yakwe da Yusufu wakahaona aho ekugonezwaho.

16 Msi wa Kuhumwiiza yekwembokayo Maliamu Magidalena na Salome na Maliamu mami yakwe da Yakobo wakagua mavuta matana, ili wakausise mwii wa Yesu. **2** Keo da mtungaihu msi wa

bosi wa juma wakabua he mbia zua dekuvokaho kulawa. **3** Naho wekuwaho siai nee watamwiya, "Nndai mwendaatiusie dia iwe he uvi wa mbia?" **4** Akini wekukauwaho wakoona iwe diusigwa kae nado nee diwa kuu muno. **5** Wekwengiaho mda mwe mbia wakomwona mbwanga yumwe kavaa khanzu yekung'aayo kecaa phande ya kuume wakahondomaa muno. **6** Akini uyo mbwanga akawamba, "Msekuhondomaa. Mwamwondeza Yesu wa Nazaleti mwekugong'ondewa he mhamba. Kayuyuka, khayuho aha, kauwani hantu ekugonezwaho. **7** Hitani mkawambe wahina wakwe hamwe na Petulo awaongweea kuita Galilaya. Uko mwendammwone inga ekuwagombekeavyo." **8** Naho wakalawa hada he mbia na uguuko, mana nee wakazingiza kwa maatu na kuhondomaa khawekumgombekеa mntu yoyose mbui iyo, kwaajii waogoha mno. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu ekuyuyukaho msi wa bosи wa juma aho akeonyesha kwa Maliamu Magidalena, ambae Yesu kamlavya mazaiko mfungate. **10** Maliamu Magidalena akaita, akawamanyisa wada wekuwaho wakitongeana na Yesu na kisingi icho newawa na bwaimbo na kuiya. **11** Akini wekusikiaho Yesu yu mgima ati Maliamu Magidalena kamwoona, khawokumzumiya. **12** Yekwembokaho ayo Yesu akawalawia wahina waidi kwa cheni kituhu. Wahina awo newawa wakaita chongoi ya mzi. **13** Naho wakaita kuwamba wezwao akini wowo khawokuwazumiya. **14** Mda mcheche Yesu akawalawia wahina kumi dimwe na mwenga wekuwaho hamwe wakada khande. Akawaakia muno kwaajii ya kwesekuzumiya kwao na khani zao, mana khawokuwazumiya wada wekuwao wamwona bada ya kuyuyuka. **15** Aho akawamba, "Hitani mwe inusi yose mkabiikie Mbui Yedi kwa wantu wose. **16** Mwendaazumiye

na kubatizwa endaaoholwe. Mwesekuzumiyya endaaamuiiwe.

17 Na vihii ivi vyenda vitongeane na wada wazumiyyao kwa zina dangu. Wenda walavye mazaiko na wendawatamwiyye kwa vitamwiwavyo vihya. **18** Wendawatoze nyoka au kudomea kintu chochoso cha kukoma khakina kiwakome, wendawawaikie watamu mikono nao wendawahone.” **19** Naho Zumbe Yesu ekubindaho kugombeka nao akadoigwa kwe maangwi akekaa phande ya kuume ya Muungu. **20** Wahina wakaita wakabiikia kia hantu, Zumbe akagosoa ndima hamwe nao kuika vitana mbui izo kwa vihii vyekutongenavyo nao.

Luka

1 Mkuu Teofilo. Kwaviya, wantu wangi wekaa na kuandika mbui ziya zekulawiiyazo umu mwetu. **2** Waandika inga tekugombekwavyo na wada wekuonao mbui izo kwa meso yao kuvoka aho bosi mwe ndima ya Yesu. Awo nee wekubiikiyao mbui ya Yesu. **3** Ivo mkuu Teofilo, tekubindaho kusungumanya mbui inu kwa akii kuvoka aho bosi, khiona ni vitana na miye nikuandikie mbui izi kwa vitana, **4** nawe udahe kumanya ukwei wa mbui zose wekuhinywazo. **5** Kisingi Helode ekuwaho seuta wa si ya Yudea nekuwa na mviki yumwe zina dakwe Zakalia, wa kizumwezumwe cha uviki cha Abiya. Mkaziwe nee aketangwa Elizabeti, nae nekawa wakolwa da mviki Haluna. **6** Wose waidi wekaa inga viya wekukundigwavyo ni Muungu, wekaa kwa kutongea miko na miagiyo yose ya Zumbe kwesaho waa. **7** Khawokuwa na wana kwaviya Elizabeti nee khana uvyazi, na wose waidi nee ni wadaa. **8** Msi umwe, Zakalia yekuwaho zamu yakwe ya kugosoa ndima ya uviki mwe Nyumba ya Muungu, **9** kulawana na mazweeya ya waviki, Zakalia akasagulwa kwa kutoewa kula kwengiya mwe Nyumba ya Zumbe kufukiza ubani. Ivo Zakalia akengia mwe Nyumba ya Muungu. **10** Zumwezumwe kuu da wantu nee wakintana chongoi wakavika kisingi icho cha kufukiza ubani. **11** Mndima wa uko uwanga kwa Muungu wa Zumbe akamwawiya uko gati, akagooka phande ya kuume wa ingo da kufukizia ubani. **12** Zakalia ekumuonaho yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu, akavituka na akaogoha muno. **13** Iya mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamwamba, Zakalia, "Usekuogoha Kwaviya Muungu kautgeeeza uviki wako, na mkazio Elizabeti endaakuvyaiye mwana kigosi, nawe wendaumwetange zina

dakwe Yohana. **14** Nawe wendauwe na kinyemi kikuu na wantu wose wendawawe na kinyemi kwaajii ya kuvyaigwa kwakwe. **15** Endaawe mkuu hemeso ya Zumbe. Khanaadomee divai wala phombe, naho endaamemeezwe Muye wa Muungu kuvokea mwe ifu da mami yakwe. **16** Endaawavuze wantu wang'i wa Isilaeli kwa Zumbe Muungu yao. **17** Endaamwongwee Zumbe, naho endaawe na udaho na muye inga viya Eliya. Endaawaike hamwe vituhu tate na wana wao, endaawagoswee wesaokuzumiya wawe na umanyi wa wantu wedi, na kumwiikia Zumbe wantu wendaowawe tayali kumhokea." **18** Zakalia akamwamba yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu, "Nendanimanye viivihi mbui inu ati niya kwei? Kwaviya miye ni mdaa, naho mkazangu nae ni mdaa." **19** Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamtambaisa, "Miye ni Gablieli, mndima wa Muungu na khiagiwa nitamwiye nawe nikwambe mbui yedi. **20** Kwaviya khwekuzumiya mbui zangu zendazozilawiye kwa kisingi chakwe. Iyyo khaunaudahe kutamwiya adi ayo nekugombekayo yendahoyaiganie." **21** Kisingi kiya, wada wantu wekuwao wakamhafiiza Zakalia uku wahondomaa kwa kucheewa kulawa kwakwe mwe Nyumba ya Muungu. **22** Ekulawaho chongoi khekudaha kutamwiya kwaajii nekawa akatamwiya nao kwa utangio. Wantu wakamanya kinagaubaga kuna ekuonado mwe Nyumba ya Muungu. Kwaviya nee atamwiya nao kwa mikono. **23** Zamu yakwe ya kugosoa ndima yakwe yekusiaho, akauya kaya kwakwe. **24** Kisingi kwemboka, Elizabeti akenua ifu, nae khekulawa kaya kwakwe kwa kisingi cha miongo mishano. **25** Akagombeka, "Zumbe ivi nee ekunigosweeavyo kisingi iki, kanikauwa na kuniusia soni yangu ya kwesekuvyaa nekuwayo nayo hemeso ya wantu." **26** Yekubuwaho muongo wa mtandatu,

mndima wa uko uwanga kwa Muungu etangwaye Gablieli nekaagiiwa ni Muungu aite kwe mzi zina dakwe Nazaleti uko si ya Galilaya, **27** kwa mndee yumwe mwenye kiwa etangwae Malia, mwekuwaye kaombwa na mntu yumwe zina dakwe Yusufu wa kolwa da Daudi. **28** Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamlawiiya Malia akamuugusa, “Ewe mwekujaiwaye wedi na Muungu, Zumbe yu hamwe nawe.” **29** Malia ekusikiaho mbui izo neawa na maatu, akamamakhanya mbui izi zina mana yani? **30** Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamwamba Malia, “Usekuogoha kwaviya Muungu kakujaiya wedi wakwe, **31** Wendawenue ifu, naho wendauvyae mwana kigosi, na zina dakwe wendaumwetange Yesu. **32** Uyo endaatende mkuu naho endaetangwe Mwana wa Muungu ekuwaye uko uwanga wa vyose. Zumbe Muungu endaamwekhe kigoda cha useuta cha Daudi tati yake. **33** Endaawe seuta wa kolwa da Yakobo kwa misi yose kwesiho kisiikizi, naho useuta wakwe khaunauwe na kisiikizi.” (*ajōn g165*) **34** Malia akamtambaisa yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu, “Yadahika viivihi, mbui iyo mana miye nina kiwa?” **35** Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akamtambaisa, “Muye wa Muungu wendaukwezee, na udaho wa Muungu ekuwaye mkuu wa vintu vyose wendaukugubike inga kizui. Kwaajii iyo mwana endaeavyaigwe endaawe Mng'azi naye endaetangwe Mwana wa Muungu. **36** Naho umanye Elizabeti nduguyo nae kenua ifu etiho ni mdaa, na isasa ni muongo mtandatu kwakwe, yee ambae wantu wammanya kuwa khadaha kuvyaa, **37** kwaviya khahaha mbui yesayokudahika kwa Muungu.” **38** Naho Malia akagombeka, “Miye ni mndima wa Zumbe, igosoke mbui inga wekugombekavyo.” Yuda mndima wa uko uwanga kwa Muungu akaita. **39** Mwe kisingi kiya Malia

akafunga ntambo kuita kwa kinyionyo mwe mzi umwe weuko mwe miima ya Yudea. **40** Aho akengia mwe nyumba ya Zakalia akamuugusa Elizabeti. **41** Ahoaho Elizabeti ekusikiaho uugusi wa Malia mwana mwekuwa mwe ifu dakwe Elizabeti akehituahitua. Naho udaho wa Muye wa Muungu ukamwezea Elizabeti. **42** Naho akagombeka kwa mgutio mkuu, "Wee kujaiwa kusima wavyee wose, na mwana wendayeumvya kajaiwa. **43** Miye ndai hata mmaa wa Zumbe yangu abue hangu? **44** Nakwamba, vuupu nekutegeezaho uugusi wako mwana mwe ifu dangu akawa nanyemi na kwehituahitua. **45** Kujaiwa wee mwekuzumiya kuwa yendayawe kwei yada Zumbe ekugombekayo." **46** Malia akamba. "Muye wangu wamtogoa Zumbe, **47** Muye wangu unanyemi kwaajii ya Muungu Mwohozi yangu, **48** Kwaajii kanikumbuka, miye mndima wakwe mdodo! Iyo kuvoka isasa wantu wose, wendawanetange mwenye kujaiwa, **49** Kwaviya Muungu mwenye udaho, kanigosoeya mbui kuu. Zina dakwe ni ng'azi. **50** Mbazi zakwe kwa wantu wamvikiao, Kwekaa kwa vyekuvyaigwavyo na vyekuvyaigwavyo, **51** Kagosoa mbui kuu kwa mkono wakwe, Kawasambaatisha wenao vibui umamakhanyi ya miyo yao. **52** Akawaseeza maseuta wakuu kulawa he vigoda vyao vy auseuta, Kawenua wekuwao wadodo. **53** Wenaosaa endaaweguse vintu vitana, Na wenyе vintu vingi endaawause mikono yebue. **54** Kamwambiza Isilaeli, mndima yakwe, Akakumbuka kuwafiiya mbazi. **55** Inga ekuwaikiavyo kiaga baba zetu, Ibulahimu Na vyekuvyaigwavyo vyakwe misi yose kwesiho kisiikizi!" (aiōn g165)

56 Malia akekaa na nduguye Elizabeti kwa kisingi kibuacho miongo mitatu, naho akauya kaya kwakwe. **57** Kisingi cha kwefungua kwakwe Elizabeti kikabua, akefungua mwana kigosi. **58** Wantu wa hehi yakwe na wanduguze wekumanyaho mbui

inu ati Zumbe kamfiiya mbazi muno, wakawa na kinyemi hamwe naye. **59** Mwana ekubuwaho msi wanane wakeza kumgwisa. Wakakunda kumwetanga Zakalia zina da tati yakwe. **60** Akini mami yakwe akamba, "Khivyo! Zina dakwe endaetangwe Yohana." **61** Wakamwamba, "Khahana yoyose mwe kolwa dako mwe zina inga ido?" **62** Naho wakamwamba kwa ntangio ya mikono tati yakwe, wamanye mwana endaekigwe zina dani. **63** Zakalia akaombeza kibao cha kuandikiya, akaandika ivi, "Zina dakwe ni Yohana." Wose wakahondoma! **64** Ahoaho Zakalia akadaha kutamwiya vituhu, naho akavoka kumtogoa Muungu. **65** Wantu waheli yakwe wose wakaogoha muno, na mbui iyo ikaambazika kiya hantu mwe miima ya si ya Yudea. **66** Na wose wekusikiaho mbui iyo, wakamamakhanya mwe miyo yao na kweuza, "Mwana uyu endaawe mntu yevii vihi?" Kwaajii udaho wa Zumbe neuwa hamwe naye. **67** Zakalia tati yakwe da Yohana, akezewa na udaho wa Muye wa Muungu, naye akatamwiya uwoni unu. **68** "Atogolwe Zumbe Muungu wa Isilaeli! Kwaajii kawezea na kuwaohowa wantu wakwe. **69** Katekha mwohozi mwenye udaho, Uvyaigwa wa Daudi mndima wakwe. **70** Katiikia kiaga aho kae, kwa sia ya waoni wang'azi, (aiōn g165) **71** Kamba endaatiohowe kulawa kwa wamasa wetu. Na kulawa kwa wada wose wesaokutikunda. **72** Akagombeka endaawaonee mbazi wadaa wetu Na kukumbuka diyagane dakwe ng'azi. **73** Kiaga ekumwekhacho Ibulahimu baba yetu. **74** Tioholwe mwe mikono ya wamasa wetu, Tidahe kumgosoeya ndima kwesaho kuogoha. **75** Ili tiwe wazumizi kwa Muungu, na kuwa wantu wategeezao miagiyo yakwe. Misi yose ya ugima wetu. **76** Nawe mwanangu, wendawetangwe Muoni wa Muungu ekuwaye uko uwanga wa vintu yyose, Wendaumuongwee Zumbe ukamuikie Vitana sia

yakwe. 77 Wendauwabiikie wantu kuwa wendawaoholwe Kwa kuekewa mavigaviga yao. 78 Ukundiso wa Muungu na mbazi zakwe zating'azia inga zua diawiado kulawa uwanga. 79 Kwetu swie he kiza na kizui cha ufe, na ung'azi unu wendautumwikie na kutuongweeya mwe sia ya uivanisa.” 80 Yuda mwana neakuwa kimo na udaho wa myye. Akekaa he kiwawe adi ekweaviizavyo kwa wantu wa Isilaeli.

2 Kisingi kiya Kaisali Agusto, Seuta mkuu wa Walumi kaagiyya wantu wose wa inusi wa useuta wa Lumi wataaziwe. 2 Kutaaziwa uko nekuwa kwa bos, aho Kilenyo ekuwaho mkuu wa mzi wa Siliya. 3 Wantu wose wakaita kutaaziwa, kiya mntu mwe mzi wakwe ekuvyaigwaho. 4 Yusufu naye akahauka kulawa mwe mzi wa Nazaleti si ya Galilaya, kwaviya nekawa wa uvyaigwa wa Daudi akaita Betilehemu mwe mzi wa Yudea ekuvyaigwaho Seuta Daudi. 5 Akaita kwe kutaaziwa hamwe na Malia ekuwaye kamuomba, na Malia mwenye nee anaifu. 6 Wekuwaho uko Betilehemu, msi wakwe Malia wa kuvyaa neibua. 7 Nee avyaa mwanawe wa bos, mwana kigosi akamvika nguo za kiteke, akamgoneza mwe dewa da kudiiya ng'ombe kwaajii khawekupata phasi mwe nyumba zakugona wageni. 8 Mwe si ida neekuwa na waisi wekuwao wacheeza, wakainda matintimo ya ngoto na kiyo. 9 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akalawiiya ahoaho na ukuu wa Zumbe ukawang'azia phande zose, naho wakaogoha muno. 10 Mndima wa uko uwanga kwa Muungu akagombeka, “Msekuogoha, khiwaetea mbui yedi yendayoiwatamize wantu wose. 11 Ivyeo mwe mzi wa Daudi kavyaigwa mwohozi kwaajii yenu, yee nee Zumbe Klistu.” 12 Inu ne yendayoiwe utangio kwenu, mwendamumbwiye mwana mteke kazengetezwa magunya na kagonezwa mwe dewa da

kudiya ng'ombe. **13** Ahoaho zumwezumwe kuu da wandima wa uko uwanga kwa Muungu, wakamtoga Muungu na kugombeka, **14** “Tunyo kwa Muungu uko uwanga kwa Muungu, Na uivanisa mwe inusi kwa wantu awakundao.” **15** Wandima wa uko uwanga kwa Muungu wakahauka na kuuya uwanga kwa Muungu, wada waisi wakagombekana mbui, “Titeni mwe mzi wa Betilehemu tikakauwe ido dekulawiado, Zumbe ekutigombekado.” **16** Naho wakaita kinyio, wakambwiya Malia na Yusufu hamwe na yuda mwana mteke kagonezwa mwe dewa da kudiya ng'ombe. **17** Waisi awo wekumuonaho uyo mwana wakagombeka wavyazi wakwe mbui zose wekwembiwazo na wandima wa uwanga wa Muungu kuusu uyo mwana. **18** Wose wekusikiaho ayo nee wahondomaa uwanga ya mbui izo wekugombekwazo na waisi. **19** Malia akaika mbui izo mwe moyo wakwe na kumamaakhanya muno. **20** Wada waisi wakauya, wakamtunya na kumtoga Muungu kwa yose wekutegeezayo na kuona, kwaviya yose neyawa inga wekuwavyo wembigwa na mndima wa uko uwanga kwa Muungu. **21** Yekubuwaho msi wa nane, kisingi cha kumgwisa mwana chekubuwaho, wakamwekha zina da Yesu, zina ambado kekhigwa na mndima wa uko uwanga kwa Muungu kisingi Malia khazati kwenuwa ifu. **22** Misi yekubuwaho kwa Yusufu na Malia kusuntwa inga wekukundigwavyo na miagiyo ya Musa ekwekhigwazo ni Zumbe, wavyazi awo wakamdoa mwana, wakaita naye Yelusalemu na kumwiika hemeso ya Zumbe. **23** Inga viya yekuandikwavyo mwe miagiyo ya Zumbe, “Kiya myaigwa wa bosí wa kigosi endaawe wa Zumbe.” **24** Naho viyaviya wakaita wakalavya ntambiko, inga yekugombekwavyo mwe miagiyo ya Zumbe, “Suwa waidi hambu makinda maidi ya njiwa.” **25** Kisingi kiya uko Yelusalemu nehawa na mntu

yumwe zina dakwe Simoni naye nee ni mntu yedi hemeso ya Muungu. Yee nee akakauwiya kwa hovu uohozi wa Isilaeli na Muye wa Muungu nee uhamwe naye. **26** Muye wa Muungu nee kamwekha kiaga khana auye na nyuma adi endahoamwone Zumbe Klistu ekusagulwaye ni Muungu. **27** Na wavyazi wakwe Yesu wekumweetaho he Nyumba ya Muungu mwana yao wamgosweeya inga yekukundigwavyo na miagiyo ya Musa. Aho, Muye wa Muungu ukamwoongweeya Simoni akengia he Nyumba ya Muungu. **28** Simoni akamhokea mwana mwe mikono yakwe, uku akamtogoa Muungu akamba. **29** “Isasa Zumbe, kuiganiza kiaga chako, Umwekee mndima yako aite kwa uivanisa. **30** Kwaajii kwa meso yangu khimuona muohozi, **31** Ambae kumsagua kuwa muohozi wa wantu wa si zose. **32** Uyu endaawe ung'azi kwa kuwagubuiya wantu wesaokuwa Wayahudi wammanye Muungu, Na kwaajii ya ukuu kwa wantu wako wa Isilaeli.” **33** Wavyazi wakwe da Yesu nee wahondomaa kwa mbui ekugombekazo Simoni kwaajii ya mwana. **34** Simoni akawajaiya na kumwamba Malia mami yakwe da Yesu, “Mwana uyu endaawe vokeo da kugwa kwa wantu wangni na watuhu kuoholwa wa si ya Isilaeli, naye endaawe utangio kulawa kwa Muungu na wantu wangni wenda waiemee.” **35** Na ivyo umamakhanyo wa wantu wangni yendayaoneke pwii. Nawe mwenye usungu wekuwao inga paange kai wenda uwoke moyo wako. **36** Nee kuwa na Muoni mvyee aketwanga Ana, biti Fanueli, wa mbai wa Asheli mvyee uyo nee ni mdaa muno. Nee kekaa na mgosi yakwe kwa myaka mfungate kuvokea ekutegulwaho. **37** Naho mvyee uyo ekufiiwaho ni mgosi akasigaa ikedu adi kisingi icho ekuwaho mdaa wa myaka makumi mane na nne. Kisingi icho chose nee akekaa he Nyumba ya Muungu,

ehiniza kuda na kuvika kiyo na musi. **38** Naho akabua saa idaida, akavoka kumtoga Muungu naye akagombeka mbui za mwana uyo kwa wantu wose wekuwao wamgoja kuona ni viivihii Muungu endavyo awaohoe wantu wa mzi wa Yelusalemu. **39** Yusufu na Malia wekubindao kugosoa yose yekukundigwayo na miagiyo ya Zumbe, wakauya Nazaleti, mwe mzi wa Galilaya. **40** Yuda mwana neakuwa, akaendeeya kuwa na udaho, na akamema umanyi, na wedi wa Muungu ukawa hamwe naye. **41** Wavyazi wakwe Yesu nee wawa na mazweeya ya kuita Yelusalemu kiya mwaka kisingi cha sikukhuu ya Pasaka. **42** Yesu ekuwaho na myaka kumi dimwe na mbii, wose wakaita kwe sikukhuu iyo inga yekuwavyo mazweeya. **43** Aho sikukhuu yekusiaho, wakavoka ntambo ya kuuya kwao, yuda mwana Yesu akasigaa Yelusalemu kwesiho wavyazi wakwe kumanya. **44** Wakamanya kuwa yuumo mwe zumwezumwe da wantambo, wakaita kutwa ngima, nee wavoka kumwondeza mwe wanduguze na wambuya wao. **45** Kwaviya khawekumwona, wakauya Yelusalemu kumwondeza **46** Msi wa ntatu, wakambwiya he Nyumba ya Muungu, kecaa gatigati ya wahinyi, awategeeza na kuwauza mbui. **47** Wose wekutegeezaho mbui zakwe wakaondomaa kwaajii ya akii yakwe na ntambaisi zakwe nizaumanyi. **48** Wavyazi wakwe wekumuonaho wakahondomaa. Mami yakwe akamuuza, "Mwanangu, kwa mbwai kutigosweeya ivyo? Miye na Tati yako nee tikakoondeza kwa usungu." **49** Yesu akawatambaisa, "Kwambwai mwaniondeza? Khamwekumanya nakundigwa nekae mwe nyumba ya Tate yangu?" **50** Akini wavyazi wakwe khawekumanya mana ya mbui ekuwagombekayo. **51** Aho Yesu nee auya hamwe na wavyazi wakwe Nazaleti, akawa awategeeza. Mami yakwe akaika mbui iyo mwe moyo

wakwe. **52** Naye Yesu akaendeeya kuwa na umanyi na kimo, na akaendeeea kukundiswa ni Muungu na wantu.

3 Mwaka wa kumi dimwe na shano wa uongweezi wa seuta mkuu Kaisali Tibelio, Pontio Pilato ne kawa mkuu wa si ya Yudea, na Helode ne kawa seuta wa Galilaya na nduguye Filipo nekawa seuta wa hantu ha Ituleya hamwe na Tilakoniti, na Lusania nekawa seuta wa Abilene, **2** Anasi na Kayafa newawa Waviki Wakuu wa Muungu. Kisingi icho nei mbui ya Muungu yekumwezeaho Yohana mwana wa Zakalia kwe kiwawe. **3** Naho Yohana akaita hantu he mizi yekuhakanayo na zigizigi da mazi Yolodani akabiikia, "Hitukani mkaeke mavigaviga yenu na kubatiizwa, na Muungu endaawaekée mavigaviga yenu." **4** Nee ivyo yekuandikwavyo mwe kitabu cha Isaya Muoni wa Muungu, "Mgutio wa mntu wetanga mwenyika 'Mgosoeyani Zumbe sia yakwe Nyooshani myemboko yakwe.' **5** Kiya koongo dendadimemeezwe, Kiya kiima na muima vindavisambazwe, Hekuhotokaho hendahanyooshwe na Sia zesazo kutama zindazigosolwe **6** Wantu wose wendawauwone uohozi aetao Muungu." **7** Aho Yohana neawamba diya zumwezumwe da wantu wose wekubuao wabatiizwe, "Nywinywi uvyazi wa mdudu! Nndai mwekuwahaza mguuke sugusa yezayo? **8** Oneshani mbui zenu kuwa mhituka na kubada mavigaviga yenu. Msekuvoka isasa kwegombekea, 'Iblahimu ni tati yetu.' Nawambeni kwei, Muungu adaha kuyagosoa maiwe aya yawe wana wa Ibulahimu. **9** Na hoyo diikwa kae mwe mazindo ya miti, ivyo kiya mti wesaokuvyaa matunda matana wendausengwe na kwasigwa mwe moto." **10** Zumwezumwe da wantu dikamuuza, "Titende mbwai?" **11** Yohana akawatambaisa, "Mwenye magwanda mайди amwekhe yuda mwesaekuwa na gwanda, mwenye khande atende ivyoivyo." **12**

Watoza kodi nao wakeza wabatiizwe wakamuza, “Mhinyi na swiswi titende mbwai?” **13** Yee akawamba, “Msekutoza kodi inga mwekuagiiwayo.” **14** Nawo maasikali wakamuza, “Swie nasi titende mbwai?” Akawatambaisa, “Msekudoa vintu vya mntu yoyose kwa kumhoka kwesaho kumwahiiya masa kwa uhokho, naho toshekani kwa maiho yenu.” **15** Wantu wose wekuwao wakauwiya chendachokilawiie, newavoka kweuza mwe miyo yao kuhusu Yohana, kuwa yee ati nee Klistu ekusagulwaye ni Muungu. **16** Aho Yohana akawamba wose, “Miye nawabatiiza kwa mazi, akini eza mwenye udaho kusima, miye uyo khifaa katu kuchopoa sigi za sabana zakwe, uyo enda awabatiize kwa Muye wa Muungu na kwa moto. **17** Ana kihéo cha kuhetea khande mwe mikono yakwe, endaakusanye khande yakwe na kuiika mwe taa, na mahehe ayoke moto wesaokukomeka.” **18** Kulawana na mahinyo matuhu mangi, Yohana akawahembeeza na kuwabiikia wantu Mbui Yedi. **19** Yohana akamwakia seuta Helode kwaviya nekamdoa Helodia mvyee wa nduguye na kumtenda mkaziwe na kwajii ya mavigaviga yose ekuwayo agosoa. **20** Naho Helode akaendeeya na ufyaimi wakwe kwa kumgea Yohana mwe kifungo. **21** Wantu wose wekubindiizwaho kubatiizwa, na Yesu akabatiizwa, ekuwaho akavika, uwanga kwa Muungu kukavuguka, **22** na Muye wa Muungu ukamwezea nekawa na mwii inga sua. Mgutio ukategeezeka kulawa uwanga kwa Muungu, “Wee nee mwanangu nikukundisae, nitamiiwae naye.” **23** Yesu ekuvokaho ndima yakwe nekawa na myaka makumi matatu, na wantu wammamakhanya yee ni mwana wa Yusufu, Yusufu mwana wa Heli. **24** Eli mwekuwa mwana wa Masati, na Masati mwekuwa mwana wa Lawi, na Lawi mwekuwa mwana wa Meleki, na Meleki mwekuwa mwana wa Yanai, na

Yanai mwekuwa mwana wa Yusufu, **25** na Yusufu mwekuwa mwana Matasia, na Matasia mwekuwa mwana wa Amosi, na Amosi mwekuwa mwana wa Nahumu, na Nahumu mwekuwa mwana wa Hesili, na Hesili mwekuwa mwana wa Nagai, **26** na Hagai mwekuwa mwana wa Maati, na Maati mwekuwa mwana wa Matasia, na Matasia mwekuwa mwana wa Semei, na Semei mwekuwa mwana wa Yoseki, na Yoseki mwekuwa mwana wa Yoda, **27** na Yuda mwekuwa mwana wa Yohanani, na Yohanani mwekuwa mwana wa Lesa, na Lesa mwekuwa mwana wa Zelubabeli, na Zelubabeli mwekuwa mwana wa Shealitieli, na Shealitieli mwekuwa mwana wa Neli, **28** na Neli mwekuwa mwana wa Meliki, na Meliki mwekuwa mwana wa Adi, na Adi mwekuwa mwana wa Kosamu, na Kosamu mwekuwa mwana wa Elimadamu, Elimadamu mwekuwa mwana wa Eli, **29** na Eli mwekuwa mwana wa Yoshua, na Yoshua mwekuwa mwana wa Eliezeli, na Eliezeli mwekuwa mwana wa Yotimu, na Yotimu mwekuwa mwana wa Masati, na Masati mwekuwa mwana wa Lawi, **30** na Lawi mwekuwa mwana wa Simoni, na Simoni mwekuwa mwana wa Yuda, na Yuda mwekuwa mwana wa Yusufu, na Yusufu mwekuwa mwana wa Yonamu, na Yonamu mwekuwa mwana wa Eliakimu, **31** na Eliakimu mwekuwa mwana wa Melea, na Melea mwekuwa mwana wa Mena, na Mena mwekuwa mwana wa Matasa, na Matasa mwekuwa mwana wa Nasani, na Nasani mwekuwa mwana wa Daudi, **32** na Daudi mwekuwa mwana wa Yese, na Yese mwekuwa mwana wa Obedi, na Obedi mwekuwa mwana wa Boazi, na Boazi mwekuwa mwana wa Salimoni, na Salimoni mwekuwa mwana wa Nashoni, **33** na Nashoni mwekuwa mwana wa Aminadabu, na Aminadabu mwekuwa mwana wa Adimini, na Adimini mwekuwa mwana

wa Alini, na Alini mwekuwa mwana wa Hesiloni, na Hesiloni mwekuwa mwana wa Pelesi, na Pelesi mwekuwa mwana wa Yuda, **34** na Yuda mwekuwa mwana wa Yakobo, na Yakobo mwekuwa mwana wa Isaka, na Isaka mwekuwa mwana wa Ibulahimu, na Iblahimu mwekuwa mwana wa Tela, na Tela mwekuwa mwana wa Naholi, **35** na Naholi mwekuwa mwana wa Selugi, na Selugi mwekuwa mwana wa Leu, na Leu mwekuwa mwana wa Pelegi, na Pelegi mwekuwa mwana wa Ebeli, na Ebeli mwekuwa mwana wa Sala, **36** na Sala mwekuwa mwana wa Kainamu, na Kainamu mwekuwa mwana wa Alifikasidi, na Alifikasidi mwekuwa mwana wa Shemu, na Shemu mwekuwa mwana wa Nuhu, na Nuhu mwekuwa mwana wa Lameki, **37** na Lameki mwekuwa mwana wa Mesusela, na Mesusela mwekuwa mwana wa Henoki, na Henoki mwekuwa mwana wa Yaledi, na Yaledi mwekuwa mwana wa Mahalaleli, na Mahalaleli mwekuwa mwana wa Kainani, **38** na Kainani mwekuwa mwana wa Enoshi, na Enoshi mwekuwa mwana wa Seti, na Seti mwekuwa mwana wa Adamu, na Adamu mwekuwa wa Muungu.

4 Yesu ekulawaho mwe zigizigi da mazi da Yolodani uku kamema Muye wa Muungu, akaongoewa na Muye wa Muungu adi he kiwawe. **2** Uko nee ageezwa na ibiisi kwa kisingi cha misi makumi mane. Kisingi chose khekuda chochoso na bada ya misi iyo akaumwa nsaa. **3** Ibiisi akamwamba, “Ati wee ni Mwana wa Muungu gombekeea iwe idi dihituke diwe bumunda.” **4** Yesu akamtambaisa, “Iyandikwa, ‘Mntu khanaekae kwa kuda bumunda du.’” **5** Naho ibiisi akamdoa akamwegaa hantu hauwanga akamwoonyesha Useuta wose wa inusi. **6** Ibiisi akamwamba, “Nenda nikwekhe udaho uwanga ya Useuta wose na vintu vyose, kwaviya vyose nchekhigwa,

nadaha kumwekha yoyose nimkundae. **7** Ukanikintia mavindi na cheni chako kikadonta asi, ivi vyose vyendaviwe mai yako.” **8** Yesu akamtambaisa, “Iyandikwa, ‘Wendaumvike na kumkintia mavindi Zumbe Muungu yako na kumgosoeya yee ikedu.” **9** Ibiisi akamdoa adi Yelusalemu he mnaa wa Nyumba khuu ya Muungu, akamwamba, “Ati wee ni Mwana wa Muungu, etambike asi.” **10** Kwaviya Iyandikwa, endaawaagiye Wandima wa uko uwanga kwa Muungu wakuinde, **11** vituhu, “Wendawakudoe mwe mikono yao, usekweza kwekungwaa muundi mwe iwe.” **12** Akini Yesu akamtambaisa, “Iyandikwa, ‘Usekumgeeza Zumbe Muungu yako.” **13** Ibiisi ekubindaho kumgeeza kwa kiya sia, akambada kwa kisingi. **14** Aho Yesu akauya Galilaya, kamema udaho wa Muye wa Muungu, na mbui zakwe zikaambazika kiya hantu hehi ya mzi uda. **15** Naye nee akawahinya wantu mwe Nyumba za kukintania Wayahudi, na kiya yumwe akamtogoa. **16** Viyaviya, Yesu akaita Nazaleti hantu ekueewaho, na Msi wa Kuhumwiza akengiya mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi inga yekuwavyo mazweeya yakwe. Akagooka asome Maandiko ya Muungu kwa mgutio. **17** Akahokea kitabu cha Muoni Isaya, akakigubua na akabwiyya hantu hekuandikwaho, **18** “Muye wa Zumbe uhamwe nami, Kwaviya kanisagua niwabikiyye, wakiwa Mbui Yedi. Kaniagiiya niwabiikiye wada wekufungwao, mbui ya kuvugwiwa kwao, Na wada mantuntu wadahe kukauwa vituhu Na kaniagiiya niwaohoe wasuumizwao, **19** Na kubiikiya kisingi kibua, Zumbe eza kuwaohoa wantu wakwe.” **20** Naho akakigubika kiya kitabu, akamwekha mndima, naho akecaa. Wantu wose wekuwao mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi nee wamfwiiya meso. **21** Naho akavoka kuwamba, “Maandiko ya Muungu aya mwekutegeezayo yaigania iyyeo.” **22** Wose wakatamiwa naye,

wakahondomaa kwa mbui ntana ekugombekazo. Wakauzana, "Huyu khio mwana wa Yusufu?" **23** Naye akawamba, haika mwendamnigombeke mtamwiyo unu, "Mganga ehonye mwenye. Vituhu mwendamgombeke, 'Yose tekuyategeezayo kuyagosoa kuda Kapelinaumu, yagosoe hanuhanu mwe mzi wako.'" **24** Akaendeea kutamwiya, "Nawamba kwei, khahana Muoni mzumiiwa mwe mzi wakwe." **25** Akini tegeezani! Kwei, kuwa na wavyee wangi wekufiiwao ni wagosi mwe si ya Isilaeli kisingi cha Eliya. Uwanga kwekufungwaho, kisingi icho fua iyeka kunya kwa kisingi cha myaka mitatu na miongo mtandatu, nekuwa na saa khai mwe si yose. **26** Iryo Eliya khekuagiiwa kwa mntu yoyose wa Isilaeli, iya kwa mvyee yumwe ekufiiwaye ni mgosi wa Salepta mwe si ya Sidoni. **27** Naho, mwe si ya Isilaeli kisingi cha Muoni Elisha nekuwa na wenye utamu wa nyoka wangi, akini khahana yoyose ekusuntwaye iya Naamani mwenyezi wa si ya Shamu. **28** Wose wekuwao mwe ida Nyumba ya kukintania Wayahudi wekusikiaho ayo nee wakimwa muno. **29** Wakagooka wakamlavya chongoi ya mzi wao wekuzengwao uwanga ya muima, wakamwegaa hadi mwe kisiikizi cha muima wamwase asi. **30** Akini Yesu akemboka ahoaho gatigati ya zumwezumwe da wantu akaita. **31** Naho Yesu akaseeya Kapelinaumu, mwe mzi wa Galilaya, nee akahinya wantu Msi wa Kuhumwiza. **32** Wakahondomaa muno kwa mahinyo yakwe, kwaviya nee akahinya kwa udaho. **33** Na mwe ida nyumba ya kukintania Wayahudi nekuwa na mntu ekuwaye mwekukwewa na zaiko fyaimi, akatoa vuzo kuu. **34** "Una mbwai na swie, wee Yesu wa Nazaleti? Kweza kutidagamiza? Nakumanya undai. Weye ni Mng'azi wa Muungu." **35** Yesu akadiwakiya ido zaiko fyaimi akadigombeka, "Nyamaa na umlawe mntu uyu!" Yuda

zaiko akamgwisa yuda mntu asi hemeso yao wose, akamlawa kwesao kumuumiza hantu. **36** Wantu wose wakahondomaa, nee waambizana, “Inu ni mbui yevivihi, kwaviya kwa udaho na nguvu agombeka mazaiko walawe, nao walawa!” **37** Mbui zakwe Yesu zikavoka kuambazika kiya hantu mwe si ida. **38** Yesu nealawa mwe ida Nyumba ya kukintania Wayahudi akaita kaya kwa Simoni. Mvyee yumwe, mkwewe da Simoni nekawa na bombom khai, wakamwombeza amhonye **39** Yesu akeza akagooka hehi naye akawakia diya bombom, nado dikamwekea. Yuda mvyee akenuka ahoaho, kuwembikia khande. **40** Zuwa dekuswaho, wose wekuwao na watamu wao mbaimbai nee wegawla kwakwe, naye akawadonta kwa mikono yakwe, akawahonya. **41** Mazaiko nee yawalawa wantu wangi wakatoa vuzo wakagombeka, “Wee ni Mwana wa Muungu!” Akini Yesu akawawakia, naho khekukunda wagombeke, kwa viya wammanyaa yee nee Klistu. **42** Kioi dakwe keo, Yesu akahauka akaita hantu heikedu. Wantu wawa wakamwondeza. Awo wantu wekubuaho hantu ekuwaho, wakageeza kumuemeza asekuhauka kwao. **43** Akini yee akawamba, “Nakundigwa kubiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu mwe mizi mituhu, kwaviya khiagiiwa kwaajii iyo.” **44** Nekawa abiikia mwe Nyumba za kukintania Wayahudi mwe mzi wa Yudea.

5 Msi umwe, Yesu ekuwaho kagooka khandakhanda ya tondoo da mazi ya Genesaleti, na wantu wangi newamzunguuka uku wakefintafinta, wategeeza mbui ya Muungu. **2** Akoona ngaawa mbii khandakhanda ya tondoo da mazi. Walowa wa samaki newalawa, wasunta nyavu zao. **3** Yesu akengia mwe ngaawa mwenga yekuwayo ya Simoni, nee amuombeza Simoni aisogeze mwe tondoo da mazi kulawa mpwani, Yesu

akahinya zumwezumwe da wantu uku kecaa mwe ngaawa. **4**
Ekubindaho kuhinya, akamwamba Simoni, "Yegae ngaawa adi
mwekiindi, mkazitambike nyavu mdahe kulowa samaki." **5** Simoni
akamtambaisa, "Zumbe titenda ivyo kio kigima khatokuambua
kintu, akini kwaviya kugombeka, nenda nizitambike nyavu." **6**
Ekubindaho kugosoa ivyo, wakalowa samaki wangi, ivyo nyavu
zao zikavoka kudumuka. **7** Wakawetanga wezwao wekuwao
mwe ngaawa ntuhu weze kuwaambiza. Wakeza, wakamemeeza
ngaawa zose mbii samaki, zikawa hehi na kuzama. **8** Simoni
Petulo ekuonaho ayo, akakinta mavindi hemeso ya Yesu
akamba, "Hauke he meso yangu ee Zumbe, kwaviya mie
ni mwenye mavigaviga!" **9** Simoni hamwe na weziwe wose
wakahondomaa kwa ugenyezi wa samaki wangi viya. **10** Viyaviya
Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo wekuwao walowa wa
samaki weziwe Simoni, Yesu akamwamba Simoni, "Usekuogoha
kuvokea isasa wendauwe mlowa wa wantu." **11** Naho, bada ya
kuzieta zia ngaawa mpwani, wakabada vyose wakamtongea. **12**
Aho Yesu ekuwaho mwe mzi umwewao, mntu yumwe mwenye
utamu wa nyoka mwii mgima Yesu akamwona. Naho, mntu
uyo akagonea ifu akamwombeza Yesu, "Zumbe, ukakunda
wadaha kuning'aza!" **13** Yesu akenua mkono, akamdonta na
kugombeka, "Nakunda, ng'azika!" Ahoaho akahona utamu wa
nyoka. **14** Yesu akamwagiyya akamwamba, "Usekumwamba
mntu yoyose mbui izi, iya hita mwenga kwa mwenga kwa Mviki,
ukalavye lavyo kwa Mviki inga Musa ekuagiiavyo na kuwa
uvuhuzi kwa wantu wose kuwa kusuntwa." **15** Akini mbui za Yesu
zikaendeeya kuambazika kiya hantu. Mazumwezumwe mangi ya
wantu wakakintana kumtegeeeza na kuhonywa matamu yao.
16 Akini yee akaita hantu hesahokuwa na wantu uko akavika.

17 Msi umwe, Yesu nekawa akahinya. Mafalisayo na Wahinya wa Miagiiyo kulawa mwe kiya mzi wa Galilaya na Yudea na Yelusalemu, newekaa aho. Udaho wa Zumbe ne uwa hamwe naye kwaajii ya kuhonya watamu. 18 Ahoaho wantu wakeza, wamwenua mntu yumwe mwekuhoowa mwii, kagona mwe usazi wakageeza kumwengiza ndani, wamwiike hemeso ya Yesu. 19 Kwaajii ya zumwezumwe da wantu dekumemado, khawokudaha kubua hehi na Yesu. Ivyo wakabovoa hantu ha chusi yekuwayo uwanga ya hantu ekuwaho Yesu, nee waseeza javi da yuda mwekuhoowa. 20 Yesu ekuonaho wekuwavyo na uzumizi mkuu, akamwamba mntu uyo, "Mmbuya kuekewa mavigaviga yako." 21 Wahinya wa Miagiiyo na Mafalisayo wakavoka kweuza wenyen, "Nindai uyu atamwiaye mbui zakufuu? Khahana mntu adahae kuekea mavigaviga iya Muungu ikedu!" 22 Yesu akawamanya mamakhanyo zao, akawauza, "Mwamamakhanya mbwai mwe miyo yenu? 23 Ni dihi dekuhuhado muno Kugombeka, 'Kuekewa mavigaviga,' hambu kugombeka, 'Gooka, uite?' 24 Naho nakunda mmanyekwa Mwana wa Mntu ana udaho wa kuekea wantu mavigaviga mwe inusi." Aho akamwamba uyo mwekuhoowa, "Gooka, doa javi dako, uite kaya." 25 Ahoaho uyo mntu mwekuhoowa akagooka hemeso ya wose, akadoa usazi wakwe akaita kaya kwake uku amtogoa Muungu. 26 Wose wakatozwa na umako na kwengiwa ni maatu, nee wamtogoa Muungu wakagombeka, "Ivyeo tiona ntangio." 27 Yekwembokaho ayo, Yesu akalawa chongoi akamwona mtoza kodi yumwe etangwaye Lawi, kekaa hantu hakwe hakudoea kodi. Yesu akamwamba, "Nitongea" 28 Naye akavibada vyose akamtongea. 29 Naho Lawi akamgosoeya Yesu ntafuno mwe nyumba yakwe, na zumwezumwe kuu dawatoza kodi na wantu

wangi wawa wekaa hamwe nae. **30** Akini Mafalisayo na Wahinyi wa miagiyo wakawa wawang'ung'uzikia wahina wakwe na kuwamba, "Kwa mbwai mwada na kudomea na watozao kodi na wenao mavigaviga?" **31** Yesu akawatambaisa, "Wenye mii mitana khawakunda mganga, wamkundao ni wada wekuwao watamu. **32** Nchekweza kuwetanga wantu wedi, iya wenye mavigaviga, wadahe kuhituka." **33** Wantu watuhu wakamwamba, "Wandima wa Yohana mbatiiza wehiniza kuda kiya maa na kuvika, na wandima wa Mafalisayo wagosoa ivyoivyo. Akini wahina wako wada na kudomea." **34** Yesu akawatambaisa, "Wada wagonekwao mwe ndoza khawakundigwa kwehiniza kuda kwaviya Zumbe wa ndoza yu hamwe nao?" **35** Akini kisingi chendakibue ambaho Zumbe wa ndoza enda ausigwe gatigati yao, kisingi icho nee wendaho wehinize kuda. **36** Yesu akawamba msimo unu, "Khahana mntu asengae kilaka mwe gwanda dihya na kuika mwe gwanda dekusakaado, inga akatenda ivyo endaawe kasenga ido dihya, na kida kilaka cha gwanda dihya khakina chendane na ido gwanda dekusakaado. **37** Naho wantu khawageya divai mphya mwe mikwiji ya babu yekusakaayo, inga akatenda ivyo iyo divai mphya yendantatue iyo mikwiji ya babu na divai yendayetike na mikwiji iyo yendaibanike. **38** Divai mphya yagewa mwe mikwiji ya babu mihya. **39** Khahana mntu atamiwaye kudomea divai mphya bada ya kudomea divai ya kae kwa kugombeka 'Ida ya kae ni ntana muno.'"

6 Msi umwe wa kuhumwiza, Yesu nekawa akemboka mwe minda ya uhembba, na wahina wakwe wakavoka kusenga masuke ya uhembba na kuyahugusua mwe mikono yao na kuda. **2** Wamwe wa Mafalisayo wakawauza wahina, "Kwa mbwai mwagosoa yesayokukundigwa Msi wa Kuhumwiza?" **3** Yesu akawatambaisa,

“Khamkusoma viya ekugosoavyo Daudi hamwe na wenziwe wekuwaho na saa? **4** Daudi nee engiya mwe Nyumba ya Muungu, akadoa yada mabumunda yekuikwayo hemeso ya Muungu akada na kuwekha wenziwe. Na khayokukundigwa mntu yoyose kuda mabumunda ayo, iya Waviki wowodu.” **5** Yesu akawamba, “Miye mwana wa Mntu nee Zumbe wa Msi wa Kuhumwiza.” **6** Msi mtuhu wa Kuhumwiza, Yesu neengia mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi, nee awahinya. Mwe nyumba iyo, nekuwa na mntu ambae mkono wakwe wa kuume neuwa uhooa. **7** Wahinya wa miagiyo ya Muungu na Mafalisayo nee wakoondeza kumkoeya masa Yesu, ivyo wakamkauwa kwa hehi ati endaahonye Msi wa Kuhumwiza. **8** Akini Yesu akamanya mamakhanyi zao, akamwamba yuda mwe mkono wekuhoao, “Enuka, gooka gatigati yao.” Yuda mntu akagooka gatigati yao. **9** Naho Yesu akawamba wada Wahinyi wa miagiyo na Mafalisayo akagombeka, “Nawauza nywie, kulawana na miagiyo yetu ni dihi tana kugosoa msi wa kuhumwiza, kugosoa mbui ntana hambu kugosoa mbui ya ufyaimi? Kuohoa ugima hambu kuyadagamiza?” **10** Akawafuiya meso phande zose, akamwamba yuda mntu, “Enua mkono wako.” Akawenua mkono wakwe ukawa mgima vituhu. **11** Wada wakuu wakakimwa muno, wakeambizana wooo kwa wooo, ni viivihi wendacho wamgoswee Yesu. **12** Msi umwe Yesu akaita kwe muima kuvika, akacheeza uko kiyo kigima akamvikia Muungu. **13** Kwekuchaho akawetanga wahina wakwe, nae akasagua kumi dimwe na waidi nee awetanga wagiiwa, **14** Simoni, yuda Yesu ekumwekhaye zina da Petulo na Andulea nduguye na Yakobo na Yohana na Fiipo na Batolomayo, **15** Matayo na Tomaso na Yakobo wana wa Alifayo na Simoni ekwetangwaye Zelote mntu mwekuwa mvunizi

wa si yakwe, **16** Yuda mwana Yakobo na Yuda Isikalioti yuda mwe kumhituka Yesu. **17** Yesu ekuseeho kwe muima hamwe na waagiiwa wakwe, Yesu akagooka hantu ekuwaho tambalale. Aho nekuwa na zumwezumwe kuu da wahina wakwe na zumwezumwe da wantu wekulawao phande zose za si ya Yudea na mzi wa Yelusalemu na mpwani ya mizi ya Tilo na Sidoni, **18** Wose wakabua kumtegeeza Yesu na kuhonywa matamu yao. Nee awahonya wose wekuwao na mazaiko. **19** Wantu wose newakunda kumdonta, kwajii ya udaho wekulawao kwakwe na kuahonya wose. **20** Yesu akawahitukia wahina wakwe, akamba, "Mjaiwa nywie wakiwa, kwaviya Useuta wa Muungu ni wenu! **21** Mjaiwa nywie mwenao saa isasa, Kwa viya msi weza mwendamweguswe, Mjaiwa nywie mwiiyao isasa, Kwaviya misi yezayo mwendamseke kwa kinyemi. **22** "Mjaiwa nywie wantu wendahowawakimwe, na kuwabahuwa, wendawawadumue, na kuwabanangia zina kwaajii ya Mwana wa Mntu. **23** Aho kae wadaa wenu wagosoa ivyoivyo kwa waoni wa Muungu ivyo yendahoyalawiie kuwani na nyemi na kuvina kwaviya funge yenu ni khuu huko uwanga kwa Muungu. **24** Akini mmbwii yenu nywie mwenao vintu vingi. Kwaviya mbinda kwekhigwa kae nyemi yenu. **25** Mmbwii yenu nywie mwegutao isasa, Kwaviya misi yeza mwendamuwe nasaa. Mmbwii yenu nywie msekao kwa kinyemi isasa, Kwaviya misi yeza mwendamuomboleze na kuiya. **26** "Mmbwii yenu nywie hada wantu wose wanitogoao, kwaviya wadaa wao wawagosweeya waoni wa uwokho ivyoivyo. **27** "Akini nawagombekea nywie mnitegeezao, wakundiseni wamasa wenu, wagosweeni vyedi wada wamikimao. **28** Wajaiyeni wada wawabadioa lazi, na wavikieni wada wamigosweeyao ufyaimi. **29** Mntu akakutoa funda dimwe mhitiyiye dakaidi. Mntu

akakuhoka gwanda dako mbadie na shati dako viyaviya. **30**
Mntu akakuombeza kintu mwekhe, na mntu akakuhoka vintu
vyako vyose usekukunda akuvuzie. **31** Mkundavyo wantu
wawagoswee nywie, wagosweeni ivyoivyo. **32** "Na mkawa
mwawakundisa wada wawakundao nywie, ivi, mwenda mpate
funge dani? Kwaviya hata wenyenaviva wawakunda wada
wawakundao wowo. **33** Naho, inga mkawagosweeya mbui
ntana, wada du wawagosweeyao matana, mwenda mpate
funge dani kwaviya wena mavigaviva wagosoa ivyoivyo. **34**
Naho inga mkawekha wada du mkauwiyo wendawamiihe, ivi
mwenda mpate funge dani? Hata wena mavigaviva wawekha
wenyenaviva wezwao ili wawavuzie kihimo kiyakiya. **35**
Iya nywie wakundiseni wamasa wenu na kuwagosoea mbui
ntana, wekheni msekukauwiya kuvuziwa. Naho funge yenu
yendaiwe khuu, nanywi mwenda muwe wana wa Muungu mwe
uko uwanga kwa Muungu. Kwaviya yee ni mng'azi kwa wada
wesao ntogoo na wafyaimu. **36** Kuwani na mbazi inga Tate
yenu ekuwavyo na mbazi. **37** "Msekukauwiya sugusa watuhu, na
nywie mwenda mwekhigwe sugusa, msekukauwiya watuhu,
na nywie khamna mlaumiwe, waekeni watuhu, nanyi mwenda
mwekhigwe. **38** Wekheni watuhu vintu, nanyi mwendamwekhigwe.
Eehe, mwendamhokee he mikono yenu kihimo chekumemacho,
na kuomoewa na kwetika etika. Kwaviya kihimo kiyakiya
muhihiacho kwa watuhu nee endachoahimie Muungu kwenu."
39 Yesu akawamba msimo unu akawauza, "Ivi tuntu adaha
kumuongweeya tuntu mweziwe? Eehe wose waidi wenda wengie
mwe tubwi" **40** Mhina khamwemboka mhinyi wakwe, akini
kiya mhina akabinda kuhinywa awa inga mhinyi wakwe. **41**
"Kwa mbwai waona kibasi mwe ziso danduguyo na ahoaho

khuona basi mwe sizo dako? **42** Wadaha viivihi kumwamba nduguyo, 'Ndugu, goja nikuuse kibasi mwe ziso dako,' na uku khuona basi mwe ziso dako mwenye? Mbakha weye! Voka kulavya basi deumo mwe ziso dako, na aho nendiho wendaho uwone vitana na kudaha kuusa basi dekuwado mwe ziso da nduguyo." **43** "Mti mtana khauvya matunda yesayo kutama, naho mti wesao kutama khauvya matunda yatamayo, **44** kiya mti wamanyika kwa matunda yakwe. Kwaviya wantu khawatunda tini mwe misongoma wala zabibu mwe miwa." **45** Mntu mtana alavya matana kulawa mwe moyo wakwe na mntu mfyaimi hulavya yesayo kutama mwe moyo wakwe, kwaviya mntu ugombeka kulawana na yada yekumemayo mwe moyo wakwe. **46** "Kwambwai mwanetanga, 'Zumbe, Zumbe', na uku khamgosoa yada nigombekayo? **47** Nendaniwaonyeshe ni viivihi eivyo mntu yuda ezae kwangu na kutegeeza mbui zangu na kuzigoso. **48** Uyo aigana na mntu azengaye nyumba, mwekufuka asi na kuika msingi wakwe uwanga ya iwe na yakalawiya mafuiko ya zigizigi da mazi, mfeeji wa mazi ukaitoa ida nyumba, iya khaidaha kusingisika, kwaajii nee iwa izengwa vyedi. **49** Akini yoyose ategenezaye mbui zangu na akesekugosoa chochoso, uyo aigana na mntu ekuzengaye nyumba uwanga ya msanga kwesihohu kuika msingi. Mafuiko ya zigizigi da mazi neyalawiiya, mfeeji wa mazi ukaitoa nyumba ida, ikagwa na kubanika na kubondekabondeka."

7 Yesu ekubindaho kugombeka mbui yedi kwa wantu, akengia mzi wa Kapelinaumu. **2** Uko nekuwa na mkuu yumwe wa asikai wa Kilumi neekawa na mndima wakwe, neakamkundisa muno. Uyu mndima nekawa mtamu hehi na kuuya na nyuma. **3** Mkuu wa asikai wa Lumi ekusikiaho mbui za Yesu, neawaagiiya wadaa

wa Kiyahudi, wakamwombeze eze amhonye mndima uyo wa mkuu wa Lumi. **4** Wekubuwaho kwa Yesu, ne wamhembeeza muno, wakamba, “Mntu huyu afaa kuambizwa, **5** kwaajii yee aikundisa si yetu, na nee mwekutizengea ida Nyumba ya kukintania Wayahudi.” **6** Naho, Yesu akaita hamwe nao. Ekuwaho hehi na kubua kwe nyumba ya yuda mkuu wa maasikai, yuda mkuu wa masikai wa Lumi akawaagiiya wambuya wakwe wamwambe Yesu, “Zumbe, usekwepisha muno, kwaviya miye khifaa weye wengie mwe nyumba yangu. **7** Naho miye nchekweona inga nafaa kweza kwako. Akini gombeka mbui du, na mndima yangu enda ahone. **8** Kwamana hata miye uwanga yangu kuna wagookezi, na nenaq asikai asi yangu. Nikamwamba yumwe ‘Hita,’ naye aita, nikamwamba mtuhu ‘Soo,’ naye eza. Nikamwamba mndima yangu, ‘Gosoa idi’ nae agosoa.” **9** Yesu ekusikiaho mbui iyo akahondomaa, naho akahitukia diya zumwezumwe da wantu wekuwao wamuondeza akamba, “Nchekuona mwenye uzumizi inga unu mwe wantu wose wa Isilaeli.” **10** Naho wada wantu wekuwao waagiiwa kwa Yesu wekuuyaho kaya nee wambwiya yuda mndima kahona. **11** Kisingi kwemboka, Yesu akaita mwe mzi umwe wetangwao Naini. Na wahina wakwe na zumwezumwe kuu da wantu wakaita hamwe naye. **12** Naho, ekuwaho yu hehi na uvi mkuu wa mzi, wakalawiya wantu wenua kiimba cha mwana kigosi yumwe, mwana wa ikedu wa mvyee mwekufiiwa ni mgosi. Wantu wangi wa mzi uda neswawa hamwe na uyo mvyee. **13** Zumbe Yesu ekumwonaho mvyee uyo akamfiiya mbazi, akamwamba, “Usekuiiya.” **14** Naho akatimia hehi akadidonta diya tusi, na wada wekuwao wadenua wakagooka. Yesu akamba, “Mbwanga, nakwamba enuka.” **15** Yuda Mbwanga

ekuyae na nyuma akenuka na kwekaa, akavoka kutamwiya. Na Yesu akamwegaa yuda mwana kwa mami yakwe. **16** Wantu wose wakaogoha muno na kumtogoa Muungu na kugombeka, "Muoni wa Muungu mkuu kalawiiya gatigati yetu. Muungu keza kuwaohowa wantu wakwe." **17** Mbui izo ekuzigosoazo Yesu zikaambazika kose mwe si ya Yudea na mizi yose ya hehi. **18** Wahina wa Yohana Mbatiiiza wakamwamba Yohana mbui izo zose ekugosoazo Yesu. Nee Yohana awetanga wahina wakwe waidi, **19** nee awagiyya kwa Zumbe Yesu wamuuze, "Wee nee yuda tekuwaye tikamkauwia, hambu tigoje mtuhu?" **20** Wada wahina wekumbwiyyaho Yesu wakamwamba, "Yohana mbatiiza katiagiyya kwako tikuuze, 'Wee nee yuda mwekuwa tikamkauwia, hambu tigoje mtuhu?'" **21** Kisingi ichoicho, Yesu nee ahonya wantu wang'i wekuwao wasumizwa ni matamu na wekukwewao na mazaiko na matuntu wang'i wakadaha kuona. **22** Ivyo Yesu akawatambaisa, "Hitani mkamwambe Yohana yada yose mwekuyaonayo na kuyategeeza, matuntu waona, wekuviao miundi wenda, wenye utamu wa nyoka wang'azika, viziba wasikiya, wekuuyao na nyuma wayuyuswa, na wakiwa wabiikiwa Mbui Yedi." **23** Kajaiwa mntu yuda ambae khana matumatu nami. **24** Wahina wa Yohana Mbatiiiza wekuhaukaho, Yesu akavoka kugombeka na diya zumwezumwe da wantu mbui za Yohana Mbatiiiza, "Mwekuitaho kwe kiwawe mwona mbwai? Nee ni inde dikasingiswa nkhusi? **25** Hambu mwita kukauwa mbwai? Nee mwita kumkauwa mntu mwe kuvaagwanda ntana? Manyeni kuwa wavaao magwanda ya hea nydingi na kwekaa wekazi wa ntunyo na makwasukwasu wekaa mwe mazumba ya maseuta. **26** Naho nambiani, mwita koonaa mbwai? Nee mwita kumwona Muoni wa Muungu? Eehe, nkwei akini

yee mwekumuonaye kembokesa Muoni. **27** Mwe Maandiko matana Muungu atamwiya uwanga ya Yohana akamwamba, 'Yesu kuwa namuagiiya mndima yangu Yohana akuongwee na kukuikia vitana sia yako.' **28** Yesu akabiindizia kwa kugombeka, "Nawamba, mwe wantu wekwekaisao mwe inusi khahaha ekuwaye mkuu kusima Yohana Mbatiiiza. Na ivyo, yuda ekuwaye mdodo mwe Useuta wa Muungu ni mkuu kusima yee." **29** Wantu wose wekusikiaho ayo na watoza kodi nee watogoa wedi wa Muungu, aho nee wada wekuwao wauhokea ubatiizo wa Yohana. **30** Akini Mafalisayo na wahinyi wa miagiiyo newaemea nteganyi ya Muungu yekukundigwayo wakaemea kubatiizwa ni Yohana. **31** Yesu akaendeea kugombeka, "Naho, nendaniwaiganize wantu wa kivyazi iki na kintu chani? Ni wantu wa namna yani? **32** Ni inga wabwanga wekwekao gwiiyo na kwambizana, kizumwezumwe kimwe na kituhu, 'Tiwatoea fiimbi wala khamwekuvina, titoa wiya wa bwaimbwo wala kamwekuiya' **33** Kwaviya Yohana mbatiiza keza, akehiniza kuda na khekudomea divai, nanywi mkamba, 'Kakwewa ni mazaiko!' **34** Mwana wa Mntu keza, ada na kudomea, nanywi mwamba, 'Mkauweni uyu ni mmeo na mkozi, ni mmbuya wa watoza kodi na wenye mavigaviga!' **35** Na ivyo, umanyi wa Muungu yamanyika kuwa ni ntana kwa wantu wose waizumiyyao." **36** Mfalisayo yumwe nee kamgoneka Yesu kuda khande mwe nyumba yakwe. Na Yesu akengia mwe nyumba ya uyo Mfalisayo, na akecaa kuda khande. **37** Naho mwe mzi uda nekuwa na mvyee yumwe mwekuwa na mavigaviga. Ekusikiaho Yesu yuuko mwe nyumba ya uyo Mfalisayo, akadoa nchupa yekugosolwayo na iwe detegwado alabasta yekumemezwayo mavuta matana ya hea nyingi. **38** Akeza, akagooka hehi ya miundi ya Yesu, akaiya na mesozi yakwe yakamwetikiya

Yesu mwe miundi. Uyo mvyee akaihangusa miundi ya Yesu kwa fii zakwe. Naho akaiyumbatia na kuihaka yada mavuta matana. **39** Mfalisayo yuda ekumgonekae Yesu ekuonaho ayo, akamamaakhanya mwe moyo wakwe, “Inga mntu uyu nee ni muoni wa Muungu wa kwei nee kamanya mvyee uyu niwa viivihi, ni mwenye mavigaviga.” **40** Yesu akamwamba uyo Mfalisayo, “Simoni, nna mbui ya kukugombeka.” Naye Simoni akamwamba, “Eehe! Mhinyi, nigombeka.” **41** “Wantu waidi newawa wamkopa mntu hea. Yumwe nee kamwekha vintii nya madini ya feza mia shano, na mtuhu vintii nya madini nya feza elufu shano. **42** Wekuvotwaho kuiha madeni yao. Uyo mntu wakaekewas wose waidi. Isasa ni yuhi gati ya aho waidi enda amkundise muno zumbe?” **43** Simoni akamtambaisa, “Ni kwei yuda ekuekeewaye deni kuu endaamkundise yuda zumbe.” Yesu akamwamba, “Ni kwei.” **44** Naho akamhitukia yuda mvyee na kumwamba Simoni, “Wamwona mvyee uyu? Aho miye nekwengiaho hanu he nyumba yako khwekunekha mazi ya kusunta miundi yangu, akini mvyee uyu kanisunta miundi yangu kwa mesozi yakwe na kunihangusa kwa fii zakwe. **45** Wee khwekuniugusa kwa kuniumbatia, akini mvyee uyu kuvoka nekwengiaho hanu kawa akaumbatia miundi yangu. **46** Wee khwekunionyesha untana wako kwa kunihaka mavuta ya mzaituni mwe mtwi, akini uyu mvyee katenda ivyo kwa kunihaka mavuta matana mwe miundi yangu. **47** Kwa iyo nakwamba kaekewa mavigaviga yakwe kwaviya kaonesha ukundiso mkuu. Mwenye kuekewa vidodo mavigaviga, kakundisa vidodo.” **48** Aho, Yesu akamwamba yuda mvyee, “Kuekewa mavigaviga yako.” **49** Naho wada wekuwaaho wekaa hamwe wakauzana, “Ni ndai uyu adahaye

kuekea mavigaviga?" **50** Naye Yesu akamwamba yuda mvyee,
"Uzumizi wako ukuohowa, hita kwa uivanisa."

8 Yekwembokaho ayo, Yesu nee kemboka mwe mizi na mizi akabiikia Mbui Yedi za Useuta wa Muungu. Wada wahina kumi dimwe na waidi wakatongeana naye. **2** Hamwe na wavyee watuhu Yesu ekuwalavyao mazaiko na kuwahonya matamu, wakatongeana naye. Awo nee wakina Malia mwekwetangwae Magidalene, mwe kuavigwa mazaiko mfungate, **3** Yoana na mkaza Kuza, mndima mkuu wa Helode na Susana na wavyee watuhu. Awo wavyee nee wakamgosweeya ndima kwa vintu vyao vyose Yesu hamwe na wahina wakwe. **4** Kisingi kimwe zumwezumwe kuu da wantu nediva dakintana, na wantu nee wamwezea Yesu kulawa kwe kiya mzi. Na Yesu akawamba msimo unu. **5** "Mhasi kenda kuhanda mbeyu zakwe. Ekuwaho aketia mbeyu ntuhu zikagwa mwe sia, na wemboka sia wakazijata na wadege wa uwanga wakazida. **6** Ntuhu zikagwa mwe uongo wekuwao na maiwe, na zekuhotao zikanyaa kwaajii ya kwesekuwa na uwisiuwisi. **7** Mbeyu ntuhu zikagwa kwe miti ya misongoma, na ida miti ya miwa yekuhotaho hamwe nazo nakuzifintafinta iyo mitengea ikanyaa. **8** Ntuhu nezigwa mwe sanga wenye khande, zikahota na kuvyaa vitana." Ekubindaho kugombeka ayo, Yesu akalavya mgutio, akamba, "Mwenye magutwi na ategheeze!" **9** Wahina wakwe Yesu wakamuza mana ya msimo uwo. **10** Naye akawatambaisa, "Nywinywi mwekhigwa umanyi wa kumanya ukwei wa Useuta wa Muungu ambao aho kae khawekumanyika akini isasa uikwa pwii, akini awo watuhu wendawembigwe kwa misimo, wakakauwa wasekudaha kuona, na wakategeeza wasekumanya." **11** Mana ya msimo unu ni inu, Mbeyu ni mbui ya Muungu. **12** Ziya zekugwazo mwe sia

zaonyesha wantu wada wategeezao ida mbui, ikaukaaho ibiisi akeza na kudihusa mwe miyo yao wasekweza kumzumiia na kuoholwa. **13** Ziya zekugwazo mwe maiwe zaonyesha wada wantu wategeezaho ida mbui wakaihokea kwa kinyemi. Akini inga ziya mbeyu, wantu awo khawana mazindo na mbui iyo khayekaa mwe miyo yao kwaviya wazumiyya kwa kisingi du, na kisingi wageezwaho kubadana na mbui iyo. **14** Ziya mbeyu zekugwazo mwe miti ya miwa ni wantu wada wategeezao ida mbui, akini kisingi si kisingi, wahaukao wafintwafintwa na maatu, na vintu vyao vyose, na wekazi wa kiya msi nao khawakua mwe mbui ya Muungu. **15** Na ziya zekugwazo mwe sanga ntana nee wada wategeezao ida mbui wakaizumiyya kwa moyo mtana na wa kutegeeza. Awo kuzizimiza na kuendeea kugosoa mbui zimkundisazo Muungu. **16** Wantu khawawasha taa na kuigubika kwa nyungu hambu kuiika mzungui. Akini waika uwanga ya kiango ili wantu wengiaho gati wadahe kuona ung'azi. **17** “Ivyoivyo chochoso chekufiswacho chenda kigubulwe, na sii yoyose yesayokumanyika na yendaimanyike pwii. **18** “Kwa iyo, muwe meso mtegeezavyo. Kwaajii yoyose mwenacho endaekigwe na ngeeko, akini yuda mwesena, hata kiya afikiicho anacho, chendakidoigwe.” **19** Aho mami yakwe da Yesu na wanduguze wakamwezea, akini khawokudaha kumwezea hehi kwaajii ya zumwezumwe da wantu. **20** Mntu yumwe akamwamba Yesu, “Mami yako na wanduguzo wagooka chongoi, wakunda wakuone.” **21** Akini Yesu akawamba wantu wose, “Mmaa yangu na wandugu zangu ni wada wategeezao mbui ya Muungu na kuditoza.” **22** Msi umwe, Yesu nekakwea ngaawa hamwe na wahina wakwe, akawamba, “Tidumuwe ntondoo da mazi tiite adi phande ya kaidi.” Naho, wakavoka ntambo. **23** Ekuwaho

wakatamba kwa ngaawa iyo, Yesu akagona. Ahoaho khusi khai ikavoka kuvuma, mazi yakavoka kwengia mwe ngaawa, newawa hehi na kudagamia. **24** Wada wahina wakamtimia Yesu, wakamwenua wakamwamba, "Zumbe, Zumbe! Tadagamia!" Yesu akenuka akaiwakia ida khusi na mkubwaniso wa mazi, navyo vikatwiya, nee kватuiya. **25** Naho akawamba, "Uzumizi wenu u hahi?" Akini wowo wakatozwa ni umako na kuogoha uku wakagombekana, "Uyu ni ndai, ata agiiya khusi na mkubwaniso wa mazi, navyo vyamtegeeza?" **26** Waendeeya na ntambo, wakabua mpwani ya si ya Wagelasi zekuhakanazo na ntondoo da mazi da Galilaya. **27** Ekuwaho aseeya mpwani, mntu yumwe ekuwaye kakwewa na mazaiko akamwezea kulawa he mzi uda. Kwa misi mingi mntu uyo khekuwa akavaa magwanda, wala khekuwa akecaa mwe nyumba iya mwe mambiya. **28** Ekumuonaho Yesu, aketambika ahosi hemeso yakwe na kugombeka kwa mgutio mkuu, "Wee Yesu Mwana wa Muungu ekuwaye uko uwanga, una mbui yani na miye? Nakuhembeeza usekunisumiiza!" **29** Nee kamba ivyo kwaviya Yesu nekamwamba uyo zaiko amlawe mntu uyo. Zaiko ido ne dikamkwea mntu uyo maa kwa maa, na etiho wantu wamuika ndani na kumzengeteza kwa minyololo na mphingu, akini kiya maa akazidumua mphingu izo, akegalwa na zaiko ido adi he kiwawe. **30** Naho, Yesu akamuuza, "Zina dako ni ndai?" Yee akamtambaisa. "Zina dangu ni 'Hindoo'" kwaajii mazaiko mangi nee yammema. **31** Ayo mazaiko wakamhembeeza Yesu asekuwegaa tubwi dilehado desado kuwa na kisiikizi. (Abyssos g12) **32** Hantu aho nekuwa na tintimo kuu da nguue wakaiswa mwe mpolomoko wa muima. Naho ayo mazaiko wakamhembeeza awabade wawengie wada nguue. Naye Yesu akawabada wawengie. **33** Kwa iyo mazaiko

ayo yakamlawa yuda mntu, yakengia kwa wada nguuwe na wakaseeya kwa kinyionyio mwe uda mpolomoko mkai, wakengia mwe ntondoo da mazi, wakafa. **34** Wada waisi wekuonaho yose yekuawiayo wakaguuka, wakaita kuwekha wantu mbui mwe mzi na mwe minda. **35** Wantu wakeza kukauwa yekulawiayo. Wakamtimia Yesu, wakamwona yuda mntu mwe kulavigwa mazaiko kecaa hehi na Yesu kavaa magwanda, na akii zakwe zimuuiya, wakaogoha. **36** Wada wantu wekuonaho ida mbui wakawagombekea wada wantu wekwezaho hada viya yuda mntu mwekuwae na mazaiko ekuoholwavyo. **37** Wantu wa si ya Gelasi wakaogoha muno. Ivyo wakamuombeza Yesu ahauke. Ivyo Yesu akakwea vituhu ngaawa ahauke. **38** Yuda mntu mwe kuavigwa yada mazaiko akamhembeeza aite hamwe naye. Yesu akamwemeza, na akamwamba, **39** "Uya kaya ukawambe yose Muungu ekukugosweyavyo." Aho, yuda mntu akaita akabiikia kiya hantu mwe mzi uda mbui zose Yesu ekumgosweyavyo. **40** Yesu ekuuyaho phande ya kaidi ya ntondoo da mazi, zumwezumwe da wantu dikamhokea, kwaviya wose nee wakamgoja. **41** Aho akeza mntu yumwe zina dake Yailo, muongoezi wa Nyumba ya kukintania Wayahudi, nee etambika he meso ya Yesu, akamhembeeza aite kaya kwakwe. **42** Kwaajii ni mwana waikedu wa kivyee, mwenye myaka kumi dimwe na mbii, nekawa yu hehi na kuuya na nyuma. Yesu ekuwaho akaita wantu ne wamfintafinta kiya phande. **43** Kuwa na mvyee yumwe gatigati ya diya zumwezumwe da wantu, nekawa akalawa phome kwaviya nekawa na utamu wa mtuo kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na mbii. Naho nekabinda vintu vyakwe vyose kwa waganga, khahaha ekudahae kumhonya. **44** Uyo mvyee ne amtongea Yesu nyuma, akadonta msao wa gwanda dakwe. Ahoaho,

akahonywa utamu wakwe wakulawa phome. **45** Yesu akauza, "Nndai mwekunidonta?" Wose wakaemea wakamba khahaha mntu ekukudontae. Naye Petulo akamba, "Zumbe, zumwezumwe da wantu wakuikia bunga na kukufintafinta!" **46** Akini Yesu akamba, "Kuna mntu kanidonta, mana khimanya kihinya mntu kwa udaho wangu." **47** Yuda myyee ekuonaho khadaha kwefisa, akeaviiza huku akakama kwa kuogoha aketambika hemeso ya Yesu. Aho akawamba wantu wose chekumwekacho kumdonta Yesu na kwaviya ekuhonywavyo vuu puu. **48** Yesu akamwamba, yuda mwana kivyee, "Hita kwa uivanisa, kuzumiyya kwako kukuhonya." **49** Ekuwaho aendeeya kugombeka, Yailo yuda muongoezi wa nyumba ya kukuntania Wayahudi akaetewa mbui kulawa kaya, "Mwana yako wakivyee kauya kaye na nyuma, usekumpisha Mhinyi." **50** Yesu ekusikiaho ayo akamwamba Yailo, "Usekuogoha zumiyya du, naye endaahone." **51** Ekubuwaho nyumbani kwa Yailo khawekumbada mntu kwengia ndani hamwe naye, iya Petulo, na Yohana, na Yakobo na wavyazi wa mndee uyo. **52** Wantu wose nee wakiyya na kuomboeza kwaajii ya uyo mndee ekuyae na nyuma. Aho Yesu akawamba, "Msekuiyya, kwaajii mwana khekuuya na nyuma, kagona du!" **53** Nawo wakamseka Yesu kwaajii nee wamanya kauya kae na nyuma. **54** Akini Yesu akamtoza mkono akamba, "Mwana enuka!" **55** Muye wakwe ukamuuwiya, vuu puu akenuka, Yesu akawamba wamwekhe khande. **56** Wavyazi wakwe nee wahondomaa, aho Yesu akawaemeza wasekumwamba mntu yeyose aya yekugosokayo.

9 Yesu nee awetanga wada wahina kumi dimwe na mbii, akawekha udaho wa kuguusa mazaiko yose, na udaho wa kuhonya matamu. **2** Naho akawagiyya waite kubiikia wantu mbui

za Useuta wa Muungu na kuhonya wantu matamu. **3** Akawamba, "Mwendahomtambe msekudoa chochose, msekudoa ngoda wala jumu, wala khande, wala hea hata gwanda tuhu." **4** Nyumba yoyose mwendayo mwengie na kuhokewa, ekaani umo hadi mwendaho mhauke mwe mzi uwo. **5** Wantu wendaho wawaemee kuwahokea, lawani mwe mzi uwo, nanywi mlawaho kung'untani sanga mwe miundi yenu, ili kuwa uvuhuzi kwao. **6** Naho wahina awo wakavoka kutamba, wakemboka mwe mizi wabiikia wantu Mbui Yedi na kuhonya watamu kiya hantu. **7** Naye, seuta Helode mgookezi wa si ya Galilaya ekutegeezaho mbui ya yose yekulawiiayo, neawa ni maatu kwaajii wantu watuhu ne wakagombeka kuwa Yohana Mbatiiza kayuyuka. **8** Watuhu ne watamwiiya Eliya mwekuwa muoni wa Muungu kalawiiya, na watuhu wakatamwiiya kwamba yumwe wa waoni wa kae kayuyuka. **9** Helode akamba, "Uyo Yohana nekhimsenga mtwi, isasa nndai uyu nitegeezaye mbui zakwe?" Ne awa na hovu ya kumkauwa. **10** Wada wagiwa wekuuyaho, wakamgombeka Yesu yose wekuyagosoyo. Yesu akawadoa, wahina wakwe wakaita hikedu mwe mzi wa Betisaida. **11** Akini wada wantu wekumanyaho ekuitaho, wakamtongea. Yesu akawahokea ne atamwiiya nao kuusu mbui ya Useuta wa Muungu na akawahonya wada wekukundao kuhonywa. **12** Zua dekuswaho, wada wahina kumi dimwe na mbii wakamwiitia na kumwamba, "Wabade wantu waite mwe mizi na mwe minda ya hehi wakaondeze khande na hantu hakugona, kwaviya aha teiho ni mwe nyika." **13** Yesu akawamba, "Wekheni nywinywi khande." Wakamtambaisa, "Khatina chochose iya mabumunda mashano na samaki waidi. Wakunda swie tikawagwiye khande wantu wose hawa?" **14** Wekuwaho hada nee ni wagosidu elufu shano. Naho, Yesu

akawamba wahina wakwe, "Wagombekeni wantu wekae kwe mazumwezumwe ya wantu makumi mashano." **15** Wahina wakagosoa inga wekugombekwavyo, wambeni wantu wose wekae. **16** Naho Yesu akayadoa yada mabumunda mashano na wada samaki waidi, akakauwa uwanga kwa Muungu na kumtogoa Muungu, akavijaiya, akabendua, akawekha wahina wakwe wawekhe wantu. **17** Wantu wose wakada na kweguta. Wahina wakadodoxa phuguntio za khande, wakamemeeza ngahu kumi dimwe na mbii. **18** Msi umwe, Yesu ekuwaho avika ikedu, na wahina wakwe ne wawa hehi naye. Naho akawauza, "Wantu wamba miye ni ndai?" **19** Nao wahina wakamtambaisa, "Watuhu wamba kuwa wewe ni Yohana mbatiiza, watuhu wamba ni Eliya muoni wa Muungu, na watuhu wamba ni yumwe wa waoni wa kae ambae kayuyuka." **20** Aho akawauza, "Na nywinywi, mwamba miye ni ndai?" Petulo akamtambaisa, "Wee nee Klistu ekusagulwaye ni Muungu." **21** Yesu akawawakia wasekumwamba mntu yoyose mbui iyo. **22** Yesu nee aendeea kugombeka kuwa nlazima Mwana wa Mntu endaasuumizwe na kuemewa na wadaa na waviki wakuu na wahinyi wa miko na kukomwa, akini mwe msi wa ntatu endaayuyuke. **23** Naho akawamba wantu wose, "Mntu yoyose akundaye kunibasa nlazima eemee mwenye, adoe mhamba wakwe kia msi na anibase. **24** Kwaviya, mntu akundaye kuohowa ugima wakwe mwenye, enda awaze, akini awazaegi ugima wakwe kwaajii yangu, enda auohoe. **25** Mntu endaekhingwe myengizo yani ati akekhhigwa vintu vyose vyia mwe inusi, akini akawaza ugima wakwe mwenye hambu kwedagamiza mwenye? **26** Mntu akanionea soni miye na mahinyo yangu, Mwana wa Mntu endaamwonee soni mntu uyo kisingi endachoeze mwe Ukuu wakwe na wa Tate na wandima

wa uko uwanga kwa Muungu wang'azi. **27** Nawamba kwei, kuna wamwe wenu aha khawana wauye na nyuma adi aho wendao wauwone Useuta wa Muungu." **28** Yekubuwaho msi wa nane bada ya kutamwiyya ayo. Yesu ne awadoa Petulo, na Yohana na Yakobo, akaita nao mwe muima kuvika. **29** Ekuwaho avika, cheni chakwe kikahituka, na magwanda yakwe ne yakang'ang'azika pee. **30** Ahoaho wantu waidi wakaawiyya wakatamwiyya nae, nao ne wawa Musa na Eliya, **31** ambaao walawiyya wakawa wenyen ukuu, wakatamwiyya nae kuusu kulawa kwakwe endavyo aiganye uko Yelusalemu. **32** Petulo na wensiwe ne wagona fofofo, wekwenukaho, wakoona Ukuu wakwe, na wada waidi wekugokao hamwe nae. **33** Naho wantu awo waidi wekuwaho wakahauka, Petulo akamwamba Yesu, "Zumbe ni vyedi swiswi tiaha. Naho tizenge makumbi matatu, dimwe dako, na dimwe da Musa na dimwe da Eliya." Kwa kwei khekumanya agombeka mbwai. **34** Petulo ekuwaho agombeka ayo, vuu puu zunde dikaawiia na kuwagubika na zunde ido dekuwezeaho wada wahina wakaogoha muno. **35** Mgutio ukategeezeka kulawa mwe ido zunde, "Uyu nee Mwanangu nekumsaguaye, mtegeeezeni."

36 Wekwembokaho uwo mgutio kutegeezeka, Yesu nekaoneka yu ikedu. Wahina wakanyamaa myee khawokuiyandua mbui iyo, na kisingi kiya khawokumgombekeia mntu yoyose mbui izo wekuonazo. **37** Kioi dakwe Yesu hamwe na wahina wakwe watatu wekuwaho waseeya kuda kwe muima, zumwezumwe kuu da wantu dikakintana na Yesu. **38** Aho, mntu yumwe mwe diya zumwezumwe akatoa mgutio, akamba, "Mhinyi! Nakuhembeeza umhonye mwanangu wa ikedu. **39** Maa kwa maa zaiko damkwuya, na kumtenda atoe vuvo, naho damgwisa na kumgea ugwa mtwi na kulawa fuo mwe kanwa. Uyo zaiko amsumiiza

muno na khadimbada kwa kinyio. **40** Khiwaombeza wahina wako wadiguuse akini khawokudaha.” **41** Yesu akamba, “Enyi uvyazi wesaho na uzumizi, na chenye mavigaviga nndanekae nanyi na kuwazizimiza adi ini?” Aho akamwamba uyo mntu, “Mwete uyo mwanaao hanu.” **42** Kisingi uyo mwana ekuwaho amwezea Yesu, yuda zaiko neamgwisa asi na kumgea ugwa mtwi. Akini Yesu akamwakia yuda zaiko, na akamhonya yuda mwana na kumwegaa mwana kwa tati yakwe. **43** Wantu wose wakahondomaa kwa udaho mkuu wa Muungu. Wada wantu wekuaho watozwa ni umako kwa mbui zose ekugosoazo, Yesu akawamba wahina wakwe. **44** “Tegezani vitana aya niyagombekayo isasa, Mwana wa Mntu endaahitukwe na kugewa mwe mikono ya wantu.” **45** Akini wowo khawekumanya mana ya chekutamwiwacho. Mbui iyo iwa ifiswa kwao wasekumanya, nao wakaogoha kumuaza kuusu chekugombekwacho iko. **46** Naho wahina wa Yesu wakavoka kuuzana kugombeka ni ndai mkuu gatigati yao. **47** Yesu akamanya mamakhanyi zekuwazo mwe miyo yao, nee amdoa mwana akamuika hehi naye. **48** Akawamba, “Yoyose amhokeaye mwana uyu mdodo kwa zina dangu kwaajii anihokeya miye. Na yoyose anihokeaye miye, amhokea yuda mwekuniagiyya. Kwaajii yuda ekuwaye mdodo gatigati yenu, yee ni mkuu kusima wose.” **49** Yohana akagombeka, “Zumbe timwoona mntu yumwe alavya mazaiko kwa wantu kwa zina dako ne tamwemeza kwaviya yeye khayuho hamwe naswi.” **50** Akini Yesu akamwamba, “Msekumwemeza, kwaviya yoyose mwesekuhigana nanywi yu hamwe nanywi.” **51** Kisingi chekubuaho hehi Yesu kudoigwa kuita uwanga kwa Muungu, akoona avoke ntambo ya kuita Yelusalemu. **52** Naho akawagiiya wagiiwa wamuongoe, nao wakaita wakengia mwe

mzi umwe wa wantu Wasamalia wamgoswee kia kintu. **53**
Akini wenyezi wa mzi uda ne waemea kumhokea kwaviya
nekawa akaita Yelusalemu. **54** Wahina wakwe, Yohana na
Yakobo wekuonaho ayo wakamba, "Zumbe wakunda tiuwagiye
moto kulawa uwanga kwa Muungu uwadagamize?" **55** Akini
Yesu neawahitukia, na kuwakia. **56** Wakalawa, wakaita mwe
mzi mtuhu. **57** Wekuwaho watamba mwe sia, mntu yumwe
akamwamba Yesu, "Nendanikubase hohose uitako." **58** Yesu
akamba, "Mbweha wana phanga na wadege wa uwanga kwa
Muungu wana masasa, akini Mwana wa Mntu khana hantu
ha kugona." **59** Naho akamwamba mntu mtuhu, "Nitongea."
Mntu uyo akamba, "Zumbe, nieka nivoke kuita kwe uzisi wa
tate." **60** Yesu akamwamba, "Wabade wantu wekuwao wauya na
nyuma mwe miyo yao wazike wekuyao na nyuma wezwao,
iya wee hita ukabiikie Useuta wa Muungu." **61** Na mntu mtuhu
akamwamba, "Zumbe nendanikubase, akini eka nkaage wada
wekuwao mwe kaya yangu." **62** Yesu akamwamba, "Mntu yoyose
atozaye gembe na yutayali kuima na uku akauwa nyuma, khafaa
kwa Useuta wa Muungu."

10 Yekwembokaho ayo Zumbe akasagua watuhu makumi
mfungate na mbii, akawagiya wandima waidiwaidi wamuongwee
mwe kiya mzi ambao yee mwenye ne akakunda kuita. **2**
Akawamba, "Ubosi ni mwangi akini wabondaji ni wacheche, kwa
iyo mwoombezeni Zumbe wa ubosi agiiye wantu wakabonde." **3**
Isasa hitani, manyeni kuwa nawagiya nywinywi inga ngoto waitao
gatigati ya makui ya mztui. **4** Msekudoa kifuko cha hea, jumu
wala sabana, msekumuugusa mntu yoyose mwe sia. **5** Mkengia
mwe kaya yoyose mvoke kuwaugusa ivi, "Uivanisa uwe mwe
nyumba inu." **6** Akawaaho mntu akundaye uivanisa, ugusi wenu

wa uivanisa wenda usigae, ama khivyo uugusi uwo wa utuivu undauwauwie. **7** Ekaani mwe nyumba iyo mkada na kudomea wendavyo wawekhe, kwaviya mndima afaigwa kwekhigwa kima chake. Msekusama nyumba inu na nyumba ida. **8** Ati mkabua mzi wowose na wantu wakawahokea, daani wendavyo waviete hemeso yenu. **9** Honyani watamu wekuwao uko, wagombekeni wantu, "Useuta wa Muungu u hehi." **10** Akini mkengia mwe mzi wowose, wakesekumihokea, lawani, nanyi mwembokaho mwe sia zao gombekani, **11** Hata sanga za mzi wenu yekutozanayanayo, na miundi yetu tayakung'uta iwe tangio ya mavigaviga yenu. Akini manyani kuwa, "Useuta wa Muungu uhehi." **12** Kwei nawamba, msi wa kuamuiwa mzi uwo wendawekhigwe sugusa kuu kusima yada mavigaviga ya wantu wa mzi wa Sodoma. **13** Mmbui yenu wantu wa Kolazini! Mmbwii yenu wantu wa Betisaida, inga vihii vyekugosokazo kwako ati ne vigosoka kuda Tilo na Sidoni, nee wawa wavaa kae magunia na kwesisa mazu na ili koonyesha kuhituka na kubada mavigaviga yao. **14** Hata ivyo, msi wakuamuiwa nywinywi mwenda mwekhigwe sugusa kuu kusima ida ya wantu wa Tilo na Sidoni. **15** Nywie wantu wa Kapelinaumu, "Mweona mwenda mwekhigwe ntogoo adi uwanga kwa Muungu? Eehe, mwendamseezwe adi asi kwe si ya wantu wekuuyao na nyuma." (Hadēs g86) **16** Yesu akawamba wahina wakwe, "Endaeawategeeze nywinywi, anitegeeza miye, na endayeawaemee kuwahokea nywinywi, aemeya kunihokea miye. Na yoyose aemeaye kunihokea, aemea kumhokea yuda ekuniagiiaye ambae ni Muungu." **17** Naho wada makumi mfungate na mbii newauya wamema kinyemi, wakagombeka, "Zumbe hata mazaiko yatutegeeza tekuyawakiaho kwa zina dako." **18** Yee akawatambaisa, "Khimwona ibiisi ekuwavyo

akagwa inga umweko wa umbauwa kulawa uwanga kwa Muungu.

19 Kauwa khiwekha udaho wa kujata nyoka na visuse, na udaho wose wakumvota yuda mmasa, wala khahana kintu chochoso chendachokimizuu. **20** Naho msekwa na kinyemi kwaajii mazaiko wamitegeeza, iya kuwani nanyemi kwaajii mazina yenu yaandikwa uwanga kwa Muungu muwe wantu wa Muungu.” **21** Saa idaida, Yesu nekawa na nyemi kwa udaho wa Muye wa Muungu, akamba, “Nakutogoa ee Tate, Zumbe wa uwanga kwa Muungu na inusi, kwaajii mbui izi wekuwafisazo wenyen akii na umanyi, ukawamanyisa wadodo. Eehe Tate, ne vyekukutamiavyo.” **22** Ne agombeka, “Tati yangu kanekha vintu vyose. Khahana ammanyaye Mwana iya Tate, wala ammanyaye Tate iya Mwana, na yoyose yuda ambae Mwana endaakunde kumgubuiya.” **23** Naho akawabasa wahina wakwe akawamba he ikedu, “Wajaiwa wada wakauwao mbui izi mkauazo nywinywi! **24** Kwei nawamba, waoni na maseuta watamiwa kukauwa yada muyakauwayo nywinywi akini khawekuyaona na kuyategeeza yada mtegeezayo akini khawadaha.” **25** Aho mhinyi wa miagiyo yumwe akagooka, akamuza Yesu, akakunda kumgeeza, “Mhinyi, nigosoe mbwai nidahe kwekaa misi yose kwesaho kisiikizi?” (*aiōnios g166*) **26** Yesu akamtambaisa, “Yamba mbwai mwe miagiyo? Mwamamakhanya viivihi?” **27** Yuda mntu akamtambaisa Yesu, “Mkundise Zumbe Muungu yako kwa moyo wako wose, kwa muye wako wose, kwa udaho wako wose na kwa akii zako zose. Na mkunde mntu wa hehi nawe inga wekundavyo wee mwenye.” **28** Yesu akamwamba, “Kutambaisa vyedi! Gosoa ayo, nawe wendauwe na ugima wa misi yose kwesaho kisiikizi.” **29** Akini yuda Mhinyi wa miagiyo neakakunda kweonyesha kuwa ni mtana akamuza Yesu, “Na mntu wa

hehi yangu ni ndai?" **30** Yesu akamtambaisa, "Mntu yumwe kawa akaseeya kulawa Yelusalemu kuita Yeliko. Ekuwaho mwe sia, neafuntiwa ni mabagaa, na kumhoka vintu vyake vyose na kumtoa na kumbada kagona hada hehi na kuuya na nyuma." **31** Ahoaho mviki yumwe nekawa akemboka mwe sia idaida, ekumuonaho akemboka khandani. **32** Nee eza Mlawi yumwe, ekubuwaho hada hantu akamwona, naye akemboka khandani. **33** Akini Msamalia yumwe nekawa akatamba, neabuwa hada kwa yuda mntu ekufintwae ekuwaho, naye ekumuonaho akamfiiya mbazi. **34** Akambasa, akamfunga vionda vyakwe kwa vibwende na kumsisa mavuta ya mzaituni na divai, akamkweza uwanga ya phunda wakwe, akamwegaa mwe nyumba ya kuhumuizia wageni akamhumiza. **35** Kioi yakwe akalavya ntii mbii vya madini ya feza akamwekha yuda mwenye nyumba akamwamba, "Mhumize mntu uyu na chochose wendachoutumie, nendanikuhe nendahoniuye." **36** Naho Yesu akaiza, "Gatigati ya awo watatu, ni yuhi mwekweonyesha kuwa mntu wa hehi yakwe yuda ekufuntiwaye na mabagaa?" **37** Yuda mhinyi wa miko akamtambaisa, "Ni yuda ekumfiiaye mbazi." Yesu akamwamba, "Hita ukagosoe ivyoivyo." **38** Yesu na wahina wakwe wekuwaho watamba kuita Yelusalemu, wakengia mwe mzi umwe na myee zina dakwe Malita, akamhokea kaya kwakwe. **39** Malita ne kawa na dadiye etangwaye Malia uyu ne kekaa hehi na Zumbe akategeesa mahinyo yakwe. **40** Akini Malita nekawa akagosoa ndima za zikoi na mbui nyingi, nee akamwiitia Yesu akamwamba, "Zumbe ivi khupatiiza kwambwai dada yangu kanibada nagosoa ndima za zikoi ikedu? Umgombeke aniambiize." **41** Akini Zumbe akamtambaisa, "Malita, Malita kwambwai wepisha kwa ndima nyingi." **42** Akini kuna mbui mwenga ntana kusima yose, mbui

yo ni kuntegeza. Malia nee ekusaguado na khahaha mntu yoyose adahae kumhoka.

11 Msi umwe, Yesu kawa hantu akavika. Ekubindaho kumvika Muungu, yumwe wa wahina wakwe akamwamba, “Zumbe, takunda utihinye kuvika inga Yohana mbatiiza ekuwahinyavyo wahina wakwe.” **2** Yesu akawamba, “Mkavika Muungu, gombekani ivi, ‘Tate yetu weuko uwanga kwa Muungu Zina dako ditogolwe, Useuta wako weze. **3** Utekhe khande yetu kiya msi. **4** Utiekee mavigaviga yetu, Kwaajii swie tiwaakeavyo wose wekutikoseao, Wala wesekutingiza mwe mageezo.” **5** Naho Yesu akawamba wahina wakwe, “Nndai gatigati yenu mwenye mmbuya wakwe akamwezea na kio kikuu akamwamba, ‘Mmbuya nekha mabumunda matatu. **6** Kwaajii mmbuya wangu kanezea alawa ntambo, namiye khina khande ya kumwekha.’ **7** Naho yuda mwe kuwa gati akamtambaisa, ‘Usekunipisha uvi uvugalwa kae, miye na wanangu tigona kae, khidaha kwenuka na kukwekha ukundacho.’ **8** Kwei nawagombeka inga uyo mntu khana enuke na kumwekha ayo mabumunda kwaajii ni mmbuya wakwe, akini kwaajii ya uyo mntu kwesekuona soni kuendeea kwakwe kumwetanga enda enuke na kumwekha kia ekukikundacho. **9** “Ivyo nawagombakeni, ombezani nanywi mwondamwekhigwe, ondezani na nywie mndampate, kontani uvi nanywi mwenda mvuguiwe. **10** Kwaviya kia aombezaye ekhigwa, na kia aondezaye endaekhigwe na kia akontaye uvi avugwiwa. **11** Hambu kuna yoyose gatigati mwenu, mwana yakwe akamwombeza samaki, enda amwekhe nyoka na khiyo samaki? **12** Hambu mwana akamwomba tagi, endaamwekhe kisuse? **13** Naho nywinywi wenye mavigaviga mwadaha kuwekha wana wenu vintu vyedi, kwei tati yenu wa uwanga kwa Muungu

endaagosoe muno, endaawekhe Muye wa Muungu wada wamuombezao!" **14** Naho Yesu ekuwaho amlavya zaiko mwe kuwa kwa mntu ekuwaye khadaha kutamwiyya. Yuda zaiko ekumlawaho yuda mntu mwekuwa khadaha kutamwiyya, nee avoka kutamwiyya na zumwezumwe da wantu dikahondomaa. **15** Akini wamwe wa wantu awo wakagombeka, "Aguusa mazaiko kwakwekhigwa udaho wa Belizebuli, yuda muongoezi wa Mazaiko." **16** Wantu watuhu wakamgeeza, wakaonda awaonyeshe utangio kulawa uwanga kwa Muungu. **17** Akini yee, akamanya mamakhanyi zao, akawamba, "Useuta wowose wekuiganyikao vizumwezumwe vihiganavyo khaudaha kwekaisa, naho wandugu wowose wenaو khumbizi wadagamia." **18** Inga lbiiisi akahigana yee mwenye, useuta wakwe wendagooke viivihi? Isasa mwadaha viivihi kugombeka ati nalavya mazaiko kwa udaho wa Belizebuli? **19** Naho, inga miye nkawaguusa mazaiko kwa udaho Belizebuli, hata wahina wenu pia wawaguusa kwa udaho wakwe, kwaajii iyo wahina wenu nee wendaowawamuiye nywinywi. **20** Akini ikawa naguusa mazaiko kwa udaho wa Muungu, manyeni kuwa useuta wa Muungu ubuakae kwenu. **21** "Mntu mwenye muku aindaho nyumba yakwe kwa guha na uta, vintu vyakwe vyose vyendaviwe mwe uivanisa. **22** Akini akeza mwenye muku muno, akamfuntia na kumvota, mntu uyo endaadoe vitoanavyo vyakwe ekutegemeavyo na kudoa vintu vyakwe vyose." **23** "Yoyose mwesekwevana nami ahigana nami, na mntu yoyose mwesekuika hamwe nami, endaamwaganise." **24** "Zaiko dimlawaho mntu daangadika hantu kwesiho na mazi na kuondeza hantu ha kuhumwiiza. Akesekuhapata egombekeya nindaniuwiye ida nyumba yangu nekulawayo." **25** Auyaho aibwiyya ida nyumba ihagiwa na

vintu viikwa vitana. **26** Naho aita na kuwadoa mazaiko watuhu mfungate wafyaimi muno kusima yee, wose waita wakamwengia mntu uyo. Iyyo ugima wa mntu uyo undautendese kuwa wa ufyaimi muno kusima aho bosi. **27** Yesu ekuwaho akatamwiyya ayo, mvyee yumwe gatigati ya diya zumwezumwe da wantu, akagombeka kwa mgutio mkuu, "Kajaiwa mvyee ekukuvyaae na kukuonkesa." **28** Yesu akamtambaisa, "Akini wajaiwa muno wada wategeezao mbui ya Muungu na kuizumiiya." **29** Zumwezumwe da wantu wekutendesaho kugenyea, Yesu akaendeea kuhinya akagombeka, "Iki ni kivyazi chenye mavigaviga. Chaondeza utangio, akini khakinachekekigwe utangio wowose iya utangio wa Yona. **30** Inga viya Yona ekuwavyo utangio kwa wantu wa Ninawi, nee vyendavyo viwe kwa Mwana wa Mntu kwa kivyazi iki. **31** Seuta wa kivyee wa Sheba endaalawiyye kisingi kivyazi iki chendavyo kiamuiwe na Muungu, nae endaamatamwiyye kivyazi iki kina mavigaviga. Kwaviya yee nee katamba kulawa hae mwe inusi, akeza kutegeezza umanyi wa Seeman na niaha nekuwae mkuu kusima Seemeni." **32** "Wantu wa Ninawi wendawalawiyye kisingi cha kuamuiwa, nao wenda waonyeshe kivyazi iki kina mavigaviga. Kwaviya wantu wa Ninawi newahituka kwa kubada mavigaviga yao kwaajii ya ubiikizi wa Yona, niaha nekuwae mkuu kusima Yona." **33** "Khahaha mntu awashae taa na kuigubika kwa nyungu, iya aiika uwanga ya kiango wantu wengiao mda gati wadahe kuona ung'azi. **34** Taa ya mwii wako ni sizo. Inga meso yako yendayakauwe vitana he ung'azi mwii wako wose wenda uwe vitana, na inga meso yako khayana yakauwe vitana aho mwii wako wenda uwe na kiza. **35** Naho ukauwe, ung'azi weumo mwe mwii wako usekweza kuwa kiza. **36** Naho inga mwii wako wose ukawa na ung'azi, na kwesekuwa na hantu hohose he kiza,

mwii uwo wenda ung'ae vyedi muno inga viya taa ikumwiikavyo kwa ung'azi wakwe." **37** Yesu ekuwaho atamwiiya, mntu yumwe Mfalisayo neamgoneka akade khande kaya kwakwe. Yesu nee aita, akekaa kuda khande. **38** Uyo Mfalisayo ne ahondomaa kuona Yesu ada khande kwesao kusunta mikono inga yekuwayyo wagosoa kia msi. **39** Zumbe akamwamba, "Nywinywi Mafalisayo mwasunta via vy a kudija khande kwa chongoi, akini ndani mmema uhokaji na mavigaviga. **40** Nywie wahezi! Khammany kuwa Muungu yee nee mwekugosoa chongoi nee uyo mwe kugosoa na ndani? **41** Wekheni wakiwa vintu mwekuwayyo navyo, na kiya kintu mgosoacho kindakiwe vyedi kwenu. **42** "Akini mmbwii yenu Mafalisayo, kwaviya mwamwekha Mungu hantu ha kumi dimwe mnanaa na bwache na kiya mbai za mboga za mani, akini mwajaa haki na ukundiso wa Muungu. Naho iwakunda kulavya malavyo ayo, wala msekujaa kugosoa matuhu. **43** "Mmbwii yenu nywinywi Mafalisayo, kwaajii nywie mwakunda kwekaa mwe vigoda he meso ya wantu mwe Nyumba za kukintania Wayahudi na kuuguswa kwa ishima mwe maguiyo. **44** Mmbwii yenu Mafalisayo kwaajii nywinywi inga mambiya yekwagayo, wantu wayajata kwesiho kumanya." **45** Yumwe wa wahinyi wa miagiyo akamwamba, "Mhinyi, mbui zako zatidumuwa na swie." **46** Yesu akamtambaisa, "Na nywinywi wahinyi wa miagiyo, mmbwii yenu, kwaviya mwawatwika wantu fuushi zesazokwenukika, uku nywinywi khamnyoosha hata chaa kuwaambiza. **47** Mmbwii yenu, kwaviya mwazenga mambiya ya waoni wa Muungu wada ambaa wadaa wenu nee wawakoma. **48** Nanywi wenyenye wavuhuzi na kwevana na mbui ya wadaa wenu, kwaviya wao nee wawakoma waoni wa Muungu, na nywinywi mwazenga mambia yao. **49** Kwa iyo Muungu nee

kagombeka kwa umanyi wakwe, 'Nendaniwegaiye waoni wa Muungu na wagiiwa, akini wamwe wao wendawawakome, na kuwasuumiza watuhu.' **50** Kivyazi iki chendachechkigwe sugusa kwaajii ya phome ya waoni yekuyetikayo tangia kuvokea inusi yekugosokaho, **51** tangia phome ya Abeli adi phome ya Zakalia mwe kukomwa gatigati ya ingo na hantu ha Muungu. Eehe, kwei kivyazi chendachechkigwe sugusa kwa mbui zakwe. **52** "Mmbwii yenu nywinywi wahinyi wa miagiiyo, kwaajii muufisa uda ufunguo wa uvi wa kummanyia Muungu nywie wenye khamokwengia na muwakindia wekuwaho wengia wasekwengia." **53** Yesu ekuwaho alawa hada, wada Mafalisayo na wahinyi wa miko ne wavoka kuhigana nae vikai muno na kumsongeeza kwa kumuza mbui nydingi, **54** wakambengea wategeeeze mbui ilawayo kwe miomo yakwe.

12 Kisingi icho zumwezumwe khuu muno da wantu wekuwao wakintana hata wakawa wajatana, Yesu akavoka kutamwiya na wahina wakwe akawamba, "Ekauweni na ugwidu wa Mafalisayo yani ubakha wao. **2** Chohose chekugubikwacho chendakigubulwe, na chochose chekufiswacho chendakimanyike." **3** Kwa iyo kia mwekugombedo mwe kiza, wantu wendawasikie mwe mweenje, na kia mwekupokosado mwe magutwi yenu mkawa mwe vyumba via khandani, yenda ibiikiwe uwanga ya chusi. **4** Nawagombekeni nywinywi wambuya wangu, mwese kuwaogoha wada waukomao mwii, na khawadaha kugosoa kintu kituhu. **5** Naho nendaniwambie nndai wa kuogohwa. Muogoheni yuda ambae akabinda kuukoma mwii ana udaho wa kuuwasa mwe moto da tubwi diwakado moto wesao kukomeka. Eehe, nawamba muogoeni uyo. (**Geenna g1067**) **6** Mwamanya kuwa machole washano watagwa kwa

senti mbii? Akini hemeso ya Muungu khajaika ata yumwe.

7 Naho ata fii za mitwi yenu zitaaziwa zose. Msekuogoha, kwaviya nywinywi mwafaa muno kusima machole wangi. 8 Nami nawamba yoyose anizumiaye hemeso ya wantu Mwana wa Mntu naye endaamzumiye he meso ya wandima wa uko uwanga kwa Muungu. 9 Na mntu yoyose aniemeaye he meso ya wantu, naye Mwana wa mntu endaamuemee hemeso ya wandima wa uko uwanga kwa Muungu. 10 “Mntu yoyose agombekaye mbui ya kumuemea Mwana wa Mntu Muungu endaamuekee, akini endayeaudumuwe Muye wa Muungu khana uyo Muungu khanaamuekee mavigaviga.” 11 “Hada wendaho wawaguiye na kumyengiza nywinywi hemeso ya Nyumba ya kukintania Wayahudi na hemeso ya wenye udaho na wagookezi, msekuwa na maatumaatu uwanga ya mwondavyo kwevunia hambu mwondavyo mtamwiye. 12 Kwaviya Muye wa Muungu endaawahinye kiya mkundigwacho kugombeka.” 13 Naho mntu yumwe mwe diya zumwezumwe da wantu akamwamba, “Mhinyi, mgombeke ndugu yangu tipangane upazi ekutibadiao tate.” 14 Yesu akamtambaisa, “Mmbuya, nndai ekuniikaye miye kuwa muamuia na mpangi gatigati yenu?” 15 Naho Yesu akawamba wose, “Ekauweni na kia mbai ya khwiina ya vintu vingi kwa mana ugima wa mntu khaukauwia wingi wa vintu ekuwavyo navyo.” 16 Naho akawamba msimo unu, “Nekuwa na mntu yumwe mwenye vitu vingi ambae mnda wakwe uvya ubosi mwingsi. 17 Mntu uyo mwenye vintu vingi akamamakhanya mwe moyo wakwe, ‘Nami khina hantu ha kuika ubosi wangu, nndanitende viihii?

18 Ekegombeke, nndanigosoe ivi, nndaniditue idi taa dangu nakuzenga tuhu kuu muno, namiye nndaniike umo khande zangu hamwe na vintu vyangu vyose. 19 Aho nee nendaho nidahe na

kuwamba myye wangu, isasa una vintu vingi wendavyo uvitumie kwa myaka mingi. Humwiiza, na daa khande, na domeea na uwe na nyemi.’ **20** Akini Muungu akamwamba, ‘Wee mhezi! Ivyeo na kiyo myye wako wendaudoigwe. Na vintu viya vyose wekuviiikavyo vindaviwe nya ndai?’’ **21** Yesu akabinda kwa kugombeka, “Nee vyeivyo kwa mntu yoyose ememezeae vintu kwaajii yakwe, akini khio mntu mwenye vintu vingi hemeso ya Muungu.” **22** Naho Yesu akawamba wahina wakwe, “Msekuwa na maatumatu uwanga ya khande mwiikundayo ili mwe na ugima, wala uwanga ya magwanda myakundayo kwaajii ya mii yenu. **23** Kwaajii ugima ni yedi kusima khande, na mwii ni wedi kusima magwanda. **24** Wamamakhanyeni kunguu wowo khawahanda wala kawabonda na khawana taa, wala hohose hakuika khande zao akini Muungu awekha khande. Akini nywinywi ni wedi kusima wadege. **25** Nndai yumwe wenu ambae kwa kwepisha adaha kweongezea ugima wakwe hata kwa saa dimwe? **26** Naho inga khamdaha kugosoa mbui ndodo inga iyo, kwa mbwai kuwa na maatumatu uwanga ya yada matuhu? **27** Kauwani mauwa yasukhavyo khayagosoa ndima wala khayasuka. Akini nawamba, hata seuta Seeman he vintu vyakwe vyose khekuwahi kuvaa magwanda matana inga uwa dimwe aho. **28** Inga Muungu ayavika ivi mani ya mwe minda ambayo ivyeo yaaho kioi yasigwa mwe moto, ivi nywinywi khana awavike vyedi muno enyi wenyen uzumizi mdodo?” **29** “Wala msekwpisha mwe mioyo yenu mwenda mde mbwai hambu mwenda mdomee mbwai msekwa na maatumatu kuusu mbui iyo. **30** Wantu wesaokuwa Wayahudi wa inusi waangadikia vintu ivyo. Akini Tati yenu wa uwanga kwa Muungu amanya kuwa mwakunda vintu ivyo. **31** Isasa uwangadikieni Useuta wa

Muungu, na vintu ivyo vyose navyo mwenda mwekhigwe.” **32**
Msekuogoha, nywinywi zumwezumwe dodo, kwaviya Tati yenu
katamiwa kuwekha Useuta. **33** Tageni vintu vyenu mkawekhe
wakiwa izo hea. Mwegosoe vifuko vya hea vyesayokusakaa,
na uko nee kuika kiikizo uwanga kwa Muungu ambaho taa
dakwe khadihungua, uko wabavi khawabua na wala mswa
khawabananga. **34** Hada enaho kiikizo chako, nee endaho uwe
aho moyo wako. **35** “Ekaani tayali kwa kunigosoeya na taa
zenu ziwe zaka. **36** Inga wandima wamgojao zumbe yao auye
kulawa kwe ntafuno ya ndoza. Na ezaho na kukonta uvi wadahe
kumvuguiya maa mwenga. **37** Wajaiwa wada wandima ambao
zumbe yao endaawabwiyye wameso endahoeze. Kwei, nawamba
endaeike tayali na kuwetanga mwe ude na kuwegosoeya
ndima. **38** Wajaiwa kwa wandima awo mkuu yao endahoeze na
kuwabwiyya wacheeza hata akeza kio kikuu, hambu hehi na
kucha. **39** Manyeni kuwa inga mwenye nyumba ati nee kamanya
saa ambayo mbavi endaeze, nee kawa meso ili amkindie
mbavi, na khekuwa aibadie nyumba yakwe itulwe. **40** Nywie
nanywi mwakundigwa mwekae tayali saa zose, kwaviya Mwana
wa Mntu enda eze saa ambayo khamuimanya.” **41** Petulo
akamwamba, “Zumbe, msimo uwo watambia swiswi, hambu
wawamba wantu wose?” **42** Zumbe akamtambaisa, “Nindai,
mndima mzumiwa na mwenye umanyi, ambae Zumbe wakwe
endaamwiike uwanga ya wandima wakwe awekhe khande
kisingi kifaacho. **43** Kajaiwa mndima uyo, hada zumbe wakwe
endaho auye nakumbwiyya atenda ivyo. **44** Nawamba kwei kuwa
endaamwekhe ugookezi wa vintu vyakwe vyose. **45** Akini inga
mndima uyo akegombeka mwenye mwe moyo wakwe zumbe
yangu kawa kacheewa muno kuuya, naho akavoka kuwatoa

wandima wa wakivyee hambu wakigosi wada wenziwe, viyaviya
endaade na kudomeea na kukolwa, **46** zumbe wakwe yuda
mndima endaauye msi esao kukauwia na mda esao kuumanya.
Endaamwekhe sugusa mndima uyo ya ufyaimi na kumwiika
hamwe na wantu wesaokuzumiyya.” **47** “Yuda mndima amanyaye
vitana akundacho zumbe wakwe, akini khayuho tayali wala
kugosoa yakundigwayo mkuu wakwe endaatoigwe muno. **48**
Akini mndima yuda mwesekumanya mkuu yakwe akunda mbwai
akagosoa ya ufyaimi, uyo endaatoigwe kidodo. Yoyose yuda
mwekhekigwa kugosoa ndima khuu, endaakundigwe kulavya
vingi muno.” **49** “Ncheza kueta moto mwe inusi, natamiwa inga
uwe tayali ugimbwa!” **50** Akini nenaubatiizo ambaonlazima
nibatiizwe, suuba yangu ni khuu hadi ubatiizo uwiganie. **51**
Mwamamakhanya ncheza kueta uivanisa mwe inusi? Nawamba
khivyo, ncheza kueta mabadano. **52** Kuvoka isasa, kundakuwe
na wantu wa kaya mwenga washano, watatu kwa waidi na waidi
kwa watatu. **53** Tate khanaevane na wanawe wa kigosi, na wana
wa kigosi khawanawevane na tati yao, na mmaa khanaevane
na wanawe wa kivyee, wana wa kivyee khawanawevane na
mami yao, naye mame vyaa khanaevane na mkaza mwana,
nae mkaza mwana khanaevane na mami yakwe vyaa. **54**
Yesu akagombeka vituhu mwe dia zumwezumwe da wantu,
“Muonaho mazunde yakalawiiya phande ya engiiyo da zuwa, aho
mwagombeka, fua indainye na kwei yanya.” **55** Muonaho pheho
ya khusi yavuma, mwagombeka, “Kunda kuwe na zuguto, na
vyawa ivyo. **56** Enyi wabakha! Mwamanya koona msimu kwa
kukauwa inusi na uwanga kwa Muungu vyeivyo. Kwa mbwai,
khamdaha kusosoa mana ya mbui zigosokazo isasa? **57** “Na
kwambwai khamdaha kweamuiya wenye mbui yedi za kugosoa?

58 Kwaviya inga mmasa wako akakwegaa he mkonga, yedi wevane nae mkesiai ili asekweza kukwegaa hemeso ya mntu muamuwa, na uyo muamuwa akakwekhiiza kwa asikai, nawo wakakugea mwe kifungo. 59 Nakwamba Kwei khunaulawe umo, hadi wendaho ubindiize kuihaa senti ya kisiikizi."

13 Kisingi icho wantu watuhu ne weza, wakamwamba Yesu kuusu mbui ya wantu wa Galilaya ambaa Pilato akawakoma na phome ya wantu awo ikahanganyikana na phome ya ntambiko izo wekuavyo walavya. 2 Yesu akawamba, "Mwamamakhanya Wagalilaya awo wekugosoewa ivyo neewawa wagosoa mavigaviga muno kusima Wagalilaya watuhu? 3 Nawamba kwei khivyo ivyo, akini nanywi mwesaho kuhituka na kubada mavigaviga mwendamdagamie inga wowo. 4 Mwamamakhanya wada kumi dimwe na nane wekugwiwao na mnaa kuda Siloamu wakauya na nyuma, ivi mwamamakhanya wao neewawa na makwasukwasu kusima watuhu wose wekaao Yelusalemu? 5 Nawamba khivyo ivyo akini nanywi mkese kuhituka na kubada mavigaviga na kumuuiya Muungu, mwenda mdagamie inga wowo." 6 Aho Yesu akawamba msimo unu, "Mntu yumwe nekawa na mti wetangwao mtini mwe mnda wakwe wa mizabibu, mntu uyo akaita kutunda matunda yakwe, akini nee aubwiya khauzati kuyyaa hata tunda dimwe. 7 Naho akamwamba mndima wakwe, 'Kwa myaka mitatu nee nikeza nitunde matunda ya mtini unu, iya chekumbwiia chochose. Usenge! Kwaviya wabananga sanga bue.' 8 Akini yee akamtambaisa, 'Zumbe, tiubade vituhu mwaka unu, nenda nindaniutifuihongon na kuugea mboleya. 9 Inga wendauvyae matunda mwaka wezao nivitana, hambu ukesekuvyaa tadaha kuusenga.'" 10 Msi umwe wa Kuhumwiza Yesu ne kawa akahinya mwe Nyumba ya

kukintania Wayahudi. **11** Na aho ne awa na mvyee yumwe ekuwaye mtamu kwa myaka kumi dimwe na minane, nekawa na zaiko dilimtenda mwii wakwe ne wenama muno hata asekudaha kugooka vitana. **12** Yesu ekumuonaho, akamwetanga akamwamba, “Mmaa, kuhonywa utamu wako!” **13** Nee amuikia mkono na aho akagooka vituhu, akawa amtogoa Muungu. **14** Akini muongoezi wa nyumba ya kukintania Wayahudi akakimwa kwaajii Yesu kamhonya uyo mmaa msi wa kuhumwiza. Ivyo mkuu uyo akawamba wada wantu wekuwao hada, “Mna misi mtandatu za kugosoa ndima. Buwani misi iyo mkahonywe matamu yenu, akini msekweza Msi wa Kuhumuiiza!” **15** Aho Zumbe akamtambaisa, “Enyi wabakha! Nndai gatigati yenu khamfungua ng’ombe wakwe hambu phunda wakwe kulawa mwe dewa amwegaye kwe kunywa mazi, hata inga msi uwo ni wa kuhumuiza. **16** Isasa yuaho mwana wa uvyaigwa wa Ibulahimu ambaye ibiisi kamgosoa avie kwa kisingi cha myaka kumi dimwe na minane, khayokuwa vitana kuvuguiwa kulawa kifungo iko msi wa kuhumuiza?” **17** Yesu ekubindaho kutamwiya ayo, wada wahiganae naye wakengiwa nsoni, akini wantu wose wakamema nyemi kwaajii ya mbui yose yekugosokanayo. **18** Naho Yesu akauza, “Useuta wa Muungu waigana na mbwai? Nendaniuwiganize na mbwai? **19** Waigana na mbeyu ya haladali ambayo ni ndodo muno, ambayo mntu akaidoa na kuihanda mwe mnda wakwe. Naho ikahota na kukua na kuwa mti na wadege wa uwanga wakazenga masasa yao mwe matambi yakwe.” **20** Yesu akawauza vituhu, “Nndaniuwiganize Useuta wa Muungu na mbwai? **21** Waigana na hamila ambayo mvyee ne kaidoa na kuihanganya mwe madebe matatu ya unga ne wose ukawa uumuka.” **22** Yesu akemboka mwe mzi na mizi midodo

akahinya ekuwaho mwe ntambo yakwe yakuita Yelusalemu.

23 Mntu yumwe akamuuza, "Ivi Zumbe, wendaowaoholwe ni wantu wachechedu?" **24** Yesu akawamba, "Jiimeni kwengia kwa kwembokea uvi msisii, kwaviya nawagombekani, wangi wendawageeze kwengia, akini khawana wadahe. **25** Kisingi cheza amba mwenye kaya enda enuke na kuvugaa uvi nywinywi mwenda mgooke chongoi na kukonta uvi na kugombeka, 'Zumbe, tivuguiye uvi!' Akini yee enda awatambaise, 'Khiwamanya mwaawako!' **26** Nanywi mwenda mvoke kumwamba, 'Swiswi nee wada tekudao na kudomeea hamwe nawe na wee kutihinya mwe mizi yetu!' **27** Akini yee atawatambaisa, 'Khiwamanya nywinywi mwaawako. Haukeni hemeso yangu nywinywi nyose mkugosoao mavigaviga!' **28** Aho nee wendaho muiye muno na kuuma meno, kisingi mwendaho muwaone Ibulahimu na Isaka na Yakobo na Waoni wose wa Muungu waaho mwe Useuta wa Muungu, akini nywinywi wenyen mwasigwa chongoi.

29 Wantu wendaweze kulawa phande zose za inusi, awio da zua na engiyo da zua na kasikazini na kusini, na kwekaa kwe ntafuno mwe Useuta wa Muungu. **30** Kauwa wada wa kisiikizi wenda wawe wa bosi, nawo wa bosi wenda wawe wa kisiikizi." **31** Kisingi ichoicho wamwe wa Mafalisayo wakamwiitia Yesu na kumwamba, "Hauke hanu uite hantu hatuhu kwaviya Helode aondeza kukukoma." **32** Yesu akawatambaisa, "Hitani mkamwambe yuda mbweha, 'Nndaniwaguuse mazaiko na kuhonya watamu ivyeeo na kioi, nami msi wa tatu nndanibindiize ndima yangu.' **33** Hata ivyo ivyeeo na kioi na kisinda kioi, nlazima niendeee na ntambo yangu kwaajii khiyo vitana muoni wa Muungu akomwe chongoi ya mzi wa Yelusalemu." **34** "Ewe wantu wa Yelusalemu, wantu wa Yelusalemu, wee uwakomaye

waoni wa Muungu na kuwatoa maiwe wada wekuagiiwao na Muungu kwako! 'Maa nydingahi khitamiwa kuwaika wanao hamwe inga mdege aikavyo vifaanga vyakwe ili awainde asi ya mawawa yakwe akini wee khwekukunda! **35** Kauwa Nyumba yenu ya Muungu ya badwa, nawagombeka khamna mnione vituhu hadi kisingi kia mwendaho mgombeke, kajaiwa yee mwekuagiiwa na kwekhigwa udaho kwa zina da Zumbe."

14 Msi umwe wa kuhumiiza, Yesu nee kaita kuda khande nyumbai kwa muongoezi yumwe wa Mafalisayo na wantu wekuwao aho wakawa wamsunguuman. **2** Hemeso ya Yesu nee hawa na mntu yumwe mwekuwa na utamu wa kumema mwii. **3** Yesu akawauza wahinyi wa miagiyo na Mafalisayo, "Ivi miagiyo ya Musa yawakunda kuhonya wantu msi wa Kuhumiiza hambu khivyo?" **4** Akini wowo wakanyamaa. Yesu akamtoza uyo mtamu, akamhonya, akambada aite. **5** Naho Yesu akawamba, "Nndai gatigati yetu ambae mwanawe hambu ng'ombe wakwe akengia mwe tubwi, khana amuavye kwaviya ni Msi wa Kuhumiiza?" **6** Na wantu awo khawokudaha kumtambaisa mbui iyo. **7** Yesu akakauwa wada wantu wekugonekwa wekuavyo wesaguiya viti vya hemeso hantu ha ishima, akawamba msimo unu, **8** "Inga mntu akakugoneka mwe ndoza, usekwekaa viti vya hemeso hantu ha ishima, isikweza kukawa kagonekwa mntu mtuhu wa ishima kusima wee, **9** akeza yuda mwekuwagoneka nywinywi waidi na kukugombeka, 'Mhakanye uyu.' Ndihio wendaho uvoke kwa soni kuita kwekaa nyuma. **10** Naho ukagonekwa kwe ntafuno, ekaa hantu ha nyuma, na mwenyezi yako endaho eze akwambe, 'Mmbuya, soo hanu hemeso, hantu hatana muno.' Aho wendauwe wa kutunywa hemeso ya wantu wose wekwekaao hamwe nawe. **11** Kwaviya mntu yoyose etendae mkuu enda

atendwe mdogo na atendae mdogo enda atendwe mkuu."

12 Yesu akamwamba yuda ekumgonekaye, "Inga ukawaikia wantu ntafuno ya musi hambu guoni, usekuwagoneka wambuya wako hambu nduguzo hambu wantu wa hehi yako wekuwao wenyе vintu vingi. Wasekweza nao wakakugoneka, nawe ukawa kuihwa kia wekuwagoseacho. **13** Naho ugosoaho ntafuno, wagoneke wakiwa na wantu wekuviao na wekuviawo miundi na matuntu, **14** nawe wenda ujaiwe kwaajii awo khawadaha kukuiha, Muungu enda akuihe funge kisingi cha uyuyuko cha wantu wedi." **15** Yumwe wa wada wekuwao wekaa hamwe na Yesu akamba, "Kajaiwa mntu yuda endae ade khande mwe Useuta wa Muungu!" **16** Yesu akamtambaisa, "Mntu yumwe kagosoa ntafuno kuuu, akawagoneka wantu wangi **17** Kisingi cha khande chekubuwaho akamwagiyya mndima wakwe, akawambe wada wekugonekwa, 'Sooni kwaviya kia kintu kitayali!' **18** Akini wose kia yumwe akavoka kuomba lazi, wa bosi akamba 'khigua kae mnda nlazima niite nikaukauwe khina neze.' **19** Mntu mtuhu akamwamba, 'Khigua ng'ombe mbai shano wa kuima, isasa ni siai nenda kuwageeza ivyo nakuombeza uniuusu.' **20** Na mtuhu akamwamba, 'Isasa khitegua kwa iyo khidaha kweza.' **21** Mndima uyo ekuuyaho akamwamba mkuu yakwe mbui iyo. Mkuu nee akimwa, akamwamba mndima wakwe, 'Hita kinyionyio mwe baabaa na sia za mizi, ukawaete hanu gati wakiwa, na wekuviao miundi, na matuntu na wekuviao.' **22** Badae mndima uyo akamba, 'Zumbe, mbui zigosoka inga wekuniagiavyo, akini ikeaho phasi.' **23** Yuda zumbe akamwamba mndima uyo, 'Hita mwe baabaa na sia za mizi uwahembeeze wantu wengie mwe nyumba yangu imeme. **24** Kwaviya nawamba, khahana hata yumwe wa wada wekugonekwa mwenda aorje khande yangu."

25 Aho mazumwezumwe mangi nee yawa yaita hamwe na Yesu, naho akawahitukia wantu akawamba, 26 “Mntu yoyose akeza kwangu, khana adae kuwa mhina wangu akese kunikunda mie muno kusima tati yakwe na mami yakwe na mkaziwe na wanawe, na nduguze na dadize na ata ugima wakwe yee mwenye. 27 Mntu yoyose mwesekuudoa mhamba wakwe na kunibasa khadaha kuwa mhina wangu. 28 Goja nisosoe vitana, nndai gatigati yenu akakunda kuzenga mnaa khana avoke kwekaa ahime galama zakwe amanye anakima cha kugenyea na cha kubindiizia? 29 Inga akesekugosoa ivyo, endaadahe kugosoa msingi na kuvotwa kubinda mnaa uwo, aho wantu wendawamseke. 30 Wakagombeka, ‘Mntu uyu nee kavoka kuzenga, akini khana udaho kubindiizia.’ 31 Hambu ni seuta yuhi mkunda kuita kutoana na seuta mtuhu, khana avoke kwekaa na kumamaakhanya inga enda adahe kutoana na mwenye asikai elufu ishiini na yee ana asikai elufu kumi dimwe? 32 Inga akoona khana adahe kutoana nae, endaawaagiiye wandima wakwe kuwaomba wawe na mwenvano wa uivanisa, kisingi seuta uyo mtuhu yuke hae. 33 Ivyoivyo, khahaha hata yumwe gatigati yenu endaye awe mhina wangu inga akese kueka kia kintu ekuwacho nacho.” 34 “Munyu ni kintu kitana, akini ukabanika, khaidaika kugosoa chochoso kuwa munyu vituhu? 35 Khaifaa kintu wala kwa msanga wala kwa mboleya. Wantu wayasa hae, mwenye magutwi ya kutegeeza na ategheeze!”

15 Msi umwe, watoza kodi na wenyenye mavigaviga wangi nee waita kumtegeeza Yesu. 2 Mafalisayo na wahinyi wa miko wakavoka kupokosana, “Mkauweni mntu huyu awahokea wena mavigaviga, naho ada nao!” 3 Ndihio Yesu akawatambaisa kwa msimo unu. 4 “Inga, yumwe yenu akawa na ngoto makumi

kumi, akamanya kuwa yumwe yao kaga, enda agosoe mbwai? Enda awabade wada makumi kenda na kenda uisi na kuita kumuondeza yuda ekwagaye hadi amuwone.” **5** Naye akabinda kumuwona, enda amwenue kwa nyemi mwe mawega yakwe. **6** Endaoabue kaya, enda awetange wambuya na wantu wa hehi yakwe na kuwamba, “Muwe na nyemi hamwe na mie kwaajii khimuwona yuda ngoto yangu ekwagaye.” **7** Nawambeni ivyoivyo, kundakuwe na nyemi muno uko uwanga kwa Muungu kwaajii ya mwenye mavigaviga yumwe kuhituka, kusima kwa wada wedi makumi kenda na kenda ambao khawakunda kubada mavigaviga. **8** Yesu akawamba msimo mtuhu akamba, “Tambe mvyee yumwe ana senti kumi dimwe, akaza mwenga, enda atende mbwai? Enda awashe taa, enda aihagie ida nyumba phahoephahoe hadi aiyone. **9** Akaipata, enda awetange wambuya na wantu wa hehi yakwe na kuwamba, ‘Kuwani na nyemi hamwe nami, kwaajii khipata ida senti yangu yekuwayo yaga.’ **10** Nawambeni, Nee wendavyo wawe na nyemi wandima wa uko uwanga kwa Muungu kwaajii ya mwenye mavigaviga yumwe haitukae na kumuuiya Muungu.” **11** Yesu akaendeea kugombeka, “Kuwa na mntu yumwe mwekuwa na wana waidi wa kigosi. **12** Yuda mdodo akamwamba tati yakwe, ‘Tate nekha hantu hangu ha upazi.’ Naye akamwekha hantu hakwe. **13** Bada ya misi micheche, yuda mdodo akataga vintu vyake, akatamba na hea ekupatazo akaita si ya hae na hea zose akazibananga kwa wekazi wa mavigaviga. **14** Ekubindaho kutumia kia kintu kukalawiyya saa khai mwe si ida, naye akavoka kuangadika. **15** Akaombeza ndima kwa mntu yumwe wa si ida, nae akamwegaa mwe mnda wakwe awaise nguwe. **16** Mbwanga yuda nee ana nsaa muno, akatamiwa kuda makoa

wekudayo wada nguuwe, iya khahaha mntu ekumwekhaye khande. **17** Badae akamamakhanya mwe moyo wakwe, 'Kaya kuna wandima wangi wa tate yangu wadao khande na kubada phugutio, na miye nafa na saa?' **18** Nenda niuye kwa tate yangu na kumwamba, 'Tate, khimgosoea mavigaviga Muungu ekuwaye uwanga na khikukoa masa na weye. **19** Khifaa hata kwetangwa mwanao, nigosoe inga yumwe wa wandima wako.'

20 Ndiho akavoka kutamba kuuya kwa tati yakwe." "Ekuwaho yuke hae, tati yakwe ekumuonaho, na kwa moyo wa mbazi akamguukia, na kumuumbatia kwa ukundiso. **21** Mwanawe akamwamba, 'Tate, khimgosoea mavigaviga Muungu ekuwae uwanga, na khikukoa masa na wee, khifaa kwetangwa mwanao.'

22 Akini tati yakwe akawetanga wandima wakwe akawamba, 'Etani gwanda tana mkamvike kinyio! Mvikeni phete mwe chaa chakwe na sabana mwe miundi yakwe. **23** Mdumueni singo ng'ombe mwe kunona, tide na kuwa na nyemi! **24** Kwaajii uyu mwanangu inga nee kauya na nyuma na isasa yu mgima, nee kaga, akini isasa khaoneka' wakavoka kuwa na nyemi." **25** "Kisingi icho kakiye neyuke tanga. Ekuwaho auya na kubua hehi na nyumbani, akategeeza migutio ya wantu wakitoa vigeegee na ngoma. **26** Akamwetanga mndima yumwe, na kumuuzza, 'Kuna mbwai hanu?' **27** Uyo mndima akamtambaisa, 'Nduguyo kauya kaya na tati yako kamdumuiya ng'ombe mwe kunona kwaviya kampata yuke mgima.' **28** Uyo mwana mkuu akakimwa muno akaemea kwengia gati, ndiho tati yakwe akaawa chongoi na kumhembeeza engiye gati. **29** Akini yee akamtambaisa tati yakwe, 'Kauwa myaka yose inu nee nikakugosoea ndima na hata msi umwe shekubada kukutegeeza mwiko, akini khuzati kuneckha hata mbuzi nitamiwe na wambuya wangu. **30** Akini

mwanao uyu mwekutumia vintu vyako hamwe na wakianga, ekwezaho du kumdumuiya singo ng'ombe mwe kunona.' **31** Tati yakwe akamtambaisa, 'Mwanangu, wee uhamwe nami misi yose, na kia nenacho ni chako. **32** Ifaigwa kugosoa nyemi kuu muno kwaajii uyu nduguyo nee inga kauya na nyuma, na kumbe yuke mgima, nee kaga, akini isasa timuona."

16 Yesu akawamba wahina wakwe, "Nee kuwa na mwenye vintu vingi yumwe nee kawa na mgookezi yakwe mwekuwa mgookezi wa vintu vyake, uyo mwenye vintu vingi akagombekwa mgookezi wakwe anatumia kwa ufyaimi vintu vyakwe, **2** yuda mwenye vintu vingi akamwetanga na kumuza, 'Ni mbui zani izi nekuzisikiazo kuusu weye? Avya taazia za vintu vyangu kwaviya khauna udahe kuendeea kuwa mgookezi.' **3** Yuda mgookezi akemamakhanya, 'Zumbe yangu kaniguusa ndima yangu. Nndanitende mbwai? Ati ni kuima khina nguvu za kuima. Naho naona soni kuombezaombeza. **4** Isasa, namanya nendado nigosoe, ili nendaho niguuswe ndima ya ugookezi, wantu wadahe kunirokea mwe nyumba zao.' **5** Naho yuda mgookezi akawetanga wada wose wekuwaho wakadaiwa na zumbe yakwe, akamuza wa bosi, 'Una daiwa kima chani na mkuu yangu?' **6** Yee akamtambaisa, 'Mapipa makumi kumi ya mavuta ya mzaituni,' yuda mgookezi akamwamba, 'Doa maandiko yako ya deni, ekaa asi, gonda makumi mashano.' **7** Naho akamuza mdaiwa mtuhu, 'Wee wadaiwa kima chani?' Yee akamtambaisa, 'Magunia mia mwenga ya ngano.' Yuda mgookezi akamwamba, doa kaatasi yako ya deni gonda semanini." **8** "Naho yuda zumbe akamtogoa yuda mgookezi mfyaimi, kwaviya nee katumia unyanyi kwaajii wantu ambao khawazumiya Muungu wa inusi wana akii muno na mbui zao kusima wantu wa Muungu." (aiōn

g165) 9 Naye Yesu akaendeea kutamwiiya, “Nami nawamba, waambizeni wambuya wenu kwa mai za mavigaviga ili zendaho zisie muhokewe mwe chekao cha misi yose kwesaho kisiikizi.

(aiōnios g166) 10 Mntu yoyose azumiwae mwe mbui ndodo enda azumiive mwe mbui kuu na yoyose mwesekuzumiika mwe mbui ndodo khadaha kuzumiwa kwe mbui kuu. **11** Inga mkese kuzumiika kwa mai za inusi, nndai endae wazumiie mwe mai za kwei? **12** Nanywi inga khamokuwa wazumiika wa mai ya mntu mtuhu, nndai endae awekhe yekuwayo yenu wenye? **13** “Khahana mndima adahaye kuwagosoeya ndima mazumbe waidi, kwaviya endaamkime yumwe na kumkundisa mtuhu, hambu endaatozane na yumwe na kumbea mtuhu. Khamdaha kumgosoeya Muungu hamwe na mai.” **14** Mafalisayo wekusikiaho ayo, kwaviya neewawa wakunda hea muno nee wambeya Yesu. **15** Yesu akawamba, “Nywie mwegasoaa wedi hemeso ya wantu. Akini Muungu aimanya miyo yenu kwaviya kia kionekacho ni chedi hemeso ya wantu, Muungu ayakima. **16** “Miagiyo ya Musa na magondo ya waoni wa Muungu nee yakawaongoeya hadi kisingi cha Yohana mbatiiza. Kuvokea kisingi icho, Mbui Yedi ya Useuta wa Muungu yabiikiwa na wantu wose washuutizwa wengie he Useuta wa Muungu. **17** Akini ni vihufu muno uwanga kwa Muungu na inusi kwaga, kusima hata helufi mwenga ya miagiyo ya Musa kuuusigwa. **18** “Mntu yoyose amwekhaye mkaziwe talaka na kutegua mtuhu, agosoa ukianga na yoyose amteguaye mvyee mwekwekhigwaye talaka, agosoa ukianga.” **19** Yesu akaendeea kugombeka, “Nee kuwa na mntu yumwe mwenye vintu vingi, ambae neakavaa magwanda ya hea nyigi muno ya langi ya zambalau na gwanda dekung'aado na kugosoa sikukhuu ya ntafuno kia msi. **20** Aho he uvi wa

mwenye vintu vingi nee kuwa na mkiwa yumwe, mwekuwa akaetwa aho zina dakwe Lazalo, ambae nee kamema vionda mwe mwii mgima. 21 Lazalo nee akakauwiya kuda phuguntio zekugwazo kulawa he meza ya uyo mwenye vintu vingi, na makui nee yakeza kumsona vionda vyakwe. 22 "Naho, uyo mkiwa akauya na nyuma, nao wandima wa uko uwanga kwa Muungu wakamdoa, wakamwiika hehi na Ibulahimu. Na yuda mwenye vintu vingi naye akauya na nyuma, akagewa mwe mbia.

23 Uyo mwenye vintu vingi akawa na usumiizi mkai uko mwe si ya wantu wekuuyao na nyuma, akenua meso yakwe, akamwona Ibulahimu kwa hae na Lazalo hehi yakwe. (Hadēs g86) 24 Naho aketanga kwa mgutio, 'Tate Ibulahimu nifiiye mbazi, umuaggiye Lazalo aginte ncha ya chaa chakwe mwe mazi, kutamiza ulimi wangu, kwaviya nasimiizwa muno mwe moto unu.' 25 Akini Ibulahimu akamtambaisa, 'Kumbuka mwanangu nee kuvoka kupata matana wekuwaho ukekaisa, nae Lazalo nee ahokea ufyaimi. Akini isasa yee ana nyemi, nawe wekhigwa usuumizo.

26 Ukaekeya ayo, gatigati mwetu na nywinywi kuikwa tubwi khuu, ili wakundaho kweza kwenu kulawa uku wasekudaha, na wakundaho kulawa kwenu kweza kwetu wasekudaha.' 27 Uyo ekuwaye mwenye vintu vingi naho akamba, 'Tate, nakuombeza umuaggiye mntu aite kwe nyumba ya tati yangu, 28 kwaviya ninao wandugu washano awahaze, wasekweza uku kwe kusumiizwa.'

29 Akini Ibulahimu akamwamba, 'Wandugu zako wana Magondo ya Musa na waoni wa Muungu waeke wawategeeeze wowo.' 30 Akini mwenye vintu vingi akamba, 'Khivyo Tate Ibulahimu, inga mntu enda ayuyuke kulawa he si ya wekuuyao na nyuma na kuwaitia, wenda wabade mavigaviga na kumhitukia Muungu.' 31 Naye Ibulahimu akamba, 'Inga khawanawawategeeeze Musa

na waoni wa Muungu khanawapatiize hata inga mntu ayuyuke kulawa kwe si ya wekuuyao na nyuma.”

17 Yesu akawamba wahina wakwe, “Mbui ziekazo wantu watende mavigaviga ziaho misi zose. Akini mmbwii yakwe mntu aetae mbui izo. **2** Nee ni ebae mntu uyo ati nee kazongomezwa iwe kuu da kubundugia mwe singo na kutambikwa kwe mazimshindo, kusima kumgosoea yumwe wa wantu wanitongeao atende mavigaviga. **3** Ekauweni!” “Inga nduguyo akagosoa mavigaviga, muwakie, inga akamhitukia Muungu, mwekee. **4** Inga endaho akugosooe mavigaviga maa mfungate kwa msi umwe na maa mfungate akeza kwako akamba, ‘Nahituka.’ Muwekee.” **5** Wagijiwa wakamwamba Zumbe, “Utiomee kuzumiya muno.” **6** Naye Zumbe akawatambaisa, “Inga kuzumiya kwenu nee kuwa kudodo inga mbeyu ndodo ya haladali, nee mdaha kuugombeka mti unu wa mkuyu, ng'oka uketwiize mwe mazimshindo nao nee uzumiya.” **7** “Tambe yumwe yenu ana mndima aima tanga hambu aisa ngoto. Ivi auyaho kulawa tanga, enda amwambe uyo mndima, Soo ude khande kinyio? **8** Khivyo! Enda amwambe, ‘Niikia khande, uvae magwanda yako yakundigwayo unigosoee ndima na weze ugooke hanu hadi nendaho nibinde kuda na kudomea, ndiho nawe ude na kudomeea.’ **9** Ivi mntu uyo endaamwekhe ntogoo uyo mndima kwaajii kayagosoa yada ekwembigwayo ayagosoe? **10** Iyivoivyo na nywinywi mbindiizaho kugosoa yose mwekwembigwayo kugosoa, tamwiyanu ivi, ‘Swiswi ni wandima tesao kuwa na maiho, tigenyeza yadadu tekukundigwayo kuyagosoa.’” **11** Yesu nee atamba kuita mwe mzi wa Yelusalemu hadi kwe mhaka wa gatigati ya Samalia na Galilaya. **12** Ekuwaho engia mwe mzi umwe wantu kumi dimwe wenye utamu wa nyoka nee wakintana naye, wakagooka

kwa hae. **13** Nee wakakema na kugombeka, "Yesu mhinyi, tifiyiye mbazi!" **14** Ekuwaonaho akawamba, "Hitani mkeonyeshe kwa waviki." Naho wekuwaho waita, wakang'azika. **15** Yumwe wao ekuonaho kahonywa, nee auya kwa Yesu uku amtogoa Muungu kwa mgutio mkuu. **16** Nee etambika asi hemeso ya miundi ya Yesu uku amtogoa Muungu. Na mntu uyo nee ni Msamalia. **17** Aho Yesu akauza, "Khiyo wantu kumi dimwe wekung'azwao? Wada kenda wa hahi? **18** Ivi khekuoneka mntu mtuhu ekuuyae kumwekha ntunyo Muungu iya uyu mgeni ikedu?" **19** Yesu akamwamba uyo mntu, "Gooka uite, kuzumiya kwako kukuhonya." **20** Kisingi kimwe, Mafalisayo wakamuza Yesu, "Useuta wa Muungu wenda weze ini?" Naye akawatambaisa, "Useuta wa Muungu khawenza inga kintu cha kusungumanya kwa meso. **21** Khahana mntu adahae kugombeka, 'Uuku', hambu 'Uhada,' kwaajji Useuta wa Muungu uuko gatigati yenu." **22** Yesu nee awamba wahina wakwe, "Misi yeza ambayo mwendamkunde kuona msi umwe gati msi wa Mwana wa Mntu, akini khamna muiyone. **23** Na wantu wenda wawambe, 'Kauwani, yu hada!' Hambu 'Kauweni yu aho!' Akini nywinywi msekulawa na kuwabasa. **24** Mmanye kuwa Mwana wa Mntu endaoauye, endaeze inga umbauwa umuikavyo vuupu na kumuiika phande zose za uwanga. **25** Akini kabla ya ayo, enda asumiizwe muno na kuemewa na wantu wa misi izi. **26** Inga yekuwavyo kisingi cha Nuhu, nee vyeivyo vyendavyo viwe mwe msi wa kuuya kwa Mwana wa Mntu. **27** Misi za Nuhu wantu nee waendeea kuda na kudomea, kutegua na kutegulwa hadi kisingi kia cha Nuhu ekweingjaho mwe Safina, mafuiko makuu yakeza yakaimemeeza mazi inusi na kudagamiza wose. **28** Indaiwe inga yekulawiayyo kisingi cha Lutu wantu nee waendeea kuda

na kudomea, kugua na kutaga, kuhanda mbeyu na kuzenga.

29 Akini msi uda Lutu ekuhaukah Sodoma, moto mkai nee useeya kulawa uwanga inga fua na kuwadagamiza wantu wose.

30 Nee ivyo vyendavyoviwe msi uda Mwana wa Mntu endaho agubulwe.” **31** “Misi iyo, mntu yoyose endae awe uwanga ya chusi asekuseea kuita nyumbani kudoa vintu vyakwe. Ivyo, nae mwendae awe tanga asekuuya kaya kudoa chochose. **32** Mkumbukani yada yekumpatayo mkaza Lutu. **33** Mntu yoyose endae akunde kuuohowa ugima wakwe, endaawaze na mntu yoyose awazaye ugima wakwe enda auohowe. **34** Nawamba, kio cha msi uwo wantu waidi wendawawe wagona hamwe mwe usazi, yumwe endaadoigwe na yuda mtuhu endaabadwe. **35** Wavyee waidi wenda wawe wabunduga, yumwe enda adoigwe na mtuhu enda abadwe. **36** Wantu waidi wenda wawe mwe mnda waima, yumwe enda adoigwe na mtuhu enda abadwe.” **37** Wahina wakwe wakamuza, “Zumbe, ayo wekugombekayo yendayalawiiye hahi?” Naye Yesu akawatambaisa kwa msimo akagombeka, “Henaho mwii wekuuyo na nyuma, aho ndiho mbizi wendaowakintane.”

18 Yesu akawamba wahina wakwe msimo ili awahinye kuwa wakundigwa kuvika kia maa na wasekufa maya. **2** Nee amba, “Mwe mzi umwe kuwa na muamuwa ambae nee khamvika Muungu wala kupatiiza mntu yoyose. **3** Mwe mzi wouwo nee kuwa na mvyeeyumwe mwekufiwa nimgosi ekuwaye kambasa uyo muamuwa maa nydingi, akoonda amfiiye mbazi ekhigwe vintu vyakwe kulawa kwa mmasa wakwe. **4** Kwa kisingi kilehacho uyo muamuwa nee khakukunda kumfiiya mbazi uyo mwekufiwa na mgosi, akini kisiikizi akamba, ‘Etiho mie khimuogoha Muungu wala khipatiiza mntu, **5** akini kwaviya uyu mvyeeyumwekufiwa ni

mgosi anipisha, nendanigosoe dodose adi ekhigwe vintu vyakwe, ama khivyo endaaendee kubua hanu, na kisiikizi endaanisokeze muno!" **6** Naho Zumbe nee aendeea kutamwiya, "Tegeezani ekugombekavyo uyo muamuwa mfyaimi. **7** Ivi Muungu khana awagosooe vitana wantu wakwe ekuwasaguwao wada ambao wamwiya kio na musi? Ivi endaacheewe kuwaambiza? **8** Nawamba endaawaambize kinyio. Akini ivi Mwana wa Mntu endaho auye mwe inusi endaawaone wantu wamzumiao?" **9** Yesu akawamba msimo unu kwa wada weonao ni wedi na kuwabeya watuhu. **10** "Wantu waidi nee waita he Nyumba ya Muungu kuvika, yumwe ne kawa Mfalisayo na mtuhu mtoza kodi. **11** Uyo Mfalisayo nee agooka, akavika mwe moyo wakwe, 'Ee Muungu, nakutogoa kwaviya mie kхиyo inga wantu watuhu, Wameo, watiiizi na wakianga. Nakutogoa mie khio inga mntu uyu mtoza kodi. **12** Mie nehiniza kuda maa mbii kwa kia juma, nalavya malavyo hantu ha kumi dimwe ya myengizo yangu yose.'

13 Akini yuda mtoza kodi, akawa kagooka kwa hae uku aogoha hata kwenua meso yakwe uwanga kwa Muungu, yee akenamia kwa huzuni na kutoza kifua chakwe nee amba, 'Ee Muungu, unifiyiye mbazi mie mwenye mavigaviga.' **14** Nawamba, uyo mtoza ushuhu akauya nyumbai akawa kafiiwa mbazi. Akini yuda mtuhu, khivyo. Yuda etendae kuwa mkuu enda atendwe mdogo, na kia etendae mdodo enda atendwe kuwa mkuu." **15** Msi umwe wantu wakamwetea Yesu wana wadodo awaikie mikono yakwe ili awajaie. Wahina wakwe wekuwaonaho, wakamuwakia.

16 Akini Yesu akawetanga hakwe akamba, "Wabadeni awa wana weze kwangu, wala msekwaemeza, kwaviya Useuta wa Muungu ni kwaajii ya wantu inga awa. **17** Nawamba kwei, mntu yoyose esaekuuuhokea Useuta wa Muungu inga mwana mdodo,

khana engie mwe Useuta uwo." **18** Mkuu yumwe Myahudi nee amuuza Yesu, "Mhinyi yedi, nigosoe mbwai nidahe kuupata ugima wa misi yose kwesaho kisiikizi?" (aiōnios g166) **19** Yesu akamtambaisa, "Mbona wanetanga yedi? Khahana ekuwaye yedi iya Muungu ikedu. **20** Wazimanya mwiko za Musa, 'Usekuwa mkianga, usekukoma, usekubawa, usekumkoea mntu masa kwa uhokho, watunye tati yako na mami yako.'" **21** Yee akamba, "Ayo yose khiyatoza kuvokea udodo wangu." **22** Yesu ekutegeezaho ayo, akamwamba, "Wakundigwa kugosoa mbui mwenga. Taga kia kintu wenacho, uwapangie wakiwa iyo hea, nawe wendauwe na kiihizo uko uwanga kwa Muungu na khiyo vintu inga vy a inusi ukabinda soo unibase." **23** Akini uyo mntu ekutegeezaho ayo, ne akaona usungu muno kwaajii nee kawa mntu mwenye vintu vingi muno. **24** Yesu ekumuonaho anausungu, ivyo akamba "Mntu mwenye vintu vingi khadaha kwengia kihufu kwe Useuta wa Muungu! **25** Nivihufu muno kwa ngamia kwemboka mwe poota da singano kusima, mwenye vintu vingi kwengia mwe Useuta wa Muungu." **26** Wada wantu wekutegeezaho ayo, wakamuza Yesu, "Nndai naho adahae kuoholwa?" **27** Yesu akawatambaisa, "Yesayokudahika kwa wantu, kwa Muungu yadahikana." **28** Naye Petulo akamuza, "Kauwa, tibada vyose tekuwavyo navyo tikakubasa!" **29** Yesu akamwamba, "Kwei nawagombeka khahana hata yumwe ekubadae nyumba yakwe na mkaziwe hambu wanduguze hambu wavyazi wakwe hambu wana wakwe kwaajii ya Useuta wa Muungu, **30** endaahokee vingi muno mwe inusi inu na ugima wa misi yose kwesaho kisiikizi mwe Useuta wa Muungu." (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Yesu ne awadoa khandai wada wahina wakwe kumi dimwe na waidi, akawamba, "Nitegeezani! Taita Yelusalemu na uko kia

kintu chekundikwacho na Waoni wa Muungu kuusu Mwana wa Mntu kindakigosolwe. **32** Naye wendawamwega na kuguiwa na wantu wesaokuwa Wayahudi, nao wendawambee, wenda wamduwe na kusuiwa ovu. **33** Wenda wamtoe makoto na kumkoma. Akini msi wa ntatu endaayuyuke.” **34** Iya wahina wakwe khawekumanya mana yakwe mbui izi, kwaviya nee ifiswa kwao, nao khawokumanya Yesu nee akagombeka mbwai. **35** Kisingi Yesu ekuwabuwaho hehi na mzi wa Yeliko, neekuwa na mntu yumwe tuntu kecaa khandai ya sia aombeza. **36** Yuda mntu tuntu ekusikiaho mgutio wa zumwezumwe da wantu dikemboka akaiza, “Kunani?” **37** Wakamwamba, “Yesu kulawa Nazaleti emboka.” **38** Nee alavya mgutio akamba, “Yesu, Mwana wa Daudi, nifiye mbazi!” **39** Wada wantu wekuwao waongoa hemeso wakamuwakia anyamae. Akini yee akaendeea kulavya mgutio muno, “Mwana wa Daudi, nifiye mbazi!” **40** Yesu akagooka, akawagiyya wada wantu wamwegae hemeso yakwe. Yuda tuntu ekubuwaho hehi, Yesu akamuuza, **41** “Wakunda nikugoswee mbwai?” Naye akatambaisa, “Zumbe, nakunda kukauwa.” **42** Yesu akamwamba, “Kauwa! Kuzumiyya kwako kukuhonya.” **43** Ahoaho uyo mntu tuntu akadaha kukauwa, akambasa Yesu akamtoga Muungu. Wantu wose wekuonaho ayo, wakamtoga Muungu.

19 Yesu akengia mwe mzi wa Yeliko, nae nekawa akemboka gatigati ya sia ya mzi uwo. **2** Mwe mzi uwo neekuwa na mntu yumwe zina dakwe Zakayo. Mntu huyo neekawa mwenye vintu vingi na nekawa mkuu wa watoza kodi. **3** Yee nee akakunda kumkauwa Yesu kuwa ni mntu wa namna yani. Akini kwaajii ya zumwezumwe kuu da wantu khekudaha kumkauwa kwaviya nee ni mjihi. **4** Iyo akaongoa hemeso ya zumwezumwe da

wantu, akafida uwanga ya mkuyu adahe kumwona Yesu, kwaajii
enda embokee sia ida. **5** Naho Yesu ekubuwaho hantu hada,
akakauwa uwanga akamwamba, "Zakayo, seeya kinyio kwaajii
ivyeo nlazima nisinde kaya hako." **6** Zakayo ne aseeya
kinyio, akamhokea Yesu mwe nyumba yakwe kwa kinyemi
kikuu. **7** Wantu wose wekuonaho ayo, wakavoka kung'ung'uzika
wakamba, "Kaita kuwa mgeni kwa mntu mwenye mavigaviga." **8**
Akini Zakayo akagooka, akamwamba Yesu, "Tegeezani, Zumbe!
Miye nendaniwekhe wakiwa ntii ya vintu vyangu, na inga
khihmoka mntu yoyose kintu, nendanimvuzie maa kane." **9** Yesu
akamwamba, "Ivyeo uohozi ubua mwe nyumba inu, kwaviya uyu
ni uvyaigwa wa Ibulahimu." **10** Kwamana Mwana wa Mntu keza
kuondeza na kuohowa wantu wekwagao. **11** Wantu wekuwaho
wakategeeza Yesu, nee Yesu akawamba msimo uwo. Aho
nekawa hehi na kubuwa mzi wa Yelusalemu, na wantu wada
nee wamamakhanya kuwa Useuta wa Muungu weza saa iyo iyo.
12 Ivyo akawamba, "Nee kuwa na mntu yumwe mtunywa muno
akafunga ntambo ya kuita si ya hae asimikwe kutendwa Seuta,
akabinda auye mwe si yakwe. **13** Ivyo ekuwaho khazati kuhauka,
akawetanga wandima wakwe kumi dimwe, akawekha fungu da
hea kwakiya yumwe na kuwamba, 'Mzigoswee biashaa izi hea
hadi nendaho niuye.' **14** Akini wantu wa si yakwe mwenye, nee
wakamkima ivyo wakawagiyya wantu nyuma yakwe wakambe,
'Khatimkunda uyu awe Seuta wetu.'" **15** "Hata ivyo ekuuyaho
mwe si yakwe kawakae Seuta, ahoaho akawetanga wada
wandima wakwe wekuwao kawabadai hea, amanye myengizo
niya kima chani kwakiya yumwe ekupatacho. **16** Mndima ya
bosi akaawiyya akamba, 'Zumbe fungu dako dieta maa kumi
dimwe.' **17** Nae akamwamba, 'Ni vyedi, wee ni mndima yedi

kwaviya umzumiwa mwe mbui ndodo, na wendauwe mgookezi mwe mizi kumi dimwe.' **18** Mndima wa kaidi akeza akamba, 'Zumbe fungu dako wekunekhado dieta mafungu mashano.'

19 Nae akamwamba, 'Nawe wendauwe mgookezi mwe mizi mishano.' **20** Mndima wa ntatu nae akeza nakumwamba, 'Zumbe doa fungu dako, kwaviya ne khidiika he mkwiji desekwaga.'

21 Kwajii nee khiogoha kwaviya wee ni mntu mkai. Wadoa wesacho kuika kintu na wabonda hantu wesaho kuhanda kintu.

22 Nae akamwamba, 'Wee mndima mfyaimi! Nenda nikuumuiye kulawana na mbui zako wekugombekazo, nee ukamanya kuwa mie ni mntu mkai, nadoa vintu vyesavyokuwa vyangu na kubonda kwesiho kuhanda. **23** Ni vyedi, akini kwa mbwai khwekuika hea zangu kwa wada walavyao nyongeza, nami ne kхиidoa hamwe na mwengizo aho nendaho niuye kwangu?' **24** Aho akawamba wada wekuwao hada, 'Mhokeni ido fungu da hea, mkamwekhe yuda mwekuwa na mafungu kumi dimwe.' **25** Naho wakamwamba, 'Akini Zumbe, tayali ana mafungu kumi dimwe.'

26 Nae akawatambaisa, 'Kia ekuwaye na kintu endaekhigwe na kumemeezewa. Akini yuda mwesena, hata kia ekuwacho nacho chenda kidoigwe, **27** akini wada wamasa wangu wesao kukunda mie niwe Seuta wao, waeteni hanu mkawakome hemeso yangu."

28 Yesu ekubindaho kugombeka ayo, akawaongweeya kuita Yelusalemu. **29** Ekuwaho hehi kubua mzi wa Betifage na mzi wa Besaniya hehi na muima wa Mizaituni, akawagiyya wahina wakwe waidi, **30** akawamba, "Hitani mwe mzi uda weihohemreso yenu, mwendaho mwengia mwe mzi, mwenda mubwiie mwana phunda kazengetezwa sigi khazati kumwenua mntu. Mchopoeni mmwete hanu. **31** Mntu akawauza kwambwai mwamchopoa mmwambe, 'Zumbe amkunda.'" **32** Naho wakaita,

wakabwiia kia kintu inga Yesu ekuwambavyo. **33** Wekuwaho wamchopoa yuda mwana phunda, mwenye wakawauza, “Kwa mbwai mwamchopoa mwana phunda uyu?” **34** Wahina wakwe wakawatambaisa, “Zumbe amkunda.” **35** Nee wamwegaiya Yesu yuda mwana phunda, wakatandika magwanda yao uwanga yakwe, Yesu akakwea uwanga ya mwana phunda. **36** Yesu akaendeea na ntambo, na wantu wakatandaza magwanda yao mwe sia. **37** Ekuwaho hehi na mzi wa Yelusalemu, mwe mpolomoko wa muima wa Mizaituni, zumwezumwe kuu da wantu na wahina wakwe wakavoka kutoa kheegee na kuwa nyemi na kumtogoa Muungu kwa mgutio mkuu, kwaajii ya mbui kхuu wekuonayo, **38** uku wagombeka, “Ajaiwe Seuta ezae kwa udaho wa zina da Zumbe. Uivanisa uwanga kwa Muungu, na Ukuu kwa Muungu!” **39** Aho wamwe wa Mafalisayo wekuwaaho mwe diya zumwezumwe da wantu wakamwamba Yesu, “Mhinyi, wawakie wahina wako wanyamae!” **40** Yesu akawatambaisa, “Nawamba inga awa wakanyamaa, maiwe yenda yatoe vuzo.” **41** Yesu ekuwaho hehi na mzi wa Yelusalemu, na ekuonaho uwo mzi Yesu akauiiya, **42** akagombeka kuusu wantu wa mzi uwo, “Nee nikakunda hata ivyeo ii mmanyе mbui zietazo uivanisa. Akini isasa yafiswa na khamdaha kuiona uwo utuivu. **43** Kwaviya misi yeza ambaho wamasa wako wendawazenge ukanto mntintimavu kuika buha mzi wose, na aho wendawakutoe kulawa phande zose. **44** Wenda wakuhondehonde wee hamwe na wana wako ndani ya viambaza vyako, nao khawana wakuekee hata iwe dimwe uwanga ya tuhu, kwaajii kwekumanya kisingi Muungu ekwezaho kukuohoa.” **45** Naho, Yesu akengia he buha da Nyumba ya Muungu, akavoka kuwalavya chongoi wata biashaa, **46** Muungu agombeka, “Iyandikwa, ‘Nyumba yangu indaiwe

nyumba ya kuvika.' Akini nywinywi muigosoa hantu ha kufisa wahokaji." 47 Kia msi Yesu neekawa he Nyumba ya Muungu. Waviki wakuu na wahinyi wa miko na waongoezi wa wantu ne wakakunda kumkoma, 48 akini ne khawakuwa na dakugosoa, kwaviya wantu wose wawa wamtegeeza kwa vitana muno.

20 Msi umwe, Yesu ekuwaho awahinya wantu he Nyumba ya Muungu na kuwabiikia Mbui yedi, Waviki Wakuu na Wahinyi wa miko hamwe na wadaa wakabua, 2 Wakamba, "Tigombekee! Wagosoa mbui izi kwa udaho wa ndai? Ni ndai mwekukwekha udaho unu?" 3 Yesu akawauza, "Na mie nendaniwauze mbui. Nambiani, 4 udaho wa Yohana wa kubatiiza uwanga kwa Muungu hambu kwa wantu?" 5 Akini wowo wakauzana ivi, "Inga tikamba, 'Ulawa uwanga kwa Muungu,' yee enda atiuze, 'Mbona khamwekumzumiyya?' 6 Akini tikamba, 'Yaawa kwa wantu,' wantu wose wendawatitoe kwa maiwe kwaajji wazumiyya kuwa Yohana ne kawa muoni wa Muungu." 7 Nao wakamtambaisa, "Khatimanya udaho uwo wekuawako." 8 Yesu akawamba, "Hata mie khina niwambe nagosoa mbui izi kwa udaho wa ndai." 9 Yesu akaendeea kugombeka na wantu msimo unu, "Mntu yumwe nee kaima mnda wa mizabibu, akadikodisha kwa waimi, naho akatamba kwa kisingi kileacho. 10 Kisingi cha kubonda, mntu uyo nee akamuagiyya mndima wakwe kwa wada waimi, akadoe fungu dakwe da ubosi wa mnda wa mizabibu. Akini wada waimi wakamtoa mndima uyo, wakamguusa kwesaho kumwekha kintu. 11 Yuda mwenye mnda akamuagiyya vituhu mndima mtuhu, akini wowo wakamtoa uyo viyaviya na kumgosoea ufyaimi, wakamguusa kwesaho kumwekha kintu. 12 Akamuagiyya mndima wa ntatu vituhu, uyo naye wakamsuumiza, wakamguusa kwesaho kintu. 13 Yuda zumbe mwenye mnda wa mizabibu

akamamakhanya, 'Nendanigosoe mbwai? Nendanimuagiye mwanangu nimkundisae, inga wendawamtunye.' **14** Wada waimi wekumuonahodu, wakamba, 'Uyu ne mpazi. Ivyo timkome upazi wakwe utende wetu.' **15** Ndiho wakamlavya chongoi mwe uda mnda wa mizabibu, wakamkoma." Yesu akawauza, "Yuda zumbe mwenye mnda endaawatende mbwai awo waimi? **16** Endaeze kuwakoma waimi awo, na kuwekha waimi watuhu uwo mnda wa mizabibu." Wantu wekusikiaho mbui ziya. Wakamba, "Khivyo! Yasekulawijiya katul!" **17** Akini Yesu akawafuiya meso akawamba, "Maandiko aya Muungu yana mana yani? 'Iwe wekuemeado wazengi, Isasa diwa iwe kuu da msingi' **18** Mntu yoyose akagwa uwanga ya iwe ido, endaabondeke bondeke, dikamguiya mntu yoyose, dendadimbonde nyang'anyang'a."

19 Wahinyi wa miko na waviki wakuu wekumanyaho kuwa msimo uwo neuwa wawausu, ivyo wakakunda kumgwiya hadahada, akini wakawaogoha wantu. **20** Kwaivyo wakuu awo wakawa wanambengea Yesu wamgwiie. Aho wakawekha wantu mlungula, na kuwagiya waite kumuuzza mbui, wantu awo waketenda kuwa ni wedi, kumbe nee wakaondeza sia ya kumgwiya Yesu kwa mbui zakwe ili waite kumuahiiya masa kwa wagookezi wa Kilumi. **21** Aho wantu wekuagiiwao wakamwamba, "Mhinyi, tamanya kuwa wee wagombeka na kuhinya mbui za kwei, tamanya kuwa wee khuna ubahuzi, wahinya kwei wantu wakundigwavyo kwekaa inga akundavyo Muungu. **22** Naho, tambie kulawana na miagiyo yetu ivi yakundigwa kuiha kodi kwa Kaisali, hambu khivyo?" **23** Akini Yesu ne abukhua unyanyi wao, akawamba, **24** Nioneshani iyo senti. Cheni na zina idi ni da ndai? Nawo wakamtambaisa, "Ni ya Mkuu wa Lumi." **25** Yesu akawamba, "Yekuwayo ya Kaisali mwekheni kaisali, na

yekuwayo ya Muungu mwekheni Muungu.” **26** Naho wantu wada khawekudaha kumgwiya kwa yada ekuwayo kagombeka hemeso ya wantu. Nao wakahondomaa muno na mitambaiso yakwe, wakanyamaa myee. **27** Naho wamwe wa Masadukayo, ambao wagombeka kuwa wekuuyao na nyuma khawayuyuka, wakamwezea Yesu na kumuuzza, **28** “Mhinyi, Musa katiandikia kuwa inga ndugu ya mntu yumwe akauya na nyuma na kumbada mvyee yakwe kwesaho wana, yakundigwa kakie ampaе uyo mvyee, na amvyiae nduguye wana. **29** Nekuwa na ndugu mfungate, yuda wa bosи ne kategua na kisingi kwemboka akauya na nyuma kwesaho kubada mwana. **30** Yuda ndugu wakaidi akampaa yuda mvyee mwekufiiwa ni mgosi, kisingi kwemboka akauya na nyuma kwesiho kubada mwana, **31** na ndugu wa ntatu akampaa yuda mvyee kisingi kwemboka akauya na nyuma. Na mbui zikawa ziyaziya kwa wose mfungate ne wauya na nyuma kwesaho kubada wana. **32** Kisiikizi yuda mvyee akauya na nyuma. **33** Ivi msi wantu kuyuyuswa, mmaa uyo endaawe mvyee wa ndai? Kwaviya wose mfungate nee wamteguwa.” **34** Yesu akawamba, “Wantu wekaisao mwe inusi isasa wategua na kutegulwa, (aiōn g165) **35** akini wada wantu ambao Mungu anaona kuwa wafaa kwepata hantu mwe inusi kuyuyuswa, khawategua wala kutegulwa. (aiōn g165) **36** Awa khawadaha kuuya na nyuma vituhu, kwaajii wendawawe inga wandima wa uwanga kwa Muungu. Wao ni wana Muungu kwaviya wayuyuswa. **37** Akini mbui inu ya kuyuyuka kulawa kwa wekufao, hata Musa kagombeka kuwa wantu wekuuyao na nyuma wenda wayuyuswe, kagombeka ayo mwe Maandiko ya Muungu. Hada yekugombekayo uwanga ya mbui za kisaka chekuwacho chaka moto, nee kagombeka kuwa yee nee Zumbe ‘Muungu wa

Ibulahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo.' **38**
Yee Muungu khio Muungu wa wekuuyao na nyuma iya kwa
wekuwao na ugima, kwaajii wose ambao ni wagima." **39** Wamwe
wa wada Wahinyi wa miko wakamba, "Mhinyi, kutamwiya vyedi
muno." **40** Wakamba ivyo kwaajii khawekuandua kumuuz
vituhu mbui ntuhu. **41** Yesu akawauza, "Yadahika viihi wantu
wambe kuwa Klistu ni mwana wa Daudi? **42** Daudi mwenye nee
kaandika mwe kitabu cha Zabui, 'Zumbe Muungu nekamwamba
Zumbe wangu, ekaa phande yangu ya kuume, **43** Adi nikugosoe
uwavote wamasa wako na kuwagookea wawe asi yako.' **44**
Ikawa Daudi amwetanga Klistu, 'Zumbe,' naho yendaiwe viihi
awe mwanawewe?" **45** Wantu wose wekuwaho wakamtegeeza,
Yesu akawamba wahina wakwe, **46** "Ekaeni hae na wahinyi wa
miko ambao wakunda kwenda wevaiya khazu zilehazo, wakunda
kuuguswa na wantu kwa kutunywa kwe magwiyo. Kwekaa
hantu ha kutunywa mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi na
kudoa hantu hakutunywa mwe ntafuno, **47** wao uda nyumba za
wekufiiwao ni wagosi, ili waoneke kuwa ni wedi kwa kuvika mda
uleaho. Awo wenda wekhigwe sugusa khai munol!"

21 Naho Yesu akakauwa phande zose, akawaona wenyе vintu
vingi wekuwavyo wagea malavyo yao kwe ntezu za kikizo
he Nyumba ya Muungu. **2** Akamwona pia mvyee yumwe
mwekufiiwa ni mgosi akagea umo sensi mbii ndodo. **3** Naho,
akamba, "Nawamba ukwei, mvyee uyu mwekufiiwa ni mgosi
na mkiwa kagea mwe ntezu kima kikuu kusima wekulavyao
wose. **4** Kwa viya, watuhu wose walavya malavyo kidodo
mwe vintu vyao vingi, akini uyu mvyee mwekufiiwa ni mgosi
etaho ni mkiwa kalavya vyose ekuwavyo navyo, ekutegemeavyo
kwa kwekaa kwakwe." **5** Wamwe wa wahina wakwe nee

wamwonyesha Nyumba ya Muungu yekuhambavyo vitana kwa maiwe na kwa vintu vyekulavigwavyo kuwa malavyo kwa Muungu. Akini Yesu akawamba, **6** “Aya yose muonayo misi yenda yeze ambaho khahaha hata iwe dimwe dindado disigae uwanga ya ntuhu, kiya kintu chenda kibomolwe.” **7** Naho, wahina awo wakamuuza, “Mhinyi, mbui izi zendazilawiye ini? Ni utangio wani wendao uwonyeshe ati mbui izo zihehi kulawiya?” **8** Yesu akawatambaisa, “Ekaani hae, msekweza mkatiiwa. Kwaviya wangi wendawalawiye he zina dangu, kiya yumwe enda etenda kuwa yee ni miye nee Klistu, vituhu wenda watamwiye kisiikizi cha inusi kihehi. Akini nywinywi msekuvabasa. **9** Naho mwendaho msikie mbui za khondo na misuumizo msekugogha, kwaviya nlazima ayo yavoke kulawiya, akini kisiikizi cha inusi khauzati.” **10** Nee aendeea kugombeka, “Si mwenga yendantowane na si ntuhu, na useuta umwe wendautoane na useuta mtuhu. **11** Kia hantu hendahawe na mizingizo mikuu ya mweinusi, saa khai na matamu mafyaini muno. Wantu wenda waone vintu vya kutisa inga utangio kulawa uwanga. **12** Akini kisingi khayazati kulawiya ayo, wenda wawagwie, wenda wawasumiize na kuwegaa mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi na kuwagea kwe kifungo, mwendamwegalwe hemeso ya maseuta na wagookezi kwaajii ya zina dangu, **13** inu indaiwe phasi yenu kuvuhuzia. **14** Akini msekwa na matumatu mwe miyo yenu kuwa mwendamtamwiye mbwai uko **15** Kwaviya nendaniwekhe mbui za kutamwiya na umanyi ambaho khahaha mmasa wenu yumwe endaeadahe kuhigana nayo wala kuyaemea. **16** Wavyazi wenu na ndugu na wambuya wenu wendawahituke nywinywi, na wamwe wenu wenda wakomwe. **17** Wantu wose wendawakime kwaajii ya zina dangu. **18** Akini,

hata fii mwenga ya mtwi wenu khaunawage. **19** Kwa kuzizimiza kwenu, mwendamuohoe ugima wenu. **20** "Mwendaho muone mzi wa Yelusalemu uikwa bunga na maasikai, manyeni kuwa kisingi kibua ambaho mzi uwo undaubanangwe. **21** Aho, wekuwako mwe mzi wa Yudea waguukie miimani, wada weaho mwe mzi nlazima walawe, na wada weaho mwe minda wasekuuya mwe mzi. **22** Kwaviya misi iyo ni misi za sugusa, ili yose yekugondwayo yaiganie. **23** Mmbwii yao wekwenua ndaa na waokhesao misi iyo! Kwaviya kundakuwe na masuumizo makuu mwe inusi, na sugusa ya Muungu indaisee kwa wantu awa. **24** Watuhu wenda wawakomwe kwa paange, na watuhu wenda wegawewe wandima mwe si ntuhu. Nao mzi wa Yelusalemu wendaujatwe na wantu wesaokuwa Wayahudi wenda waugookea mzi uwo kwa nguvu, na kuwasuumiza wantu wakwe. **25** "Kundakuwe na utangio mwe zua na mweenje na ntoondo. Na aha mwe inusi na si wantu wenda wawe na suuba na maatu kulawana na mkubwaniso mkuu muno wa mazimshindo. **26** Wantu wendawazumiye kwaajii ya kuogoha, wakimamakhanya ni kihi chendachokilawiee mwe inusi, kwaviya udaho wa vintu vya uwanga kwa Muungu vyendavisingisike. **27** Naho wendawamwone Mwana wa Mntu akeza mwe zunde, mwenye udaho na Ukuu mwingi. **28** Kisingi mbui izo yendaho yavoke kulawiya, gookeni na kwenua mitwi yenu uwanga, kwaviya uohozi wenu uhehi." **29** Naho akawamba msimo unu, "Kauwani mtini na miti mituhu yose." **30** Mwendaho muone kuwa ivoka kuhota mani, mwamanya kuwa miongo ya kubonda ihehi. **31** Ivyoivyo, mwendaho muone mbui izo zagosoka, mwenda mmanyere kuwa Useuta wa Muungu uhehi. **32** Kwei nawamba wantu wa kivyazi iki cha isasa khakina chemboke adi ya ayo yose kugosoka. **33** Uwanga kwa Muungu

na inusi zenda zemboke akini mbui zangu khazina zemboke.

34 “Muwe meso, mioyo yenu isekweza ikatozwa na mbui za makwasukwasu, ukozi na ndima za ugima. Ama khivyo, msi uda undauwezee vuupu. **35** Kwaviya undaumyezee inga mtego wantu wose wekaao mwe inusi yose. **36** Muwe meso kisingi chose, na vikani misi yose ili Mungu awaambize kuvuka yose yendayoyalawiye mdahe kuwa na udaho wa kwemboka kwesio suuba mwe mbui izi zose yendayoyalawiye, na kugooka hemeso ya Mwana wa Mntu.” **37** Kia msi wa musi Yesu ne kawa akahinya wantu he Nyumba ya Muungu, akini kio ne kawa akaita he muima wa Mizaituni na kwekaa uko. **38** Wantu wose ne waita he Nyumba ya Muungu keo da mtungaihu wadahe kumtegeeza Yesu.

22 Sikukhuu ya mabumunda yesayo kugewa hamila, yetangwayo sikukhuu ya Pasaka, nee iwa ihehi. **2** Waviki wakuu na wahinyi wa miko nee wawa waondeza sia ya kumkoma Yesu, akini nee wakawaogoha wantu. **3** Naho, ibiisi nee amwengiiya Yuda etangwaye Isikalioti, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi. **4** Yuda Isikalioti akaita, akagombeka na waviki wakuu na wagoja wa Nyumba ya Muungu akatamwiya nao namna wendavyo wamgwiye Yesu. **5** Nao nee wawa na kinyemi na kwevana naye kumuinha hea. **6** Yuda Isikalioti akazumiya, nee ahaondeza hantu hatana hakumwekhiiza Yesu kwesaho wantu kumanya. **7** Naho, msi wa mabumunda yesayo kugewa hamila ikabua. Iyo nee msi ambaho Mwanangoto wa Pasaka alavigwa ntambiko. **8** Iyo Yesu akawagiya Petulo na Yohana, akawamba, “Hitani mkatikiie khande tidahe kuda Pasaka.” **9** Naho wakamuza, “Wakunda tikuikie hahi?” **10** Akawamba, “Tegeezani! Mwendaho muwe mwaita mwe uwo mzi, mwenda mkintane na

mgosi kenua biga da mazi. Mtongeeni hadi mwe nyumba endayo engie. **11** Mmwambe mwenye nyumba, 'Mhinyi akuuza, ki hahi kiya chumba ambaho nendanide Pasaka hamwe na wahina wangu?' **12** Naye enda awaonyeshe chumba kikuu kwe goofa ambacho kiiwa tayali, ikani umo". **13** Naho wakaita, wakabwiya kia kintu nsawa inga Yesu ekuwavyo kawamba, waika ntafuno ya Pasaka. **14** Mda wekubuwaho, Yesu akecaa ade khande hamwe na wagiiwa wakwe. **15** Akawamba, "Nee khitamiwa muno kuda Pasaka inu hamwe nanywi kabla ya kusumiizwa kwangu. **16** Isasa nawamba, khina niide vituhu ntafuno ya Pasaka adi hada yendahoiganie mwe useuta wa Muungu." **17** Naho akakidoa kikombe cha divai, akatogoa, akavika, "Hokeani, mpangane. **18** Kwa viya nawamba, khina nidomee vituhu divai ya mzabibu hadi Useuta wa Muungu wendaho weze". **19** Akadoa bumunda, akatogoa Muungu, akaubendua, akawekha akamba, "Unu nee mwii wangu ulavigwao kwaajii yenu. Gosoani ivi kwa khumbuso yangu." **20** Akagosoa ivyoivyo na kikombe cha divai ekubindaho kuda akagombeka, "Kikombe iki cha divai nee Diyagane dihya dionyeshwado kuwa ni kwei ni phome yangu yetikayo kwaajii yenu. **21** "Akini, kauwani! Yuda Isikalioti endaye anihituke yu hamwe nami hanu he khande. **22** Kwei Mwana wa Mntu aita kukomwa inga yekupangwavyo, akini mmbwii yakwe mntu yuda amhitukae." **23** Aho wakavoka kuuzana wenyewe kwa wenyewe ni ndai gati yao endaye agosoe mbui iyo. **24** Kukalawiiya mahigano gati ya awo wagiiwa kuusu ni ndai gati yao amamakhanywae kuwa mkuu kusima watuhu. **25** Yesu akawamba, "Maseuta wa si ntuhu wawagookea wantu wesaokuwa Wayahudi kwa nguvu, akini kisingi ichoicho wetanga wambuya wa wantu. **26** Akini isekuwa ivyo gati yenu, naye yuda mkuu gati yenu nlazima

awe mdodo wa wose, na ekuwaye muongoezi nlazima awe inga mndima awagosoaye watuhu. **27** Kwa viya, ni ndai mkuu gati ya yuda ekaaye he meza kuda khande, ama yuda aetae khande? Inga miye neivyo hanu ni mndima gatigati yenu. **28** "Nywinywi nee mwekusigao nami kisingi chose cha kugeezwa kwangu, **29** na inga viya Tate yangu ekunekhavyo Useuta, ivyoivyo nami nawekha nywinywi Useuta. **30** Kusudi mdahe kuda na kudomea hamwe nami mwe Useuta wangu na kwekaa he vigoda vya Useuta na kuwaamuia mbai kumi dimwe na waidi ya wantu wa Isilaeli. **31** "Simoni, Simoni! Tegeeza, ibiisi kamwomba Muungu uhusa adahe kuwabahuwa inga mntu mheta ngano. **32** Akini mimi nakuombeza wee Simoni ili uzumizi wako usekuhungua. Nawe wendaho uniuwiye, wagee moyo wanduguzo." **33** Naye Petulo akamtambaisa, "Zumbe, miye ntayali kuita hamwe nawe mwe kifungo, na hata kuuya na nyuma hamwe nawe." **34** Yesu akamtambaisa, "Nakwamba wee Petulo, kabla zogoo khadizati kukema ivyeeo wenda uniemee maa ntatu." **35** Naho Yesu akawauza wahina wakwe, "Kisingi nekuwaagiaho kwesaho kifuko cha hea wala jumu wala sabana, ne mhungukiwa na chochose?" Wakatambaisa, "Khivyo." **36** Naye Yesu akawamba, "Akini isasa, yuda mwe kuwa na kifuko cha hea audoe, na mwe kuwa na jumu naye adidoe. Na yoyose mwesekuwa na paange, atage gwanda dakwe ague dimwe. **37** Kwaviya iyandikwa mwe Maandiko ya Muungu, 'Kataaziwa hamwe na mabagaa,' mbui izi ziandikwa kwaajii yangu nawamba nlazima mbui izi zigosoke." **38** Naho wakamba, "Zumbe, kauwa, hanu kuna mapaaange maidi." Naye akamba, "Eka!" **39** Yesu akalawa, na inga yekuwavyo mazweeya yakwe, akaita he muima wa Mizaituni, wahina wakwe wakambasa. **40** Ekubuwaho uko

akawamba, "Vikani, msekweza kwengia mwe mageezo." 41
Naho akawabada, akaita uhae wa mntu kudaha kutambika iwe,
akakinta mavindi, akavika kwa Muungu 42 "Tate, inga ikadahika
uuse kwangu kikombe iki cha usumiizi, hata ivyo ukundavyo
wee na viwe, akini khio nikundavyo mie." 43 Aho mndima wa
uko uwanga kwa Muungu akamlawiya kumwekha udaho. 44
Akawa mwe usungu mkuu, akavika, na kizuguto kikamlawa inga
madodwe ya mphome, na kujuuzika kubua asi. 45 Ekubindaho
kuvika, akawauiya wahina wakwe, akawabwiya wagona, ne
awamba kwa usungu, 46 Akawamba "Kwa mbwai mwagona?
Enukani mvike, msekweza kwengia mwe mageezo." 47 Ekuwaho
atamwiya, zumwezumwe da wantu dikeza diongoewa na
Yuda, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na waidi. Yuda
akaita kumuugusa Yesu kwa kumuumbatia kwa ukundiso? 48
Akini Yesu akamwamba, "Yuda! Wamhituka Mwana wa Mntu
kwa kumuumbatia?" 49 Wada wahina wakwe wekuonaho ayo
wakamba, "Zumbe, tiwasengesenge na mapaange yetu?" 50
Na yumwe wada wahina akamsenga paange mndima wa mviki
mkuu, gutwi dakwe da kuume. 51 Aho, Yesu akamba, "Eka!"
Akadidonta diya gutwi da yuda mntu uyo, akamhonya. 52 Naho
Yesu akamwamba waviki wakuu, na wakuu wa wagoja wa
Nyumba ya Muungu na wagookezi watuhu wa Isilaeli hamwe na
wadaa wekwezao kumgwiya, "Mweza na mapaange na malungu
kunigwiya inga miye ni mbavi. 53 Nekuwaho hamwe nanywi kia
misi he Nyumba ya Muungu khamwekugeeza kunigwiya. Akini,
unu nee kisingi chenu, ndicho kisingi cha ugookezi wa kiza." 54
Naho wakamgwiya Yesu, wakamdoa na kuita naye he nyumba ya
mviki mkuu. Petulo ne kawa ambasa nyuma kwa hae. 55 Wantu
wada wekubuwaho kwe nyumba ya mviki mkuu wakagimba

moto gatigati buha, petulo akasogea akecaa hamwe nao. **56**
Mndima yumwe wa kivyeekumuonaho Petulo kecaa hehi na
moto, akamfuiya meso, akamba. “Mntu uyu nee kawa hamwe na
Yesu.” **57** Akini Petulo akaemea akamba, “Wee! Khimmany.” **58**
Wekwembokaho mda mcheche, mntu mtuhu akamwona Petulo,
akamba, “Wee ni yumwe yao.” Akini Petulo akamtambaisa, “Wee
mntu, mie khie.” **59** Yekwembokaho saa dimwe, mntu mtuhu
akagombeka vituhu, “Kwei uyu ne kawa hamwe naye Yesu,
kwaviya kalawa Galilaya.” **60** Akini Petulo akamba, “Zumbe wee,
khimanya hata ugombekacho.” Na ahoaho, ekuwaho agombeka,
zogoo dikakema. **61** Zumbe akahituka na kumkauwa Petulo naye
Petulo ne akumbuka yada ekwegombekwayo ni Zumbe, “Ivyee
zogoo khadizati kukema, wenda uniemee maa ntatu.” **62** Aho
Petulo akalawa chongoi, akavoka kuiya muno. **63** Wada wantu
wekuwaho wamuinda Yesu, wakavoka kumbea na kumtoa, **64**
wakamfunga buye hemeso, wakawa wamuuza, “Lavya uwoni!
Tigombeke nndai ekukutoaye.” **65** Wakagombeka mbui nydingi za
kumdumuwa. **66** Kwekuchaho, chekao cha wadaa wa wagookezi
wa wantu wa Isilaeli kikagosoka, waviki wakuu na wahinyi wa
miagiyo newabua. Yesu akaetigwa hemeso ya mkonga. **67**
Naho wakamwamba, “Tigombeke! Wee nee Klistu?” Akini Yesu
akawamba, “Hata inga nikawagombeka, khamna mnizumiie,
68 na hata inga nikiwauzani mbui, khamna mnitambaise. **69**
Akini kuvokea isasa, Mwana wa Mntu endaekae phande ya
kuume ya Muungu mwenye udaho.” **70** Aho wose wakamuuza,
“Wenda ugombeke wee ni Mwana wa Muungu?” Naye akamba,
“Nywinywi mwagombeka kwaviya mie ndie.” **71** Naho wakamba,
“Ivi, takunda uvuhuzi mtuhu? Swiswi wose wenyen timtegeeza
ekugombekacho.”

23 Naho wantu wose wakagooka, wakamwegaa Yesu hemeso
ya Pilato. **2** Wakavoka kumuhaiya masa wakagombeka,
"Timbwiya akitiiya wantu na kuwaemeza wasekuiha kodi
kwa mkuu wa kilumi na kwetanga ati yee ni Klistu, Seuta."
3 Pilato akamuza Yesu, "Wee nee Seuta wa Wayahudi?"
Yesu akamtambaisa, "Wee wagombeka." **4** Pilato akawamba
waviki wakuu na zumwezumwe da wantu, "Nchekuona masa
yoyose kwa mntu huyu." **5** Akini wooo wakahembeeza na
kugombeka, "Awachonchea wantu kwa mahinyo yakwe mwe
si yose ya Uyahudi, kavoka Galilaya na isasa yu hanu." **6**
Pilato ekutegeezayo ayo, akauza, "Ivi mntu huyu ni mwenyezi
wa Galilaya?" **7** Ekumanyaho kuwa Yesu alawa he hantu
ha ugookezi wa Helode, akamwegaa kwa Helode, kisingi
icho neekawa Yelusalemu. **8** Helode kawa na kinyemi muno
ekumuonaho Yesu. Kwaviya kabinda kae kutegeeza mbui
zakwe, na ivyo nekawa akauwiya kwa kisingi kilehacho kumuona
kwa meso yakwe mwenye. Naho akakunda kuona ntangio
zekugosolwazo ni Yesu, **9** ivyo Helode akamuza Yesu mbui
nyingi, akini Yesu khekumtambaisa. **10** Waviki wakuu na wahinyi
wa miko wakalawiiya hemeso, wakamlavyia masa kwa ukai
muno. **11** Naho Helode hamwe na asikai wakwe, wakambea
Yesu na kumgosweeya mahoka, newamvika gwanda da kiseuta,
wakamuza kwa Pilato. **12** Kisingi icho Helode na Pilato,
nee ni wambuya akini aho kae nee ni wamasa. **13** Naho,
Pilato akawetanga hamwe waviki wakuu, wakuu na wantu,
14 akawamba, "Mmweeta mntu huyu kwangu mkagombeka
kuwa ne kawa awasongeeza wantu waemee ugookezi. Isasa
tegeezani! Bada ya kumuza mbui iyo hemeso yenu, nchekupata
dodose da ufyaimi kuusu masa mwekuyaetayo hangu. **15**

Wala khio miye ikedu, iya hata Helode kheduona mbui ya ufyaimi yoyose, ivyo akamuza vituhu kwetu. Mntu huyu khekugose mbui yoyose ya ufyaimi ambayo dendado dimtende akomwe. **16** Ivyo, nendaniwambe atoigwe makoto, mkabinda nimuwekee.” **17** Kia sikukhuu ya Pasaka Pilato nee akundigwa kuwavuguiya wantu mfungwa yumwe. **18** Akini zumwezumwe dose dikatoa vuzo wakamba, “Mkome uyo, utivuguiye Balaba!” **19** Balaba nee kagewa mwe kifungo kwaajii ya kugosoa khumbizi mwe mzi na kwaajii ya kukoma. **20** Pilato nee kakunda kumuekea Yesu, Ivyo akamba vituhu, na zumwezumwe da wantu. **21** Akini wowo wakatoa vuzo, “Mgong'ondee he mhamba! Mgong'ondee he mhamba!” **22** Pilato akawamba maa ya ntatu, “Kagosoa masa yani yakumtenda akomwe? Khiona ufyaimi wowose kwakwe akundigwao akomwe, kwa iyo nenda nimbade mumtoe makoto, mkabinda mwamuekea.” **23** Akini wowo wakatendesa kutoa vuzo kwa mgutio mkuu, kuwa Yesu nlazima agong'ondewe he mhamba. Kisiikizi, wakavota. **24** Naho, Pilato akaamua kiya wantu wekukundacho. **25** Akamvuguiya yuda mntu wekumkundaye kulawa mwe kifungo, ambaye nee kagewa mwe kifungo kwaajii ya kuemea ugookezi wa seekai ya kilumi, na akamwekhiiza Yesu kwao, wamgoswee viya wekukundavyo. **26** Wekuwaho wamwegaa, nee wakintana na mntu yumwe etagwaye Simoni wa Kulene, ekuwaye alawa chongoi ya mzi. Naho wakamgwiya, wakamtika uda mhamba audoe nyuma ya Yesu. **27** Zumwezumwe kuu da wantu wakamtongea, gati yao awa neekuwa na wavyee wekuwao wakamwiya na kutoa mbwaimbo. **28** Yesu akawahitukia, akamba, “Nywie wavyee wa Yelusalemu! Msekuniiya mie, akini iyani kwaajii yenu wenye na kwaajii ya wana wenu.” **29** Kwaviya, kwei misi zendazeze

ambaho wenda wagombeka, "Wajaiwa wavyee wesaho kuwa na wana na wesao kuvyaa na kuokhesa wana!" **30** Kisingi icho, ndiho wantu wenda wavoke kugombeka miima mikuu, "Tigieni! Na viima vidodo, 'Tigubikeni!'" **31** Kwaviya wantu waugosweeya mti muisi namna inu, indaiwe viivihi kwa mti wekunyaao? **32** Masikai wakawadoa wantu watuhu waidi mabagaa, wakomwe hamwe naye. **33** Wekubuwaho hantu hetwangwao, "Fufu da Mtwi," naho wakamgong'ondea Yesu he mhamba. Wada mabagaa waidi wakagong'endewa kia yumwe he mhamba wakwe, yumwe phande ya kuume na mtuhu phande ya kumoso. **34** Yesu akamba, "Tate, waekee kwa viya khawamanya wagosoado." Naho wakapangana magwanda yakwe kwa kuyatoeya kula. **35** Wantu ne wawa wagooka hada wakakauwa. Nawo waongoezi wa Kiyahudi wakambeya na kumsigia wakagombeka, "Kawaohowa watuhu, isasa na ehoe mwenye, inga yee ne Klistu, mwekusagulwa ni Muungu!" **36** Asikai nao nee wambea, wakamtimia wakamwekha divai yekusasayo **37** naho wakamba, "Inga kwei wee nee Seuta wa Wayahudi ehoe mwenye." **38** Nee waika kibao chekundikwacho, "Uyu nee Seuta wa Wayahudi." **39** Yumwe wa wada mabagaa wekugong'ondwae he mhamba, akamdumuwa akamba, "Ati wee nee Klistu? Ehoe mwenye, utuohoe na swiswi." **40** Akini yuda bagaa mtuhu akamwakia mweziwe akagombeka, "Wee khumuogoha Muungu? Wee kwekhigwa sugusa iyoio?" **41** Wee na miye niamuiwa kwa haki, kwaviya haya ni maiho ya yada tekugosoayo. Akini mntu uyu khekugosoa dodose da ufyaimu." **42** Naho akagombeka, "Ee Yesu! Unikumbuke kisingi wendaho wengie mwe Useuta wako." **43** Yesu akamtambaisa, "Nakwamba kwa kwei, ivyeoo wendauwe hamwe hantu ha Muungu." **44**

Nee yapata saa mtandatu wa musi, zua dikabada kumwiika, kiza kikagubika si wose yose hadi saa kenda, **45** na pazia dekuwado dikepanga sehemu mbii he Nyumba ya Muungu dikatatuka kuvoka uwanga hadi asi. **46** Yesu akaiya kwa mgutio mkuu, "Tate, he mikono yako naika muye wangu." Ekubindaho kutamwiya ayo, akauya na nyuma. **47** Aho, yuda mkuu wa maasikai ekuonaho yekulawiayo akamtogoa Muungu akamba, "Kwei uyu ne kawa mntu yedi." **48** Wantu wada wose wekuitaho kwaajii ya mbui iyo, wekuonaho ayo yekulawiayo wakauya mwe nyumba zao waketao vifua kwa usungu. **49** Wantu wose wekummnyao vitana hamwe na wada wavyee wekutongeana naye kulawa Galilaya, ne wakagooka kwa hae kukauwa mbui iyo. **50** Naho kuwa na mntu yumwe zina dakwe Yusufu, mwenyezi wa mzi umwe wa Wayahudi wetagwao Alimataya. Nee kawa mntu yedi atunywae. **51** Nee kawa akakauwiya kweza kwa Useuta wa Muungu. Etiho nekawa mwenyezi wa Alimataya, yumwe wa wagookezi wakuu wa mkonga wa Wayahudi, nee khayekumtamia ida mbui yao ya kumkoma Yesu. **52** Naho yee Yusufu akaita kwa Pilato akaombeza ekhigwe mwii wa Yesu. **53** Nee auseeza mwii uwo kulawa he mhamba akauzengeteza sanda ntana, akauwika mwe mbiya dekuwado disongolwa mwe iwe, ambado khadizati kugewa mntu yoyose. **54** Msi uwo nee maandaio ya Msi wa Kuhumuiza nee iwa yavoka. **55** Wada wavyee wekutongeana na Yesu kulawa Galilaya wakambasa Yusufu wakoona diya mbiya na mwii wakwe Yesu wekuikwavyo. **56** Nee wauya kaya, wakayagosoa manukato na mavuta matana ya malashi kwaajii ya kuusisa mwii wa Yesu. Msi wa Kuhumuiza wakahumuiza inga miko ya Musa yekugombekavyo.

24 Msi wa bosi wa juma, keo da mtungaihu, wada wavyee nee waiita kwe mbiya wakayadoa yada manukato wekuyagosoayo.

2 Wakabwiya diya iwe dekuwado dikubika mbiya diusigwa hae na mbia. **3** Wekweingiaho mda ndani, khawokuona mwii wa Zumbe Yesu. **4** Wekuwaho wahondomaa kuusu ida mbui iyo, ahoaho wantu waidi wekuvaao magwanda yang'aayo pee, wakagooka hehi nao. **5** Awo wavyee wakengiwa ni matumatu, wakenama asi. Naho wada wantu wakawamba, "Kwa mbwai mwamuondeza ekuwaye mgima gatigati ya wekuyao na nyuma?

6 Khayuho hanu, kayuyuka. Kumbukani ekuwagombekavyo ekuwaho kuda Galilaya, **7** 'Nlazima Mwana wa Mntu alavigwe kwa wantu wenao mavigaviga, nao wenda wamgong'onde he mhamba na msi wa ntatu enda ayuyuke." **8** Aho awo wavyee nee wakumbuka mbui izo wekugombekwazo ni Yesu, **9** wakauya kulawa mwe mbiya, wakawamba wada wagiiwa kumi dimwe na mwenga na wandima watuhu mbui izo zose. **10** Wavyee wekutamwiao mbui izo kwa waagiwa ne ni Malia Magidalene, Yoana na Malia mami yakwe da Yakobo, hamwe na wavyee watuhu wekutongeana nao. **11** Akini wada waagiwa wa Yesu wekutegeezaho mbui izo khawokuzumiya. **12** Petulo akalawa, akaita kinyio hadi mwe mbiya. Ekusungiaho mda ndani, akoona ida sanda du. Akauya kaya uku akawa kahondomaa kuusu ayo yekulawiay. **13** Msi wouwo, wantu waidi gati ya wahina wakwe Yesu newawa wakaita mwe mzi umwe wetangwao Emau, uhae wakwe nee ntambo ya masaa maidi kulawa Yelusalemu. **14** Nee wakagombeka kuusu ayo yose yekulawiay.

15 Wekuwaho siai wakatamwiya, Yesu mwenye akalawiiya hehi yao, na akaita hamwe nawo. **16** Wamuona kwa meso yao, akini khawokummany. **17** Yesu Akawauza, "Mwagombeka mbwai

uku mkenda?" Wakagooka uku wakawa na usungu. **18** Yumwe etangwaye Kileopa, akamtambaisa, "Ivi wee nee mgeni ikedu aha Yelusalemu wesae kumanya mbui zose zekulawiiazo misi micheche yekwembokayo?" **19** Naye akawatambaisa, "Mmbui zani?" Wowo wakamtambaisa. "Mbui zekumpatazo Yesu wa Nazaleti. Yee ne kawa muoni wa Muungu mwenye udaho wa kuhonya wantu na kuhinya hemeso ya Muungu na hemeso ya wantu wose. **20** Waviki wakuu na wagookezi wetu newamlavya aamuiwe ufe, na wakamgong'ondea he mhamba. **21** Akini swie ne tikauwiya kuwa yee neendae awaohowe wantu wa Isilaeli. Isasa ivyeo ni msi wa ntatu kuvoka mbui izo zekugosokaho. **22** Naho wavyee watuhu wa kwetu nee wativitua. Wowo nee waita mwe mbiya keo da mtungaihu, **23** nao khawokumbwiya mwii wakwe. Wakauya wakamba kuwa walawiwa na wandima wa uko uwanga kwa Muungu wekuwaambiao kuwa Yesu ni mgima. **24** Watuhu wetu nee waita mwe mbiya wakaona yada yekugombekwayo na wada wavyee, iya yee khawokumuona." **25** Yesu akawamba, "Nywie mahezi kiasi icho na mioyo yenu itoga ivyo kuzumiya yose yekutamwiwayo na waoni wa Muungu! **26** Ivi khaikudaika Klistu kusumiizwa inga viya, na engie mwe Ukuu wakwe?" **27** Naho yesu akawamba mbui zose zekuandikwazo kwaajii yakwe mwenye mwe Maandiko ya Muungu kuvoka kitabu cha Musa hadi mwe Magondo ya waoni wose wa Muungu. **28** Wekuwaho hehi na uda mzi wekuwao wakauitia, Yesu akagosoa inga aendeea na ntambo. **29** Akini wowo wakamhembeza wakagombeka, "Ekaa hamwe naswi, kwaviya zua diswa, na kio kihehi." Naho akengia mwe mzi, akekaa hamwe nawo. **30** Ekwakaaho kuda khande hamwe nao, akadoa bumunda, akamtogoa Muungu, akabendua akawekha. **31**

Ahoaho meso yao yakagumbulwa wakamanya kuwa yee ni Yesu, akini yee akaga gatigati yao. **32** Naho, wakagombeka, "Miyo yetu khayokuwa yaka moto kisingi ekuwaho akatamwiya naswi siai na kugombeka Maandiko ya Muungu." **33** Wakahauka kisingi kiyakiya, wakauya Yelusalemu, nee wawabwiiya wada wagiiwa kumi dimwe na mwenga na wada watuhu wekuwaho hamwe nao wakintana **34** wakawamba wahina wada waidi wakagombeka, "Kwei Zumbe kayuyuka kamlawiya Simoni." **35** Naho, awo wahina waidi wakawamanyisa yada yekuwapatayo wekuwaho siai na wekummanyavyo ekubenduaho bumunda. **36** Wekuwaho wakawamba ayo, Yesu mwenye akagooka gati yao, akawamba, "Uivanisa uwe naywi." **37** Wahondomaa na kutozwa ni matumatu wakamanya waona mzimu. **38** Akini yee akawamba, "Kwambwai mwaogoha mwe miyo yenu. Kwambwai khamnizumiya? **39** Kauweni mikono yangu na miundi yangu, ni mii mwenye. Nitozani mwe mwii wangu wose, kwaviya mzimu khauna mwii na mavuha inga mnikauavyo." **40** Ekubindaho kugombeka ayo, akawaonesha mikono na miundi yakwe. **41** Wakavotwa kwezumiya kwaajii ya nyemi muno uku wahondomaa mpaka ikawatenda kumamakhanya inga khio kwei, uku wahondomaa, akawauza, "Mna khande yoyose hanu?" **42** Wakamwekha ntii ya samaki yekubanikwayo. **43** Nee akakidoa, akada, hemeso yao. **44** Ekubindaho akawamba, "Inu nee mana ya mbui nekugombekayo nekuwaho hamwe nanywi, kuwa mbui zose zekuandikwazo kuusu mie mwe miagiyo ya Musa na mwe Maandiko ya Muungu ya waoni na mwe kitabu cha zabui yaiganizwe." **45** Naho akavugua akii zao wadahe kumanya Maandiko ya Muungu. **46** Akawamba, "Nee ivyo yekugondwavyo kuwa Klistu enda asumiizwe na msi wa ntatu enda ayuyuke

kulawa mwe wekufao, **47** naho kwa udaho wa Yesu, wantu wa si zose kuvoka Yelusalemu wenda wabiikiwe kuwa wahituke na kuekewa mavigaviga. **48** Nywie wose nee wavuhuzi wa mbui izi. **49** Mie nenda nimwagiie kwenu Muye wa Muungu ambaye Tate nee kaika kiaga kuwekha, akini nlazima mgoje mwe mzi hadi udaho kulawa uwanga kwa Muungu wendaho umyezee.” **50** Naho akawaongoeya wahina wakwe kuita chongoi ya mzi hadi Besaniya, uko akenua mikono yakwe uwanga, na kuwajaiya. **51** Ekuwaho awajaiya, akawabada, akadoigwa uwanga kwa Muungu. **52** Wowo wakakinta mavindi na kumvikia, naho wakauya Yelusalemu wakawa na kinyemi kikuu. **53** Wakekaa kisingi chose he Nyumba ya Muungu na wakamtogoa Muungu.

Yohana

1 Aho bosi inusi khaizati kuubwa, nee kuwa na Mbui, naye Mbui nee akawa kwa Muungu, naye Mbui ni Muungu. **2** Kuvoka aho bosi uyo Mbui nee kawa hamwe na Muungu. **3** Kwembokea yee vintu vyose viumbwa, khahana ata kintu kimwe chekugosokacho kwesiho yee. **4** Na Mbui nekawa vokeo da ugima na ugima unu ueta ung'azi kwa wantu. **5** Ung'azi uwo waangaza mwe kiza, naho kiza khachekudaha kuuvota. **6** Muungu akamwaagiiya mntu yumwe etangwaye Yohana. **7** Uyo keza kuwavuhuzia wantu kuusu uwo ung'azi kuwa kia mtu adahe kutegeeza mbui iyo na kuzumiia. **8** Yohana khekuwa uwo ung'azi, iya keza kuwavuhuzia wantu kuusu uwo ung'azi. **9** Unu nee ung'azi wa kwei, ung'azi wezao mwe inusi na kuwaangaza wantu wose. **10** Naho iyo Mbui ekuwaho mwe inusi, kwembokea yee inusi igosolwa, akini wantu wa inusi khawekummanya. **11** Yee keza he si yakwe mwenye, akini wantu wekuawo wa kwakwe khawekumhokea. **12** Akini wada wekumhokeao, na kumzumiia, akawekha udaho wa kuwa wana wa Muungu. **13** Awa nee wekuvyaigwao khio kwa phome nawala kwa mwii hambu akundavyo mntu iya kwaakundavyo Muungu. **14** Naye uyo Mbui kawa mntu akecaa hamwe na swie, swie tiona ukuu wakwe, ukuu ekuuhokeao inga mwana wa ikedu, ekulawaye kwa Tate kamema wedi na ukwei. **15** Yohana kawavuhuzia wantu mbui zakwe, akagombeka kwa mgutio, "Uyu nee yuda nekumtamwiaye mbui zakwe nikigombeka, 'Yee ezae hemgongo wangu ni mkuu kusima mie, kwaviya kawa aho kisingi khizati kuvyaigwa.'" **16** Kulawana na wingi wa wedi wakwe swie wose, tihokea majaiwa uwanga ya majaiwa. **17** Muungu katekha miagiyo kwembokea Musa, akini wedi na kwei vitezea kwembokea kwa

Yesu Klistu. **18** Khahaha mntu mwekumuona Muungu katu iya Mwana ikedu mwekuigana na Muungu, yee ekuwae hehi na Tate, nee mwe kutigubuiya mbui za Muungu. **19** Ivi nee ekuvuhuziavyo Yohana kisingi waongoezi wa Kiyahudi kuda Yelusalemu wekuwagijiyo waviki, na Walawi, wamuuze Yohana Wee u ndai? **20** Yohana khekuemea kutambaisa mbui iyo, akini akatamwiya pwii akamba, "Miye khio Klistu mwekusagulwaye ni Muungu." **21** Wakamuza, "Wee u ndai? Wee ni Eliya?" Yee akawatambaisa, "Aaha miye khiye." Wakamuza vituhu, "Wee ni yuda muoni?" Yohana akawatambaisa, aaha miye khiye. **22** Nawo wakamwamba, asa wee u ndai? Takundigwa tivuze ntambaisi kwa wada wekutiagiyyao, isasa tambie wee u ndai? **23** Yohana akawatambaisa miye ni yuda ambae Muoni Isaya kagombeka mbui zakwe. "Mgutio wa mntu wetanga mwenyika 'Mgosoeeyani Zumbe sia yakwe Nyooshani myemboko yakwe.'" **24** Awo wantu nee waagiwa ni Mafalisayo, **25** naho wakamuza Yohana, "Ati wee khiwe Klistu, wala khiyo Eliya, wala khiyo yumwe wa muoni, kwa mbwai wabatiiza?" **26** Yohana akawatambaisa, "Miye nabatiiza kwa mazi, akini gatigati yenu hana yumwe mwesae kummanya. **27** Miye khiongoa iya endaye eze miye khifaa katu kumchopoa sigi za sabana yakwe." **28** Vintu ivi vyose vigosoka uko Besaniya he phande za awiyo da zua he zigizigi da mazi ya Yolodani aho ekuwaho Yohana nee abatiizaho. **29** Kioi yakwe Yohana kamuona Yesu akimwezea akagombeka, "Kauwani, uyu nee mwanangoto wa Muungu, adoaye mavigaviga ya wantu wa mweinusi. **30** Uyu ni yuda nekumtamwiaye nekugombekaho, 'Kuna mntu mwezae he mgongo wangu, akini ni mkuu kusima miye kwaviya kawa aho kisingi miye khizati kuvyaigwa.' **31** Miye ncheekummanya eivyo, akini ncheza kubatiiza kwa mazi

ili wantu wa Isilaeli wadahe kummanyा.” **32** Naho Yohana akawekha uvuhuzi na kugombeka, “Kimwona Muye ukaseeya inga sua kulawa uwanga kwa Muungu na kwekaa uwanga yakwe.” **33** Miye ncheekummanyा kuwa ni yee, akini Muungu ekuniagiyyae kubatiiza wantu kwa mazi nekanamba, “Mntu yuda wendaeumwone Muye wa Muungu akaseeya kulawa uwanga kwa Muungu na kwekaa uwanga yakwe uyo nee endaeabatize kwa Muye wangu miye Muungu.” **34** Yohana akaendeeea kugombeka, “Miye khivuhuzia na nawamba kwei uyu ni Mwana wa Muungu.” **35** Kioi dakwe, Yohana kagooka hada vituhu hamwe na wahina wakwe waidi. **36** Ekumuonaho Yesu emboka akamba, “Kauwani! Uyu ni Mwanangoto wa Muungu.” **37** Wada wahina waidi wekutegezaho akigombeka ayo wakambasa Yesu. **38** Yesu ekuhitukaho, na kuwaona wada wahina wambasa, akawauza, “Mwaondeza mbwai?” Wakamtambaisa, “Labbi” mana yakwe Mhinyi, wekaa kuhi. **39** Nee iwa inga saa kumi guoni Yesu akawamba “Sooni mkauwe.” Aho wahina wakambasa, wakoona hantu ekuwaho akekaa wakasinda naye msi uwo wose. **40** Yumwe yao nee kawa Andulea nduguye Simoni Petulo, nee kawa wao wa wada waidi wekumtegeezao Yohana akagombeka ivyo na wakamtongea Yesu. **41** Ahoaho Andulea akaita kumwamba nduguye Simoni, “Timuona Masiya mana yakwe Yesu Klistu.” **42** Naye akamwegaa Simoni kwa Yesu. Yesu akamkauwa Simoni akamwamba, “Wee zina dako ni Simoni mwana wa Yohana. Isasa wendawetangwe Kefa” Kigiiki ni Petulo mana yakwe “Iwe.” **43** Msi wekutongeao Yesu akaamua kuita si ya Galilaya, akamwona Fiipo na akamwamba “Nitongee.” **44** Fiipo nee akawa akalawa Betisaida, mzi wekuwao wakekaa Andulea na Petulo. **45** Na Fiipo akambwijiya Nasanaeli akamwamba, Timuona mntu

ambae Musa kaandika mbui zakwe mwe kitabu cha miagiiyo, na ambae waoni waandika mbui zakwe. Yee ni Yesu Mwana wa Yusufu kulawa mzi wa Nazaleti. **46** Nasanaeli akauza, "Yadahika viivihi vihi kintu chedi kilawe mzi wa Nazaleti?" Fiipo akatambaisa, "Soo na ukauwe". **47** Yesu ekumuonaho Nasanaeli amwezeya akamba, "Kauwani uyo ni Muisilaeli wa kwei khana dosali umo mwakwe." **48** Nasanaeli akamuuza kudaha vivihi kuniimanya? Yesu akatambaisa khikuona wekuwaho asi ya mti wetagwaho mtini, kisingi Fiipo khazati kukwetanga. **49** Nasanaeli akamtambaisa, "Labbi wee nee Mwana wa Muungu, wee nee Seuta wa Isilaeli." **50** Yesu akamwamba, "Kuzumiiya kwa kuwa kikwamba khikuona asi ya mtini? Wendauone mbui khuu kusima izi." **51** Yesu akawamba, "Nawamba ukwei mwendamuone uwanga kwa Muungu kuvuguka na wandima wa uwanga kwa Muungu wakakwea na kuseeya heuwanga ya Mwana wa Mntu."

2 Msi wa ntatu hawa na wiya mwe mzi wa Kana, uko Galilaya, mami yakwe da Yesu naye kawa aho. **2** Yesu hamwe na wahina wakwe wagonekwa mwe wiya uwo. **3** Divai yekusiaho, mami yakwe da Yesu akamwamba, "Khawana divai." **4** Yesu akamtambaisa, "Mmaa usekunamba nigosoe chochose, kisingi changu khakizati kubua." **5** Mami yakwe da Yesu akawamba wandima, "Dodose endadoawambe gosoani." **6** Aho hawa na mabiga mtandatu yekugosolwayo kwa maiwe, kia dimwe didahado kwengia ndoo shano za mazi. Nee yaikwa aho kutongeana na mazweeya ya Wayahudi ya kwezingua. **7** Yesu akawamba wada wandima, memeezani ayo mabiga mazi, nao wakayamemeeza adi uwanga. **8** Naho akawamba, "Isasa tekani mazi mwe ayo mabiga mmwegaiye Mkuu wa wiya." Wakadoa yada mazi na kumwegaiya. **9** Mkuu wa wiya

ekusonaho ayo mazi, kumbe nee yahituka kae kutenda divai. Yee khekumanya yekulawiako, akini wada wandima wekutekao mazi nee wakamanya. Mkuu wa wiya akamwetanga zumbe wa wiya, **10** na akamwamba, "Kia mntu avoka kuika divai ntana wantu wakabinda kutosheka nee awekha yesayokuwa ntana muno, akini wee kuiika divai ntana adi isasa!" **11** Unu ni utangio wa bosi wa Yesu ekugosoao uko Kana mzi wa Galilaya, na kugubua Ukuu wakwe, na wahina wakwe wakamzumiya. **12** Yekwembokaho ayo Yesu na mami yakwe, hamwe na wanduguze, na wahina wakwe wakaseeya mwe mzi wa Kapelinaumu na wakekaa uko misi micheche. **13** Sikukhuu ya Wayahudi yetangwayo Pasaka yekuwaho hehi, Yesu akaita Yelusalemu. **14** He ida Nyumba ya Muungu akawabwiya wantu wataga ng'ombe, na ngoto, na sua na watuhu wekuwao wekaa na kuvunja hea. **15** Ivyo akagosoa mkoto wa uzigi, na kuwaguusa wanyama chongoi he ida Nyumba ya Muungu. Wanyama wose ngoto, na ng'ombe na kuzigwisa meza za wavunja hea na kuzigwisa hea zao. **16** Akawamba wada wekuawo wakataga sua, "Usani vintu ivi aha, ekani kugosoa Nyumba ya Tate yangu inga gwiyo." **17** Wahina wakwe wakayakumba yada Maandiko yagombekayo "Ukundiso wangu kwa nyumba yako, Ee Muungu yangu yanoka inga moto." **18** Waongoezi wa Kiyahudi wakamuza, "Utangio wani wendao uugosoe kutionyesha ati una udaho wani wakugosoa ivi?" **19** Yesu akawamba, "Bomoani inu Nyumba ya Muungu, nami nendanizenge kwa misi mitatu." **20** Wada Wayahudi wakamuza, "Nyumba inu ya Muungu izengwa kwa kisingi cha myaka magana mane na mtandatu, nawe wamba wenda uzenge kwa misi mitatu?" **21** Akini, Nyumba ya Muungu ekuayo akatamwiya Yesu ni mwii wakwe. **22** Kisingi Yesu ekuyuyukaho, wahina wakwe nee

wakumbuka ida Mbui ekutamwiayo, wakayazumiya Maandiko ya Muungu, na mbui zose ekugombekazo Yesu. **23** Akini Yesu ekuaho mwe mzi wa Yelusalemu kwe sikukhuu ya Pasaka wantu wangi wakazumiya wekuonaho utangio ekugosoao. **24** Akini Yesu khekuwa na uzumizi nao, kwaajii kamanya mbui zekuwazo mwe miyo yao. **25** Khekukunda kuvuhuzia mbui yoyose uwanga ya wantu, kwa viya azimanya mbui zose zeumo ndani ya miyo yao.

3 Hawa na muongoezi yumwe wa Kiyahudi zina dakwe Nikodemo, mwekuwa yumwe wamkonga da Mafalisayo. **2** Kio kimwe Nikodemo akaita kwa Yesu na kumwamba, “Labbi, tamanya ati wee ni mhinyi mwekuagiiwa ni Muungu, khahana mntu mdaha kugosoa ntangio uvigosoavyo kwesahokuwa Muungu yu hamwe nae.” **3** Yesu akamtambaisa, “Nakugombeka kwei, khahana mwenda adahe kwengia mwe useuta wa Muungu, akese kuvyaigwa maa ya kaidi.” **4** Nikodemo akamuuza, “Mntu mgima adaha viivihi kuvyaigwa vituhu? Ivi adaha kwengia mwe ifu da mamiakwe na kuvyaigwa maa ya kaidi?” **5** Yesu akatambaisa, “Nawamba kwei, khahana mntu endae engie mwe Useuta wa Muungu kwesaho kuvyaigwa kwa mazi na kwa Muye wa Muungu.” **6** Mntu avyaigwa kimwii kwa tate na mmaa, akini ugosolwa kuwa Mwana wa Muungu na Muye wa Muungu. **7** Usekuhondomaa, kwaajii kikwamba kuwa yakundigwa uvyaigwe maa ya kaidi. **8** Khusi yavuma hohose ikundaho, wategeeza mgutio wakwe, akini khumanya yalawiiya kuhi, na kuhi uitako, nee vyeivyo kwa mntu mwekuvyaigwa kwa Muye wa Muungu. **9** Nikodemo akaiza, “Mbui izi zadahika viivihi?” **10** Yesu akamtambaisa, “Wee ni mhinyi mkuu mwe si ya Isilaeli, yadahika viivihi khuzimanya Mbui izi? **11** Nakwamba ukwei tatamwiia

mbui tizimanyazo na tavuhuzia tekukionacho, akini khahana ata
yumwe wenu ambaye azumiyyae kuhokea mahinyo yetu. **12**
Inga miye khamkunizumiyya niwagombekaho mbui zigosokazo
mwe inusi, ivi mwenda mnizumiie nendaho nigombeke mbui za
uwanga kwa Muungu? **13** Khahana mwekubua uko uwanga kwa
Muungu, iya Mwana wa mntu nee mwekuseeyae kulawa uwanga
kwa Muungu.” **14** Inga viya Musa ekumwenuavyo uwanga
nyoka wa shaba he kiwawe, nae Mwana wa Mntu endaenulwe
uwanga ivyoivyo. **15** Ili kiya mntu amzumiyye endaawe na
ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. (aiōnios g166) **16** Kwaviya
Muungu kaikundisa inusi ata akamlavya mwanawе wa ikedu, ili
kia mntu endae amzumiyye asekwaga, iya awe na ugima wa
misi yose kwesiho kisiikizi. (aiōnios g166) **17** Kwaviya Muungu
khekumwaagiya Mwanawе mwe inusi ili awaamuiye wantu, iya
wantu waoholwe kwembokea yee. **18** Wantu wose wamzumiаao
Mwana khawana waamuiwe, akini wose wesao kumzumiаia
Mwana, waamuiwa kae, kwaajii khawekumzumiyya Mwana wa
ikedu wa Muungu. **19** Na uwamuiyo wenye ni unu, ung'azi
weza mwe inusi, akini wantu wakakunda kiza kwesima ung'azi,
kwaajii ya ntendwa zao ni za ufaimi. **20** Wose wagosoao
yesayokutama, waemea ung'azi, naho khawakunda kweza he
ung'azi, kwaviya khawakunda ntendwa zao za fyaimi zioneke
pwii. **21** Akini yoyose mwenye kutoza kwei eza he ung'azi, ili
waonyeshe yada wagosoayo kwa kuwa yamtamiza Muungu.
22 Bada ya aho Yesu na wahina wakwe wakaita mwe si ya
Yudea, na kwekaa uko kwa misi micheche na kubatiiza wantu.
23 Yohana nae nee akabatiiza huko Ainoni, hehi na mzi wa
Salimu kwaviya kuwa na mazi mangi, wantu wakamtimia na
kuita kubatizwa. **24** Aya yalawiyya kisingi Yohana nee khazati

kwengizwa mwe kifungo. **25** Msi umwe wamwe wa wahina wa Yohana wakavoka kuhigana na Myahudi yumwe kwaajii ya kwezingua inga igombekavyo miko kisingi mntu khazati kuvika. **26** Awo wahina wakambasa Yohana na kumwamba, "Labbi wambukhua mntu yuda wekuae naye phande ya awiyo da zua da Yolodani yuda wekutivuhuziae Mbui zakwe? Isasa naye abatiiza na kiya mntu amtongea." **27** Yohana akawatambaisa, "Khahana mntu yoyose adahae kuhokea kintu chochose kwesiho kulawa uwanga uko kwa Muungu. **28** Nywie nyose ni wavuhuzi wangu kwakuwa kigombeka, 'Miye khie Klistu, akini khiagiiwa nimuongwee.' **29** Mwai ya kivyee nimai ya mteguzi, akini mbuyaye damteguzi, ambae agooka na kumtegeeza uwa na nyemi muno, ategenezaho mgutio wa mteguzi akamba mbui inu, kwaajii inu nyemi yangu yekuiganiayo. **30** Yee akundigwa atende mkuu nami nitende mdodo." **31** Mwana wa Muungu kulawa uwanga kwa Muungu ni mkuu wa wose, alawaye mwe inusi ni wa inusi, na utamwiya mbui za mwe inusi. Akini ezaye kulawa uwanga kwa Muungu yu uwanga wa wose. **32** Yee avuhuzia yada ekuonayo na ekutegeezayo kulawa uwanga uko kwa Muungu, khio wantu wangi wazumiyyao mbui zakwe. **33** Akini yoyose avuhuziae mbui zakwe amanya kuwa agombekayo Muungu ni kwei. **34** Yoyose mwekuagiiwa ni Muungu agombeka mbui za Muungu kwaviya Muungu amwekha Muye wakwe ili amuongoe kwa kia kintu. **35** Tate amkundisa Mwanawe na kamwekha vintu vyose ili avigookee. **36** Yoyose amzumiyye Mwana ana ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, yoyose mwesaye kumzumiia Mwana khana awe na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, akini endaekhigwe suuba ni Muungu misi yose kwesiho kisiikizi.

(aiōnios g166)

4 Mafalisayo nee wakategeeza kuwa Yesu abatiiza nakupata wahina wangi kusima Yohana. **2** Akini ukwei ni kuwa Yesu khekumbatiza yoyose iya wahina wakwe nee wekuwao wakabatiiza. **3** Yesu ekutegeezayo ayo, akalawa Uyahudi, akauya mwe si ya Galilaya. **4** Na mwe ntambo iyo, imkunda embokee mwe si ya Samalia. **5** Nee abuwa mwe mzi umwe wa Samalia wetangwao Sikali, hehi ya uda mnda ambaho Yakobo nee kamwekha mwanawee Yusufu. **6** Hantu hada hawa na kisima cha Yakobo, nae Yesu kwa msokeo wa ntambo, akekaa khandakhanda ya kisima, nee iwa musi saa mtandatu. **7** Keza myyee yumwe kulawa mwe si ya Samalia keza kuteka mazi, Yesu akamwamba, “Nekha mazi nidomee.” **8** Kisingi icho wahina wakwe nee waita kwe mzi kugua khande. **9** Akini yuda myyee akamwamba, weye u Myahudi na miye Msamalia wadaha viivihi kuniombeza mazi? Kwaviya Wayahudi na Wasamalia khawaugusana na khawagosoa chochoso kia hamwe. **10** Yesu akamtambaisa, “Ati nee ukamanya kiya ambacho Muungu adaha kukwekha na nndai akwambae, nekha mazi nidomee, wee nee ukamuombeza, naye akakwekha mazi ugima.” **11** Yuda myyee akamba, “Zumbe wee khuna ugata na kisima ni kileha, ayo mazi ambayo yawekha wantu ugima wenda uyapate hahi?” **12** Hambu, wee wetenda mkuu kusima tati yetu Yakobo? Yee mwekutekha swie kisima iki, na yee mwenye, wana wakwe, na mantintimo yakwe, nee wadomea mazi ya kisima iki. **13** Yesu akatambaisa, “Kiya mntu endae adomee mazi aya enda atozwe ni khiu vituhu.” **14** Akini mwendae adomee mazi nendayo nimwekhe miye, khana atozwe ni khiu vituhu, mazi nendayo nimwekhe yenda yawe ni soko da mazi ya ugima, na yendayoyamwekhe ugima wa misi yose kwesihoh

kisiikizi. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Yuda mvyee akamwamba, "Zumbe nekha mazi ayo nisekweza kutozwa ni khiu vituhu, naho nisekweza aha vituhu kuteka mazi." 16 Yesu akamwamba yuda mvyee, hita ukamwetange muumeo, weze naye aha. 17 Mvyee yuda akamwamba, miye khina mgosi. Yesu akamwamba, "Kugombeka kwei kuwa khuna mgosi. 18 Kwaviya nee kutegulwa na wagosi washano, na uyu wekae naye isasa khio muumeo, aho kugombeka kwei." 19 Yuda mvyee akamwamba, "Zumbe naona kuwa wee u muoni." 20 Akaendeea kugombeka, "Baba zetu nee wakamvikia Muungu uwanga ya muima unu, akini nywie Wayahudi mwagombeka hantu ha kumvikia Muungu ni uko Yelusalemu." 21 Yesu akamwamba, "Nizumiya wee mvyee, kisingi cheza khamna mumvikie Tate uwanga mwe muima unu, hambu kuda Yelusalemu." 22 Nywie Wasamalia, mwamvikia yuda mwesae kummanyia, akini swie Wayahudi tamvikia yuda timmanyae, kwaviya uohozi walawiiya kwa Wayahudi 23 Kisingi cheza, naho kibua, ambao wantu wakundao kumvikia Muungu mwe ukwei, wendawamvikie Tate inga Muye wakwe endavyo awaonyeshe, kumvika yee eivyo kwei. Tate Muungu awakunda ambao wamvika kwa sia iyo. 24 Muungu ni Muye, na wantu wamvikiao wakundigwa wamvikie kwa Muye na kwei. 25 Uyo mvyee akamwamba, "Namanya eza Masiya yani Klistu, umo akeza enda atigubwiye kia kintu." 26 Yesu akamwamba, "Miye nitamwiiaye nawe ndie." 27 Aho wahina wakwe wakauya, wakamaka koona atamwiiya na mvyee, akini khahana yumwe yao ekumuuzae yuda mvyee, "Waondeza mbwai?" Wala khahana ekumuuzae Yesu, "Kwa mbwai watamwiiya na mvyee?" 28 Yuda mvyee akabada biga dakwe hada, akaita mwe mzi na kuwamba wantu. 29 "Sooni mumkauwe mntu mwekunamba mbui zangu

zose nigosoazo. Ivi, adahika yee nee Klistu.” **30** Wantu wakalawa mwe si ya Samalia wakambasa Yesu. **31** Kisingi icho wahina wakwe wamuombeza Yesu, “Mhinyi, daa khande.” **32** Akini Yesu akawamba, “Miye nina khande mwesayo kuimanya nywie.” **33** Wahina wakwe wakauzana, “Ivi kuna mntu mwekumweetea khande?” **34** Yesu akamba, khande yangu ni kugosoa akundavyo yuda mwekuniagiyya na kubindiiza ndima ekunekhayo kuigosoa. **35** Nywie mwagombeka, “Isigaa miongo minne kisingi cha ubosi kibua.” Akini miye nawamba, kauwani minda, khande zidahaan na zihehi kubondwa. **36** Mbosi ekhigwa maiho yakwe, na akusanya khande kwaajii ya ugima wa misi yose kwestiho kisiikizi, ivyo mhasi na mbosi, wendawawe na nyemi hamwe. (aiōnios g166) **37** Msimo unu ni kwei, “Yumwe ahanda mtuhu abonda.” **38** Miye khiwagiyya mkabonde ubosi mwe minda ambayo khamwekuiima, watuhu nee wakagosoa ndima uko, akini nywinywi mwapata myengizo kwembokea ndima yao. **39** Wasamalia wangi wa mzi uda wakamzumiyya Yesu kwaajii ya mbui ekugombekazo yuda mvyee kuwa, “Kanivuhuzia mbui zose nekuzigosoazo.” **40** Wasamalia wakambasa Yesu wakamuombeza ekae nawo, akekaa mwe mzi uwo misi miidi. **41** Wantu wangi wamzumiyya Yesu kwaajii ya mbui zakwe **42** Wakamwamba yuda mvyee, “Khatizumiyya du kwaajii ya mbui zako, akini swie wenye timtegeeeza na timmanya kuwa uyu nee kwei Mwohozi wa inusi.” **43** Yekwembokaho misi miidi, Yesu akahauka hada akaita mwe si ya Galilaya. **44** Kwaviya Yesu mwenye kavuhuzia pwii, “Muoni khana atunywe mwe mzi wakwe mwenye.” **45** Ekubuaho mwe si ya Galilaya, wantu wa Wagalilaya wangi wakamhokea, kwaajii nao nee waita kwe sikukhuu ya Pasaka Yelusalemu, nako nee wawa wayaona yose ambayo Yesu kayagosoa.

46 Yesu akabua vituhu mzi wa Kana uko Galilaya, hantu ekuhituaho mazi na kuwa divai. Nee kuwa na mgookezi yumwe ekuwae na mwana mtamu uko Kapelinaumu. **47** Muongoezi uyo ekusikiaho Yesu kalawa Uyahudi na kubua Galilaya akambasa akamwoombeza aite akamhonye mwanaawe mwekuwa mtamu wa kukauwiwa. **48** Yesu akamwamba, "Mkesekuona utangio na vihii khamna mzumiiye." **49** Uyo Mwoongoezi akamwamba, "Zumbe chondechonde tite mwanangu asekweza kuuya na nyuma." **50** Yesu akamwamba, "Hita mwanaao ni mgima." Uyo muongoezi nee azumiya mbui za Yesu, akaita zakwe. **51** Ekuaho yu siai, akakintana na wandima wakwe wakamwamba, "Yuda Mwana kindee kahona." **52** Naye akawauza neeiwa saa nyingahi mwana ekuhoneaho, wakamwamba, "Zana saa mfungate wa musi, utamu ukamuweekea". **53** Uyo tati yakwe akakumbuka iwa saa idaida Yesu ekumwambaho, "Mwanaao ni mgima." Aho akazumiya hamwe na nyumba yakwe yose. **54** Unu nee utangio wa kaidi ekugosoao Yesu ekuaho akaawa Uyahudi kuita Galilaya.

5 Yekwembokaho ayo, Yesu akaita Yelusalemu kwe sikukhuu ya Wayahudi. **2** Uko Yelusalemu, hehi na uvi wetangwao uvi wa ngoto, nehawa na tondoo da mazi detangwado kwa kiebulania Betisaza ambado nee dizunguukwa na mabaaza mashano. **3** Aho nehawa na watamu wangi wekaa, matuntu, na wesao kudaha kwenda, na wekuhooawo. Newawa wakagoja mazi yatibulwe. **4** Kwaviya mndima wa uwanga wa Muungu kuna kisingi aseeya na kuyavuuga mazi mwe tindiziwa ido, mtamu yoyose avokae kwengia mwe mazi aho mazi yakanbulwa, ahona utamu wakwe wowose ekuwao nao. **5** Aho, hana mgosi mwekuwa mtamu kwa kisingi cha myaka makumi matatu na minane. **6** Yesu

ekumuonaho kagona aho na kumanya kuwa kawa mtamu kwa misi mingi, akamwamba, "Ivi, wakunda kuhona?" 7 Yuda mtamu akamtambaisa, "Zumbe khina mntu wa kunegaa mwe tondoo da mazi kisingi yakanbulwa, kia nikageeza kwengia mntu mtuhu aniongweeya." 8 Yesu akamwamba "Gooka, na doa javi dako wende." 9 Vuupuu uyo mntu akahona, akadoa javi dakwe. Akavoka kwenda, mbui inu igosoka Msi wa Kuhumwiiza. 10 Wamwe wa waongoezi wa Wayahudi wakamwamba yuda mwe kuhonywa, "Ivyeeo ni Msi wa Kuhumwiiza kwa miko yetu khukundigwa wenne javi dako." 11 Yee akawatambaisa, "Yuda mntu mwekunihonya nee mwekunamba udoe javi dako wende." 12 Nawo wakamuza, "Uyo mntu mwekukwamba udoe javi dako wende ni ndai?" 13 Iya yuda mntu khekummanyia mntu mwekumhonya, Yesu nee kahauka kae hantu hada, kwaajii nee hana zumwezumwe kuu da wantu. 14 Naho bada ya ayo, Yesu akambwiya yuda mntu mwekumhonya mwe Nyumba ya Muungu akamwamba, "Isasa kuhona, wesekugosoa mavigaviga vituhu, usekweza kubwiwa ni mbui fyaimi muno." 15 Yuda mntu akaita, akawamba wakuu wa Kiyahudi, Yesu nee mwekunihonya. 16 Kwaviya Yesu ida mbui kaigosoa Msi wa Kuhumwiiza, Wayahudi wakavoka kumkefyakefya Yesu. 17 Yesu akawamba, "Tate yangu agosoa ndima misi yose, na miye nagosoa ndima kwesiho kueka." 18 Kwa mbui izi waongoezi wa Kiyahudi wakoondeza sia ya kumkoma Yesu, khio kwaviya kabananga miko ya Msi wa Kuhumwiiza du, akini kamba Muungu ni Tati yakwe ivyo ketenda aigana na Muungu. 19 Yesu akawamba, "Kwei nawamba, Mwana khadaha kugosoa kintu ikedu, adaha kugosoa kia amuonacho Tate agosoacho, kwaviya agosoacho Tate, Mwana nae akgosoa viyaviya." 20 Kwaviya Tate amkundisa Mwana, na kumuonyesha

kia kintu agosoacho mwenye. Naho endaamuonyeshe mbui
kuu kusima izi, nanywi mwendamhondomae. **21** Inga viya
Tate ayuyusavyo wekuuyao na nyuma, na kuwekha ugima,
ivyoivyo Mwana naye awekha ugima wada awakundisao.
22 Tate khamuamuiya mntu yoyose, jya kamtenda mwana
awaamwiye wantu wose. **23** Ili wantu wamtegeeeze Mwana
inga wamtegeezavyo Tate, yoyose esaekumtegeeeza Mwana
khamtegeeeza Tate wekumwaagiiaye Mwana. **24** "Nawamba
kwei, wada wategeezao mbui zangu na kumzumiia yuda
mwekuniagiya wana ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, khana
aamuiiwe katu, kwaviya wavota kae ufe na kwengia mwe ugima
misi yose kwesiho kisiikizi." (aiōnios g166) **25** Nawamba kwei,
kisingi cheza, naho kibuwa kae, na wada wekuwao hae na
Muungu, wenda wategeeeze mgutio wa Mwana wa Muungu, awo
wenda wahokee ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. **26** Inga
viya Tate awekhavyo wantu ugima, viyaviya kamtenda Mwana
awekhe wantu ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. **27** Naho
kamwekha Mwana udaho wa kuamuiiya, kwaviya ni Mwana wa
Mntu. **28** Msekuhondomaa kwaajii ya mbui inu, kisingi cheza
ambacho wose wekuuyao na nyuma wenda wategeeeze mgutio
ambao wose wekuwao mwe mambiya. **29** Nawo wendawalawe
mwe mambiya wada wekugosoao matana, wenda wayuyuke na
kwekaa, wada wekugosoao yesayokutama wenda wayuyuswe
na kuamuiiwa. **30** Yesu akaendeea kugombeka, "Khidaha
kugosoa kintu kwa udaho wangu mwenye, miye neamuiiya inga
nitegeezavyo kulawa kwa Tate na uwo wedi wangu ni wa kwei,
kwaviya khigosoa nikundavyo mwenye, iya akundavyo yuda
mwekuniagiya." **31** "Inga nawagombeka nywie mbui zangu
mwenye, naho yada nigombekayo khamyavuhuzia kuwa ni

ya kwei. **32** Akini hana mntu mtuhu avuhuziae mbui zangu kwenu, na namanya agombeka kwei. **33** Nywie nee muagiiya wantu kwa Yohana wamuuze mbui zangu, nae akawavuhuzia ni kwei. **34** Khio inga nakauwiiya wantu wanivuhuzie, akini nayagombeka aya ili mdahe kuoholwa. **35** Yohana nee kawa inga taa yekuwayo ikaka na kulavya ung'azi, nanywi muwa na nyemi na ung'azi uwo kwa kisingi kijiji. **36** Akini kuna mbui khuu muno iyonyeshayo miye ni ndai kusima yada ekugombekayo Yohana mbatiiza. Mbui yenyne ni zia ndima ekunekhazo Tate nizigosoe, ayo yose yanivuhuzia miye ni ndai na yaonyesha Tate nee mwekuniagiya. **37** Naye tate mwekuniagiya kanivuhuzia miye ni ndai, akini khamzati kutegeeza mgutio wakwe, naho kumwona yee eivyo, **38** na mbui yakwe khayekwekaa mwe miyo yenu, kwaviya khamwekumzumiya yuda mwekumuagiya. **39** Nywie mwayasunguuanya muno Maandiko ya Muungu kwaviya mwamamaakhanya mwe ayo mwendampate ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, na Maandiko ayo yanivuhuzia miye! (aiōnios **g166**) **40** Ata ivyo khamkunda kweza kwangu ili mhokee ugima. **41** "Miye khiondeza kutunywa na wantu. **42** Akini nawamanya nywie ni wantu wa namna yani, na viyaviya khamna ukundiso wa Muungu mwe miyo yenu. **43** Miye ncheza kwa udaho wa Tate, akini khamnihokea, akini akeza mntu mtuhu kwa udaho wakwe mwenye, mwenda mumhokee. **44** Mwakunda kuhokea ntunyo kulawa kwenu nywie wenye, akini khamkunda kuhokea ntunyo kulawa kwa Muungu mwenye, kwaajii iyo mwadaha viivihi kunizumiya? **45** Akini wesekufanyanya kuwa miye nenendae niwaahie masa kwa Tate, Musa ambae mwamkauwiya neendae awaahie masa. **46** Ati kwei nee mkamzumiya Musa, nee mkanizumiya na miye, kwaviya Musa kaandika mbui zangu.

47 Akini kwaviya khamyazumiya yada ekuyaandikayo Musa,
mwadaha viivihi kuzumiia kiya nigombekacho?"

6 Yekwembokaho ayo, Yesu akadumua tindiziwa da mazi da Galilaya. Kwa zina tuhu detangwa ziwa da Tibelia. **2** Zumwezumwe kuu da wantu dikatendesa kumbasa kwaajii waona ntangio nyingi na vihii ekugosoazo kwa watamu. **3** Yesu akakwea kwe muima, akekaa hamwe na wahina wakwe. **4** Na Sikukhuu ya Wayahudi yetangwayo Pasaka iwa hehi. **5** Naho Yesu ekukauwaho, na kuona zumwezumwe da wantu dikeza kwakwe, akamwamba Fiipo, "Tendatigue hahi mabumunda, wantu awa wadahe kuda?" **6** Nee kauza mbui iyo kumgeeza Fiipo kwaviya kamanya endachoagosome. **7** Fiipo akamtambaisa, "Ata inga tikawa na hea dinali mia mbii nee khatokudaha kugua mabumunda ya kuwekha wantu awa." **8** Mhina yakwe yumwe mwetangwa Andulea uyo nee kawa nduguye Simoni Petulo akamwamba Yesu, **9** "Yuhunu mbwanga yumwe ana mabumunda mashano ya shaili na samaki vidodo viidi, akini vyendavitoshe mbwai kwa wantu wangi inga awa?" **10** Yesu akamba, "Waikeni wantu," hantu hada nehawa na ulondo mtana, wantu wakekaa, na wagosi du nee wawa elufu shano. **11** Naho Yesu akadoa yada mabumunda akamtogoa Muungu, akawapangia wantu wekuawo wekaa, akagosoa viyaviya na wada samaki, kia mntu akahokea na akada inga akundavyo kuda. **12** Wantu wekwegutaho Yesu akawamba wahina wakwe, "Dodoani phuguntio zekusigaazo kisekwaga chochoso." **13** Wakadodoa phuguntio zia za mabumunda ya shaili vyekusigazwavyo na wada wantu wekudao, wakamemeeza ngahu kumi dimwe na mbii. **14** Wantu wekuonaho ntangio icho ekugosoacho Yesu wakamba, "Kwei uyu nee muoni tekumkauwiaye endaeze mwe

inusi.” **15** Yesu akamanya kuwa wantu waondeza kumdoa wamtende Seuta, akahauka vituhu akaita kwe muima yee ikedu. **16** Yekubuaho guoni wahina wakwe Yesu wakaseeya mwe mazimshindo, **17** wakakwea ngaawa ili wemboke waite Kapelinaumu. Kiza nee chengia kae, na Yesu nee khazati kuseeya mwe muima ili awe nawo. **18** Tindiziwa da mazi dikavoka kuvuugika kwaajii khusi khai neiwa yavuma. **19** Wahina wakwe Yesu newawa wakatoa makasia kuita inga uhae wa kilomita shano hambu mtandatu, wakamwona Yesu akenda uwanga ya mazi, akaitimia ngaawa wakaogoha muno. **20** Akini Yesu akawamba, “Ni miye msekugogha.” **21** Nee wakoondeza kumwegaa Yesu he mpwani ahoaho ngaawa ibuwa mwe si khavu wekuwayo waita. **22** Kioi dakwe zumwezumwe da wantu wada wekuwao wekaa phande ya kaidi ya tindiziwa da mazi nee wakabukhua kuwa hawa na ngaawa mwengadu hantu hada, Yesu khekwengia mwe ida ngaawa hamwe na wahina wakwe, iya wahina awo nee waita kae ikedu. **23** Wantu watuhu kulawa Tibelia wakabuwa na ngaawa, hantu hada wantu wekudaho mabumunda, Zumbe ekumtogoaho Muungu. **24** Naho wantu wekumanyaho ati Yesu na wahina wakwe khawekuwaaho hantu hada, wakakwea mwe ngaawa izo na wakaita Kapelinaumu kumuondeza Yesu. **25** Wada wantu wekumbwiaaho Yesu phande ya kaidi ya tondoo da mazi wakamuza, “Mhinyi, kubuwa ini aha?” **26** Yesu akawatambaisa, “Nawamba kwei mwaniondeza khio kwa viya muona ntangio nekugosoavyo, iya kwaajii nee mda yada mabumunda mkeguta. **27** Msekugosoa ndima kwaajii ya kwepata khande ibanikayo, iya gosoani ndima kwaajii ya khande yesayo kubanika vyekaa misi yose kwesiho kisiikizi. Khande izo zendaziwekhe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi kulawa

kwa Muungu. Mwana wa Mntu nee endayeawekhe khande iyo, kwaajii Tate Muungu khamwekha udaho wa kugosoa ivyo.”

(aiōnios g166) 28 Wowo wakauza, “Titende mbwai tidahe kugosoa ndima za Muungu?” 29 Yesu akawatambaisa, akawamba, “Ndima ambayo Muungu akunda mwiigosoe nikunizumiya mie, ambae kiagiiwa nae.” 30 Aho wakamwamba, “Wendaugosoe ntangio yani ili tiikauwe tidahe kukuzumiya? 31 Mababa zetu wada khande yekwetangwayo mana kuda kwe kiwawe, inga yagombekavyo Maandiko ya Muungu, ‘Kawaisa mabumunda kulawa uwanga.’” 32 Yesu akagombeka, “Nawamba kwei, Musa khekuwekha mabumunda kulawa uwanga kwa Muungu, iya Tate yangu nee awekhae nywie bumunda da kwei, kulawa uwanga kwa Muungu. 33 Kwaviya bumunda da Muungu ni yuda ekuseeaye kulawa uwanga kwa Muungu, ili awekhae wantu wa inusi inu ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.” 34 Aho wakamwamba, “Zumbe, kuvoka isasa tekhe bumunda ido misi yose.” 35 Yesu akawamba, “Miye nee bumunda da ugima.” Na mntu yoyose ezae kwangu na kunizumiya khanaawe na saa wala khipu katu. 36 Akini nawamba kuwa, mniona akini khamnizumiya. 37 Wose anekhao Tate, wendawewe hangu na mie katu khina nimwase chongoi yoyose mwendaeeze hangu, 38 Kwaviya khiseeya kulawa uwanga kwa Muungu, khio kwaajii ya kugosoa yada niyakundayo mie, iya kugenyeza yada akundayo Muungu mwekuniagiya. 39 Na yada akundayo Muungu mwekuniagiya nee aya, nesekumwaza ata yumwe gatigati ya wada ekunekhao, iya niwayuyuse wose msi wa kisikizi. 40 Kwaviya akundayo Tate, nee iki kia mntu amkauwaye Mwana na kumzumiya, awe na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, naho nenda nimyuyuse msi wa kisiikizi. (aiōnios g166) 41

Aho Wayahudi wakavoka kung'ung'uzika kwaviya kagombeka, "Miye ni bumunda dekuseeyado kulawa uwanga." **42** Wakamba, "Uyu khi Yesu mwana wa Yusufu? Tammanyatai yakwe na mami yakwe naho, adaha vivihi kugombeka ati kaseeya kulawa uwanga kwa Muungu?" **43** Yesu akawatambaisa, "Ekani kunung'unika nywinywi kwa nywie. **44** Khahana mntu adahae kweza kwangu, inga Tate mwekuniagiya khekumuongoea kwangu, na miye nendanimyuyuse mntu uyo msi wa kisiikizi. **45** Muoni yumwe wa Muungu nee kaandika mwe kitabu cha Muungu, 'Wantu wose wenda wahinywe ni Muungu.' Kia mntu amtegeezaye na kumzumiia Tate, eza kwangu. **46** Inu khaina mana kuwa, yuuko mntu yee ikedu mwekumuona Tate, iya ni yuda ekulawae kwa Muungu, uyo nee mwekumuona Tate. **47** Kwei nawamba, mnizumiya ana ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. (aiōnios g166) **48** Miye ni bumunda da ugima. **49** Mababa zenu nee wada khande yekwetangwayo mana kuda kwe kiwawe, akini wauya na nyuma. **50** Akini idi ni bumunda diseeyado kulawa uwanga kwa Muungu, mntu yoyose adae khadaha kuuya na nyuma. **51** Miye ni bumunda da ugima wekuseeao kulawa uwanga kwa Muungu, mntu yoyose mwendaye ade bumunda idi endaekae misi yose kwesiho kisiikizi, na bumunda nendado nimwekhe ni mwii wangu nauavya kwa ugima wa inusi." (aiōn g165) **52** Aho Wayahudi wakavoka kuhigana wowo wenye wakauzana, "Adaha viivihi kutekha mwii wakwe tiude?" **53** Yesu akawamba, "Nawamba ukwei, mkesekuda mwii wa Mwana wa Mntu na kudomea phome yakwe khamnamuwe na ugima mwe mii yenu. **54** Adae mwii wangu na kudomea phome yangu anawo ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, na miye nenda nimuyuyuse msi wa kisiikizi. (aiōnios g166) **55** Kwaviya mwii wangu ni khande ya kwei na

phome yangu ni kidomewacho cha kwei. **56** Yoyose adae mwii wangu na kudomea phome yangu ekaa umu mwangu na miye nekaa kwakwe. **57** Tate wa ugima kaniagiyya nigosoe ndima na miye nekaa kwaajii yakwe, ivyo anidae miye naye endaekae kwaajii yangu. **58** Naho idi nee bumunda dekuseeyado kulawa uwanga, khio inga bumunda wekudayo mababa zenu, ata ivyo wakauya na nyuma, adae bumunda idi endaawe na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi.” (aiōn g165) **59** Yesu kagombeka ayo ekuaho akahinya he Nyumba ya kukintania Wayahudi uko Kapelinaumu. **60** Ivyo, wahina wakwe wekutegeezaho mbui inu wakamba, “Mahinyo aya khayava ni ndai adahae kuyahokea?” **61** Yesu akamanya kwesiho kugombekwa ni mntu kuwa wahina wakwe nee wang'ung'uzika kwa mbui iyo akawauza, “Ivi mbui inu yawatenda muwe na maatu? **62** Yendaiwe viivihi mwendaho mmuone Mwana wa Mntu akakwea na kuita uwanga kwa Muungu kuda ekulawako? **63** Muye wa Muungu nee uetao ugima, mwii khauna udaho wakugosoa kintu. Mbui nekuwagombekazo zalawa kwa Muye wa Muungu na yaeta ugima. **64** Akini, wantu watuhu gatigati yenu khawazumiyya.” Yesu kagombeka ivyo kwaviya kamanya kuvokea aho bosi, wada ambao khawana wamzumiye gatigati yao na yuda ambae enda amhituke. **65** Akatendesa kugombeka, “Kwaajii inu, nee nekuwambavyo kuwa khahana mntu adahae kweza hangu kwesiho kuongoewa na Tate yangu.” **66** Kwaajii ya ayo, wahina wakwe wangi wekumtongeao Yesu, wakauya mgeeka, wasekutongeana nae vituhu. **67** Ivyo Yesu akawauza wada kumi dimwe na mbii, “Nanywi mwakunda kuhaulka?” **68** Simoni Petulo akamtambaisa, “Zumbe tendatiite kwa ndai? Wee una mbui za ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. (aiōnios g166) **69** Swie tazumiyya na kumanya kuwa

wee nee Klistu mwekusagulwae kulawa kwa Muungu.” **70**

Yesu akawauza, “Ivi ncheekuwasagua nywie kumi dimwe na mbii? Na yumwe aongoewa na Ibiisi.” **71** Yesu kagombeka ayo kwaajii ya Yuda, mwana wa Simoni Isikaliote kwaviya uyu nee endaeamhituke, etiho ni yumwe da wada kumi dimwe na mbii.

7 Yekwembokaho ayo, Yesu nee avoka kuzunguka kia hantu mwe mizi ya Galilaya, khekukunda kuita si ya Yudea kwaajii waongweezi wa Kiyahudi nee wakaondeza kumkoma. **2** Kisingi cha sikukhuu mwenga ya Wayahudi yetangwayo sikukhuu ya vikumbi nee iwa hehi. **3** Naho nduguze da Yesu wakamwamba, “Hauke aho uite si ya Yudea ili wahina wako wakaone ndima uzigosoazo. **4** Mntu khagosoa mbui kwa sii inga akakunda kumanyika kwa wantu, kwaviya wagosoa mbui izi, naho eambaze mwe inusi wantu ili wakumanye.” **5** Naho ata wanduguze wagombeka ivyo kwaviya khawekumzumiya. **6** Yesu akawamba, “Kisingi changu cha kuita uko Yelusalemu khakizati kubuwa, akini nywie mwadaha kuita kisingi chochose. **7** Wantu wa mwe inusi inu khawamiemea nywie, akini miye waniemea kwaajii nawavuhuzia kuwa wagosoa mafyaimi. **8** Nywie hitani kwe sikukhuu iyo, miye khina niite kwe sikukhuu iyo, kwaviya mda wangu ukundigwao khauzati kubuwa.” **9** Yesu ekubindiizaho kugombeka ivyo, akasigaa uko Galilaya. **10** Wanduguze nee waongowa kuita kwe sikukhuu Yelusalemu, Yesu naye akaita, akini kwa sii. **11** Naho Waongoeezi wa Kiyahudi kisingi waaho mwe sikukhuu na kuwauza wantu, “Yu hahi mtu uyu?” **12** Hawa na mipokoso mingi mwe zumwezumwe da wantu, wamwe wakamba, “Ni mntu yedi.” Watuhu wakamba, “Khivyo kwaviya awaza wantu.” **13** Na ivyo khahana mntu mwekugeeza kugombeka mbui zakwe hewazo kwa kuogoha waongoezi wa

Kiyahudi. **14** Sikukhuu iyo yekubuaho gatigati, Yesu nee aita he Nyumba ya Muungu, akavoka kuhinya. **15** Naho Wayahudi wakahondomaa na kugombeka, “Mntu uyu kamanya viivihi mbui izi kwesiho kuhinywa?” **16** Yesu akawatambaisa, “Mahinyo nihinyayo khio yangu, iya yalawa kwa Muungu mwekuniagiya. **17** Mntu mkunda kugosoa yada akundayo Muungu, endaamanye mahinyo yangu yalawa kwa Muungu, hambu negombekea ni yamie mwenye. **18** Yee egombekeaye mwenye aondeza Ukuu mwenye, akini aondezae ukuu kwa yuda mwekuniagiya, uyo agombeka yekuwayo kwei na khagombeka uhokho. **19** Ivi Musa khekuwekha miagiyo ambayo kekhigwa ni Muungu? Na ivyo khahaha katu mntu yumwe mtoza miko kwa mbwai mwaonda kunikoma?” **20** Aho wantu wakamtambaisa, “Wee una zaiko, nindai muondeza kukukoma?” **21** Yesu akawatambaisa, “Kuna mbui mwenga nekugosoayo nanywi yawahondomaza. **22** Musa nee kawaaggiya nywie kugwisa wana wenu wakigosi. Kugombeka kwei mbui iyo ivoka kwa mababa zenu, akini nywie mwawagwisa wana wenu ata Msi wa Kuhumwiiza. **23** Ikawa mntu adaha kugwiswa ata Msi wa Kuhumwiiza ili kuitoza miagiyo ya Musa, kwambwai mwanikima kwaviya khihonya mntu Msi wa Kuhumwiiza? **24** Mwesekumuamuiya mntu kwa mbui zionekazo kwa chongoi, iya mumuamuiye mntu kwa wedi na ikundigwavyo.” **25** Wamwe wa wantu wa Yelusalemu nee wagombeka, “Ivi, uyu khio yuda mntu ambae waongweezi wakunda kumkoma? **26** Mbona yuaha atamwiiya hemeso ya wantu, naho khahaha mntu agombekae mbui yoyose! Ivi yadahika waongoeezi wamanya kwei inga uyu nee Klistu? **27** Endahoeze Klistu Mwohozi, khahaha mntu endayeamanye hantu ekulawiako, akini swie tamanya alawiako.” **28** Aho Yesu ekuwaho

akahinya he Nyumba ya Muungu, akagombeka kwa mgutio mkuu, “Inga mwanimanya, uko nilawiako mwakumanya na ivyo ncheekweza kwa udaho wangu iya ni yuda mwekuniagiyya miye ni wa kwei, nywie khamummanya, **29** akini miye nammanya kwaviya kilawiya kwakwe na yee nee mwekuniagiyya.” **30** Naho, wantu nee wakaondeza kumgwiya akini khahaha mwekudaha kumgwiya kwaviya mda wakwe nee khauzati kubua. **31** Wantu wangi mwe dia zumwezumwe da wantu nee wamzumiyya na kugombeka, “Ivi, Klistu akeza endaagosoe ntangio vikuu kusima ekugosoazo uyu?” **32** Mafalisayo wawategeeza wantu wakapokosa mbui izo za Yesu, aho wowo hamwe na waviki wakuu wakawaagiyya wagoji wamgwiye. **33** Yesu akamba, “Nikeaho na nywie kwa kisingi kijihi, nikabinda nendaniuye kwa yuda mwekuniagiyya. **34** Mwenda mniondeze akini khamna mnione na hada nendahoniwe, nywie khamdaha kubua.” **35** Waongoeezi wa Kiyahudi wakauzana wowo kwa wowo, “Mntu uyu enda aite kuhi ambaho khatina tidahe kumuona? Endaaite kwa Wayahudi wekuambazikao gatigati ya Wagiiki na kuwahinya Wagiiki? **36** Ivi akunda kugombeka mbwai agombekaho, mwenda mniondeze akini khamna mnione na hada nendaho niwe nywie khamdaha kubua.” **37** Msi wa kisiikizi wa sikukhuu iyo nee ni msi maalum, Yesu akagooka, akagombeka kwa mgutio mkuu, “Mtozwa ni khiu na eze kwangu adomee mazi, **38** inga yagombekavyo Maandiko ya Muungu, ‘Mnizumiyya miye, vizigizigi nya mazi ya ugima vyenda vimwamwaike kulawa mwe moyo wakwe.’” **39** Kagombeka ayo kuusu Muye kwa wada wamzumiiao yee wendawamhokee, kisingi icho Muye khazati kweza, kwa ivyo Yesu nee khazati atogolwe. **40** Wantu watuhu he dia zumwezumwe wategeeza mbui izo, “Kwei mntu uyu Muoni.” **41**

Watuhu wamba, "Uyu nee Klistu." Akini watuhu wamba, "Yadahika viivihi Klistu akalawiyya mwe si ya Galilaya! **42** Maandiko ya Muungu yamba kuwa, Klistu endaalawiyye he muango wa Seuta Daudi, na endaavyaigwe Betilehemu mzi ekuwao akecaa Daudi." **43** Nee kwalawiyya kwepanga kwaajii yakwe he dia zumwezumwe da wantu. **44** Wantu watuhu nee wakoondeza kumgwiya Yesu, akini khahaha mntu mwekugeeza kumgwiya. **45** Naho wada wagoji wakauya kwa waviki wakuu na Mafalisayo na wakauzwa, "Kwa mbwai khamwekumweeta Yesu?" **46** Wagoji wakawatambaisa, "Khahaha mntu ekulawiyyae na kugombeka mbui khuu inga mntu uyu!" **47** Mafalisayo wakawauza, "Ivi nywie nanywi mtiiwa?" **48** "Ivi, mwammanyia mwoongoezi yoyose, hambu yumwe wa Mafalisayo mwekumzumiyya mntu uyu? **49** Akini zumwezumwe da wantu wamzumiiao, khawamanya miagiyyo ya Musa, kubadiwa lazi na Muungu." **50** Yumwe yao kawa Nikodemo uyo nee mwekumbasa Yesu na kio, naho nee mwekugombeka. **51** "Miagiyyo tekwekhigwayo na Muungu kwembokea Musa yatiemeza kumuamuiyya mntu kabla ya kumtegeeza na kumanya kia ekugosoacho." **52** Nawo wakamtambaisa, "Wee nawe kulawa si ya Galilaya? Ni vyedi, kayasunguumanaye Maandiko ya Muungu nawe wendaone kuwa Galilaya khakulawa katu muoni." **53** Naho wose wakahauka, kiya mntu akaita kwakwe.

8 Akini Yesu akaita he muima wa Mizaituni. **2** Kioi dakwe keokeo, Yesu nee aita vituhu kwe Nyumba ya Muungu, wantu wose wakambasa, nae akecaa akahinya. **3** Naho Wahinya wa miagiyyo na Mafalisayo wakamweeteya mvyee yumwe mwekutozwa heugoni, wakamgoosa gatigati yawo. **4** Nee wamuuza, "Mhinyi!" "Mvyee uyu timbwiiya he ugoni. **5** Mwe miagiyyo yetu Musa

katagiyya myyee inga uyu atoigwe maiwe adi auye na nyuma, tambe nawe wambaze?” **6** Wowo wagombeka ivyo, ili wapate mbui yendayoiwatende wamuahiye masa. Akini Yesu akenama na kuaandika asi kwa chaa. **7** Wekutendesaho kumuuzza, Yesu akenuka akawamba, “Yumwe yenu mwesekuwa na mavigaviga na avoke kumtambikia iwe.” **8** Naho akenama vituhu, na kuandika ahosi kwa chaa chakwe. **9** Wekutegeezaho ayo, wakavoka kuhauska yumwe yumwe, wakaongoa wadaa, Yesu akasigaa ikedu kidege na yuda myyee kagooka hadahada. **10** Yesu ekwenukaho akamuuzza yuda myyee, “Wahahi wada wantu? Ivi khahaha katu ata yumwe mwekukuamuiyya?” **11** Uyo myyee akamtambaisa, “Zumbe khahaha ata yumwe!” Na Yesu akamwamba, “Miye nami khinanikuamuiyye, hita na usekugosoa mavigaviga vituhu.” **12** Yesu akatamwiyya nao vituhu, akawamba, “Mie nee ung’azi wa inusi, yoyose anibasae endaawe na ung’azi umuongoeae mwe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, naho khanaende mwe kiza katu.” **13** Mafalisayo wakamwamba kwei Yesu, “Mbui zako wegombeka mwenye, ivyo khahaha mntu akuvuhuziae mbui zako.” **14** Yesu akawatambaisa, “Ata inga nevuhuzia mwenye, yada nigombekayo ni ya kwei, kwaviya namanya nilawako na niitako, akini nywie khammanyia nilawako wala niitako. **15** Nywinywi mwaamuiyya wantu kwakuwakauwa viya wagosoavyo, akini mie khiamuiyya mntu. **16** Etiho nikaamuiyya, uwamuiyyo wangu ni kwei, kwa ivyo miye khio ikedu, Tate mwekuniagiyya yu hamwe na miye. **17** Iyandikwa mwe miagiyyo yenu, kuwa uvuhuzi wa wantu waidi, mbui iyo ni kwei. **18** Miye nevuhuzia mwenye na Tate mwekuniagiyya nae anivuhuzia.” **19** Aho wakamuuzza Yesu, “Tati yako yu hahi.” Yesu akawatambaisa, “Nywie khamnimanyia miye naho khamummanyia Tate, ati nee

mkanimanya nee mkammanyana na Tate.” **20** Yesu kagombeka mbui izo mwe chumba cha kiikizo, ekuwaho akahinya kwe Nyumba ya Muungu, naho khahana mntu mwekumgwiya, kwaviya mda wakwe khauzati kubua. **21** Yesu akawamba vituhu, “Miye naita na nywie mwenda mniondeze, akini mwenda muuye na nyuma kwa mavigaviga yenu, niitako miye, nywie khamdaha kweza.” **22** Waongoeezi wa Kiyahudi wakauzana, “Ivi endaekome mwenye? Kwambwai amba, niitako khamna mbue.” **23** Yesu akawamba, “Nywie mlawa ahaaha asi, miye nalawa uwanga kwa Muungu, nywie ni wa mwe inusi inu, miye khio wa mwe inusi inu. **24** Nee mana nikawamba, ‘mwenda muuye na nyuma he mavigaviga yenu mkesekuzumiya kuwa miye nee mweaho ambae niaho mwenda muuye na nyuma kwa mavigaviga yenu.’” **25** Wowo wakamuza Yesu, “Wee ni ndai?” Yesu akawatambaisa, “Miye nee yuda nekuwagombekae aho bosi. **26** Ninayo mangi ya kugombeka na kuwamuiiya uwanga yenu, akini yuda mwekuniagiya ni kwei nami nawamba wantu wainusi mbui ziyadu nekuzitegeezazo kulawa kwakwe.” **27** Khawekuva ati Yesu kagombeka nawo kuusu Tati yakwe wa uwanga kwa Muungu. **28** Yesu akawamba, “Mwendaho mmwenu Mwana wa Mntu aho ndiho mwendaho mmanye, ‘Mie nee uyo’ na kuwa khigosoa chochoose mie kwa udaho wangu akini nagombekadu yada Tate ekunihinyayo. **29** Yuda mwekuniagiya yuhamwe namiye, yee khekunibada ikedu kwaviya nagoso yada yamtamiayo misi yose.” **30** Ekubindaho kugombeka ayo wantu wangi wakamzumiia. **31** Yesu akawamba wada Wayahudi wamzumiiao, “Ati mkayatozeeza mahinyo yangu, mwendamuwe wahina wangu kwei. **32** Naho Mwenda mmanye kwei, kwasia ya ukwei uwo Muungu eza kuwaakea kulawa mwe utumwa.” **33**

Wowo wakamuza, "Swie tiuvyazi wa Ibulahimu na khatizati
katu kuwa watumwa wa mntu yawa viivihi ukamba tenda
tiekewe?" **34** Yesu akawatambaisa, "Nawamba kwei kia mntu
mgosoa mavigaviga ni mtumwa wa mavigaviga. **35** Mtumwa
khana chekao cha kwekaa mwe nyumba, akini Mwana anacho
chekao kisingi chose. (aiōn g165) **36** Inga Mwana akawaakea
kulawa mwe utumwa wa mavigaviga, mwenda muwe muekewa
kweikwei. **37** Namanya nywie ni muango wa Ibulahimu, na ivyo
mwaondeza kunikoma kwaviya myaemea mahinyo yangu. **38**
Miye nagombeka ekunionyeshayo Tate, akini nywie mwagosoa
yada yekugombekwayo na Tati yenu." **39** Wowo wakamtambaisa,
"Swie tiwana wa Ibulahimu." Yesu akawamba, "Inga nywie ni
wana wa Abulahamu, nee mkagosoa inga yada ekugosoayo
Abulahamu. **40** Nawamba ukwei, nekuutegeezao kwa Muungu,
na ivyo nywie mwaondeza kunikoma, Ibulahimu khekugosoa ivyo.
41 Nywie mwagosoa mbui ziyaziya ekugosoazo tati yenu." Wowo
wakamwamba, "Swie khio wanahalamu na tinae Tate yumwedu
na nee Muungu yetu!" **42** Yesu akawamba, "Inga Muungu nee tati
yenu nee mkanikundisa, kwaviya miye nalawa kwa Muungu isasa
niah, ncheekweza kwa udaho wangu mwenye, iya yee Muungu
mwekuniagiya. **43** Kwa mbwai khamva ayo nigombekayo?
Kwaviya muemea kutegeeza mbui yangu. **44** Nywie ni wana wa
tati yenu Ibiisi mwaondeza kugosoa mbui akundazo tati yenu.
Yee kawa mkomaji kuvokea aho bosi, wala khekugooka mwe
ukwei, kwaviya kwei khaimo umo mwakwe. Kia agombekaho
uhokho, agombeka uhokho kwaajii nee eivyo, kwaviya yee ni
mhokho na tate wa uwo uhokho. **45** Akini mie nagombeka ukwei,
nee kiekacho nywie msekunizumiya. **46** Yuhi gatigati yenu
adahae kumanya ati mie nina mavigaviga? Ati nagombeka ukwei

kwa mbwai khamnizumiya? **47** Mntu wa Muungu ategéeza mbui za Muungu akini nywie khamtegeeza, ivyo nywie khio wantu wa Muungu.” **48** Wayahudi wakamtambaisa Yesu, “Uwo khatekugombeka ukwei ati wee umsamalia naho una zaiko?” **49** Yesu akawatambaisa, “Mie khina mazaiko, mie namtegeeza Tate, iya nywie khamnitezeeza mie. **50** Miye khiondeza wantu wanitunye akini yuaho akundae wantu wanitunye na yee nee mwaamua inga nagosoa ikundigwavyo. **51** Kwei nawamba, mwekutozeeza mbui zangu khana auye na nyuma kisingi chose.” (aiōn g165) **52** Aho Wayahudi wakamba, “Isasa tamanya kwei kuwa wee una zaiko! Ibulahimu kauya na nyuma, Waoni nawo wauya na nyuma, wee wamba mtozeeza mbui zangu khana auye na nyuma kisingi chose. (aiōn g165) **53** Ivi wetenda umkuu kusima tati yetu Ibulahimu mwe kuuya na nyuma? Na waoni nawo wauya na nyuma, asa wee wetenda kuwa undai?” **54** Yesu akawatambaisa, “Inga nikelena mwenye, kwetogoa kwangu ni bue. Akini tate yangu uyo mgombekaye nee Muungu yenu, nee anitogoae. **55** Nywie khamzati kummanyia akini mie nammanyia, nikamba khimmanyia nendaniwe mhokho inga nywinywi, mie nammanyia na natoza mbui yakwe. **56** Baba yenu Ibulahimu kawa na nyemi muno kumanya kuwa miye nendaneze. Neekawa inga kaniona, nee kawa na nyemi muno.” **57** Aho Wayahudi wakamwamba, “Wee khuzati kubuza myaka makumi mashano nawe kumwona kuhi Ibulahimu?” **58** Yesu akawamba, “Kwei nawamba kisingi Ibulahimu khazati kuvyaigwa, ‘Mie nee Niuko.’” **59** Aho wakadoa maiwe ili wamtambikie, akini Yesu akefisa akalawa kwe Nyumba ya Muungu.

9 Yesu ekuaho akemboka, akamuona mntu yumwe mwekuvyaigwa tuntu. **2** Aho, wahina wakwe wakamuza,

“Mhinya! Ni yuhi mwekugosoa mavigaviga, mntu uyu hambu wavyazi wakwe ata avyaigwe tuntu?” **3** Yesu akawatambaisa, “Mbui inu khayokulawiiya kwaajii ya mavigaviga yakwe wala mavigaviga ya wavyazi wakwe, iya kavyaigwa tuntu ili udaho wa Muungu uoneke ukagosoa ndima umo mwakwe. **4** Kukawa kuke musi takundigwa titendese kugosoa ndima za yuda mwekuniagiyya, mana kio cheza mntu khadaha kugosoa ndima. **5** Kisingi nike mwe inusi, mie ni ung'azi wa inusi.” **6** Ekubindaho kugombeka ayo, akaswa ovu ahosi, akagosoa ntope kwa dia ovu, akamsisa yuda tuntu he meso. **7** Akamwamba, “Hita ukesunte cheni he tondoo da mazi da siloamu” mana ya zina idi ni mwekuagiyya, aho yuda tuntu akaita, akesunta akauya uku aona. **8** Naho wahehi yakwe, na wada wekuwao wakamanya aho bosi kawa mkiwa mwekuwa akaombeza, wakamba, “Ivi, uyu khie yuda mkiwa mwekuwa akecaa na kuombeza?” **9** Wamwe wao wakamba, “Ndie.” Watuhu wakamba, “Khio iya waigana nae.” Akini yuda ekuae khaona akamba “Ni miye.” **10** Nae wakamuza “Isasa meso yako yadaha vivihi kugubuka?” **11** Naye akawatambaisa, “Yuda mntu etangwae Yesu, kagosoa ntope akanisia mwe meso na kunamba, hita ukesunte he tondoo da siloamu, aho nee naita nikesunta nikadaha kuona.” **12** Wakamuza, “Yee yu hahi?” Akawatambaisa, “Mie khimanya.” **13** Nee wamwegaa yuda mntu mwekuwae tuntu kwa mafalisayo. **14** Msi uwo Yesu ekugosoho ntope na kumgubua meso mntu uyo iwa Msi wa Kuhumwiiza. **15** Naho mafalisayo wakamuza mntu uyo, “Kudaha viivihi kuona? Akawamba kanisia ntope mwe meso, nami nikesunta, na isasa naona.” **16** Wamwe wa Mafalisayo wakamba, “Mntu uyu khee kulawa kwa Muungu mana khatoza miagijyo ya Msi wa Kuhumwiiza.” Akini watuhu

wakamba, "Mntu mwenye mavigaviga adaha kugosoa viivihi utangio inga unu?" Iyo Mafalisayo khawekwewana wowo weny. **17** Wakamuza vituhu yuda mwekuwa tuntu, "Kwa kuwa kakugubua meso wambaze uwanga ya mntu uyo?" Nae akawamba, "Yee ni Muoni wa Muungu." **18** Waongoezi wa Kiyahudi khawekumzumiya ati mntu uyo nee kawa tuntu aho bosi, na isasa aona, adi wekuwetangaho wavyazi wakwe. **19** Aho, wakawauza, awo wavyazi, "Uyu ni yuda mwana yenu mwekugombekae kavyaigwa tuntu? Kadaha viivihi kuona?" **20** Wavyazi wakwe wakatambaisa, "Tamanya uyu ni mwana yetu na kavyaigwa tuntu. **21** Akini kadaha viivihi kuona, khatimanya, nahodu khatimanya yuda mwekumgubwiya meso, muuzeni yee mwenye ni mntu mgima adaha kugombeka yee mwenye."

22 Wavyazi wakwe wamba ivyo kwa kuwaogoha waongoezi wa Kiyahudi, kwa kuwa waongoezi awo wevana kae, kuwa mntu yoyose agombeke Yesu nee Klistu, endaaguuswe he Nyumba ya kukintania Wayahudi. **23** Nee mana wavyazi wakwe wakamba, "Yee ni mntu mgima muuzeni." **24** Naho wakamwetanga vituhu yuda mwekuwa tuntu, wakamwamba, "Gombeka ukwei mwekhe Muungu Ukuu swie tamanya ati mntu uyu ni mwenye mavigaviga." **25** Yee akatambaisa, "Ati ni mwenye mavigaviga miye khimanya, akini kintu kimwe nakimanya, cheekuwa nikaona, na isasa naona!" **26** Aho wakamuza, "Kakugosweea mbwai? Ayo meso yako kayagubua viivihi?" **27** Uyo mntu akawatambaisa, "Khiwamba kae na nywie khamwekunitegeeza, kwa mbwai mwakunda kutegeeza vituhu? Ivi, mwakunda na nywie mtende wahina wakwe?" **28** Akini wowo waongoezi wa Wayahudi wakamdumua, wakamba, "Wee nawe ni mhina wakwe, akini swie ni wahina wa Musa. **29** Swie tamanya kuwa Muungu kagombeka

na Musa, akini mntu uyu khatimanya kalawiya kuhi.” **30** Naye akatambaisa, “Inu ni mbui ya kuhondomaza! Nywie khammany a kalawiya kuhi, akini kanigubua meso yangu! **31** Tamanya kuwa Muungu khawategeeza wantu wenye mavigaviga, iya amtegeeza yoyose, mwenye hofu ya kumwogoha Muungu na kugosoa viya akundayo. **32** Kuvoka aho bosi wa inusi, khatizati kutegeeza kuwa mntu kamhonya yoyose ekuwae tuntu. (aiōn **g165**) **33** Inga mntu uyu kheekulawa kwa Muungu kheekuwa adahe kugosoa chochose.” **34** Wowo wakamtambaisa, “Wee kuvyaigwa na kweewa he mavigaviga wadaha viivihi kutihinya swie?” Aho wakamguusa he Nyumba ya kukintania Wayahudi. **35** Yesu ekusikiaho kuwa wamguusa mntu uyo he Nyumba ya kukintania Wayahudi, akaita kumuondeza. Kisingi ekumbwiiaho akamuuza, akamba “Ivi wee wamzumiya Mwana wa Mntu?” **36** Uyo mntu akamtambaisa, “Mkuu nambiya ni ndai, nidahe kumzumiya.” **37** Yesu akamwamba, “Kumwona kae na nee agombekae nawe isasa.” **38** Aho uyo mntu akamba, “Zumbe, Nazumiya” akamkintia mavindi na kumvikia. **39** Yesu akamba, “Miye ncheza mwe inusi kwaajii ya kuwekha sugusa wantu, ili wantu wada wesaokuona wadaher kuona na wamamaakhanyao waona, wese кудаха kuona.” **40** Wamwe wa Mafalisayo wekuwao hamwe nae, nee wasikia mbui izo wakamuuza, “Tambe swie ni matuntu?” **41** Yesu akawatambaisa, “Ati nee nimatuntu, neekhamwekuwa na mavigaviga, akini isasa nywie mwamba, ‘Swie taona,’ na iyo yaonyesha ati mke na masa.”

10 Yesu akawamba, “Nawamba ukwei, yoyose yuda mwesaekwengia mwe dewa da ngoto kwa kwembokea he uvi, iya ahenya na kwengia sia ntuhu, uyo ni mbavi na mhokaji. **2** Akini mwengia kwa kwembokea he uvi wa dewa, uyo nee

musi wa ngoto. 3 Mgoji wa dewa amvugwiya, na ngoto ava mgutio wakwe, na awetanga ngoto zakwe kia yumwe kwa zina dakwe, na kuwalavya chongoi. 4 Akabinda kuwalavya chongoi, aziongweeya na awo ngoto wamtongea, kwaviya waumanya mgutio wakwe. 5 Ngoto izo khazidaha kutongea muisi mgeni, iya wendawamguuke kwaviya khawamanya mgutio wakwe.” 6 Yesu akawamba msimo uwo akini wovo khawekumanya ekukundavyo kuwamba. 7 Yesu akagombeka vituhu, “Kwei nawamba, miye ni uvi wa ngoto. 8 Wada watuhu wose wekuniongweeao miye ni wabavi na wahokaji, akini ngoto khawekuwategeeeza. 9 Miye ni inga uvi, mntu yoyose mwengia kwembokea kwangu endaaoholwe, endaengiye na kulawa chongoi na endaapate kia akundacho. 10 Mbavi eza kwa kuondeza kubawa na kukoma, na kubananga. Miye ncheza ili muwe na ugima, naho wawe nao mwingi. 11 “Miye ni muisi yedi. Muisi yedi ni yuda azumiyyae kuulavya ugima wakwe kwaajii ya ngoto zakwe. 12 Mntu agosoae ndima ya kibauwa cha kuisa ngoto ili ekhigwe hea naho ngoto khio mai yakwe, aonaho kui da mztuni dikeza, abada ngoto na kuguuka, naho kui da mztuni dawagwiya na kuwamwaganisa. 13 Yee khapatiiza kintu kuusu ngoto, kwaviya yee ni mkibauwa apatiiza kuihwa hea. 14 Miye ni muisi yedi wada wakwangu nawamanya, na wakwangu wanimanya. 15 Inga Tate animanyavyo, ivyoivyo na miye nammanya Tate, miye nazumiyya ata kuulavya ugima wangu ili ngoto wasekwaga. 16 Naho ninao ngoto watuhu, awo khawamo mwe dewa dangu, awo nakundigwa kuwaeta, naho wenda wategeeze mgutio wangu, kwenda kuwe na tintimo dimwe na muisi yumwe. 17 “Tate anikundisa kwaviya miye mwenye naulavya ugima wangu, ili nidahe kuwa na ugima vituhu. 18 Khahaha mntu mnihoka ugima wangu, miye naulavya

kwa kukunda kwangu mwenye. Ninao udaho wa kuulavya na udaho wa kuudoa vituhu, mwiko unu nee Tate ekunigombekavyo nigosoe.” **19** Wekusikiaho mbui izo kukalawiyya kwepanga vituhu gatigati ya Wayahudi. **20** Wangi wao wakamba, “Ana zaiko uyu, naho ni mkiau! Kwa mbwai kumtegeeza?” **21** Wantu watuhu wakamba, “Izi khizo mbui za mntu mwenye zaiko, kwaani zaiko dadaha kugubua meso ya matuntu?” **22** Uko Yelusalemu nee kuwa na sikukhuu ya kuvugua Nyumba ya Muungu, kisingi icho kiwa cha pheho. **23** Yesu nae kawa akenda he Nyumba ya Muungu he ukumbi wa Selemani. **24** Wayahudi wakamuikia bunga wakamuuza, “Watibada mwemamaakhanyi adi ini? Ati wee ni Klistu isasa tambie ukwei.” **25** Yesu akawatambaisa, “Khiwagombeka kae akini khamwekuzumiyya, ndima nizigosoazo ni kwa udaho wa zina da Tate yangu zanivuhuzia. **26** Akini nywie khamzumiyya, kwaivyo nywie khio ngoto zangu. **27** Ngoto zangu zategeeza mgutio wangu, miye nawamanya, nawo wanitongea. **28** Miye nawekha ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, naho khawana wage kisingi chose, wala khahana mntu mdaha kuwadoa kulawa hangu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Tate yangu nee mwekunekha awo, ni mkuu kusima wose, naho khahana mntu mdaha kuwadoa he mikono ya Tate. **30** Miye na Tate ni kintu kimwe.” **31** Wayahudi wakadoa maiwe wamtambikie ili wamkome. **32** Yesu akawamba, “Khiwaonyesha ndima nydingi zilawazo kwa Tate, ni kihi icho kimiekacho mnitoe maiwe?” **33** Wayahudi wakamtambaisa, “Khatikutoa maiwe kwaajii ya ndima ntana, iya ni kwa kumkufuu Muungu! Kwaviya wetenda u Muungu ikawa wee ni mntu du inga wantu watuhu.” **34** Yesu akawatambaisa, “Iyandikwa mwe miagiiyo yenu kuwa, Muungu kagombeka, ‘Nywie ni miuungu.’ **35** Muungu kawetanga miuungu

wada wekwekhigwao mbui zakwe, tamanya kuwa Maandiko ya Muungu yagombeka ukwei misi yose. **36** Ivi, mwadaha viivihi kumwamba yuda ambae Tate akamuika kwaajii ya ndima yakwe na kumwagiyya mwe inusi adumuwa? Ivi ni kwaviya khigombeka miye ni Mwana wa Muungu? **37** Inga khigosoa ndima za Tate yangu, msekunizumiyya. **38** Akini ati nazigosoa ndima za Tate yangu, ata inga khamnizumiyya, naho zizumiieni ndima izo, ili mdahe kummanya kuwa Tate yuumu mwangu na miye niumo mwakwe.” **39** Wakageeza vituhu kumgwiya, akini akahauka gatigati yao. **40** Yesu akaita khandakhanda ya zigizigi da mazi ya Yolodani, hantu Yohana ekubatiizaho, akekaa uko. **41** Wantu wangi wakambasa wakamba, “Yohana kheekugosoa ntangio yoyose, akini mbui zose za Yesu zia ekugombekazo Yohana neziwa za kwei.” **42** Wantu wangi wekuwaho hantu hada, wakamzumiia Yesu.

11 Mntu yumwe etangwae Lazalo, mwenyezi wa Besania, nekawa mtamu. Mntu uyo neakecaa mwe phaamo ya Besania ekuwayo akekaa Maliamu na umbude da Yesu. **2** Maliamu nee yuda mwekumsisa Zumbe mavuta ya mzingo mtana na kumhangusa kwa fii zakwe, Lazalo, kakie nee mwekua mtamu. **3** Iyo awo waumbude Lazalo, Malia na Masa wakaagiyya mbui inu kwa Yesu “Zumbe, mbuyayo umkundisae ni mtamu.” **4** Yesu ekusikiaho ivyo akamba, “Utamu unu khio wa ufe iya wendauwatende wantu wamtogoe Muungu na kwa sia iyo, Mwana wa Muungu viyaviya endaatogolwe.” **5** Yesu kawakundisa muno Masa na Malia maumbude da na Lazalo. **6** Yesu ekwembigwaho Lazalo ni mtamu, Yesu akaendeea kwekaa hantu aho ekuaho kwa misi miidi. **7** Naho akawamba wahina wakwe, “Titeni vituhu mwe si ya Yudea.” **8** Wahina

wakwe wakamwamba, "Mhinyi! Kisingi kijih chekwembokacho tangia Wayahudi wekukundaho kukukoma kwa maiwe, nawe waonda ukuite uko vituhu?" **9** Yesu akawamba, "Ivi saa za musi khio kumi dimwe na mbii? Naho mntu akenda musi khadaha kwekungwaa kwaviya aona ung'azi wa zua mwe inusi. **10** Akini mntu akenda na kio, ekungwaa kwaviya ung'azi khaumo umo mwakwe." **11** Yesu ekubindaho kugombeka mbui izo, akawamba, "Mmbuya wetu Lazalo kagona akini miye naita nikamwenue." **12** Wahina wakwe wakamwamba, "Zumbe, inga kagona usisiza, endaenuke." **13** Wowo wamamakhanya kuwa kagona usisiza, akini Yesu kamanya kae ati Lazalo kauya na nyuma. **14** Yesu akawamba pwii, "Lazalo kauya na nyuma, **15** akini natamiwa kwaviya nchekuwa uko ekuuyaho na nyuma Lazalo, ili mdahe kunizumiya, aya titeni kwakwe." **16** Tomaso yuda mwetangwa phasa akawamba wahina weziwe "Titeni na swie tiuye na nyuma hamwe nae!" **17** Yesu ekubuaho uko, akabwiyya Lazalo kagewa kae mwe mbiya kwa misi mine. **18** Phaamo ya Besania neiwa hehi, na Yelusalemu uhae ubuwao kilomita ntatu. **19** Wayahudi wangi waita kwa Masa na Malia kuwahongeza kwa ufe wa kaka yao. **20** Naho Masa ekusikiaho Yesu eza, akenda kumhachiiza, akini Malia kasigaa kaya. **21** Masa akamwamba Yesu, "Zumbe ati nekuwa aha, kaka yangu kheekuwa auye na nyuma. **22** Akini namanya isasa chochoso wendacho umuombeze Muungu, endaakwekhe." **23** Yesu akamwamba, "Kakio endaayuyuke na kuwa mgima vituhu." **24** Masa akatambaisa "Namanya endaayuyuke kisingi wantu wendaho wayuyuswe, msi wa kisiikizi." **25** Yesu akamwamba, "Miye nee niwayuyusae wantu na kuwekha ugima na mntu yoyose anizumiyyae ata inga kauya na nyuma, endaawe na ugima. **26** Na mntu yoyose ekaae

na kunizumiyya kisingi chose khana auye na nyuma katu, ivi wayazumiyya ayo?" (aiōn g165) 27 Masa akamtambaisa, "Eehe Zumbe miye nazumiyya ati wee nee Klistu Mwana wa Muungu yuda ezae mwe inusi." 28 Ekugombekayo ayo, Masa akenda kumwetanga Malia umbude, akampokosa he ikedu, "Mhinyi yuaha akwetanga." 29 Maliamu ekusikiaho ayo, akenuka kinyio akambasa Yesu. 30 Yesu nee khazati kwengia mwe phaamo akini kawa hadahada Masa ekumhokeaho. 31 Aho, Wayahudi wekuwao hamwe na Malia kwa kumhongeza wamwona enuka na kulawa chongoi kinyio wakambasa, wakimamaakhanya kuwa enda kuiya kwe mbiya. 32 Naho Malia ekubuaho hantu Yesu ekuaho nakumuona, akakinta mavindi akamwamba "Zumbe inga nekuwa aha kaka yangu kheekuwa akauya na nyuma." 33 Yesu ekumuonaho aiya, wada wayahudi wekwezao hamwe naye wose wakaiya, akengiwa ni mbazi na kugwidukwa moyo. 34 Yesu akawauza "Mmwika hahi?" Wakamtambaisa, "Zumbe soo ukauwe." 35 Yesu nee aiya. 36 Wayahudi wakamba, "Kauwani ekumkundisavyo Lazalo!" 37 Wantu watuhu wakamba, "Ivi nee yuda mwekumgubua meso yuda tuntu? Isasa khekudaha kumtenda Lazalo asekuuya na nyuma?" 38 Naho Yesu akawa na usungu vituhu mwe moyo wakwe, akaita he mbiya. Mbiya denye nediva phanga, nado digubikwa kwa iwe kuu. 39 Yesu akawamba, "Usani ido iwe!" Masa umbude da uyo mwekuuya na nyuma akamtambaisa Zumbe, "Kwaviya kecaa mwe mbiya misi mine isasa kavoka kae kunukha!" 40 Yesu akawamba, "Ivi ncheekukwamba inga ukanzumiyya wendauuone ukuu wa Muungu?" 41 Wakadiusa dia iwe, Yesu akakauwa uwanga kwa Muungu akamba, "Nakutogoa Tate kwaviya wanitegeeza uviki wangu. 42 Namanya inga wanitegeeza kia msi, akini nagombeka

aya kwaajii ya wantu awa weaha wadahe kuzumiia ati wee
nee mwekuniagiyya" **43** Ekubindaho kugombeka ayo, aketanga
kwa mgutio mkuu "Lazalo, lawa chongoi!" **44** Lazalo akalawa
chongoi, uku kazengetezwa sanda mwe mwii wakwe, miundi na
mikono ifungwa na cheni chakwe kigubikwa leso, Yesu akamba,
"Mchopoeni mmweeke aite." **45** Iryo wayahudi wangi wekwezaho
kwa Malia yekuonaho mbui ida ekugosoayo Yesu wakamzumiia.
46 Akini watuhu wakaita kwa Mafalisayo na kuwagombeka mbui
ida ekugosoayo Yesu. **47** Kwa ivyo, waviki wakuu na mafalisayo
wakawetanga waongoezi wakuu wa Wayahudi wa mkonga na
kugombeka "Titende viihi? Mntu uyu agosoa ntangio nytingi. **48**
Inga tikamwekea aendeee, wantu wose wendawamzumiye, na
awo Walumi wendaweze waibanange Nyumba ya Muungu na
kuwakoma wantu wa si yetu!" **49** Yumwe yawo etangwae Kayafa,
yuda mwekuwa Mviki Mkuu kwa mwaka uda, akawagombeka
"Nywie khammanyia kintu! **50** Khammanyia ati ni vyedi kumkoma
mntu yumwe kwaajii ya wantu, kusima wantu wose wa si ngima
wadagamiye?" **51** Kheekugombeka akundavyo mwenye, kwaviya
kawa Mviki Mkuu kisingi icho, nee kamanya Yesu endaauye
na nyuma kwaajii ya si yawo, **52** na khio kwaajii ya si iyo ya
Wayahudi iya ni kwaajii ya wantu wa Muungu wekumwaganikao
ili kuwaeta hamwe na kuwatenda kuwa kintu kimwe. **53** Nee
kuvokea msi uwo, waongoezi wa Kiyahudi wakaondeza kintu
chendacho kiwatende wamkome Yesu. **54** Iryo Yesu khekuita
vituhu hemeso ya Wayahudi iya akalawa aho, akaita hehi na
kiwawe, he mzi wetangwao Eflaimu, akekaa uko hamwe na
wahina wakwe. **55** Sikukhoo ya Wayahudi ya pasaka iwa hehi na
wantu wangi wakaita Yelusalemu wadahe wezingue hemeso ya
Muungu kabla ya sikukhoo iyo. **56** Wantu nee wakamuondeza

Yesu, nawo wekukintanaho hantu he Nyumba ya Muungu wakauzana, "Ivi mntu uyu khanaeze he sikukhuu?" **57** Waviki wakuu na Mafalisayo nee walavya miko kuwa mntu akamanya hantu Yesu eaho, awatonye wadahe kumgwiya.

12 Misi mtandatu nee khaizati sikukhuu ya Pasaka, Yesu akaita Besania ekuwako akecaa Lazalo, yuda ambae Yesu ekumyuyusaye. **2** Uko wakamuiikia khande ya guoni, Masa nee mwekuwa akawagosweea ndima, na Lazalo kawa yumwe wa wada wekuwao wecaa hamwe na Yesu. **3** Aho, Malia akadoa hendi ya mavuta ya mzingo mtana yekugosolwayo na nalido na ya yombe khuu, akamwetiya Yesu mwe miundi na kumhangusa kwa fii zakwe, nyumba yose ikamema mzingo mtana wa mavuta. **4** Yuda wa Isikaliote, yumwe wa wada wahina kumi dimwe na mbii nauyo nee mwenda amhituke Yesu akamba, **5** "Kwa mbwai ayo mavuta yenyenye mzingo mtana yasekutagwa kwaviya nee tikadaha kupata hea za kuiha mtu maiho yakwe ya mwaka mgima na hea iyo tikawekha wakiwa?" **6** Kagombeka ivyo, khio kwa kuwaonea mbazi wakiwa, iya kwaajii yee nekawa na mkwiji wa hea na nee mbavi. Maa kwa maa nee akadoa hea na kuzida ikedu. **7** Naho Yesu akagombeka, "Mwesekumpisha myee uyu! Kwaviya kanetiya mavuta aya kwaajii ya msi wangu wa kugewa mwe mbiya. **8** Wakiwa mnawo misi yose, akini miye khamna muwe nami misi yose." **9** Wayahudi wangi wasikia Yesu kawa Besania, ivyo wakaita uko khio kwaajii ya Yesu iya kumuona Lazalo yuda ekuyuyuswae na Yesu. **10** Viyaviya waviki wakuu wakagosoa nteganyi ya kumkoma Lazalo, **11** kwaajii ya kuyuyuswa kwa Lazalo, Wayahudi wangi wakawahituka waongoezi wao, wakamzumiia Yesu. **12** Kioi dakwe zumwezumwe khuu da wantu wakeza kwe sikukhuu,

wasikia Yesu kawa siai eza Yelusalemu. **13** Nee wadoa matambi ya mitende madodo dodo, wakalawa kwa kumhachiiza, wakatoa mgutio wakamba, "Ntunyo! Ajaiwe uyo mweza kwa udaho wa zina da Zumbe, ajaiwe Seuta wa Isilaeli!" **14** Yesu nekapata mwanaphunda akamkwea uwanga inga viya yekuandikwavyo mwe Maandiko ya Muungu, **15** "Mwesekuogoha ee wantu wa mzi wa Sayuni! Kauwa Seuta wenu eza, Kakwea mwana phunda."

16 Kisingi icho wahina wakwe khawekuzimanya mbui izo, akini Yesu ekutogolwaho, nee wakumbuka Maandiko yekuandikwayo uwanga yakwe na wantu wamgosweeya ivyo. **17** Zumwezumwe da wantu wekuwao hamwe na Yesu kisingi ekumwetangaho Lazalo kulawa mwe mbiya, na kamyuyusa kulawa kwa wekufao nee wa mvuhuzia. **18** Kwa ivyo zumwezumwe ido da wantu, wakamhachiiza kwaviya wose wasikia ntangio iyo, kuwa Yesu kamyuyusa Lazalo. **19** Mafalisayo wakaambizana "Mwaona khatidaha kugosoa chochoso vituhu! Kauwani inusi ngima wantu wose wamtongea yee!" **20** Nekuwa na Wagiiki wekuawo wabua Yelusalemu kuvika kisingi cha sikukhuu ya pasaka. **21** Awo wakamtimia Fiipo mwenyezi wa Betisaida wa mzi wa Galilaya, wakamba, "Mkuu taombeza kumwona Yesu." **22** Fiipo akaita akamwamba Andulea, aho wose waidi wakaita kumwamba Yesu. **23** Yesu akawamba, "Saa ya kutogolwa muno miye Mwana wa Mntu ibua. **24** Nawamba ukwei, mbeyu ya ngano yasigaa mbeyu ikesekugwa, akini ikagwa ahosi na kufa, ati ikafa, aho yavyaa matunda mangi. **25** Mntu yoyose akundisae ugima wakwe endaawaze, akimae ugima wakwe mwe inusi, endaauike kwaajii ya ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. (aiōnios g166) **26** Mntu akundae kunigosweeya ndima akundigwa anitongee, ili awe na miye kia hantu niitako, viyaviya mntu akanigosoeya ndima, Tate

yangu endaamwekhe ntunyo. 27 "Isasa moyo wangu wasuumia muno, nigombeke mbwai? Ivi nigombeke, 'Tate, nakuombeza unihonye kisingi iki cha masuumizo?' Khivyo khidaha kugombeka akini ni kwaajii ya ayo nee kiekacho nibwiye mda unu. 28 Tate, uditogoe zina dakol!" Aho ukalawa mgutio kulawa uwanga kwa Muungu ukamba, "Khiditogoa zina dako na nendaniditogoe vituhu." 29 Akini zumwezumwe da wantu wekuwao hantu hada wasikia mgutio uwo, nawo wakagombeka, uwo ni mgutio wa tuntumo, na wantu watuhu wakamba, "Mndima wa uwanga kwa Muungu katamwiyya na Yesu!" 30 Yesu akawamba, "Mgutio uwo utegeezeka khio kwaajii yangu, iya ni kwaajii nywie mumzumiyye Muungu. 31 Isasa ni kisingi cha inusi kuamuiiwa, mkuu wa mwe inusi endaasigwe chongoi. 32 Nendaho nenulwe uwanga kulawa mwe inusi, nendaniwetange kia yumwe eze kwangu." 33 Kwa kugombeka ivyo, Yesu kamanya endaauye na nyuma viivihi.

34 Naho zumwezumwe ido dikamtambaisa, "Swie tisoma mwe Miagiiyo kuwa uyo Klistu endaekae kisingi chose kwesiho kisiikizi, wadaha viivihi kugombeka Mwana wa Mntu akundigwa enulwe?

Uyo Mwana wa Mntu ni ndai?" (aiōn g165) 35 Yesu akawamba, "Un'gazi wendauwe na nywie kwa mda mjihi, endani mke na uwo un'gazi ili kiza kisekuwavota, kwaviya endae na kiza khamanya aitako. 36 Kisingi mke na uwo ung'azi, uzumiyye ili mdahe kuwa wantu wa ung'azi." Yesu ekugombekaho mbui izo akenda kwefisa hae nawo. 37 Etiho Yesu kagosoa ntangio vyose hemeso yawo, wowo khawekumzumiyya, 38 Inu neiwa ili kuiganiza ida mbui yekugombekwayo na Muoni wa Muungu Isaya, "Zumbe ni ndai mwekuzumiia mbui zetu? Naho Zumbe kumgubuiya ndai udaho wakwe?" 39 Ivo khawekudaha kumzumiia Yesu, kwaviya Muungu kagombeka hantu hatuhu kwembokea muoni

yakwe Isaya, **40** "Muungu kawatenda wasekuona, Kawatenda wasekuva kwa miyo yao, Wasekukauwa kwa meso yawo, Wasekumanya kwa akii zawo, Naho wasekunihitukia, Ili nidahe kuwahonya, agombeka Zumbe." **41** Isaya kagombeka mbui izi kwaajii ya ukuu uwo wa Yesu, akamba mbui zakwe. **42** Na ivyo waongoezi wangi wa kiyahudi wamzumiya Yesu, akini khawekugombeka pwii kuwa wamzumiya kwa kuogoha kuguuswa mwe Nyumba ya kukintania Wayahudi. **43** Waongoezi awo wa Wayahudi nee wakakundisa muno kutunywa ni wantu kusima kutunywa na Muungu. **44** Naho Yesu akagombeka kwa mgutio mkuu, "Mntu mnizumiya miye, khanizumiya miye du, iya amzumiya viyaviya yuda mwekunigiiya. **45** Mwekuniona miye kamuona yuda mwekuniagiiya. **46** Miye ni ung'azi, nami ncheza mwe inusi, ili wose wamzumiiao wasekusigaa mwe kiza. **47** Mntu yoyose ategeezae mbui zangu akini khazitozeeza, miye khinanimuamwiye, mana ncheekweza kwaajii ya kuamuiiya inusi iya kuiohoa. **48** Akini wose wekuniemeao miye na kuemea mbui yangu, wendawaamuiwe mwe msi uda wa kisiikizi, kwa mbui ya kwei nekugombekayo. **49** Miye ncheekugombeka kwa mwiko wangu mwenye iya khigombeka yada ekunekhayo Tate. **50** Miye namanya miko yakwe yaeta ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi. Miye nagombeka du yada Tate ekuniagiiyao niyagombeke."

(aiōnios g166)

13 Neiwa msi nee khaizati kubua sikukhuu ya Pasaka. Yesu akamanya mda wakwe wa kuhauka mwe inusi kuita kwa Tate nee ubua kae. Nee kawakundisa misi yose wantu wakwe wekaao mwe inusi, naho nee kawakundisa muno kwesiho mihaka. **2** Nee Yesu na wahina wakwe wawa wekaa kuda khande ya guoni, Ibiisi kamgeya kae Yuda mwana wa Simoni

Isikaliote moyo wa kumhituka Yesu. **3** Yesu akamanya kuwa Tate kaika vintu vyose asi ya udaho wakwe, na kuwa nee kalawa kwa Muungu na endaagotoke kwa Muungu. **4** Aho Yesu akagooka, akaika khandai gwanda dakwe da chongoi, akadoa ntii kitambaa na kwefunga mwe kigudi. **5** Naho, akagea mazi mwe wiga, akavoka kuwasunta wahina wakwe miundi na kuihangusa kwa kitambaa ekwefungacho mwe kigudi. **6** Aho, akamtimia Simoni Petulo, nae Petulo akamba, "Zumbe wee wendaunisunte miundi miye?" **7** Yesu akamtambaisa, "Khumanya nigosoacho isasa, akini wendaumanye kisingi chezaho." **8** Petulo akamwamba Yesu, "Wee khunaunisunte miundi katu." Yesu akamtambaisa, "Nikesekukusunta khaunauwe yumwe wa wantu wangu kisingi chose." (aiōn g165) **9** Simoni Petulo akamtambaisa, "Zumbe nisunta, khio miundi du, ata na mikono yangu na viyaviya mtwi." **10** Yesu akamwamba, "Mwekwehaka kae mazi khakundigwa kwehaka vituhu, iya akundigwa kusunta miundi du kwaviya kang'aa mwii wose, nywie mng'aa akini khio nyose." **11** Yesu akamanya yuda endaeamhituke nee mana kagombeka, "Nywie msuntika, akini khio nyose." **12** Ekubindaho kuwasunta miundi na kwehasika vituhu gwanda dakwe, akekaa he meza hantu hakwe, akawauza, "Ivi mniva ivyo nekuwagosomeach?" **13** "Nywie mwanetanga Mhinyi na Zumbe, nanywi mwagombeka vyedi, kwaajii ni miye. **14** Naho, ikawa miye Zumbe na mhinyi khimisunta miundi, nywie nanywi mwakundigwa mgosoeane ivyo. **15** Khiwekha msimo unu, ili nanywi mgosoe inga nekuwagosomeavyo. **16** Nawagombeka ukwei, mndima khio mkuu kusima mkuu yakwe, waala mwagiiwa khio mkuu kusima yuda mwekumuagiya. **17** Naho, ikawa mwayamanya ayo, mwendamjaiwe. **18** "Aya nigombekayo ni kwa

nywie nyose, miye nawamanya wada nekuwasaguwao. Akini yakundigwa yaiganie Maandiko ya Muungu yagombekavyo, 'Yuda mwekuda khande hamwe na miye kanihituka.' **19** Miye nawamba mbui izi isasa umo khayazati kulawiya, ili yalawiaho mdahe kuzumiia kuwa, 'Miye Nee Uyo.' **20** Nawamba ukwei, amuhokeae yuda nimuagiiye anihokea miye, na anihokeae miye amhokea yuda mwekuniagiya." **21** Yesu ekugombekaho ayo, moyo ukamuuma, akagombeka pwii, "Nawamba kwei, yumwe yenu endaanihituke." **22** Wahina wakwe wakakauwana, kwaviya khawekumanya amgombeka ndai. **23** Mhina yumwe yuda Yesu ekuae amkundisa muno, nee kecaa hehi na Yesu. **24** Simoni Petulo akamhungia mkono na kumwonyesha utangio, na kugombeka, "Muuze amgombeka ni ndai." **25** Mhina uyo akesogeza hehi na Yesu akamuuza, "Zumbe ni ndai?" **26** Yesu akamtambaisa, "Yuda nendaenimwekhe kibendu cha bumunda, nekukigintacho mwe wiga, nee uyo." Akadoa kibendu cha bumunda, akakiginta mwe wiga, akamwekha Yuda mwana wa Simoni wa Isikaliote. **27** Yuda wa Isikaliote ekubindaho kuhokea kia kibendu cha bumunda Ibilisi akamwengiya. Aho Yesu akamwamba, "Ukundacho kukigosoa kigosoe kinyio." **28** Akini khakuna katu yumwe wa wada wekwekaao he meza mwekumanya kwa mbwai kagombeka ivyo. **29** Kwaviya Yuda kawa mwiika hea, watuhu wakamamakhanya, Yesu kamwamba ague vyekukundigwavyo mwe sikukhuu, hambu kamwamba alavye chochose kwa wakiwa. **30** Yuda wa Isikaliote ekuhokeaho kia kibendu cha bumunda, akalawa chongoi kinyio, neiwa kiza. **31** Naho Yuda kisingi kalawa chongoi, Yesu akawamba wahina wakwe akagombeka, "Isasa ukuu wangu miye Mwana wa Mntu uhehi kuoneka pwii. Naho wendauneke pwii ukuu wa Muungu

kwembokea mwe ntendwa zangu. **32** Mwana endaawaonyeshe wantu, Muungu ekuwavyo mkuu, naho Muungu endaawaonyeshe wantu viya Mwana ekuwavyo mkuu. **33** Wanangu nikeaho na nywie kwa mda mjihi du. Mwendamniondeze akini isasa nawamba yada nekuwagombekayo waongoezi wa Kiyahudi, 'Niitako nywie khamdaha kuita.' **34** Nawekha mwiko mhya, kundisaneni inga viya niwakundisavyo nywie, na nywie kundisaneni. **35** Mkakundisana, wantu wose wendawamanye nywie ni wahina wangu." **36** Simoni Petulo akamuuza, "Waita kuhi?" Yesu akatambaisa, "Niitako khudaha kunitongea isasa, akini wendaunitongee kisingi chezacho." **37** Petulo akamwamba, "Kwambwai isasa khidaha kukutongea? Ntayali kuuya na nyuma kwaajii yako." **38** Yesu akamtambaisa, "Ivi kwei wadaha kuuya na nyuma kwaajii yangu? Nakwamba zogoo khadizati kukema, wendauniemee maa ntatu."

14 Yesu akawamba, "Mwesekugwidukwa mwe mioyo yenu, mwamzumiya Muungu, mnizumiie na miye viyaviya. **2** Kaya mwa Tate yangu mna vyekao vingi, ati nee khayekuwa ivyo nee khiwamba kae, isasa naita kuwaikia hakwekaa. **3** Na nikaita kuwaikia hantu ha kwekaa, nendaniuye niwadoe na nywie muwe hada neiho. **4** Sia ya kuita uko, nywie mwaimanya." **5** Tomaso akamuuza, "Zumbe uitako khatikumanya, tadaha vivihi kuimanya iyo sia?" **6** Yesu akatambaisa, "Miye ni sia na kwei na ugima, khahana mntu adahae kuita kwa Tate kwesihoh kwembokea kwa miye. **7** Ati nee mwanimanya miye nee mkammanyana na Tate yangu, kuvokea isasa mwammanyana naho mmuona kae." **8** Filipo akamwamba, "Zumbe Tionyeshe Tate du, na swie nee tikundacho!" **9** Yesu akamtambaisa, "Nchekaa na nywie kisingi chose iki, nawe Filipo khauzati kunimanya? Mwekuniona miye kamuona Tate, wadaha viivihi kugombeka, 'Tionyeshe

Tate?" 10 Ivi, khaunizumiyya ati miye niumo mwa Tate, nae Tate yuumu mwangu? Mbui niwagombekeazo khizigombeka inga nikundavyo miye, iya Tate mweumo mwangu agosoa ndima yakwe. 11 Mwakundigwa mnizumiie nigombekayo miye niumo ndani ya Tate na Tate yuumu mwangu, inga khivyo, zumiiyani kwa ndima nizigosoazo. 12 Nawamba ukwei, anizumiiae endaagosoe mbui nizigosoazo miye, naho endaagosoe makuu muno kwaviya naita kwa Tate. 13 Chohose muombezacho kwa zina dangu ido nendanigosoe, ili Tate atogolwe ekuwavyo mkuu kwembokea Mwanawe. 14 Chohose mniombezacho kwa udaho wa zina dangu nendanimigoswee. 15 "Inga nee mkanikundisa mwenda mtoze miko yangu. 16 Nendanimuombeze Tate, nae endaawekhe mwaambiza mtuhu endaeekae na nywie kisingi chose. (aiōn g165) 17 Muye unu endaawagubuie wantu ukwei. Wantu wa inusi ambao wamuemea Muungu khawadaha kumhokea Muye uyo, kwaajii khawamuona naho khawammany, akini nywie mwammany Muye wa Muungu, kwaajii ekaa hamwe na nywie naho endaawe ndani yenu."

18 "Khinanimibade nywie ikedu, nendaneze vituhu kwenu. 19 Hasigaa hadodo wantu wa mwe inusi khawana wanione vituhu, akini nywie mwendamnione kwaviya miye ni mgima, na nywie nanywi mwendamuwe wagima." 20 Msi uda wendaho ubue, mwendammany miye niumo mwa Tate, na nywie muumo mwangu na miye viyaviya niumo mwenu. 21 "Yuda ahokeao miko yangu na kuitongea, yee nee mnikundisa. Anikundisae miye endaakundwe ni Tate yangu, na miye nendanimkundise na nendanimtende animanye." 22 Yuda, akini khio Yuda Isikaliote akamwamba, "Zumbe yendaidahike viivihi kutitenda swie tikumany na khio wantu wa inusi wesaokukuzumiiya wee,

wakumanye?" **23** Yesu akatambaisa, "Mntu yoyose anikundisae endaatoze mbui yangu na Tate yangu endaamkundise, miye na Tate tendateze kwakwe na kwekaa nae. **24** Mwesaekunikunda khatoza mbui zangu. Na mbui mwekutegeezayo khio yangu, iya ni yakwe Tate mwekuniagiya." **25** "Nawamba mbui izi, nike hamwe na nywie. **26** Akini uyo Mwaambizi, nee Muye wa Muungu ambae Tate endaamuagiye kwenu kwa udaho wa zina dangu, endaawahinye kia kintu na kuwakumbusa yose nekugombekayo." **27** "Nawabadia uivanisi, ni uivanisi ulawao kwangu, khio uivanisi inga uda ulawao kwa wantu wa inusi, ivyo mwesekwepisha mwe miyo yenu, naho mwesekuogoha kintu chochoso. **28** Mtegeeza kae, nikawamba, 'Naita nikaukaaho nagotoka vituhu.'" Inga nee mkanikundisa, nee mkatamiwa kwaviya naita kwa Tate kwaviya yee ni mkuu kusima miye. **29** Nawamba aya isasa khayazati kulawiya, aho yendaho yalawiye, mdahe kuzumiia. **30** Khinanigombeke na nywie vituhu, mbui nyungi mana mkuu wa inusi atimia kwangu, iya khana udaho kwangu. **31** Akini wantu wa inusi wakundigwa kumanya inga namkundisa Tate, nee vyekavyo nagosoa kia kintu inga Tate ekuniagiyyavyo. "Gookani tihauke aha."

15 Yesu akagombeka "Miye ni mzabibu wa kwei, na Tate yangu nee muimi. **2** Kia tambi desado kuvyaa matunda yee adiusa, na kia tambi divyaado adisengeasenga didahe kuvyaa vitana. **3** Nywie msuntwa kae na msuntwa kwaajii ya mzumiyya mbui zangu. **4** Ekaani ndani yangu, nami nekae ndani yenu inga viya tambi desavyo kudaha ikedu kuvyaa matunda dikesekusigaa he mzabibu, ivyoivyo khamdaha kugosoa yada akundayo Muungu kwesiho kusigaa umu mwangu." **5** "Miye ni mzabibu, na nywie ni matambi, ekaaye umu mwangu,

na miye nekaa umo mwake, uyo avyaa matunda mangi, kwaviya kwesiho miye khamdaha kugosoa chochose. **6** Mntu yoyose mwesaekwekaa ndani yangu, atambikwa chongoi inga tambi ditambikwavyo chongoi, adi dinyae. Wantu wadidodoa tambi inga ido na kuditambika mwe moto dihye. **7** Mkekaa umu mwangu na mbui zangu zikekaa mwenu, ombezani chochose mkundacho nanywi mwendamwekhigwe. **8** Wantu wendawammanye Tate yangu endaatogolwe ekuwavyo mkuu inga mkagosoa mbui nyangi akundazo Muungu na mwendamuwe wahina wangu. **9** Inga viya Tate ekunikundisavyo miye, ivyo ndiho miye nekuwakundavyo nywie, ekaeni kwa kuongoewa na ukundiso wangu. **10** Mkatoza miko yangu nendaniendee kuwakundisa, inga viya miye nekutozeezavyo miko ya Tate yangu ambae aendeea kunikundisa. **11** “Nawamba mbui izi, nakunda nywie muwe na nyemi na miye, inga viya miye niwavyo na nyemi na nywie. **12** Inu nee miko yangu, kundisaneni inga nekumikundisavyo miye. **13** Sia khuu muno ya kuonyesha wawakundisa wambuya zako, ni kuuya na nyuma ili wowo wekae. **14** Nywie ni wambuya wangu mkagosoa niwaaggiavyo. **15** Nywie khinaniwetange wandima wangu vituhu, kwaviya mndima khamanya agosoado Zumbe yakwe, akini miye nawetanga nywie wambuya, kwaajii nawamba yose nekutegeezayo kulawa kwa Tate yangu. **16** Nywie khamwekunisagua miye, iya miye khiwasagua na kuwaaggiya muite mkavyae matunda yekaayo, naye Tate adahe kuwekha chochose mkiombezacho kwa zina dangu. **17** Naho nawagiya kia mntu na amkundise mwezie. **18** “Inga wantu wa mwe inusi wakawakima nywie, akini msekujaa idi, wowo wavoka kunikima miye. **19** Inga nemuwa wantu wa inusi, inusi nee ikamikunda nywie inga wantu wakwe, Akini kwaviya

nywie khio wa mwe inusi, iya miye kхиwasagua kulawa mwe inusi inu, kwaajii inu wantu wa inusi wawakima. **20** Kumbukani nekuwambiavyo, 'Mtumwa khio mkuu kusima mkuu yakwe.' Ikawa wanisuumiza miye wenda wamisuumize nywie naywi ati watoza mbui zangu, wendawatoze na da kwenu. **21** Akini ayo yose wenda wamigoswee nywie kwaajii ya kunizumiya miye, kwaviya khawammanyia mwekuniagiya. **22** Inga nchekweza na kugombeka nawo nee khawekuwa na mavigaviga, akini isasa khawadaha kwevunia inga khawana mavigaviga. **23** Mnikima miye, viyaviya amkima Tate yangu. **24** Wesekuwa na mavigaviga inga nchekugosoa vihii gatigati yao, yada ambayo khahana mntu yoyose adahae kuyagosoa akini wowo waona yada nekuyagosoayo na wakanikima miye hamwe na Tate yangu. **25** Nee mana yada yekuandikwayo mwe miagiyo yao ni kwei, 'Wanikima buebue.' **26** "Nendanimwagiye Muye wa Muungu alawaye kwa Tate, endaeawaonyeshe ukwei. Muye uyo wa Muungu endaawambize na kuwagombeka miye neivyo. **27** Na nywie nanywi mwenda mnigombekee, kwaviya muwa na miye kuvokea aho bosi.

16 "Kiwamba ayo kwaviya msekueka kunizumiya. **2** Wantu wendawamiguuse nywie he nyumba zawo za kukintania Wayahudi. Naho kisingi cheza kia endaeawakome nywie endaamamakhanye kuwa amgosoea ndima Muungu. **3** Wenda wamigoswee mbui izo kwaviya khawekummanyia Tate naho khawekunimanya miye." **4** Akini khiwamba mbui izo ili mda wendahoubue kwa wowo kuwagosoea ayo, mwendamkumbuke kuwa khiwamba. Nchekuwamba mbui izo, kuvokea aho bosi, kwaviya khiwa hamwe na nywie. **5** Akini isasa naita kwa yuda mwekuniagiya na khahana katu mntu yumwe aniuzae,

waita hahi? **6** Kwaviya khiwamba mbui izo mmema usungu mwe miyo yenu. **7** Akini nawamba ukwei, ni vyedi kwenu miye nihauke, kwaviya nikesekuita mwambizi khanaeze kwenu, akini nikaita uko nendanimwaagiiye kwenu. **8** Nae endahoeze endaawaoneshe wantu wa mwe inusi mbui ya mavigaviga, na kwa mbui ziya zimtamiazo Muungu na kwa mbui ya uwamuiyo wa Muungu. **9** Waga kwa mbui za mavigaviga kwaajii khawanizumiya miye, **10** Mwe mbui ya kumtamiza Muungu, miye khigosoa yamtamizayo Muungu nee mana naita kwa Tate, nanywi khamna mnione vituhu. **11** Aonyesha pwii kuwa Muungu endaawaamuiye kwaajii kamuamuiya kae Shetani ambae ni muongoezi wa inusi. **12** "Nina mangi ya kuwamba iya kwa isasa khamdaha kuyamanya yose. **13** Akini endaho auye uyo Muye wa kwei endaawatende muimanye kwei yose ya Muungu, naho khana agombeke mbui zakwe mwenye, iya enda agombeke ekuyategeezayo na kugombeka yendayoyeze. **14** Yee endaawatende mnitunye, kwaajii endaawambe yada yose endayo apate kulawa kwangu. **15** Vyose enavyo Tate ni vyangu, nee vyekweekacho khigombeka kuwa Muye endaawambe yada yose yalawayo kwangu. **16** "Kisingi kidodo khamnamnione, na bada ya kisingi kidodo vituhu mwendamnione." **17** Aho wamwe wa wahina wakwe wakauzana, "Ambaze? Atambiaho, kusigaa kisingi kidodo khamna mnione na ikemboka kisingi kidodo vituhu mwendamnione? Naho amba, 'kwaviya naita kwa Tate.' **18** Aho wakaendeeea kuuzana, ana mana yani, agombekaho, 'Kusigaa kisingi kidodo?' Khatimanya amba mbwai!" **19** Yesu kamanya ati nee wakoondeza kumuuzza, aho akawamba, "Ivi mwauzana kwa yada nekugombekayo, 'Kusigaa kisingi kidodo nywie khamna mnione.' Na ikemboka kisingi kidodo vituhu mwendamnione? **20**

Nawamba ukwei, nywinywi mwendamwiye na kuwa na bwaimbo, akini wantu wa inusi wendawawe na nyemi, mwendamuone usungu, akini usungu wenu wendauhituke uwe nyemi. **21** Inga mvyee aita kuvyaa mwana, ana usungu kwaajii amanya kisingi chakwe cha maumevu makai kibuwa, akini akabinda kuvyaa mwana, khakumbuka vituhu maumevu ayo, kwaajii ya nyemi ya kuvyaigwa mwana mteke mwe inusi ibua. **22** Nanywi, isasa mna usungu, akini nendaniwezee vituhu, naho mwendammeme nyemi he miyoyo yenu na nyemi iyo khahana mntu mwendae aiyuse kwenu. **23** "Msi uwo khamna mniombeze chochose. Nawamba ukwei, chochose mwendacho mumuombeze Tate, kwa udaho wangu mwendamwekhigwe. **24** Adi isasa khamzati kuombeza chochose kwa udaho wangu. Akini isasa ombezani nanywi mwenda mwekhigwe, ili muwe na nyemi muno. **25** "Khiwamba mbui izo kwa misimo, akini kisingi cheza ambaho khina nigombeke na nywie vituhu kwa misimo iya nendaniwambe pwii mbui za Tate. **26** Msi uwo, mwendamuombeze kwa udaho wangu na khinaniwambe ati nendanimuombeze Tate kwaajii yenu, **27** yee mwenye Tate awakundisa nywie, kwaviya nywie mwanikundisa miye, na kunizumiya kuwa nalawa kwa Tate. **28** Miye nalawa kwa Tate ncheza mwe inusi, isasa nahauka mwe inusi inu na kuuya kwa Tate." **29** Aho wahina wakwe wakamwamba, "Isasa wagombeka pwii kwesiho kugea misimo. **30** Isasa tamanya kuwa wee wamanya kiya kintu, khahana haja ya kuuzigwa mbui na mntu yoyose, ivyo tazumiya ati kulawa kwa Muungu." **31** Yesu akawatambaisa, "Ivi isasa twazumiia? **32** Kisingi cheza, naho kibua kae, ambaho nywie nyose mwendahomumwaganike kiya mntu kwakwe, namiye nabadwa ikedu, aaha akini miye khiko ikedu, mana Tate yu

hamwe na mie. **33** Nawamba mbui izi mdahe kuwa na uivanisi he kuwa hamwe na miye, mwe inusi mwenda mkubwaniswe, akini togwani ni moyo miye khivota inusi.”

17 Yesu ekubindaho kugombeka ayo, akenua meso uwanga kwa Muungu, akamba, “Tate ida saa ibuwa! Mtogoe Mwanaao na Mwana nae adahe kukutogoa. **2** Kwaviya kumwekha udaho Mwanaao mwa wantu wose, ili awekhe ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi, wose wekumwekhao. (aiōnios g166) **3** Na ugima wa misi yose kwesiho kisiikizi nee unu, kukumanya wee ikedu Muungu wa kwei na kummanyia Yesu Klistu wekumwaagiiaye. (aiōnios g166) **4** Miye kikutogoa mwe inusi nakuwaonyesha wantu ukuu wako, kwembokea ndima wekuniagiiazo nizigosoe. **5** Isasa Tate unitogoe uwaonyeshe wantu nekuwavyo mkuu kwa uda Ukuu nekuwao nao, kabla ya kuumbigwa inusi. **6** “Khikutenda umanyike kwa wantu wekunekhao kulawa mwe inusi, nee wawa wantu wako, nawe ukanekha wawe wangu naho wagosoa yose wekuwaagiiayo, **7** isasa wamanya kuwa kia wekunekhacho kilawa kwako. **8** Kwaajii khiwamba yose wekunigombekayo, nawo wakahokea, wamanya kwei kilawa kwako na wazumiya wee nee mwekuniagiya. **9** “Nawaombezea awo, nawala khiwaombezea wantu wa inusi, iya nawaombezea wada wekunekhao kwaviya ni wako. **10** Wantu wose nekuwao nao ni wako naho wantu wose amba ni wako ni wangu na miye kitogolwa na waoneka mwe wada wekunekhao. **11** Na isasa neza kwako, khimo vituhu mwe inusi, akini wowo wendawaendee kuwa mwe inusi, Tate Muungu! Kwa udaho wa zina dako wekunekhado uwaike pheho wawe kintu kimwe inga swie teivyo hamwe. **12** Nekuaho nawo, miye kiwaika pheho kwa udaho wa zina dako wekunekhado Miye khiwainda naho khahana

katu yumwe yawo mwekwaga iya ni yuda mwana mwekwaga,
ili Maandiko ya Muungu yaiganie inga yekuandikwavyo. **13**
Isasa neza kwako na kigombeka mbui izo mwe inusi, ili wawe
na nyemi muno miyo yao inga ambavyo miye nekuwavyo
na nyemi. **14** Miye kiekha mbui yako, naho wantu wa inusi
wakawakima, akini wovo wekukuzumiiao khio wantu wa inusi
inu, inga viya mie nesivyo wa mwe inusi inu. **15** Khiombeza
uwalavye mwe inusi iya naombeza uwainde na yuda mbanasi.
16 Wowo khiwo wa mwe inusi, inga viya nesivyo wa mwe inusi.
17 Eee Tate nakuombeza uwazingue kuwa wantu wako wa
kwei, kwa sia ya ukwei wako, kwaajii mbui yako nee ukwei. **18**
Inga viya wekuniagiavyo mwe inusi na miye kiwaagiiya wovo
mwe inusi. **19** Miye mwenye nchezingua kukugosoea ndima
kwaajii yawo ili wovo nawo wezingue kukugosoea ndima mwe
ukwei. **20** "Khiwavikia wovo du, iya nawavikia wose wendao
wakuzumiye kwaawiana na mbui zao. **21** Naombeza ili wose
wawe kintu kimwe, Tate naombeza wawe ndani yetu inga viya
wee weivyo ndani yangu miye ndani yako, naombeza wawe
kintu kimwe ili wantu wa inusi wakuzumiye inga wee nee
mwekuniagiya. **22** Miye kiekha ukuu udauda wekunekhao
miye, wawe kintu kimwe inga viya swie teivyo hamwe. **23** Miye
niwe ndani yawo nawe uwe ndani yangu, naombeza watendwe
wawe kintu kimwe, kwaivyo wantu wa inusi wamanye wee nee
mwekuniagiya naho wawakundisa wovo inga unikundisavyo
mie. **24** "Tate naondeza awo wekunekhao wawe hamwe na miye
hada neiho, waone Ukuu wangu wekunekhao, kwaviya nee
kunikunda, kabla inusi khaizati kuumbigwa. **25** Tate Yedi! Wantu
wa mwe inusi khawakumanya, akini miye nakumanya, awa nawo
wamanya wee kuniagiya. **26** Khikutenda zina dimanyike kwao,

na nendanitendese kugosoa ivyo, ili ukundiso wenaow kwangu
uwe umo mwao na miye umo mwao."

18 Yesu ekubindaho kugombeka ayo, akaita phande ya kaidi ya ngodi ya mazi ya Kedloni, hamwe na wahina wakwe, hantu hada hawa na kamnda. Nae Yesu akengiya umo hamwe na wahina wakwe. **2** Yuda, mwekumhituka Yesu, kahamanya hantu hada, kwa viya kia maa Yesu nee wakakintana hamwe na wahina wakwe. **3** Yuda akadoa wakhondo wa Kilumi na wagoji kulawa kwa waviki wakuu na mafalisayo, akeza nawo he kamnda, uku watoza mienge, na chemli na vitoanavyo. **4** Yesu, kwaviya kavimanya vyose vyendavyo vimbwiye, akalawa akawauza, "Mwamwondeza ndai?" **5** Nawo wakamtambaisa, "Yesu wa mzi wa Nazaleti." Yesu akawamba, "Nee Miye." Yuda mwe kumhituka kagooka aho hamwe nawo. **6** Yesu ekuwambaho, "Nee Miye," wowo wakauya mgeeka, na wakagwa asi. **7** Yesu akawauza vituhu, "Mwamwondeza ndai?" Wowo wakamtambaisa, "Yesu wa Nazaleti." **8** Yesu akawamba, "Khiwamba kae kuwa nee miye, naho inga mwaniondeza miye, waekeni awa waite." **9** Yesu kagombeka ayo, ili yalawiiye yada ekugombekayo aho bosi, "Wada wekunekhao nchekumwaza ata yumwe." **10** Simoni Petulo kawa na paange, nee adisoomoa, akamsenga gutwi da kuume mndima wa Mviki Mkuu. Mndima uyo nee aketangwa Maliko. **11** Aho Yesu akamwamba Petulo, "Vuza paange dako mwe safuo dako, ivi nisekudomeya kikombe cha usuumizi ekunekhacho Tate?" **12** Wada wakhondo wa Kilumi na mgookezi yawo na wagoji wa Wayahudi nee wamgwiiya Yesu wakamzengeteza sigi, **13** na wakamwegaa kwa Anasi, Anasi ni mkwewe da Kayafa yuda mwekuwa Mviki Mkuu wa kisingi icho. **14** Uyo Kayafa nee mwekuwamba Wayahudi kuwa, yendaiwe vitana mntu yumwe

ayye na nyuma, kwaajii ya wantu wose. **15** Simoni Petulo hamwe na mhina mtuhu wakamtongea Yesu. Uyo mhina mtuhu nee akamanyika kwa Mviki Mkuu, ivyo akengia na Yesu heukumbi wa Mviki Mkuu. **16** Akini Petulo, nee kagooka chongoi hehi na uvi. Naho uyo mhina mtuhu mwekumanyika kwa Mviki Mkuu akalawa chongoi, na akagombeka na mndima wa kivyee mgoji wauvi akamwengiza Petulo ndani. **17** Mtumwa uyo ya kivyee mgoji wauvi akamuuza Petulo, nawe wee ni yumwe wa wahina wa mntu uyu? Petulo akamtambaisa, "Khio miye." **18** Msi uwo nekuwa na pheho na wandima na wagoji nee wagimba moto, naye Petulo akagooka hamwe nawo wakaotea moto. **19** Naho Mviki Mkuu akamuuza Yesu mbui ya wahina wakwe na mahinyo yakwe. **20** Yesu akamtambaisa, "Miye khigombeka na inusi pwii, kia maa nahinya he Nyumba ya kukintania Wayahudi, na kwe Nyumba ya Muungu na hantu wakintanaho Wayahudi wose, naho ncheekugombeka dodose kwa sii. **21** Kwa mbwai waniuza miye? Wauze wada wekunitegeezao khiwambaze, wowo wamanya nekuwambiavyo." **22** Ekubindaho kugombeka ayo, mgoji yumwe mwekua kagooka hada akamtoa Yesu kofi akamba, ivi wee nee umtambaisavyo Mviki Mkuu? **23** Yesu akamtambaisa, ati khigombeka yesayo kutama vuuzia ivyo vyesavyo kutama, akini ati kigombeka vyedi wanitoeyani? **24** Nee Anasi amwegaa Yesu uku kazengetewa sigi, kwa Mviki Mkuu Kayafa. **25** Na Simoni Petulo kawa aho aotea moto, umo wakamuuza, "Ivi, wee ni yumwe wa wahina wakwe?" Petulo akaemea na kwamba, "Khiyo miye." **26** Yumwe da wandima wa Mviki Mkuu akamba, ni nduguye da yuda mntu mwe kusengwa gutwi ni Petulo, akamuuza, "Ivi miye nchekukuona he kamnda hamwe naye?" **27** Petulo akaemea vituhu, akagombeka khio miye, vuupu zogoo

dikakema. **28** Keokeo da mtungaihu wakamdoa Yesu kulawa kwa Kayafa, na kumwegaa kwe nyumba kхуу ya mkuu wa Walumi, nawo wadahe kuida sikukhuu ya Pasaka, khawe kwengia mwe nyumba ya mkuu wa Walumi, nee waogoha kwaviya wakengia kwendakuwatende weskuzumiwa kwe kumvikia Muungu, ivyo newavotwa kugosoa sikukhuu ya Pasaka. **29** Ivo Pilato akawabasa chongoi akawauza, "Ivi mntu uyu kagosoa masa yani adi mumwete kwangu?" **30** Wakamtambaisa, "Inga uyu kheekuwa mko a masa khatekuwa timwete kwako." **31** Pilato akawamba, "Hayani, mdoeni nywinywi wenyе mkamuamwiiye kutongeana na miagiyo yenu." Wayahudi wakamtambaisa, "Miagiyo yetu yatiemeza kumkoma mntu yoyose." **32** Wagombeka ivyo, ili vidahe kuigania mbui ekugombekayo Yesu kumanya enda afe vivihi. **33** Pilato akengia vituhu mwe nyumba ya mkuu wa Walumi akamwetanga Yesu na kumuuzza, "Ivi wee nee Seuta wa Wayahudi?" **34** Yesu akamtambaisa, izo ni mbui zako mwenye, hambu wantu watuhu wakwamba mbui zangu? **35** Pilato akamtambaisa, "Ivi miye ni Myahudi? Wantu wa si yako na waviki nee wekukuetao kwangu. Kugosoa masa yani?" **36** Yesu akamtambaisa, "Useuta wangu khio wa mwe inusi, ati useuta wangu nee ni wa mwe inusi, wandima wangu nee wakanivunia nisekweza kugwiwa na Wayahudi, akini isasa useuta wangu khio wa aha." **37** Aho Pilato akamwamba, "Ivi wee u Seuta?" Yesu akamtambaisa, "Weye wamba miye ni Seuta, miye khivyaigwa kwaajii iyo, na kwaajii iyo ncheza mwe inusi kuwamba wantu ukwei na kia mntu azumiiyae ukwei, uyo anitegeeza." **38** Pilato akamuuzza Yesu, "Ukwei ni mbwai?" Pilato ekubindaho kugombeka ayo, akawabasa Wayahudi vituhu chongoi akawamba, "Miye khiona masa yoyose kwakwe."

39 Akini mna mazweeya ya kuniombeza miye kuwavuguiya
mfungwa yumwe kisingi cha sikukhuu ya pasaka, Ivi mwakunda
niwavugwiye Seuta wa Wayahudi? 40 Aho wakatoa vuzo, "Aah!
Khio mntu uyu iya Balaba!" Na yuda Balaba nee kawa mhokaji.

19 Naho Pilato akaagiiya Yesu adoigwe, atoigwe makoto.
2 Na awo maasikali wakagosoa kintu inga khofia ya useuta
yekugosolwayo na miwa, wakambadika mwe mtwi, wakamvikia
gwanda da langi ya zambalau. 3 Wakeza hemeso yakwe na
kugombeka "Togoa, Seuta wa Wayahudi!" Wakamtoa vibao. 4
Pilato akalawa vituhu chongoi, akawamba wada wekukintanao,
"Kauwani, namwekhiiza Yesu henu na kuwamanyisha miye
khiona masa yoyose ya mntu huyu." 5 Umo Yesu akalavigwa
chongoi kevaiya kiya kintu inga khofia ya useuta yekugosolwayo
na miwa, na gwanda da langi ya zambalau, Pilato akawamba,
"kauwani mntu mwenye nee uyo." 6 Waviki wakuu na wagoji
wekumuonaho wakakweza mgutio, "Agong'ondewe he mhamba!
Agong'ondewe he mhamba." Pilato, akawamba, "Mdoeni
nywinywi wenyenye mkamsuumiize, mana miye khiona masa
yoyose kwakwe." 7 Wayahudi wakatambaisa, "Swiye tina
Miko, na kutongeana na miko iyo akundigwa auye na nyuma
kwaviya ketanga Mwana Muungu." 8 Pilato ekusikiaho mbui
iyo akaogoha. 9 Akengiya mwe nyumba khuu ya kiseuta
vituhu akamuuza Yesu, "kulawiiya kuhi?" Akini Yesu khee
kumwaandua mbui yoyose. 10 Pilato akamwamba, "Wee
khukunda kutamwiya na miye? Khumanya kuwa miye ninaudaho
wakukuekea naho ninaudaho wa kukugong'ondea he mhamba."
11 Yesu akatambaisa, "Wee una udaho uwanga yangu, kwaajii du
kwekhigwa ni Muungu, ivyo yuda mwekunekhiiza kwako kagosoa
kintu kifyaimi muno." 12 Kovokeya aho, Pilato akaondeza sia

ya kumweekeya, akini wayahudi wakatoa vuzo, "Ukamwekeya
mntu uyu, wee khiwe mmbuya wa zumbe mkuu wa Walumi, kiya
mntu atendaye kuwa seuta ahigana na seuta wa Wakilumi." **13**
Naho Pilato ekutegeezaho mbui izo akamlavya Yesu chongoi
akecaa he kigoda cha uamwiyo hantu hetangwaho "Hantu
hekupangwaho maiwe." Kwa kieblania "Gabasa" **14** Yekubuwaho
saa mtandatu wa musi, msi wa kweika tayali kwaajii ya Pasaka.
Pilato akawamba Wayahudi, "Mkauweni Seuta yenu." **15**
Wowo wakakweza mgutio, "Mkome! Mkome! Agong'ondwe he
mhamba." Pilato akawauza, "uwo nimgong'onde he mhamba
seuta yenu?" Waviki wakuu wakatambaisa, "Swie khatina seuta
iya seuta mkuu wa kilumi!" **16** Aho pilato akamgeya Yesu mwe
mikono yao agong'ondewe he mhamba. Ivyo wakamdoa Yesu.
17 Yesu ekwenuwaho mhamba wakwe, akalawa kuita hantu he
kwetangwaho, "Fufu da mtwi" kwa Kieblania ni Goligota. **18** Aho
nee agong'ondewa he mhamba, hamwe nae wawagong'ondea
he mhamba wantu watuhu waidi, kia yumwe he mhamba wakwe,
yumwe phande ya kuume na mtuhu phande yakwe ya kumoso,
na Yesu gatigati. **19** Pilato akaandika kibao akakiika uwanga ya
mti wa mhamba nee kiandikwa ivi, "Yesu Mnazaleti Seuta wa
Wayahudi" **20** Wayahudi wangis somakibao icho, mana hada
ekugong'ondewaho Yesu hawa hehi na mzi. Naho kibao icho kiwa
kiandikwa kwa Kieblania na Kilatini na Kigiiki. **21** Waviki Wakuu
wa Wayahudi wakaemea wakamwamba Pilato, "Usekuandika,
'Seuta wa Wayahudi,' iya andika, mntu huyu nee kamba, 'Miye ni
Seuta wa Wayahudi.'" **22** Pilato akawatambaisa, "Nekuandikayo
khiyaandika." **23** Maasikai wekubindaho kumgong'ondea Yesu
he mhamba, wakadoa magwanda yakwe wakayapanga mafungu
mane, fungu dimwe kwa kia asikai, wakadoa viyaviya na

gwanda dakwe, gwanda ido diwa difumwa na kuwa kintu kimwe kulawa uwanga adi asi. **24** Awo masikai wakamamakhanya, "Tisekuitatua iya tiitwee kula yendaiwe ya ndai." Mbui iyo igosoka ili Maandiko ya Muungu yaiganie, yagombekayo, "Wapangana magwanda yangu Na gwanda dangu wakaditwee kula." Ivyo nee wekugosoavyo wada maasikai. **25** Hehi ya mti wa mhamba wa Yesu nee wagooka mami yakwe da Yesu, na mami yakwe mdodo da Yesu na Maliamu mkaza Kileopa na Maliamu wa mzi wa Magidala. **26** Yesu ekumuonaho mami yakwe, na hehi naye kagooka yuda mhina ekumkundisae, akamwamba mami yakwe, "Mmaa uyo nee mwanao." **27** Akabinda akamwamba yuda mhina, "Kauwa uyo nee mami yako." Na kuvokeya mda uda mhina akahauka nae kaya kwakwe. **28** Yesu akamanya kabindiiza ndima yakwe ya uohozi, naho akagombeka ili Maandiko ya Muungu yadahe kuigania, "Naona khiu." **29** Aho nee hana wiga wekumemao divai yekusasayo, akadoa dodoki akadiginta mwe divai yekusasayo, wakaigea uwanga ya lasi, wakamwiikiya mwe muomo. **30** Yesu ekusonaho iyo divai yekusasayo akamba, "Yaigania!" Naho akenamiza mtwi wakwe, akauya na nyuma. **31** Iwa Ijumaa msi wa mwaandao, kwaivyo mii isekwekaa mwe mti wa mhamba, kwaajii Msi uwo wa Kuhumwiiza iwa msi mkuu kwa Wayahudi, wakamwoombeza Pilato miundi ya awo wekugong'ondewao he mhamba ibondwe na mii yawo iusigwe. **32** Ivyo maasikai wakaita, wakaibonda miundi ya yuda mntu wa bosi na yuda wakaidi wekugong'ondewa he mhamba hamwe na Yesu. **33** Akini wekumbwiiaho Yesu waona kauya kae na nyuma, ivyo khawekumbonda miundi yakwe. **34** Akini asikai yumwe akamtunga ubavu kwa guha na vuupuu ikalawa phome na mazi. **35** Yuda mwekuona mbui iyo, akawamba wantu ili nywie

mdahe kuzumiia, na yada ekugombekayo ni kwei naho amanya kuwa agombeka ukwei. **36** Mbui iyo igosoka ili Maandiko ya Muungu yaiganie “Khahana katu vuha dakwe dimwe dendado dibondwe.” **37** Naho Maandiko ya Muungu matuhu yamba, “Wendawamkauwe yuda wekumtungae.” **38** Yekusiaho ayo, Yusufu mwenyezi wa mzi wa Alimataya, mwekuwaye mndima wa Yesu etiho kwa sii kwaajii ya kuwaogoha Wayahudi, akaita kwa Pilato na kumuombeza uhusa wa kuudoa mwii wa Yesu, Pilato akamzumiya, ivyo Yusufu akaita akaudoa mwii wa Yesu. **39** Naho Nikodemo, ambae aho bosi kawa kambasa Yesu na kio, akaita hamwe na Yusufu wakadoa mhanganyo wa manemane na ubani yabua kilo makumi matatu. **40** Wantu waidi awo, wakaudoa uda mwii wa Yesu wakauzengeteza sanda hamwe na yada malashi inga yeivyo mazweeya ya Wayahudi he uzisi. **41** Hada hakugong'ondewa Yesu hawa na kamnda, na mwe kamnda ako hawa na mbia dihya dekusongwado he iwe kuu, ambado khadizati kugewa mntu yoyose. **42** Kwa ngijangija za Wayahudi za mwaandao wa Msi wa Kuhumwiiza, kwaviya mbia ido diwa hehi, wakaika mwii wa Yesu umo.

20 Keokeo da mtungaihu, msi wa bosi wa juma kukekuwa na kakiza, Maliamu wa kulawa Magidala akaita kwe mbia, akadiona dia iwe diusigwa he uvi wa mbia. **2** Aho akaguuka kuita kwa Simoni Petulo na yuda mhina mtuhu Yesu ekuaye kamkundisa muno akawamba, “Wamuusa Zumbe he mbia na aho khatimanya wamwiikia kuhi.” **3** Ahoaho, Petulo hamwe na yuda mhina mtuhu wakahauka na kuita kwe mbia. **4** Wose waidi wakaguuka akini yuda mhina mtuhu kaguuka kinyio kusima Petulo, akaongoa kubua he mbia. **5** Ekwenamaho na kusungiia ndani ya mbia akoona sanda, akini kheekwengia

ndani. **6** Simoni Petulo akeza akamtimia, akengia he mbia, umo akaona sanda, **7** na kia kitambaa ekuzengetewazo Yesu kwe mtwi. Kitambaa icho khachekuikwa hamwe na sanda, kikunjwa na kuikwa hantu ha ikedu. **8** Naho yuda mhina mtuhu mwekuongoa kubua he mbia, akengia viyaviya ndani akoona na akazumiya. **9** Nee khawazati kuva Maandiko ya Muungu yekwambayo kuwa, nee yakundigwa ayuyuke kulawa he ufe. **10** Naho awo wahina wakauya kaya. **11** Maliamu kawa kagooka chongoi ya mbia aiya, uku akekwiiya nee enama na kusungiia he mbia, **12** akaona wandima wa uwanga wa Muungu waidi, wekuvaawo magwanda yekung'aayo muno, wekaa hada wekuwaho mwii wa Yesu ugonezwa yumwe he mtwi, wa kaidi he miundi. **13** Awo wandima wa uwanga wa Muungu wakamuza, "Mmaa kwa mbwai waiya?" Nae akawatambaisa, "Wamuusa Zumbe yangu na khimanya wekumwiikako!" **14** Ekugombekaho ayo, akahituka mgeeka akamuona Yesu kagooka aho, akini kheekumtanga inga ni Yesu. **15** Yesu akamuza, "Mmaa waiya mbwai? Wamwoondeza ndai?" Maliamu akamamakhanya uyo nee mgookezi wa kamnda akamwamba, "Mkuu inga ni weye mwekumuusa, nambia wekumwiikako, nami ninda nimdoe." **16** Yesu akamwetanga, "Maliamu!" Nae Maliamu akamhitukia Yesu na kumwamba kwa Kiebulania, "Laboni" mana yakwe, "Mhinyi." **17** Yesu akamwamba, "Usekunitoza khizati kuita uwanga kwa Tate, akini uite kwa wandugu zangu ukawambe, naita uwanga kwa Tate yangu na Tate yenu, Muungu yangu na Muungu yenu." **18** Ivyo Maliamu wa mzi wa Magidala akaita kuwamba wada wahina kuwa kamuona Zumbe na kuwa nee kamwamba ivyo. **19** Nee iwa guoni wa msi uwo wa bosii wa juma, wahina wa Yesu, wakakintana hamwe mwe nyumba, na nyuvi nee zivugalwa

kwaajii ya kuwaogoha waongoezi wa Kiyahudi. Aho Yesu akeza akagooka gati yawo akawamba, "Uivanisi uwe kwenu." **20** Ekugombekaho ivyo, akawaonyesha mikono yakwe na mbavu zakwe, aho wahina wakwe wakawa na nyemi muno kwaviya wamuona Zumbe. **21** Yesu akawamba vituhu, "Uivanisi uwe hamwe nanywi, inga viya Tate ekuniagiiavyo miye, na miye nawaaggiya nywinywi." **22** Ekugombekaho ayo, akawavuziya muye na kuwamba, "Hokeani Muye wa Muungu." **23** Inga mwawaakea wantu mavigaviga yao Muungu endaawaakee na inga mkesese kuwaakea wantu mavigaviga yao, Muungu khana awaakee mavigaviga yao. **24** Tomaso, yumwe wa wada kumi dimwe na waidi etangwae zina tuhu mpasa kheekuwa hamwe nae kisingi Yesu ekwezaho. **25** Aho wada wahina watuhu wakamwamba, "Timwoona Zumbe." Akini Tomaso akawamba, "Nikesekuona alama za misumai mwe mikono yakwe na kugeya chaa changu he khovu izo na kugeya mkono wangu he ubavu wakwe, khinanizumiye." **26** Yekwembokaho misi nane, wahina wakwe wawa hamwe umo ndani, na Tomaso kawa hamwe nawo, akeza Yesu akagooka gatigati yawo, uku nyuvi ziwa zivugalwa akamba, "Uivanisi uwe nanywi." **27** Naho akamwamba Tomaso, "Ete chaa chako aha uikauwe mikono yangu, ete mkono wako wembose he ubavu wangu usekuwa na maatu iya zumiiya." **28** Tomaso akamtambaisa, "Weye ni Zumbe yangu naho weye ni Muungu yangu!" **29** Yesu akamwamba, "Ivi kuzumiia kwaajii kuniona? Ebae wada wesaokuona akini wazumiya." **30** Yesu kagosoa hemeso ya wahina wakwe ntangio ntuhu nytingi khazekuandikwa mwe kitabu iki. **31** Akini izi ziandikwa mdahe kuzumiia inga Yesu ni Klistu Mwana wa

Muungu na kwa kuzumiya mdahe kuwa na ugima wa misi yose
kwestiho kisiikizi.

21 Yekwembokaho ayo, Yesu akawalawiiya vituhu wahina wakwe, khandakhanda ya tondoo da mazi da Tibelia na idido nado nee tondondoo da mazi da Galilaya na nee yekuwavyo, **2** Simoni Petulo na Tomaso etangwae phasa na Nasanaeli mwenyezi wa mzi wa Kana ya Galilaya, na wana waidi wa Zebedayo, na wahina watuhu waidi wawa hamwe wose. **3** Simoni Petulo akawamba weziwe, “Naita kwekuloa samaki.” Nawo wakamwamba, “Tenda tiite hamwe nawe.” Naho wakalawa, wakengia mwe ngaawa, akini kio icho khawekwaambua chochose. **4** Wekuvokaho kucha, Yesu nee agooka khandakhanda ya tondoo da mazi, akini wahina khawekummanyia ati ni yee nee Yesu. **5** Aho Yesu akawauza, “Wambuya wangu, khamzati kupata samaki wowose?” Wowo wakamtambaisa, “Bue! Khatizati kwaambua kintu.” **6** Yesu akawamba, “Tambikani nyavu zenu phande ya kuume ya ngaawa nanywi mwenda mpate samaki.” Nee wazitambika nyavu akini isasa khawekudaha kubuuta vituhu kwa wingi wa samaki. **7** Aho yuda mhina mwekuwa akakundiswa ni Yesu akamwamba Petulo, “Uyu ni Zumbel!” Simoni Petulo ekusikiaho ni Zumbe, akevika gwanda da uwanga, mana kheekuwa kadivaa akasooka mwe mazi. **8** Akini wada wahina watuhu watimiya phwani kwa ngaawa uku wabuuta wavu wekumemao samaki, khawekuwa hae na si khavu, iya neeiwa yapata mita mia mwenga kubua khandakhanda ya mazi. **9** Wekubuaho si khavu waona moto wa makaa ugimbwa, uwanga yakwe kuikwa samaki na bumunda. **10** Yesu akawamba, “Eteni aha izo samaki wacheche mwekuloazo.” **11** Simoni Petulo akakwea ngaawa

na kuubuuta uda wavu adi si khavu. Nee umema samaki wakuu mia mwenga hamsini na ntatu na etiho wawa wangi, akini wavu khawekudumuka. **12** Yesu akawamba, "Sooni mde." Khahana katu yumwe wa wahina mwekugeeza kumuuzza wee undai? Kwaviya wammanyia ni Zumbe. **13** Yesu akeza, akadoa bumunda akawekha, akagosoa ivyoivyo na wada samaki. **14** Inu nee iwa maa ya ntatu Yesu kuwaawiiya wahina wakwe bada ya kuyuyuka. **15** Wekubindaho kuda, Yesu akamuuzza Simoni Petulo, "Simoni mwana wa Yohana, Ivi wanikundisa kusima awa?" Naye akatambaisa, "Eehe, Zumbe wamanya ati mie nakukundisa." Yesu akamwamba, "Wakauwe wanangoto wangu." **16** Naho akamwamba kakaidi, Simoni mwana wa Yohana, "Ivi wanikundisa?" Petulo akamtambaisa, "Eehe Zumbe wamanya kuwa nakukundisa." Yesu akamwamba, "Wakauwe ngoto zangu." **17** Akamuuzza maa ya ntatu, "Simoni mwana wa Yohana! Ivi wanikundisa?" Aho Petulo akasuumia mwe moyo wakwe, kwaajii ekumuuzavyo maa ntatu, "Wanikundisa?" Akamwamba, "Zumbe, wee wamanya yose ati miye nakukundisa." Yesu akamwamba, "Wakauwe ngoto zangu. **18** Nakwamba ukwei, wekuaho mbwanga, kwezoweya kweika mwenye tayali na kuita kokose wekukundako. Akini wendaho uwe mdaa wenda wenne mikono yako na mntu mtuhu endaakufunge na kukwegaa wesakokukunda uite." **19** Kwa kugombeka ivyo, koonyesha Petulo ufe wakwe wendavyouete ukuu kwa Muungu. Naho akamwamba, "Nitongea." **20** Aho Petulo akahituka, akamuona mhina mtuhu yuda ekukundiswae muno na Yesu ambasa, uyu mhina ni yuda kisingi cha khande ya guoni kekaa hehi na Yesu na kumuuzza "Zumbe ni yuhi endae akuhituke?" **21** Petulo ekumuonaho yuda mhina akamuuzza Yesu, "Zumbe, na uyu

vihi?" **22** Yesu akamtambaisa, "Ati nakunda asigae adi nendaho niuye, yakuusu mbwai? Weye yakundigwa unitongee." **23** Nee mbui iyo ikazagaa gatigati mwa wantu wekumzumiya Yesu kuwa mhina uyo khana auye na nyuma, akini Yesu kheekumwamba inga mhina uyo khana auye na nyuma, akini kagombeka, "Inga nikakunda asigae adi msi nendaho neze, wakunda mbwai?" **24** Uyo ni yuda mhina mwekuvuhuzia mbui izi na kuziandika, naswi tamanya uvuhuzi wakwe ni kwei. **25** Naho kuna mbui nygingi ekugosoazo Yesu, ayo inga nee yaandikwa yose dimwe kutongea ntuhu, namamakhanya mwe inusi yenze khavyekuwa vikaiganiya kuviika vitabu ambavyo nee viandikwa.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Bondei at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Bondei at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Bondei---Bondei-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31	Acts 3:21	1 Peter 1:25
Romans 10:7	Acts 15:18	1 Peter 4:11
Revelation 9:1	Romans 1:25	1 Peter 5:11
Revelation 9:2	Romans 9:5	2 Peter 3:18
Revelation 9:11	Romans 11:36	1 John 2:17
Revelation 11:7	Romans 12:2	2 John 1:2
Revelation 17:8	Romans 16:27	Jude 1:13
Revelation 20:1	1 Corinthians 1:20	Jude 1:25
Revelation 20:3	1 Corinthians 2:6	Revelation 1:6
	1 Corinthians 2:7	Revelation 1:18
	1 Corinthians 2:8	Revelation 4:9
	1 Corinthians 3:18	Revelation 4:10
	1 Corinthians 8:13	Revelation 5:13
	1 Corinthians 10:11	Revelation 7:12

aīdios

Romans 1:20	1 Corinthians 2:4	Revelation 10:6
Jude 1:6	2 Corinthians 9:9	Revelation 11:15

aiōn

Matayo 12:32	2 Corinthians 11:31	Revelation 14:11
Matayo 13:22	Galatians 1:4	Revelation 15:7
Matayo 13:39	Galatians 1:5	Revelation 19:3
Matayo 13:40	Ephesians 1:21	Revelation 20:10
Matayo 13:49	Ephesians 2:2	Revelation 22:5
Matayo 21:19	Ephesians 2:7	
Matayo 24:3	Ephesians 3:9	
Matayo 28:20	Ephesians 3:11	
Maliko 3:29	Ephesians 3:21	Matayo 19:16
Maliko 4:19	Ephesians 6:12	Matayo 19:29
Maliko 10:30	Philippians 4:20	Matayo 25:41
Maliko 11:14	Colossians 1:26	Matayo 25:46
Luka 1:33	1 Timothy 1:17	Maliko 3:29
Luka 1:55	1 Timothy 6:17	Maliko 10:17
Luka 1:70	2 Timothy 4:10	Maliko 10:30
Luka 16:8	2 Timothy 4:18	Luka 10:25
Luka 18:30	Titus 2:12	Luka 16:9
Luka 20:34	Hebrews 1:2	Luka 18:18
Luka 20:35	Hebrews 1:8	Luka 18:30
Yohana 4:14	Hebrews 5:6	Yohana 3:15
Yohana 6:51	Hebrews 6:5	Yohana 3:16
Yohana 6:58	Hebrews 6:20	Yohana 3:36
Yohana 8:35	Hebrews 7:17	Yohana 4:14
Yohana 8:51	Hebrews 7:21	Yohana 4:36
Yohana 8:52	Hebrews 7:24	Yohana 5:24
Yohana 9:32	Hebrews 7:28	Yohana 5:39
Yohana 10:28	Hebrews 9:26	Yohana 6:27
Yohana 11:26	Hebrews 11:3	Yohana 6:40
Yohana 12:34	Hebrews 13:8	Yohana 6:47
Yohana 13:8	Hebrews 13:21	Yohana 6:54
Yohana 14:16	1 Peter 1:23	Yohana 6:68

aiōnios

Matayo 18:8	
Matayo 19:16	
Matayo 19:29	
Matayo 25:41	
Matayo 25:46	
Maliko 3:29	
Maliko 10:17	
Maliko 10:30	
Luka 10:25	
Luka 16:9	
Luka 18:18	
Luka 18:30	
Yohana 3:15	
Yohana 3:16	
Yohana 3:36	
Yohana 4:14	
Yohana 4:36	
Yohana 5:24	
Yohana 5:39	
Yohana 6:27	
Yohana 6:40	
Yohana 6:47	
Yohana 6:54	
Yohana 6:68	

Yohana 10:28
Yohana 12:25
Yohana 12:50
Yohana 17:2
Yohana 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32

Geenna

Matayo 5:22
Matayo 5:29
Matayo 5:30
Matayo 10:28
Matayo 18:9
Matayo 23:15
Matayo 23:33
Maliko 9:43

Maliko 9:45
Maliko 9:47
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matayo 11:23
Matayo 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9

Hades

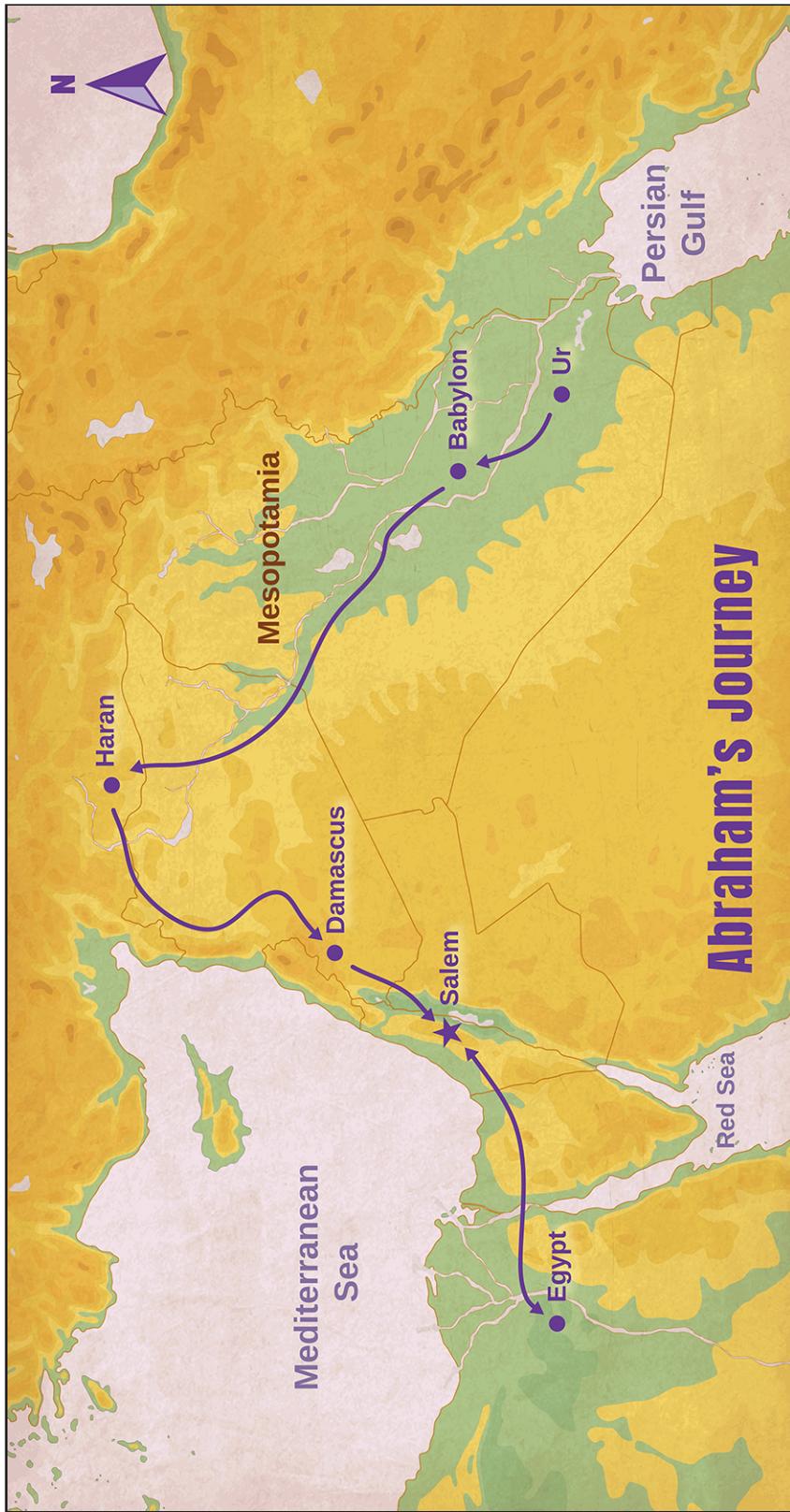
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

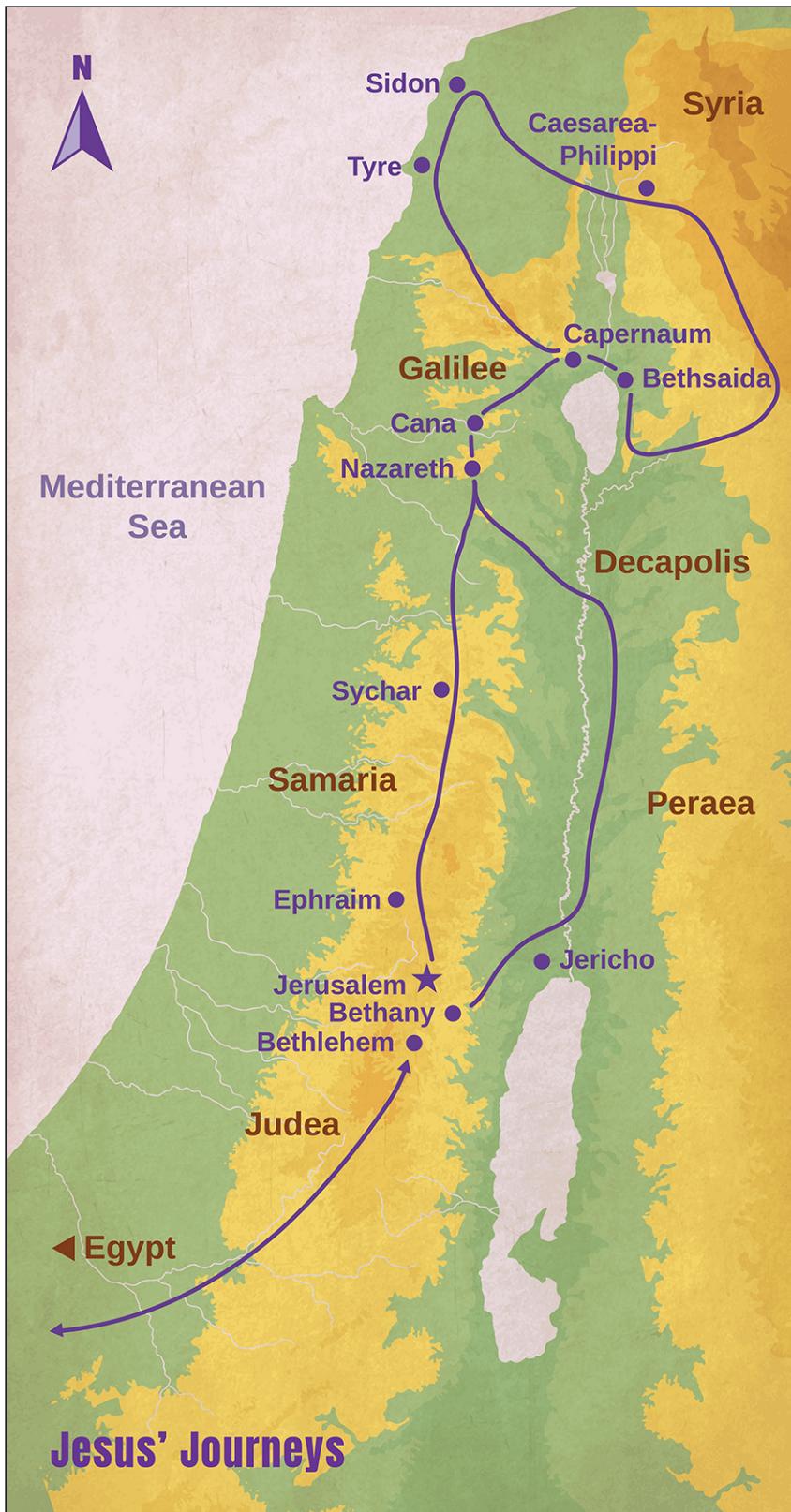
None yet noted

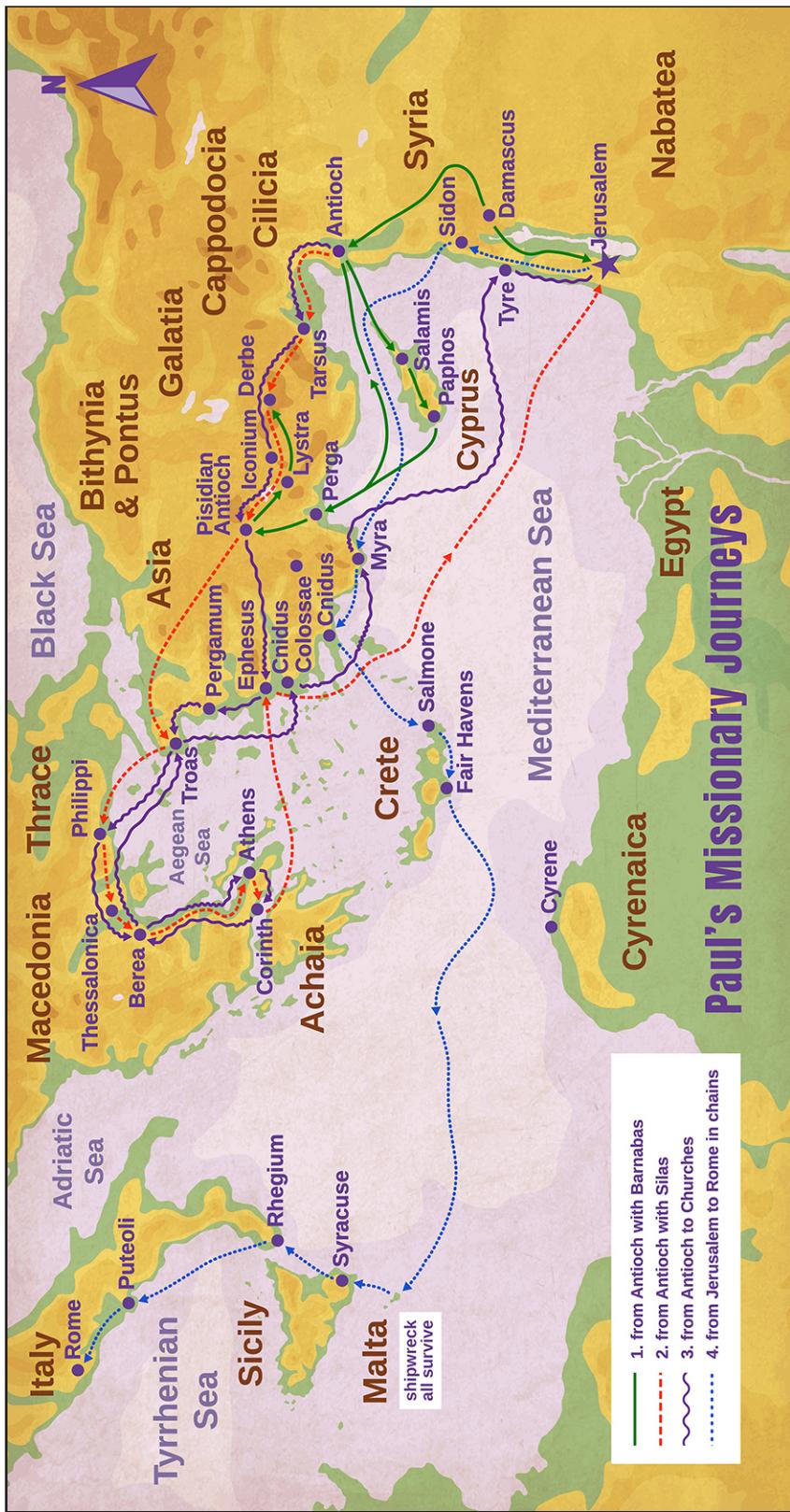
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Kwaviya Mwana wa Mtu khelweza kugosoewa ndima, iya keza kugosoewa wantu ndima na kulanya ugima wakwe krajji ya kuohoa wantu wangi. - Mark 10:45

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

New Heavens and Earth

Christ returns for his people	1956
Jim Elliot martyrdom in Ecuador	1830
John Williams reaches Polynesia	1731
Zinzendorf leads Moravian mission	1614
Japanese kill 40,000 Christians	1572
Jesuits reach Mexico	1517
Martin Luther leads Reformation	1455
Gutenberg prints first Bible	1323
Franciscans reach Sumatra	1276
Ramon Llull trains missionaries	1100
Crusades tarnish the church	1054
The Great Schism	997
Adalbert martyrdom in Prussia	864
Bulgarian Prince Boris converts	716
Boniface reaches Germany	635
Alopen reaches China	569
Longinus reaches Alodia / Sudan	432
Saint Patrick reaches Ireland	397
Carthage ratifies Bible Canon	341
Ulfila reaches Goth / Romania	325
Nicæa proclaims God is Trinity	250
Denis reaches Paris, France	197
Tertullian writes Christian literature	70
Titus destroys the Jewish Temple	61
Paul imprisoned in Rome, Italy	52
Thomas reaches Malabar, India	39
Peter reaches Gentile Cornelius	33
Holy Spirit empowers the Church	33

Jesus Christ born 4 B.C.
(The Annals of the World, James Usher)

Resurrected 33 A.D.

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Where?

ՀՕԿՄ

Where?		When?		Who?		What?	
Innocence		Fallen		Glory		Wrath	
Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth
God	Father	God's Perfect Fellowship	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16	Indwelling Believers, John 14:17	God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?
	Son	Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43		All Restored	Acts 3:21
	Holy Spirit	Everywhere, Psalm 139:7					
	Living Mankind			Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5			
	Deceased Believing Mankind			Blessed in Paradise, Luke 16:22			
	Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13			
	Holy Angels	No people		Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14			
	Imprisoned Angels	Gen 1:1	No Fall	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6			
	Fugitive Angels		No Unholy Angels	Rebelling Against Christ	Thalassa, Rev 20:13		
	First Beast Demon			Accusing Mankind	Lake of Fire	Revelation 19:20	
	False Prophet Demon				1 Peter 5:8 and Revelation 12:10		
	Satan	Gen 1:31				Abyss	Revelation 20:22

Destiny

Bonhei at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels.'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Hitani nkawagosoe wantu wa si zose wawé wahina wangu, mkawabatizza kwa zina da Tate na da Mwana na Mye wa Mungu. - Matthew 28:19

Disciple All Nations